

C/2024/5462

10.10.2024

**KOMUNIKAT KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY I TRYBUNAŁU
OBRACHUNKOWEGO**

Skonsolidowane roczne sprawozdanie finansowe Unii Europejskiej za rok budżetowy 2023

(C/2024/5462)

SPIS TREŚCI

	<i>Strona</i>
WPROWADZENIE	2
NAJWAŻNIEJSZE DANE FINANSOWE ROKU	3
OŚWIADCZENIE KSIĘGOWEGO DOŁĄCZONE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA ROCZNEGO	33
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ORAZ INFORMACJE DODATKOWE	34
BILANS	35
SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI	36
RACHUNEK PRZEPIŹYWÓW PIENIĘŻNYCH	37
ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO	38
INFORMACJA DODATKOWA DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	39
SPRAWOZDANIA Z WYKONANIA BUDŻETU ORAZ INFORMACJE DODATKOWE	138
GLOSARIUSZ	220
WYKAZ SKRÓTÓW	224

WPROWADZENIE

Rok 2023 był kolejnym dowodem, że jedność i solidarność europejska to najsilniejsze atuty Unii Europejskiej. Dalej staliśmy u boku naszych partnerów z Ukrainy i wspieraliśmy ich reakcję na brutalną wojnę i ciągłą agresję Rosji.

Aby złagodzić skutki wojny i innych światowych wydarzeń politycznych, zaproponowaliśmy śródkresowy przegląd wieloletnich ram finansowych, skoncentrowany na najpilniejszych priorytetach politycznych:

- silnym i stabilnym wsparciu dla Ukrainy w formie Instrumentu na rzecz Ukrainy,
- zwiększaniu europejskiej konkurencyjności za pośrednictwem Platformy na rzecz technologii strategicznych dla Europy,
- środkach pozwalających reagować na wyzwania związane z migracją i sytuacją zewnętrzną,
- zwiększeniu zasobów na potrzeby zarządzania kryzysowego,
- solidnym mechanizmie zapewniającym spłatę pożyczek udzielonych w ramach instrumentu NextGenerationEU w warunkach wyższych stóp procentowych.

Za sprawą połączenia przegrupowań środków w budżecie UE i dodatkowych zasobów przywódcy UE zatwierdzili wszystkie priorytety polityczne określone przez Komisję na nadzwyczajnym szczycie Rady Europejskiej w dniu 1 lutego 2024 r.

Ponadto w 2023 r. na dużą skalę kontynuowano unijne operacje zaciągania i udzielania pożyczek. Na rynkach finansowych zebrano dodatkowe 110,5 mld EUR na programy realizowane w ramach polityki UE i pomoc finansową dla państw trzecich. Dzięki temu UE mogła przekazać Ukrainie wsparcie w kwocie 18 mld EUR, w miesięcznych transzach w wysokości 1,5 mld EUR, z myślą o zapewnieniu, aby obywatele tego kraju mogli nadal korzystać z usług publicznych.

Program NextGenerationEU nadal był siłą napędową zielonej i transformacji cyfrowej UE. Ocena śródkresowa Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności wykazała, że pomógł on 1,3 mln Europejczyków w znalezieniu pracy. Opracowane przez państwa członkowskie plany odbudowy i zwiększania odporności przekroczyły minimalne cele dotyczące wydatków na cyfryzację i ekologizację – i osiągnięto już ponad 1 150 kamieni milowych i wartości docelowych.

Oprócz reagowania kryzysowego i powiązanych działań budżet UE nadal przyczyniał się do osiągnięcia ogólnych celów jej polityki. W trzecim roku obowiązywania obecnych WRF na lata 2021–2027 maksymalnie wykorzystano dostępny budżet, wykonując zobowiązania w wysokości 332,3 mld EUR.

Budżet UE pozostaje materialnym odzwierciedleniem europejskiej solidarności, zarówno między państwami członkowskimi UE, jak i z naszymi partnerami międzynarodowymi. Mam przyjemność przedstawić roczne sprawozdanie finansowe Unii Europejskiej za rok 2023, w którym szczegółowo przedstawiono odnośny wpływ. Sprawozdanie zawiera pełny przegląd finansów UE, w tym informacje na temat zobowiązań warunkowych, zobowiązań finansowych i innych zobowiązań Unii, a także na temat stanu wykonania budżetu UE za ubiegły rok. Skonsolidowane sprawozdanie roczne Unii Europejskiej wchodzi w skład pakietu, który Komisja przedstawia w ramach zintegrowanej sprawozdawczości finansowej i sprawozdawczości w zakresie rozliczalności, i stanowi podstawowy element złożonego systemu transparentności podatkowej i rozliczalności.

Johannes Hahn

Komisarz ds. budżetu i zasobów ludzkich

NAJWAŻNIEJSZE DANE FINANSOWE ROKU

Celem niniejszej sekcji dotyczącej najważniejszych danych finansowych, która została przygotowana na podstawie zasad określonych w wytycznej nr 2 MSRSP dotyczącej zalecanych praktyk „Omówienie i analiza sprawozdania finansowego”, jest ułatwienie czytelnikom zrozumienia sposobu, w jaki działalność operacyjna, finansowa i inwestycyjna UE jest odzwierciedlana w poszczególnych elementach skonsolidowanego sprawozdania finansowego UE. Informacje przedstawione w niniejszej sekcji nie zostały poddane badaniu.

Należy zauważyć, że w związku z zaokrągleniem danych liczbowych do mln EUR może się wydawać, że niektóre dane finansowe w poniższych tabelach nie sumują się.

SPIS TREŚCI

	Strona
1. NAJWAŻNIEJSZE DANE LICZBOWE I INFORMACJE ROKU	4
2. WIELOLETNIE RAMY FINANSOWE NA LATA 2021–2027, NextGenerationEU i wsparcie dla Ukrainy	6
3. Wdrażanie NGEU	8
3.1.1. Przegląd	8
3.1.2. Wpłaty bezzwrotnego wsparcia w ramach RRF/REPowerEU	8
3.1.3. Wpłaty pożyczek w ramach RRF/REPowerEU	10
3.1.4. Wkłady NGEU w inne programy w ramach budżetu UE	11
4. BUDŻETOWE ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE	11
4.1. Operacje zaciągania i udzielania pożyczek	12
4.2. Gwarancje budżetowe	17
4.3. Wspólny fundusz rezerw	18
5. ANALIZA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH	19
5.1. Przychody	19
5.2. Koszty	20
5.3. Aktywa	20
5.4. Zobowiązania	23
6. ZESTAWIENIE WYKONANIA BUDŻETU	25
6.1. Przychody	25
6.2. Wydatki	27
7. RAMY POLITYCZNE I FINANSOWE UE, ZARZĄDZANIE I ROZLICZALNOŚĆ	29
7.1. Ramy polityczne i finansowe	29
7.2. Zarządzanie i rozliczalność	30

1. NAJWAŻNIEJSZE DANE LICZBOWE I INFORMACJE ROKU

Skonsolidowane sprawozdania finansowe

Skonsolidowane sprawozdania finansowe UE obejmują ponad 50 jednostek (w tym Parlament Europejski, Radę, Komisję i agencje UE). Sporządza się je w oparciu o przyjęty przez księgowego Komisji system rachunkowości memoriałowej bazujący na Międzynarodowych Standardach Rachunkowości Sektora Publicznego (MSRSP).

Jak widać w poniższym bilansie i jak szczegółowo opisano w analizie sprawozdań finansowych (sekcja 5), na skonsolidowane sprawozdanie finansowe UE za 2023 r. szczególny wpływ miały wzrost kwoty pożyczek w związku z dalszym wdrażaniem NextGenerationEU, a także dodatkowe wsparcie finansowe udzielone Ukrainie:

(w mld EUR)

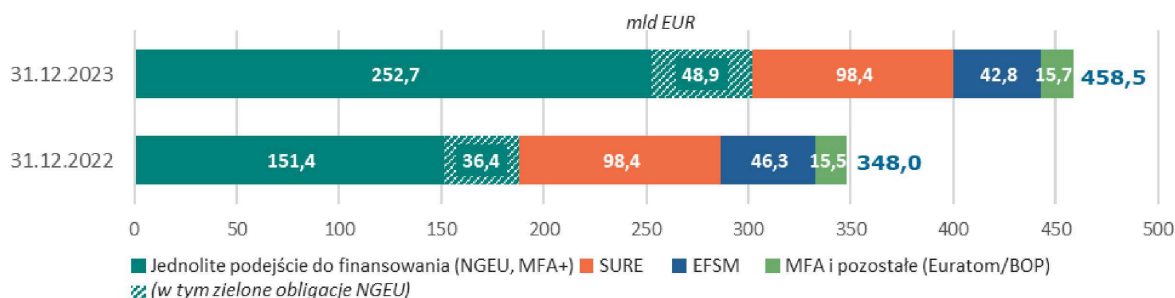
	2023	2022
AKTYWA		
Aktywa finansowe	285,4	235,4
Płatności zaliczkowe	91,7	100,5
Należności	35,2	48,2
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	39,6	46,5
Rzeczowe aktywa trwałe i inne składniki aktywów	15,8	15,2
Ogółem	467,7	445,9
ZOBOWIĄZANIA		
Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia	90,8	80,6
Zobowiązania finansowe	458,4	352,3
Zobowiązania	50,5	55,3
Rozliczenia międzyokresowe	76,8	86,2
Pozostałe zobowiązania	3,3	2,8
Ogółem	679,8	577,2
AKTYWA NETTO		
Kapitały rezerwowe	1,1	1,3
Kwoty, do wniesienia których należy wezwać państwa członkowskie	(213,2)	(132,6)
Ogółem	(212,2)	(131,3)

→ zob. Analiza sprawozdań finansowych, sekcja 5

Kluczowe osiągnięcia w 2023 r.

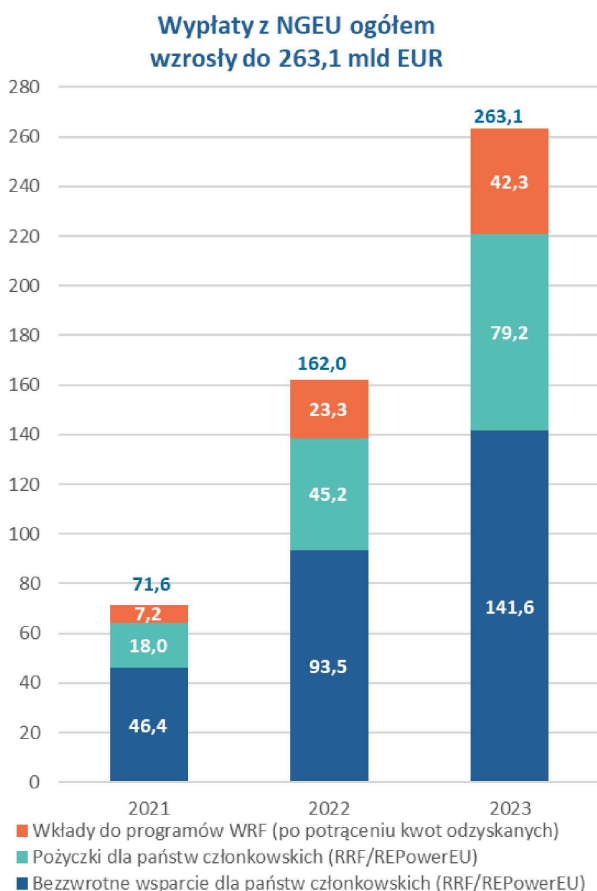
Kontynuacja udanych emisji obligacji UE, eurobonów i zielonych obligacji w ramach NGEU

110,5 mld EUR dodatkowego finansowania na programy polityki Unii i pomoc finansową:

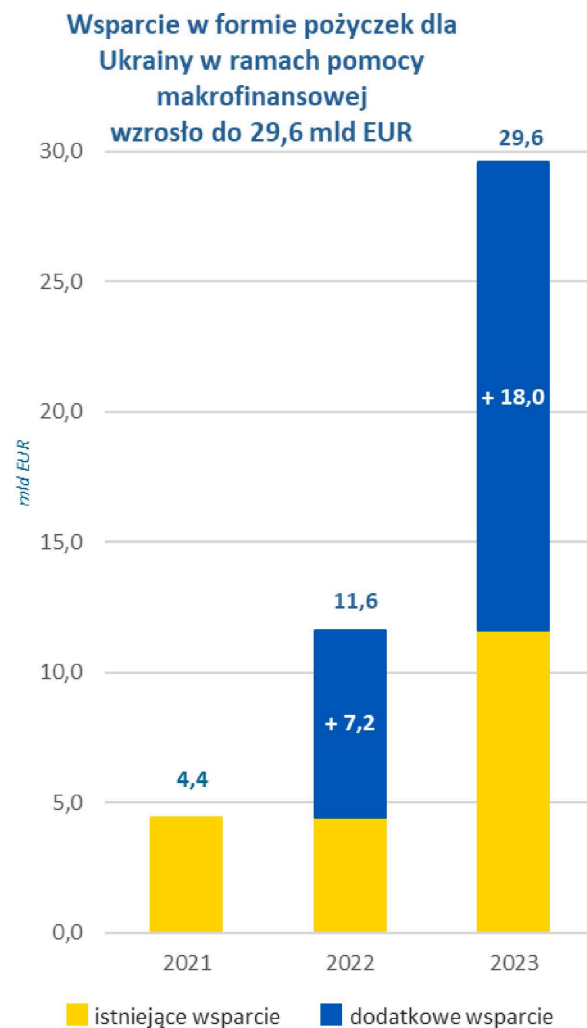
→ zob. sekcja 4

Osiągnięcie celów NGEU

→ zob. sekcja 3

Udzielanie pomocy finansowej Ukrainie

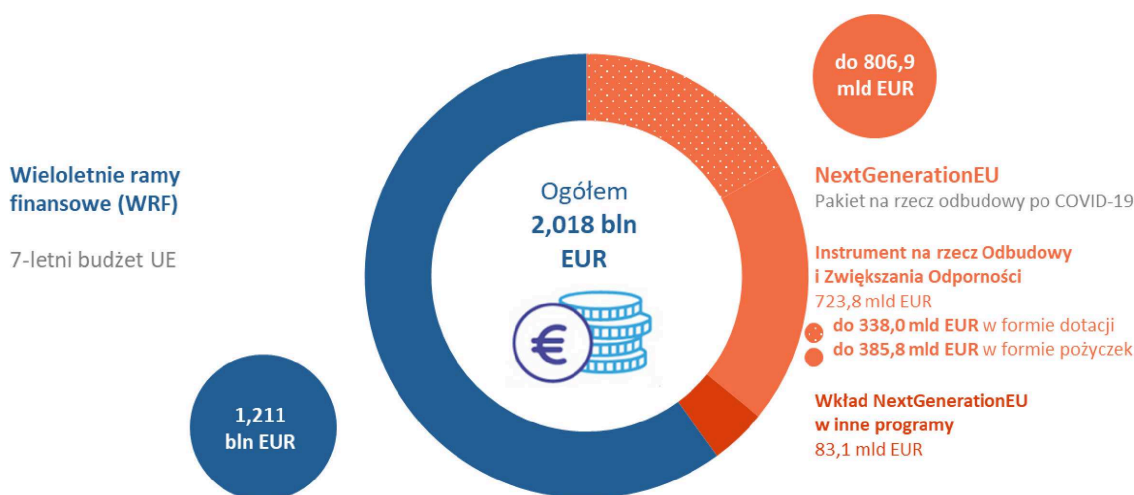

→ zob. sekcja 4

2. WIELOLETNIE RAMY FINANSOWE NA LATA 2021–2027, NextGenerationEU I WSPARCIE DLA UKRAINY

Budżet długoterminowy UE na lata 2021–2027 wraz ze środkami w ramach narzędzia służącego odbudowie gospodarki NextGenerationEU (NGEU), w uchwalonym kształcie, wynosi 2,018 bln EUR w cenach bieżących (1,8 bln EUR w cenach z 2018 r.).

Pakiet składa się z budżetu długoterminowego, tj. wieloletnich ram finansowych („WRF”) na lata 2021–2027, wynoszącego 1,211 bln EUR w cenach bieżących (1,074 bln EUR w cenach z 2018 r.), połączonego ze środkami w ramach tymczasowego narzędzia służącego odbudowie gospodarki, NGEU, których pierwotna kwota wynosiła do 806,9 mld EUR w cenach bieżących (750 mld EUR w cenach z 2018 r.). Tę pierwotną kwotę skorygowano do 712 mld EUR, ponieważ państwa członkowskie nie zawnioskowały o całkowitą dostępną kwotę wsparcia w formie pożyczek.

Uwaga: Wszystkie kwoty podane są w cenach bieżących.

Budżet opracowano w odpowiedzi na priorytety i najpilniejsze potrzeby Europy:

- ponad 50 % całkowitej kwoty kolejnego budżetu długoterminowego i NGEU będzie wspierało modernizację Unii Europejskiej poprzez badania naukowe i innowacje, sprawiedliwą transformację klimatyczną i cyfrową, gotowość oraz działania związane z odbudową i zwiększaniem odporności;
- 30 % budżetu UE zostanie spożytkowane na przeciwdziałanie zmianie klimatu, co jest najwyższym jak dotąd odsetkiem największego budżetu UE w historii;
- 20 % środków finansowych w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF), który stanowi 90 % środków z NGEU, zostanie zainwestowane w transformację cyfrową;
- w latach 2026 i 2027 10 % rocznych wydatków z budżetu długoterminowego zostanie wykorzystane do zatrzymania i cofnięcia utraty różnorodności biologicznej; oraz
- po raz pierwszy w historii nowe i wzmocnione priorytety stanowią najwyższy odsetek budżetu długoterminowego – 32 %.

Rewizja budżetu UE na lata 2021–2027

Odkąd w 2020 r. uchwalono długoterminowy budżet UE na lata 2021–2027, Unia Europejska stanęła w obliczu bezprecedensowych i nieprzewidzianych kryzysów: od rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie i skutków tego konfliktu, przez wzrost inflacji i stóp procentowych, po wyzwania związane z migracją i sytuacją zewnętrzną, takie jak konflikt na Bliskim Wschodzie. Zajęcie się tymi licznymi problemami sprawiło, że budżet UE został napięty do granic, co ograniczyło zdolność Unii do stawienia czoła nawet najpilniejszym wyzwaniom. Aby umożliwić dalszą realizację najważniejszych założeń budżetu UE, w czerwcu 2023 r. Komisja Europejska zaproponowała zwiększenie długoterminowego budżetu UE.

Dnia 1 lutego 2024 r. przywódcy UE zatwierdzili wszystkie priorytety przedstawione we wniosku Komisji i uzgodnili pierwszą w historii rewizję długoterminowego budżetu UE, którą w dniu 27 lutego 2024 r. zatwierdził także Parlament Europejski. Do najważniejszych elementów należą:

- kluczowe wsparcie dla Ukrainy: nowy Instrument na rzecz Ukrainy o całkowitej zdolności 50 mld EUR na lata 2024–2027, oparty na dotacjach, pożyczkach i gwarancjach, ma zaspokoić najpilniejsze potrzeby Ukrainy i pomóc w jej odbudowie i modernizacji na drodze do UE;

- wzmacnianie suwerenności i konkurencyjności: dodatkowe finansowanie Platforma na rzecz technologii strategicznych dla Europy (STEP) zwiększy długoterminową konkurencyjność UE w zakresie technologii krytycznych, cyfrowych i typu „deep tech”, czystych technologii i biotechnologii przez wprowadzenie nowych mechanizmów elastyczności i zachęty w zakresie finansowania spójności oraz Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, a także dodatkowego finansowania w wysokości 1,5 mld EUR na Europejski Fundusz Obrony;
- dalsze działania w zakresie wyzwań związanych z migracją i sytuacją zewnętrzną: zwiększenie środków o 9,6 mld EUR wesprze wewnętrzny i zewnętrzny wymiar polityki migracyjnej i pomoże partnerom z Bałkanów Zachodnich, południowego sąsiedztwa i dalszych regionów;
- mocniejsza reakcja na nieprzewidywany kryzys: z myślą o zapewnieniu, aby budżet UE dalej umożliwiał reakcję na nieprzewidziane okoliczności – takie jak kryzys energetyczny, kryzysy żywnościowe i skutki rosyjskiej wojny w obliczu rosnącej inflacji i kosztów odsetkowych – instrument elastyczności zostanie zwiększony o 2 mld EUR, natomiast pułap rezerwy na pomoc nadzwyczajną będzie podwyższony o 1,5 mld EUR i podzielony na dwa odrębne instrumenty: europejską rezerwę solidarnościową i rezerwę na pomoc nadzwyczajną;
- większa odporność na kryzysy: trzyetapowy mechanizm reagowania kryzysowego i nowy instrument zapewnią jasność co do budżetowych mechanizmów finansowania kosztów związanych z NextGenerationEU;
- rewizja zostanie sfinansowana za sprawą połączenia nowych zasobów i przegrupowania środków w budżecie UE. Dzięki temu UE będzie mogła dalej zajmować się najpilniejszymi priorytetami, a wpływ na budżety krajowe zostanie zminimalizowany, co będzie korzystne dla obywateli Unii i nie tylko.

Zmiany wprowadzone w wyniku rewizji weszły w życie dnia 1 marca 2024 r. i mają zastosowanie do budżetu UE z mocą wsteczną od dnia 1 stycznia 2024 r.

NextGenerationEU

NGEU z początkowym budżetem w wysokości do 806,9 mld EUR ma w zamierzeniu pomóc w naprawieniu bezpośrednich szkód gospodarczych i społecznych spowodowanych pandemią COVID-19, a tym samym w odbudowywaniu Europy po COVID-19, która będzie bardziej ekologiczna, cyfrowa, odporna i lepiej przystosowana do obecnych i przyszłych wyzwań. Większość środków jest przekazywana za pośrednictwem Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF). Część tych środków, sięgająca 338,0 mld EUR, jest udostępniana w formie bezzwrotnego wsparcia, czyli dotacji. Pozostała część tych środków, sięgająca 385,8 mld EUR, jest wykorzystywana do udzielania pożyczek przez Unię poszczególnym państwom członkowskim. Termin składania przez państwa członkowskie wniosków o pożyczki upłynął w sierpniu 2023 r., co oznacza, że pozostałej kwoty przeznaczonej na pożyczki, w wysokości 94,9 mld EUR, nie można już wypłacić. W rezultacie łączna kwota pożyczek wynosi obecnie 290,9 mld EUR, a skorygowana całkowita pula środków na bezzwrotne wsparcie i pożyczki wynosi 712 mld EUR. Pożyczki będą spłacane przez państwa członkowskie dopiero po okresie obowiązywania obecnych WRF i przez długi czas (od 2032 r. do 2053 r., zob. sekcja 3.1.3). Ponadto NGEU wzmacnia kilka następujących dotychczasowych programów i strategii politycznych UE:

- politykę spójności w ramach Wsparcia na rzecz odbudowy służącej spójności oraz terytoriom Europy (REACT-EU), aby pomóc w niwelowaniu gospodarczych skutków pandemii COVID-19 w pierwszych latach odbudowy;
- Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji w celu zapewnienia, by transformacja w kierunku neutralności klimatycznej była korzystna dla wszystkich;
- Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w celu dalszego wspierania rolników;
- InvestEU w celu wsparcia działań inwestycyjnych naszych przedsiębiorstw;
- „Horyzont Europa” w celu zapewnienia UE zdolności do finansowania większej doskonałości w zakresie badań naukowych; oraz
- rescEU, aby zagwarantować, że Unijny Mechanizm Ochrony Ludności umożliwia reagowanie na sytuacje wyjątkowe występujące na dużą skalę.

Ponadto dotacje z RRF uzupełniają obecnie włączenie działań w ramach REPowerEU, które również są finansowane z dochodów z systemu handlu emisjami (ETS) i alokacji z pobrexitowej rezerwy dostosowawczej (BAR), a także alokacji z NGEU. Jeśli chodzi o pożyczki w ramach NGEU, państwa członkowskie zwróciły się o łącznie 290,9 mld EUR, co obejmuje elementy REPowerEU. Więcej szczegółowych informacji o wdrażaniu NGEU można znaleźć w sekcji 3, zaś na temat zaciągania pożyczek w ramach jednolitego podejścia do finansowania – w sekcji 4.

Wsparcie dla Ukrainy

Od początku rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie budżet UE został znacznie zwiększony, tak aby wspierać na wszystkich frontach reagowanie kryzysowe UE w Ukrainie. Mówiąc konkretniej, w ramach podejścia „Drużyna Europy” UE wspólnie ze swoimi państwami członkowskimi i instytucjami finansowymi uruchomiła do końca 2023 r. ponad 88 mld EUR na ogólne wsparcie dla Ukrainy i jej obywateli, co było jednoznacznym wyrazem niesłabnącej solidarności UE. Obejmuje ono:

- 43,3 mld EUR w ramach pomocy finansowej, wsparcia budżetowego i pomocy humanitarnej, udzielone z budżetu UE i bezpośrednio przez państwa członkowskie UE w formie dotacji, pożyczek i gwarancji (z czego 25,2 mld EUR stanowią nowe pożyczki w ramach pomocy makrofinansowej w celu wsparcia ukraińskiej gospodarki, w pełni wypłacone na koniec 2023 r.);
- 28 mld EUR jako pomoc wojskową udzieloną bezpośrednio przez państwa członkowskie UE, w tym 6,1 mld EUR w ramach Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju (wsparcie to nie jest częścią budżetu UE) oraz
- 17 mld EUR udostępnione przez UE i jej państwa członkowskie w celu wsparcia osób uciekających z Ukrainy.

Ponadto nowy Instrument na rzecz Ukrainy to specjalny instrument finansowy, który ma zapewnić spójne, przewidywalne i elastyczne wsparcie dla Ukrainy. Na lata 2024–2027 przewiduje on kwotę do 50 mld EUR, z czego 33 mld EUR w formie pożyczek i 17 mld EUR jako bezzwrotne wsparcie, tak aby pomóc Ukrainie oprzeć się agresji i odbudować nowoczesny i dobrze prosperujący kraj.

3. WDRAŻANIE NGEU

3.1.1. Przegląd

Do końca 2023 r. Komisja wypłaciła łącznie 263,1 mld EUR wsparcia finansowego (w 2022 r.: 162,0 mld EUR). Większość tej kwoty – 220,8 mld EUR – wypłacono w ramach RRF (co obejmuje wsparcie dla reform i inwestycji w ramach REPowerEU), przy czym 141,6 mld EUR wypłacono w formie bezzwrotnego wsparcia, a 79,2 mld EUR jako wsparcie finansowe w formie pożyczki. Kolejne 42,3 mld EUR (po potrąceniu kwot odzyskanych w wysokości 1,0 mld EUR) wypłacono jako płatności przewidziane w WRF w ramach istniejących programów.

3.1.2. Wypłaty bezzwrotnego wsparcia w ramach RRF/REPowerEU

Całkowita kwota bezzwrotnego wsparcia, którą zatwierdzono i prawnie zobowiązano się wypłacić w związku z planami odbudowy i zwiększania odporności przedstawionymi przez 27 państw członkowskich, wynosi 356,8 mld EUR. Część tej kwoty – 337,9 mld EUR – dotyczy pierwotnego przydziału środków z RRF. Na pozostałe 18,9 mld EUR składają się przydziały z systemu handlu emisjami (ETS) wynoszące 17,3 mld EUR oraz transfery z pobrewitowej rezerwy dostosowawczej w wysokości 1,6 mld EUR. Obie te składowe zostaną wykorzystane na wsparcie reform i inwestycji w ramach REPowerEU. W przypadku Hiszpanii i Portugalii pozostała część pierwotnie przydzielonych środków z RRF, wynosząca odpowiednio 2,6 mld EUR i 0,1 mld EUR, również zostanie wykorzystana na wsparcie reform i inwestycji w ramach REPowerEU. Na dzień 31 grudnia 2023 r. zobowiązania budżetowe wynosiły 356,4 mld EUR.

Do końca 2023 r. Komisja wypłaciła łącznie 141,6 mld EUR bezzwrotnego wsparcia na rzecz 23 państw członkowskich (w 2022 r.: 93,5 mld EUR na rzecz 22 państw członkowskich). Prawie całość tej kwoty – 139,9 mld EUR – odnosiła się do płatności w związku z kamieniami milowymi i wartościami docelowymi w ramach RRF. Pozostałe 1,7 mld EUR wypłacono jako płatności zaliczkowe w ramach REPowerEU:

(w mld EUR)

Państwo członkowskie	Wartość dotacji ogółem (¹)	W tym wsparcie ogółem	W tym ETS/BAR ogółem	Zobowiązania budżetowe 31.12.2023 (¹)	Wypłacono w ramach RRF	Wypłacono w ramach REPowerEU	Ogółem wypłacono 31.12.2023
Austria	4,0	3,8	0,2	4,0	1,1	0,0	1,2
Belgia	5,0	4,5	0,5	4,9	0,8	-	0,8
Bułgaria	5,7	5,7	-	5,7	1,4	-	1,4

(w mld EUR)

Państwo członkowskie	Wartość dotacji ogółem ⁽¹⁾	W tym wsparcie ogółem	W tym ETS/BAR ogółem	Zobowiązania budżetowe 31.12.2023 ⁽¹⁾	Wyplacono w ramach RRF	Wyplacono w ramach REPowerEU	Ogółem wypłacono 31.12.2023
Chorwacja	5,8	5,5	0,3	5,8	2,9	-	2,9
Cypr	1,0	0,9	0,1	1,0	0,2	-	0,2
Czechy	8,4	7,7	0,7	8,4	1,8	0,1	2,0
Dania	1,6	1,4	0,2	1,6	0,5	0,0	0,5
Estonia	1,0	0,9	0,1	1,0	0,4	0,0	0,4
Finlandia	1,9	1,8	0,1	1,9	0,3	-	0,3
Francja	40,3	37,4	2,8	40,3	22,8	0,6	23,4
Niemcy	28,0	28,0	-	28,0	6,2	-	6,2
Grecja	18,2	17,4	0,8	18,2	7,4	-	7,4
Węgry	6,5	5,8	0,7	6,5	-	-	-
Irlandia	0,9	0,9	-	0,9	-	-	-
Włochy	71,8	69,0	2,8	71,8	41,0	-	41,0
Łotwa	2,0	1,8	0,1	2,0	0,4	-	0,4
Litwa	2,3	2,1	0,2	2,3	0,8	0,0	0,9
Luksemburg	0,1	0,1	-	0,1	0,0	-	0,0
Malta	0,3	0,3	0,1	0,3	0,1	0,0	0,1
Niderlandy	5,4	4,7	0,7	5,3	-	-	-
Polska	25,3	22,5	2,8	25,3	-	0,6	0,6
Portugalia ⁽¹¹⁾	16,3	15,5	0,8	16,3	5,9	0,2	6,1
Rumunia	13,6	12,1	1,4	13,6	5,5	-	5,5
Słowacja	6,4	6,0	0,4	6,4	2,6	0,1	2,7
Słowenia	1,6	1,5	0,1	1,6	0,5	0,0	0,5
Hiszpania ⁽¹¹⁾	79,9	77,2	2,6	79,9	37,0	-	37,0
Szwecja	3,4	3,2	0,3	3,4	-	-	-
Ogółem	356,8	337,9	18,9	356,4	139,9	1,7	141,6

Uwagi do tabeli z poprzedniej strony:

⁽¹⁾ Kwoty odpowiadają alokacji finansowej po odliczeniu proporcjonalnego udziału wydatków państwa członkowskiego określonych w art. 6 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241, obliczonej zgodnie z metodyką przyjętą w jego art. 11 i załączniku IVa do tego rozporządzenia.

⁽¹⁾ Zobowiązania budżetowe uwzględniają wszystkie umorzenia, w tym te związane ze zobowiązaniami zaciągniętymi przed 2023 r. Z całkowitej kwoty zobowiązań budżetowych w 2023 r. zaciągnięto zobowiązania na 122,0 mld EUR.

⁽¹¹⁾ W przypadku Hiszpanii i Portugalii część pierwotnie przydzielonych środków z RRF, wynosząca odpowiednio 2,6 mld EUR i 0,1 mld EUR, zostanie wykorzystana na wsparcie reform i inwestycji w ramach REPowerEU.

W 2023 r. Komisja wypłaciła bezzwrotne wsparcie w łącznej wysokości 48,0 mld EUR (2022 r.: 47,2 mld EUR). Na tę kwotę składały się głównie płatności w związku z kamieniami milowymi i wartościami docelowymi w ramach RRF na rzecz Włoch (trzecia i czwarta wypłata: 12,0 mld EUR), Francji (druga wypłata: 10,3 mld EUR), Hiszpanii (trzecia wypłata: 6,0 mld EUR), Niemiec (pierwsza wypłata: 4,0 mld EUR), Portugalii (druga, trzecia i czwarta wypłata: 3,6 mld EUR), Grecji (druga i trzecia wypłata: 3,4 mld EUR) oraz Rumunii (druga wypłata: 1,9 mld EUR).

3.1.3. Wypłaty pożyczek w ramach RRF/REPowerEU

Całkowita kwota wsparcia finansowego w formie pożyczek zatwierdzonego w ramach planów wynosi 290,9 mld EUR (w 2022 r.: 165,3 mld EUR). Podpisane umowy pożyczki opiewają na całą tę kwotę (2022 r.: 153,9 mld EUR).

Do końca 2023 r. Komisja wypłaciła 79,2 mld EUR wsparcia finansowego w formie pożyczek na rzecz dziewięciu państw członkowskich (w 2022 r.: 45,2 mld EUR na rzecz pięciu państw członkowskich). Z tego 73,8 mld EUR dotyczyło wsparcia finansowego w formie pożyczek udzielonego w ramach RRF (w 2022 r.: 45,2 mld EUR) i 5,4 mld EUR odnosiło się do wsparcia finansowego w formie pożyczek udzielonego w ramach REPowerEU (w 2022 r.: nd.):

(w mld EUR)

Państwo członkowskie	Udzielone ogółem	W tym wsparcie w ramach RRF	W tym wsparcie w ramach RePowerEU	Ogółem podpisane na 31.12.2023	Wypłacono w ramach RRF 31.12.2023	Wypłacono w ramach REPowerEU 31.12.2023	Ogółem kwota pozostająca do spłaty na 31.12.2023
Belgia	0,3	0,0	0,2	0,3	-	-	-
Chorwacja	4,3	1,6	2,6	4,3	-	-	-
Cypr	0,2	0,2	-	0,2	0,0	-	0,0
Czechy	0,8	0,8	-	0,8	-	-	-
Grecja	17,7	17,7	-	17,7	7,3	-	7,3
Węgry	3,9	0,0	3,9	3,9	-	0,8	0,8
Włochy	122,6	114,2	8,4	122,6	60,9	-	60,9
Litwa	1,6	1,0	0,5	1,6	-	0,1	0,1
Polska	34,5	12,0	22,5	34,5	-	4,5	4,5
Portugalia	5,9	5,9	-	5,9	1,7	-	1,7
Rumunia	14,9	14,4	0,6	14,9	3,6	-	3,6
Słowenia	1,1	1,1	-	1,1	0,3	-	0,3
Hiszpania	83,2	81,5	1,7	83,2	-	-	-
Ogółem	290,9	250,4	40,5	290,9	73,8	5,4	79,2

W 2023 r. Komisja zapewniła nowe wsparcie finansowe w formie pożyczek w wysokości 34,1 mld EUR, z czego 28,7 mld EUR stanowiły transze pożyczek w ramach RRF wypłacone po osiągnięciu kamieni milowych i wartości docelowych. Kolejne 5,4 mld EUR stanowiły wypłaty płatności zaliczkowych na poczet pożyczek w ramach REPowerEU. Największymi wypłatami były trzecia i czwarta transza RRF dla Włoch (23 mld EUR), płatności zaliczkowe w ramach REPowerEU na rzecz Polski (4,5 mld EUR) oraz druga i trzecia transza RRF dla Grecji (3,8 mld EUR).

Zgodnie z umowami pożyczki państwa członkowskie będą co roku dokonywały spłaty 5 % wypłaconych kwot, począwszy od upływu dziesięciu lat od dnia dokonania wypłaty. Tak więc okres spłaty trwa od 2032 r. do 2053 r.

3.1.4. Wkłady NGEU w inne programy w ramach budżetu UE

Do końca 2023 r. płatności netto ogółem wypłacone na rzecz innych programów w ramach WRF wyniosły 42,3 mld EUR (w 2022 r.: 23,3 mld EUR). Wkład ten – z którego potrącono kwoty odzyskane w wysokości 1,0 mld EUR (w 2022 r.: 0,2 mld EUR) – był głównie związany z REACT-EU, w ramach którego finansowane są Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejski Fundusz Społeczny (EFS, w tym FEAD):

(w mld EUR)

Program w ramach WRF	Alokacja ogółem	Zobowiązania netto ogółem 31.12.2023	Płatności netto ogółem 31.12.2023
REACT-EU	50,6	50,6	31,4
— z czego EFRR	30,0	30,0	20,9
— z czego EFS (w tym FEAD)	20,6	20,6	10,4
Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji	10,9	10,8	0,3
Rozwój obszarów wiejskich (EFRROW)	8,1	8,1	3,3
InvestEU	6,1	6,1	2,6
„Horyzont Europa”	5,4	5,4	3,8
RescEU	2,0	2,0	0,9
Ogółem	83,1	82,9	42,3

W 2023 r. Komisja dokonała płatności na rzecz innych programów w ramach WRF w łącznej wysokości 19,0 mld EUR. Kwota ta obejmowała płatności związane z REACT-EU (13,1 mld EUR, z czego 7,3 mld EUR w ramach EFRR i 5,8 mld EUR w ramach EFS, w tym FEAD), rozwojem obszarów wiejskich (2,0 mld EUR), programem „Horyzont Europa” (1,9 mld EUR), InvestEU (1,2 mld EUR), RescEU (0,6 mld EUR), a także Funduszem na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (0,1 mld EUR).

4. BUDŻETOWE ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE

W ostatnich latach UE w coraz większym stopniu wykorzystuje do realizacji swojej polityki i celów instrumenty finansowe (takie jak pożyczki, gwarancje i inwestycje kapitałowe). Przykładowo, pożyczki udzielone przez UE państwom członkowskim lub krajom partnerskim mają na celu przywrócenie stabilności finansowej lub wspieranie odbudowy gospodarczej po kryzysie. Głównym celem programów gwarancyjnych UE jest pobudzenie inwestycji i zwiększenie dostępu do finansowania w celu zlikwidowania niedoskonałości rynku w kluczowych obszarach polityki.

Gdy UE udziela wsparcia w formie pożyczek lub gwarancji, oczekuje, że jej wkład finansowy przyniesie wysoką wartość dodaną. Wynika to z tego, że w przeciwieństwie do tradycyjnych metod wykonywania budżetu, takich jak udzielanie dotacji lub subwencji, za każde euro wydane z budżetu UE beneficjent końcowy otrzymuje wsparcie przekraczające nominalną kwotę przekazaną przez UE, wskutek tzw. efektu mnożnikowego.

Chociaż UE oczekuje, że poniesione wydatki będą niższe niż kwota udzielonego finansowania, w budżecie UE mimo wszystko mogą wystąpić straty, gdy nastąpią pewne zdarzenia, które nie zależą w pełni od UE. Dotyczy to programów, w ramach których UE pożyczka środki, aby sfinansować pożyczki dla państw członkowskich i państw trzecich (zob. sekcja 4.1 poniżej), oraz sytuacji, gdy UE udziela gwarancji instytucjom finansowym (zob. sekcja 4.2 poniżej). Ponieważ straty wynikające z braku spłaty przez beneficjentów końcowych prawdopodobnie nie zmaterializują się w całości, UE nie utrzymuje aktywów w odniesieniu do całości tych potencjalnych zobowiązań⁽¹⁾, lecz jedynie do poziomu niezbędnego do pokrycia oczekiwanych strat i wystarczającego bufora bezpieczeństwa na wypadek nieoczekiwanych strat. Gdyby wystąpiły jednak straty przekraczające wartość aktywów stanowiących rezerwy, państwa członkowskie pokryłyby te straty z przyszłych budżetów UE. W tym sensie tworzą one „budżetowe zobowiązania warunkowe” w odniesieniu do budżetu UE.

⁽¹⁾ Z wyjątkiem niektórych gwarancji udzielonych w ramach programów instrumentów finansowych z poprzednich WRF, które były w pełni finansowane lub zabezpieczane za pomocą budżetu UE.

UE regularnie monitoruje stabilność swoich zobowiązań warunkowych oraz adekwatność aktywów stanowiących rezerwy utrzymywanych we wspólnym funduszu rezerw ⁽²⁾ (zob. sekcja 4.3 poniżej).

Na koniec 2023 r. budżetowe zobowiązania warunkowe UE wyniosły 363,7 mld EUR, z czego 255,4 mld EUR dotyczyło niespłaconych pożyczek udzielonych państwom (kwota nominalna w wysokości 254,1 mld EUR i naliczone odsetki wynoszące 1,3 mld EUR), a 108,3 mld EUR – maksymalnych kwot (pułapu) udzielonych gwarancji. Aktywa stanowiące rezerwy wyniosły 19,0 mld EUR.

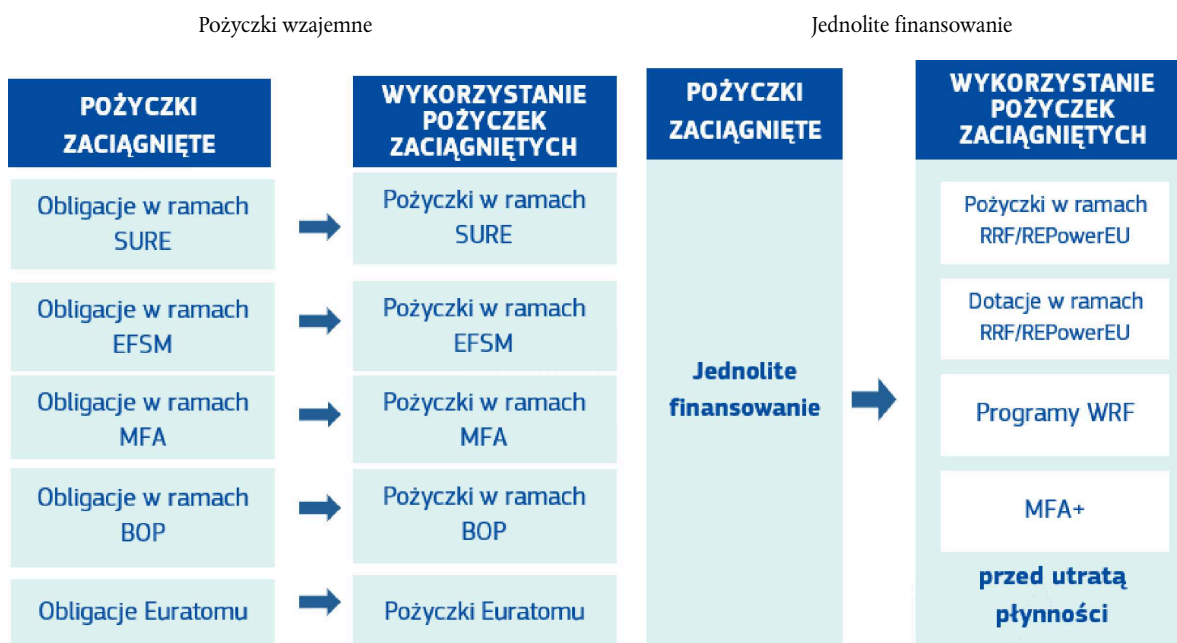
UE zaciąga również inne zobowiązania, które nie są warunkowe, ale – ze względu na długoterminowy charakter – będą finansowane przez państwa członkowskie dopiero z przyszłych budżetów. Dotyczy to głównie zobowiązań emerytalnych (90,8 mld EUR na dzień 31 grudnia 2023 r.) oraz pożyczek zaciągniętych w ramach NGEU, z których sfinansowano dotacje z RRF/REPowerEU oraz niektóre inne programy WRF (182,2 mld EUR na dzień 31 grudnia 2023 r., zob. sekcje 3.1.2 i 3.1.4).

4.1. Operacje zaciągania i udzielania pożyczek

4.1.1. Pożyczki zaciągnięte

Komisja zaciąga pożyczki, emitując papiery wartościowe na międzynarodowych rynkach kapitałowych. Ostatecznie gwarancją wszystkich pożyczek zaciągniętych przez Komisję jest budżet UE. Do 2020 r. pożyczone środki wykorzystywano wyłącznie do finansowania operacji udzielania pożyczek, zob. sekcja 4.1.2. W następstwie wprowadzenia instrumentu NGEU zaciągane pożyczki obecnie wykorzystuje się również do finansowania bezwrotnego wsparcia, zob. sekcja 3.1.2.

Podejście do finansowania

Do 2020 r. Komisja stosowała podejście oparte na pożyczkach wzajemnych – w celu sfinansowania jednej umowy pożyczki dokonywała emisji jednej grupy obligacji. Pozyskane środki pieniężne przekazywała bezpośrednio państwu będącemu beneficjentem na tych samych warunkach (stopa procentowa, termin zapadalności). Terminy emisji obligacji, ich wielkość i terminy zapadalności zależały zatem od potrzeb beneficjenta.

W przypadku instrumentu NGEU Komisja stosuje zdywersyfikowane i zbiorowe podejście do finansowania, w ramach którego zaciągane pożyczki nie służą do bezpośredniego pokrycia konkretnych wypłat. Zamiast tego dług emituje się zgodnie z półrocznymi planami finansowania, w formie obligacji długoterminowych i krótkoterminowych bonów. Do emisji tych papierów wartościowych Komisja wykorzystuje aukcje i konsorcja. Następnie przenosi koszty, zgodnie z metodyką alokacji kosztów uzgodnioną z państwami członkowskimi ⁽³⁾, na beneficjentów – w przypadku pożyczek i do budżetu UE – w przypadku wsparcia bezwrotnego. To zbiorowe podejście do finansowania umożliwia bardziej elastyczne i spójne operacje zaciągania i udzielania pożyczek. Oferuje również korzystniejsze koszty finansowania i pozwala opracować lepsze ramy ryzyka i zapewniania zgodności. Do skutecznego zarządzania płynnością przy tej elastyczności finansowania potrzebne jest również zabezpieczenie przed utratą płynności.

⁽²⁾ Zob. sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie instrumentów finansowych, gwarancji budżetowych, pomocy finansowej i zobowiązań warunkowych, składane co roku przez Komisję.

⁽³⁾ Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2022/9701.

Po zmianie w grudniu 2022 r. rozporządzenia finansowego Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2022/2434 (*) Komisja może stosować to podejście do wszystkich przyszłych zaciąganych pożyczek. W ten sposób korzyści płynące z tego elastycznego i oszczędnego zarządzania długiem będzie czerpać także pomoc makrofinansowa plus (MFA+) dla Ukrainy i inne przyszłe programy udzielania pożyczek. Powstało w ten sposób jednolite podejście do finansowania wszystkich unijnych pożyczek.

W 2023 r. saldo zaciągniętych przez Komisję pożyczek pozostałych do spłaty wzrosło o 110,5 mld EUR; w rezultacie nominalna kwota pozostała do spłaty na dzień 31 grudnia 2023 r. sięgała 458,5 mld EUR. Emisje obejmowały zielone obligacje w ramach NGEU o wartości 48,9 mld EUR. Podstawą tych emisji są ramy dotyczące zielonych obligacji NGEU, które są dostosowane do zasad obligacji ekologicznych sformułowanych przez Międzynarodowe Stowarzyszenie Rynków Kapitałowych (ICMA) (†). Fundusze pozyskane za sprawą zielonych obligacji w ramach NGEU wykorzystuje się w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF) do finansowania środków związanych z klimatem przewidzianych w krajowych planach odbudowy i zwiększania odporności (RRP).

W poniższej tabeli przedstawiono harmonogram spłat zaciągniętych przez UE pożyczek pozostałych do spłaty na dzień 31 grudnia 2023 r.:

(w mld EUR)

	JEDNOLITE FINANSO- WANIE	SURE	EFSM	Pomoc makrofinan- sowa	Wsparcie bilansu płatniczego	EURATOM	OGÓŁEM
2024	15,2	-	2,6	0,6	-	-	18,4
2025	18,0	8,0	2,4	-	0,2	-	28,6
2026	28,1	8,0	6,2	0,1	-	-	42,4
2027	16,9	-	3,0	0,2	-	-	20,1
2028	22,8	10,0	2,3	0,2	-	0,1	35,4
2029	17,7	8,2	1,4	0,9	-	-	28,2
2030	7,2	10,0	-	0,1	-	0,1	17,4
2031	20,0	-	7,3	1,2	-	0,1	28,6
2032	18,4	-	3,0	0,7	-	-	22,1
2033	9,5	-	2,1	0,5	-	-	12,1
2034	12,4	-	-	0,7	-	-	13,1
2035	-	8,5	2,0	2,0	-	-	12,5
2036	-	9,0	5,7	1,3	-	-	16,0
2037	18,4	8,7	-	0,9	-	-	28,0
2038	10,7	-	1,8	0,3	-	-	12,8
2039	-	-	-	-	-	-	0,0
2040	-	7,0	-	0,5	-	-	7,5
2041	16,0	-	-	-	-	-	16,0
2042	12,0	-	3,0	2,0	-	-	17,0
2043	7,0	-	-	-	-	-	7,0

(*) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2022/2434 z dnia 6 grudnia 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046 w odniesieniu do ustanowienia zróżnicowanej strategii finansowania jako ogólnej metody zaciągania pożyczek (Dz.U. L 319 z 13.12.2022, s. 1).

(†) Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Budżetu, Zielone obligacje – Sprawozdanie dotyczące wpływu i alokacji – Sprawozdanie NextGenerationEU za 2023 r., Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2023, <https://data.europa.eu/doi/10.2761/302803>.

(w mld EUR)

	JEDNOLITE FINANSO- WANIE	SURE	EFSM	Pomoc makrofinan- sowa	Wsparcie bilansu płatniczego	EURATOM	OGÓŁEM
2044	4,0	-	-	-	-	-	4,0
2045	-	-	-	-	-	-	0,0
2046	-	5,0	-	-	-	-	5,0
2047	-	6,0	-	-	-	-	6,0
2048	14,0	-	-	-	-	-	14,0
2049	-	-	-	-	-	-	0,0
2050	-	10,0	-	-	-	-	10,0
2051	14,0	-	-	-	-	-	14,0
2052	9,0	-	-	0,5	-	-	9,5
2053	10,3	-	-	2,5	-	-	12,8
Ogółem	301,6	98,4	42,8	15,2	0,2	0,3	458,5

4.1.2. Udzielone pożyczki

Komisja udziela pożyczek dwustronnych zgodnie z decyzjami Parlamentu Europejskiego i Rady. W 2023 r. Komisja, działając w imieniu UE, obsługuje pięć głównych programów, w ramach których może udzielać pożyczek:

- wsparcie SURE
- wsparcie europejskiego mechanizmu stabilizacji finansowej (EFSM),
- pomoc makrofinansowa (MFA)
- wsparcie bilansu płatniczego (BOP),
- Euratom oraz
- NGEU (RRF i REPowerEU) zob. sekcja 3.1.3.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. kwota nominalna pożyczek wynosiła:

(w mld EUR)

	Łączna kwota umów podpisanych	Wyplacone ogółem na koniec roku	Łączna kwota spłacona na koniec roku	Pozostająca kwota należna na koniec roku
SURE				
Belgia	8,2	8,2	-	8,2
Bułgaria	1,0	1,0	-	1,0
Chorwacja	1,6	1,6	-	1,6
Cypr	0,6	0,6	-	0,6
Czechy	4,5	4,5	-	4,5
Estonia	0,2	0,2	-	0,2
Grecja	6,2	6,2	-	6,2
Węgry	0,7	0,7	-	0,7
Irlandia	2,5	2,5	-	2,5
Włochy	27,4	27,4	-	27,4
Łotwa	0,5	0,5	-	0,5
Litwa	1,1	1,1	-	1,1

(w mld EUR)

	Łączna kwota umów podpisanych	Wyplacone ogółem na koniec roku	Łączna kwota spłacona na koniec roku	Pozostająca kwota należna na koniec roku
Malta	0,4	0,4	-	0,4
Polska	11,2	11,2	-	11,2
Portugalia	6,2	6,2	-	6,2
Rumunia	3,0	3,0	-	3,0
Słowacja	0,6	0,6	-	0,6
Słowenia	1,1	1,1	-	1,1
Hiszpania	21,3	21,3	-	21,3
	98,4	98,4	-	98,4
EFSM				
Irlandia	22,5	22,5	(2,0)	20,5
Portugalia	24,3	24,3	(2,0)	22,3
	46,8	46,8	(4,0)	42,8
Pomoc makrofinansowa				
Ukraina	12,2	12,2	(0,6)	11,6
Pomoc makrofinansowa plus dla Ukrainy	18,0	18,0	-	18,0
Tunezja	1,4	1,4	-	1,4
Jordania	1,1	1,1	-	1,1
Inne	1,5	1,4	(0,3)	1,1
	34,2	34,1	(0,9)	33,2
Wsparcie bilansu płatniczego				
Łotwa	2,9	2,9	(2,7)	0,2
	2,9	2,9	(2,7)	0,2
EURATOM				
Energoatom i K2R4 – Ukraina	0,4	0,4	(0,1)	0,3
Inne	0,4	0,4	(0,4)	0
	0,8	0,8	(0,5)	0,3
POŻYCZKI W RAMACH NGEU	290,9	79,2	-	79,2
Ogółem	474,0	262,2	(8,1)	254,1

SURE

SURE stworzono w 2020 r., aby udzielać pomocy finansowej państwom członkowskim zmagającym się z poważnymi trudnościami gospodarczymi spowodowanymi na ich terytorium przez pandemię COVID-19 lub poważnie zagrożonym wystąpieniem tych trudności. Instrument ten uzupełnia krajowe środki wprowadzone przez dotknięte państwa członkowskie.

Dostępność instrumentu dobiegła kresu 31 grudnia 2022 r. i nie ma żadnych niezrealizowanych wypłat. Okres zapadalności pożyczek jest różny i wynosi 5–30 lat.

EFSM

EFSM stworzono, aby udzielać pomocy finansowej wszystkim państwom członkowskim zmagającym się z poważnymi trudnościami gospodarczymi i finansowymi spowodowanymi przez wyjątkowe okoliczności, na które państwa te nie mają wpływu, lub poważnie zagrożonym wystąpieniem tych trudności. EFSM wykorzystano w latach 2011–2014 do udzielenia pomocy finansowej Irlandii i Portugalii, pod warunkiem przeprowadzenia reform. Program ten wygasł i nie można już zaciągać dodatkowych pożyczek, chociaż sam program nadal funkcjonuje w odniesieniu do określonych zadań, takich jak wydłużenie okresów zapadalności dotyczących udzielonych pożyczek oraz udzielanie kredytów pomostowych. W 2023 r. upłynął termin zapadalności pożyczki na rzecz Irlandii w wysokości 2,0 mld EUR i pożyczki dla Portugalii w kwocie 1,5 mld EUR i zostały one w całości spłacone. W 2023 r. nie wydłużono żadnego terminu zapadalności.

Pomoc makrofinansowa

Program pomocy makrofinansowej stanowi formę pomocy finansowej, której zakres UE rozszerzyła na kraje partnerskie spoza UE zmagające się z kryzysem bilansu płatniczego. Pomoc przyjmuje formę średnio- i długoterminowych pożyczek lub dotacji, lub połączenia obu, i jest dostępna jedynie dla państw korzystających z wypłat z programu Międzynarodowego Funduszu Walutowego (MFW).

Ukraina

W 2022 r. Parlament Europejski i Rada uzgodniły trzy pakiety pomocy finansowej dla Ukrainy ⁽⁶⁾, o łącznej wartości 7,2 mld EUR, w celu wzmocnienia natychmiastowej odporności kraju w następstwie niesprowokowanej i nieuzasadnionej wojny napastniczej Rosji. Wszystkie pożyczki na rzecz Ukrainy wypłacono do końca 2022 r. Okres zapadalności tych pożyczek jest różny i wynosi 10–30 lat.

Aby kontynuować w 2023 r. wsparcie UE dla Ukrainy Parlament Europejski i Rada przyjęły w dniu 14 grudnia 2022 r. nowy pakiet pomocy finansowej w wysokości 18 mld EUR (rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2463 ⁽⁷⁾). Na początku 2023 r. Komisja i Ukraina podpisały protokół ustaleń i umowę pożyczki i w 2023 r. wypłacono uzgodnioną kwotę w wysokości 18 mld EUR. Pożyczki w ramach pomocy makrofinansowej plus finansuje się z zastosowaniem jednolitego podejścia do finansowania, podczas gdy wszystkie poprzednie pożyczki w ramach pomocy makrofinansowej finansowano zgodnie z podejściem opartym na pożyczkach wzajemnych.

Na koniec 2023 r. kwota pozostałych do spłaty pożyczek udzielonych Ukrainie w ramach pomocy makrofinansowej wynosiła 29,6 mld EUR (kwota nominalna).

W dniu 29 lutego 2024 r. Parlament Europejski i Rada przyjęły rozporządzenie (UE) 2024/792 ustanawiające Instrument na rzecz Ukrainy ⁽⁸⁾. Ten nowy instrument obejmuje lata 2024–2027 i oferuje wsparcie finansowe dla Ukrainy w wysokości do 50 mld EUR, w tym pożyczki państwowe na kwotę do 33 mld EUR. Do dnia 31 maja 2024 r. Ukrainie wypłacono pożyczki w wysokości 6 mld EUR. Pożyczki państwowe w ramach Instrumentu na rzecz Ukrainy finansuje się ze środków pożyczonych zgodnie z jednolitym podejściem do finansowania.

Wsparcie bilansu płatniczego

Wsparcie bilansu płatniczego to program pomocy opracowany dla państw członkowskich spoza strefy euro, które mają trudności związane z bilansem płatniczym lub są zagrożone wystąpieniem takich trudności. Pomoc w ramach wsparcia bilansu płatniczego przyjmuje formę średnioterminowych pożyczek, których udziela się pod warunkiem wdrożenia polityk mających na celu rozwiązanie podstawowych problemów gospodarczych. Zazwyczaj pomoc ze strony UE na wsparcie bilansu płatniczego jest oferowana we współpracy z MFW i innymi instytucjami międzynarodowymi lub państwami. W 2023 r. nie miały miejsca żadne nowe operacje ani spłaty pożyczek. Oczekuje się, że program zakończy się w 2025 r., kiedy to przypada termin zapadalności niespłaconej udzielonej pożyczki i powiązanej pożyczki zaciągniętej.

Euratom

Europejska Wspólnota Energii Atomowej pożyczka środki finansowe zarówno państwom członkowskim, jak i państwom spoza UE, a także podmiotom z tych państw na finansowanie projektów dotyczących instalacji energetycznych.

Zabezpieczenie przed utratą płynności

W ramach jednolitej strategii finansowania pewną kwotę wpływów z pożyczek przechowuje się na rachunku bankowym w Europejskim Banku Centralnym. To zabezpieczenie przed utratą płynności zapewnia, aby dostępne były środki wystarczające do zaspokojenia wszystkich przyszłych potrzeb w zakresie wypłat, a jednocześnie pozwala uniknąć nadmiernych sald. Przy zarządzaniu tym zabezpieczeniem przed utratą płynności Komisja bierze pod uwagę przewidywane potrzeby w zakresie wypłat oraz koszty alternatywne utrzymywania sald środków pieniężnych. Na koniec 2023 r. kwota środków znajdujących się na rachunku bankowym wyniosła 12,5 mld EUR.

⁽⁶⁾ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/313 w sprawie udzielenia Ukrainie pomocy nadzwyczajnej w wysokości 1,2 mld EUR, decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/1201 w sprawie udzielenia Ukrainie pomocy nadzwyczajnej w wysokości 1,0 mld EUR, decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/1628 w sprawie udzielenia Ukrainie pomocy nadzwyczajnej w wysokości 5,0 mld EUR.

⁽⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2463 z dnia 14 grudnia 2022 r. ustanawiające instrument wsparcia dla Ukrainy na 2023 r. (pomoc makrofinansowa +) (Dz.U. L 322 z 16.12.2022, s. 1).

⁽⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/792 z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie ustanowienia Instrumentu na rzecz Ukrainy (Dz.U. L, 2024/792, 29.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj>).

4.1.3. System ochrony

Zaciągane przez UE pożyczki stanowią bezpośrednie i bezwarunkowe zobowiązanie UE i są gwarantowane przez państwa członkowskie UE. Pożyczki zaciągane w celu sfinansowania pożyczek udzielanych mają zostać spłacone za sprawą terminowego poboru kwoty głównej i odsetek należnych z tytułu tych udzielanych pożyczek. Na wypadek gdyby państwo będące beneficjentem jednak nie wykonało zobowiązania lub opóźniło spłatę, istnieje szereg zabezpieczeń zapewniających obsługę zadłużenia UE, które podsumowano w poniższej tabeli. W perspektywie krótkoterminowej zaciągnięte pożyczki zostaną spłacone z dostępnego salda środków finansowych Komisji. Następnie środki pożyczone w związku z pożyczkami dla państw trzecich (z wyjątkiem pożyczek w ramach pomocy makrofinansowej plus dla Ukrainy) zostaną spłacone z wykorzystaniem aktywów utrzymywanych we wspólnym funduszu rezerw; natomiast w przypadku pożyczek w ramach pomocy makrofinansowej plus i pożyczek dla państw członkowskich Komisja może wezwać państwa członkowskie do wpłaty dodatkowych zasobów do dostępnego pułapu zasobów własnych („elastyczność budżetowa”). W przypadku niektórych programów gwarancji udzielają również państwa członkowskie. W związku z tym inwestorzy są narażeni tylko na ryzyko kredytowe UE, a nie na ryzyko kredytowe beneficjenta pożyczek.

Program UE finansowany z pożyczonych środków	System ochrony
NGEU (RRF i REPowerEU)	Elastyczność budżetowa w ramach tymczasowego pułapu zasobów własnych w budżecie UE – dodatkowe 0,6 % DNB UE ponad pułap zasobów własnych w budżecie UE wynoszący 1,4 % DNB UE
SURE	Gwarancja udzielona przez wszystkie państwa członkowskie UE (25 %) + elastyczność budżetowa w ramach pułapu zasobów własnych w budżecie UE wynoszącego 1,4 % DNB UE
Pomoc makrofinansowa (standardowa)	Wspólny fundusz rezerw (9 % pożyczki udzielonej państwu trzeciemu)
Wyjątkowa pomoc makrofinansowa dla Ukrainy	Wspólny fundusz rezerw (9 %) + gwarancje udzielone przez wszystkie państwa członkowskie UE (61 %)
Pomoc makrofinansowa plus dla Ukrainy	Elastyczność budżetowa w ramach pułapu zasobów własnych w budżecie UE wynoszącego 1,4 % DNB UE
Wsparcie bilansu płatniczego	Elastyczność budżetowa w ramach pułapu zasobów własnych w budżecie UE wynoszącego 1,4 % DNB UE
EFSM	Elastyczność budżetowa w ramach pułapu zasobów własnych w budżecie UE wynoszącego 1,4 % DNB UE
Pożyczki Euratomu dla państw trzecich (podmioty należące do państwa)	Wspólny fundusz rezerw (9 % pożyczki) i kontrgwarancje państw trzecich
Pożyczki Euratomu dla państw członkowskich	Elastyczność budżetowa w ramach pułapu zasobów własnych w budżecie UE wynoszącego 1,4 % DNB UE

4.2. Gwarancje budżetowe

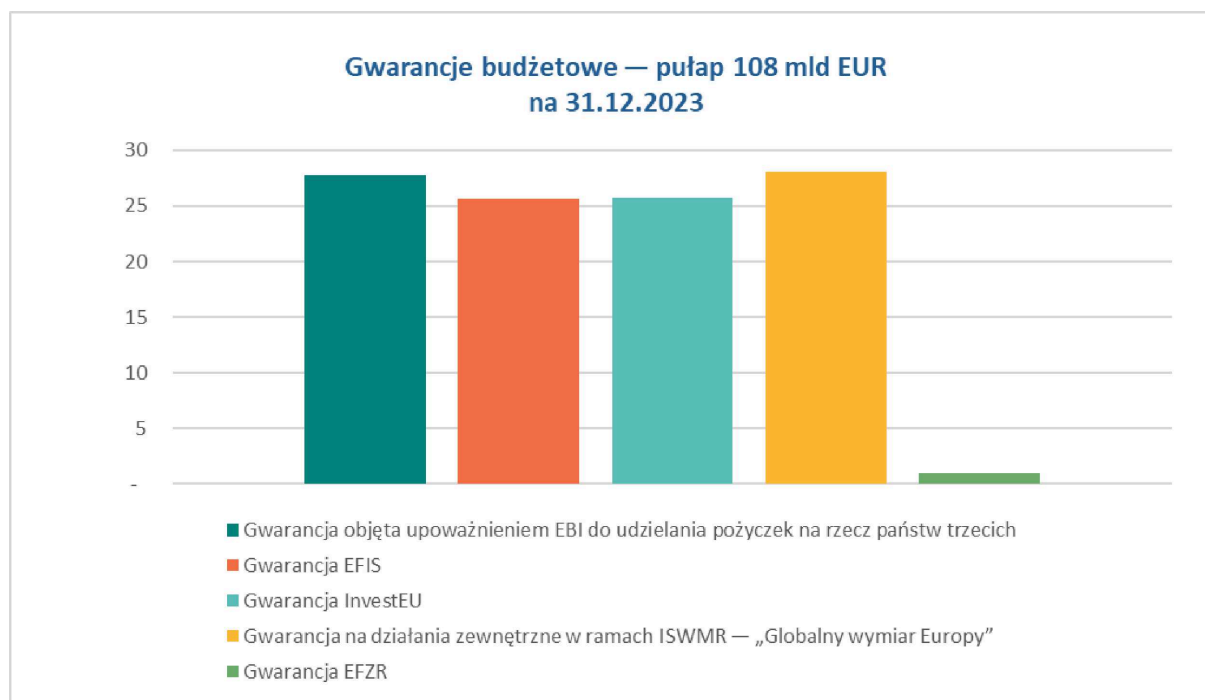
W ramach tego rodzaju wykonania budżetu Unia Europejska, z myślą o osiągnięciu celów swojej polityki, udziela gwarancji instytucjom finansowym (partnerom wykonawczym) w odniesieniu do ich operacji finansowania (udzielania pożyczek) i inwestycji (kapitałowych).

UE udzieliła gwarancji w ramach programów, jak następuje:

- gwarancje objęte upoważnieniem EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich (ELM) ustanowione na potrzeby pożyczek udzielanych przez EBI poza UE, głównie na rzecz państw i jednostek państwowych niższego szczebla;
- gwarancja Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS) udzielona grupie EBI w odniesieniu do jej operacji wspierających dodatkowe inwestycje w UE i dostęp MŚP do finansowania;
- gwarancja InvestEU udzielona grupie EBI, EBOR i kilku krajowym bankom prorozwojowym w państwach członkowskich UE i państwach EFTA w celu pobudzenia inwestycji prywatnych na rzecz transformacji ekologicznej i cyfrowej, innowacji oraz inwestycji i umiejętności społecznych. Gwarancję InvestEU można powiększyć o wkłady i kontrgwarancje ze strony EFTA i państw członkowskich;

- gwarancja na działania zewnętrzne przyznawana na podstawie rozporządzenia w sprawie ISWMR – „Globalny wymiar Europy”, w ramach której udzielono gwarancji EBI, w odniesieniu do jego finansowania i inwestycji poza Europą, na rzecz beneficjentów z sektorów publicznego i prywatnego, a także kilku innym kontrahentom, w celu upowszechniania zrównoważonych inwestycji w krajach partnerskich UE;
- gwarancja Europejskiego Funduszu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (EFZR) udzielona kilku kontrahentom w celu wsparcia inwestycji w Afryce i krajach objętych europejską polityką sąsiedztwa.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. maksymalny poziom nominalnej kwoty pozostających do realizacji gwarancji udzielonych tym instytucjom finansowym wynosił 108,3 mld EUR, z czego 66,2 mld EUR dotyczy operacji finansowania lub operacji inwestycyjnych podpisanych przez partnerów wykonawczych (gwarancje EFZR, InvestEU i ISWMR – „Globalny wymiar Europy” nadal są w okresie inwestycyjnym, podczas którego partnerzy mogą uwzględnić w ramach gwarancji nowe operacje).

Państwa członkowskie i państwa EOG mogą również wnieść wkład do Programu InvestEU. Do dnia 31 grudnia 2023 r. UE podpisała z tymi państwami umowy o przyznanie wkładu na kwotę 2,3 mld EUR, z czego 1,7 mld EUR dotyczy wkładów gotówkowych, a 0,6 mld EUR – kontrgwarancji.

4.3. Wspólny fundusz rezerw

Żeby terminowo realizować wszelkie uruchomione gwarancje dotyczące pokrycia strat poniesionych przez partnerów wykonawczych, UE przeznaczają środki ze swojego budżetu na rezerwy. Od 2021 r. wszystkie aktywa stanowiące rezerwy utrzymuje się we wspólnym funduszu rezerw, który funkcjonuje jako pojedynczy portfel, a aktywa inwestuje się głównie w dłużne papiery wartościowe. Utworzone rezerwy obecnie odnoszą się zarówno do wszystkich gwarancji budżetowych UE, jak i niektórych programów pomocy finansowej. Zasoby wspólnego funduszu rezerw są podzielone na moduły w celu monitorowania kwot odnoszących się do gwarancji budżetowych i programów pomocy finansowej, które to gwarancje i programy stanowią wkład we wspólny fundusz rezerw.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. Komisja posiada we wspólnym funduszu rezerw aktywa finansowe o wartości 18,8 mld EUR podzielone na następujące moduły:

- Fundusz Gwarancyjny dla działań zewnętrznych – 2,8 mld EUR (obejmujący gwarancje udzielone w ramach upoważnienia EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich, a także pomoc makrofinansową sprzed 2021 r. i pożyczki Euratomu dla państw trzecich)
- EFIS – 9,2 mld EUR
- EFZR – 0,7 mld EUR
- moduły InvestEU – 3,7 mld EUR (w tym wkłady gotówkowe państw członkowskich i państw EOG)
- ISWMR EFZR+ – 2,2 mld EUR
- pożyczki w ramach pomocy makrofinansowej udzielone po 2020 r. – 0,1 mld EUR.

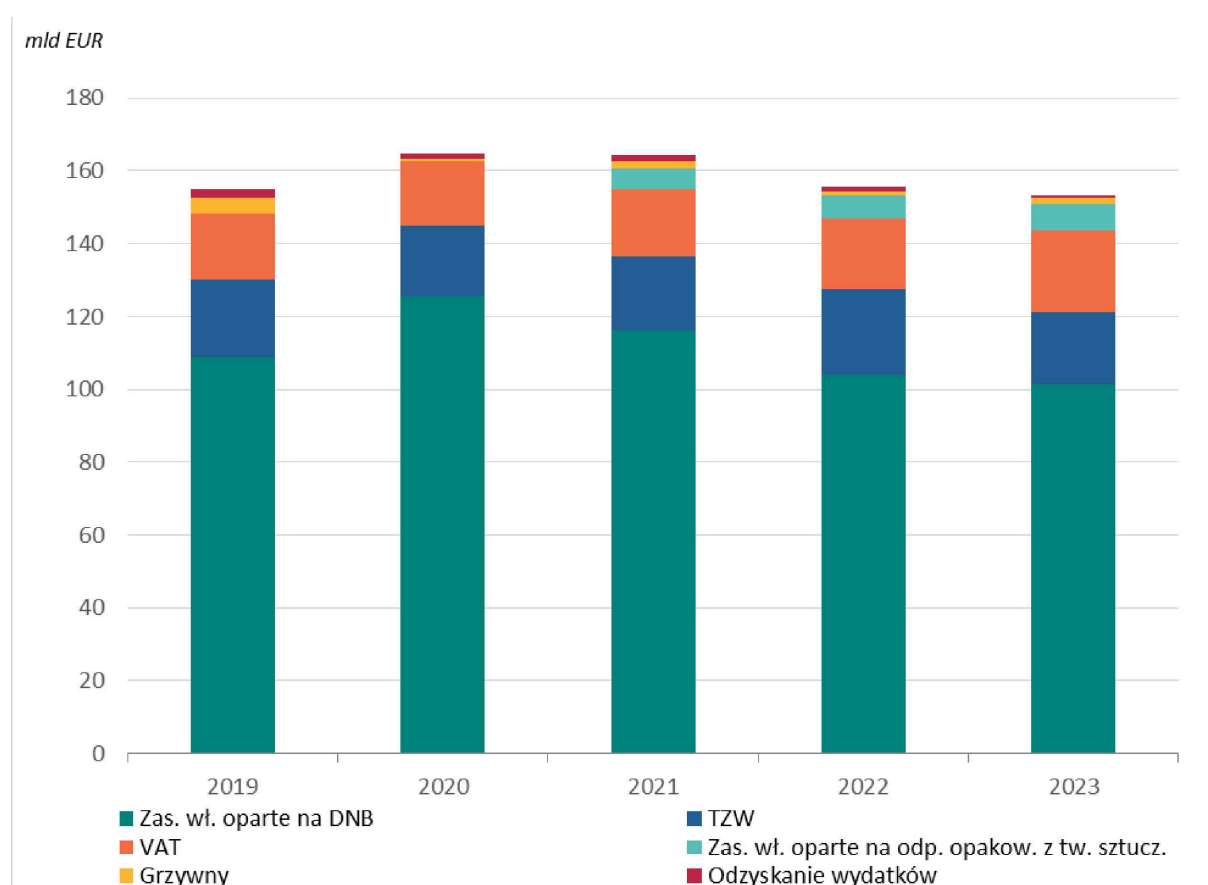
Ponadto na rachunku centralnej jednostki Komisji ds. zarządzania środkami finansowymi ulokowano 106 mln EUR jako zabezpieczenie przed utratą płynności na wypadek konieczności natychmiastowego uruchomienia gwarancji.

5. ANALIZA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH

5.1. Przychody

Skonsolidowane przychody UE obejmują kwoty związane z transakcjami wymiany oraz transakcjami innymi niż transakcje wymiany, przy czym te drugie są najbardziej znaczące. Pięcioletnia tendencja dotycząca głównych kategorii przychodów z transakcji innych niż transakcje wymiany (obejmujących zasoby własne oparte na DNB, tradycyjne zasoby własne, zasoby własne oparte na VAT, zasoby własne oparte na opakowaniach z tworzyw sztucznych, grzywny i odzyskanie wydatków) jest następująca:

Zmiany poziomu przychodów z głównych transakcji innych niż transakcje wymiany na przestrzeni pięciu lat⁽¹⁾

⁽¹⁾ Dane liczbowe z lat 2020–2023: z wyłączeniem przychodów związanych z wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa z UE.

Ponieważ dochody budżetowe powinny odpowiadać wydatkom budżetowym (lub je przekraczać), wyżej przedstawiona tendencja w zakresie przychodów wynika przede wszystkim z płatności dokonywanych każdego roku.

Główne zmiany w 2023 r.

W 2023 r. całkowite przychody, obejmujące wszystkie kategorie przychodów, wyniosły 171,9 mld EUR, podczas gdy w roku poprzednim kwota ta wyniosła 171,2 mld EUR. Głównymi zmianami będącymi przyczynami wzrostu o 0,7 mld EUR, tj. o 0,4 %, były:

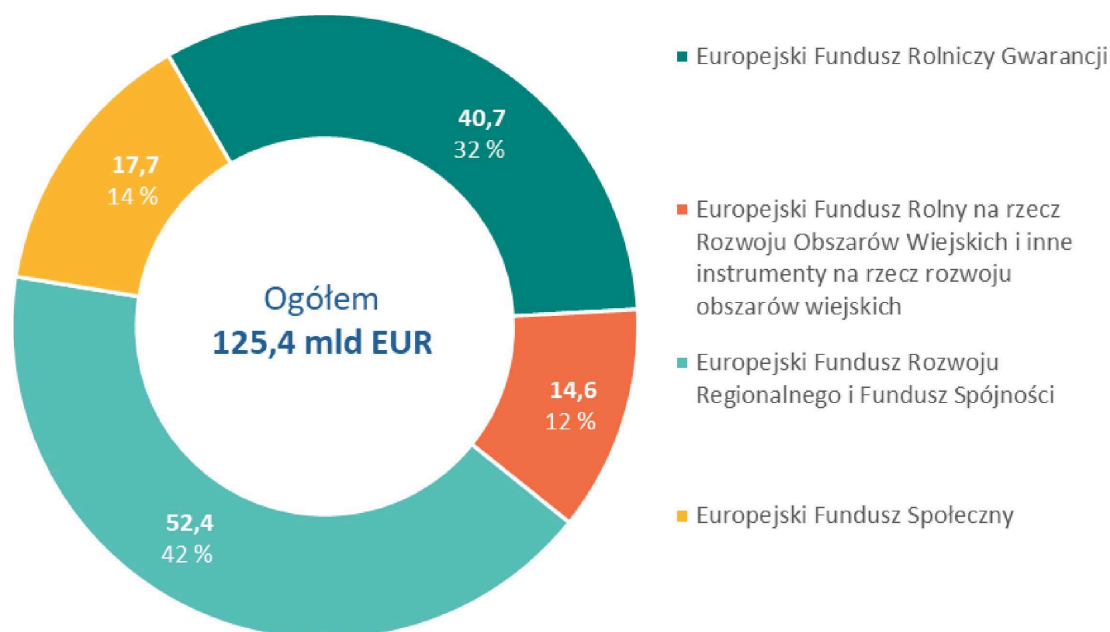
- spadek tradycyjnych zasobów własnych z 23,5 mld EUR w 2022 r. do 19,8 mld EUR w 2023 r.;
- wzrost wkładów z tytułu VAT z 19,7 mld EUR w 2022 r. do 22,5 mld EUR w 2023 r.;
- przychody z tytułu DNB (dochodu narodowego brutto), które są głównym elementem przychodów operacyjnych UE, spadły z 103,9 mld EUR w 2022 r. do 101,3 mld EUR w 2023 r. Spadek o 2,6 mld EUR, tj. o 2,5 %, związany jest ze wzrostem innych kategorii przychodów, ponieważ przychody z tytułu DNB finansują tę część budżetu, która nie jest objęta innymi źródłami dochodów; oraz

- wzrost przychodów finansowych o 4,4 mld EUR, głównie ze względu na zwiększenie się dochodów z tytułu odsetek (wskutek wyższych stóp procentowych od końca 2022 r.).

5.2. Koszty

Główny składnik kosztów ujętych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym stanowią koszty w ramach zarządzania dzielonego, co obejmuje następujące fundusze: (i) Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji (EFRG), (ii) Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i inne instrumenty na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, (iii) Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Fundusz Spójności oraz (iv) Europejski Fundusz Społeczny (EFS). Z funduszy tych pochodziło 125,4 mld EUR, tj. 51,7 % łącznych kosztów w kwocie 242,5 mld EUR poniesionych w 2023 r. (w 2022 r.: 114,8 mld EUR, tj. 43,6 % kosztów ogółem). Podział kosztów w ramach zarządzania dzielonego oraz ich względne znaczenie przedstawiono poniżej:

Główne koszty w ramach zarządzania dzielonego w roku budżetowym 2023

Wzrost kosztów w ramach zarządzania dzielonego wynika głównie ze zwiększonych kosztów związanych z EFRR i Funduszem Spójności (o 9,3 mld EUR) oraz EFS (o 3 mld EUR), jako że realizacja nowego okresu programowania nabiera tempa. Koszty związane z EFRROW i innymi instrumentami na rzecz rozwoju obszarów wiejskich oraz EFRG zmniejszyły się odpowiednio o 1,5 mld EUR i 0,3 mld EUR. Spadek o 1,5 mld EUR kosztów związanych z EFRROW i innymi instrumentami na rzecz rozwoju obszarów wiejskich wynika z opóźnień w realizacji programów, jako że 2023 r. był pierwszym rokiem wdrażania nowych planów strategicznych WPR.

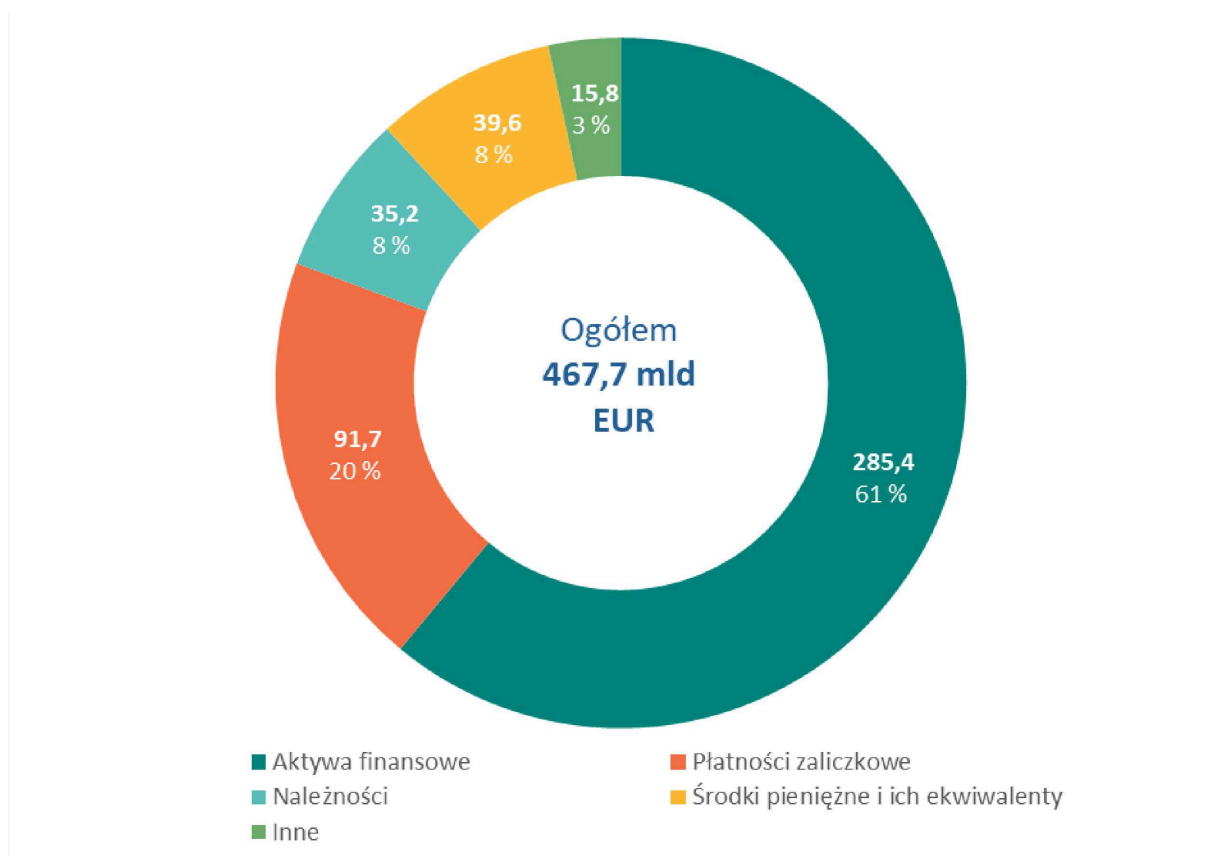
Koszty w ramach zarządzania bezpośredniego, które odzwierciedlają wykonanie budżetu przez Komisję, agencje wykonawcze i fundusze powiernicze, spadły z 94,0 mld EUR w 2022 r. do 61,9 mld EUR w 2023 r. Spadek o 32,1 mld EUR wynika głównie z bezzwrotnego wsparcia udzielonego w ramach RRF NGEU, które wyniosło 36,0 mld EUR (w 2022 r.: 69,5 mld EUR). Mimo tego znacznego spadku kosztów związanych z RRF realizacja programów zasadniczo przebiegała zgodnie z planem, a postępy w odniesieniu do większości kamieni milowych i wartości docelowych spełniały oczekiwania.

Koszty w ramach zarządzania pośredniego odzwierciedlają wykonanie budżetu przez agencje UE, organy UE, państwa trzecie, organizacje międzynarodowe i inne podmioty. Koszty w ramach zarządzania pośredniego wyniosły w 2023 r. 15,2 mld EUR (w 2022 r.: 13,6 mld EUR). Wzrost ten wynika przede wszystkim z wyższych kosztów w obszarze badań naukowych.

5.3. Aktywa

Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. aktywa wyniosły ogółem 467,7 mld EUR (w 2022 r.: 445,9 mld EUR) – wzrost wynika z dalszego udzielania pożyczek w ramach instrumentu NGEU oraz nowych pożyczek udzielonych Ukrainie w ramach pomocy makrofinansowej plus. Najbardziej znaczące aktywa w bilansie UE stanowiły: aktywa finansowe inne niż środki pieniężne i ich ekwiwalenty (285,4 mld EUR), płatności zaliczkowe (91,7 mld EUR), należności (35,2 mld EUR) oraz środki pieniężne i ich ekwiwalenty (39,6 mld EUR). Pozostałe aktywa o wartości 15,8 mld EUR obejmowały głównie rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne.

Struktura aktywów na dzień 31 grudnia 2023 r.

Wzrost aktywów ogółem o 21,9 mld EUR, tj. o 4,9 %, w stosunku do roku poprzedniego wynikał przede wszystkim z następujących efektów:

- wartość niespłaconych pożyczek wzrosła z 204,4 mld EUR w 2022 r. do 246,9 mld EUR w 2023 r. Wzrost o 42,5 mld EUR, tj. 20,8 %, wynika głównie z udzielania kolejnych pożyczek państwom członkowskim w ramach RRF i REPowerEU (34,1 mld EUR) oraz nowych pożyczek w ramach programu pomocy makrofinansowej plus na rzecz Ukrainy w wysokości 18,0 mld EUR, co zostało częściowo skompensowane przez spłaty w ramach EFSM wynoszące 3,5 mld EUR i utratę wartości przez nowe pożyczki na rzecz Ukrainy;
- łączna kwota płatności zaliczkowych zmniejszyła się z 100,5 mld EUR w 2022 r. do 91,7 mld EUR w 2023 r. Jest to związane głównie z obniżeniem się o 3,8 mld EUR bezwrotnego wsparcia finansowego przyznawanego w ramach RRF, co wynikało z rozliczeń dokonanych w roku następującym po osiągnięciu przez państwa członkowskie kamieni milowych i wartości docelowych. Ponadto nastąpił znaczny spadek pozostałych zaliczek dla państw członkowskich (4,2 mld EUR), co dotyczy głównie obszaru spójności w WRF na lata 2014–2020 i wynika z tego, że ten okres osiągnął etap zamknięcia, w związku z czym większość wypłaconych kwot uznaje się za wykorzystane;
- kwota środków pieniężnych i ich ekwiwalentów zmniejszyła się z 46,5 mld EUR w 2022 r. do 39,6 mld EUR w 2023 r. Spadek o 6,9 mld EUR, tj. 14,8 %, wynika głównie z niższego zabezpieczenia przed utratą płynności w związku z jednolitym finansowaniem (19,9 mld EUR na rachunku bankowym EBC w zeszłym roku w porównaniu z 12,5 mld EUR na koniec 2023 r.), co wynikało z wysokiego poziomu wypłat na rzecz państw członkowskich w ramach NGEU blisko końca roku; oraz
- należności spadły z 48,2 mld EUR do 35,2 mld EUR. Spadek o 13,0 mld EUR, tj. 27,0 %, wynika głównie ze zmniejszenia się kwot należnych od Zjednoczonego Królestwa na mocy umowy o wystąpieniu, jako że kraj ten spłaca swoje zobowiązania miesięcznie – zob. poniżej.

Wystąpienie Zjednoczonego Królestwa z UE

31 stycznia 2020 r. Zjednoczone Królestwo wystąpiło z Unii Europejskiej. Warunki jego wystąpienia określono w Umowie o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej, zwanej również „umową o wystąpieniu”. W ramach tego porozumienia Zjednoczone Królestwo zgodziło się wywiązać ze wszystkich zobowiązań finansowych podjętych w czasie, gdy było członkiem UE. Umowa weszła w życie z dniem 31 stycznia 2020 r. Zjednoczone Królestwo będzie w dalszym ciągu wносить wkład do budżetu UE i korzystać z programów i wydatkowania UE sprzed 2021 r., tak jakby było państwem członkowskim. Zjednoczone Królestwo otrzyma również z powrotem część określonych środków pieniężnych, które wpłaciło do budżetu UE, lub środków pieniężnych, które wpłynęły do budżetu UE w związku z okresem członkostwa. UE dwa razy w roku składa Zjednoczonemu Królestwu sprawozdania dotyczące należnych kwot, a Zjednoczone Królestwo wpłaca te kwoty co miesiąc. Sprawozdania są aktualizowane każdego roku na podstawie rzeczywistych danych liczbowych.

Obowiązki wynikające z umowy o wystąpieniu stanowią zobowiązania i należności względem UE, które muszą zostać obliczone i uwzględnione w rocznym sprawozdaniu finansowym UE i obejmują w szczególności następujące obszary:

- zasoby własne (art. 136),
- zobowiązania pozostające do spłaty (art. 140),
- grzywny za naruszenie zasad konkurencji (art. 141),
- zobowiązania Unii (art. 142),
- warunkowe zobowiązania finansowe i instrumenty finansowe (art. 143 i 144),
- aktywa netto Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali (art. 145),
- inwestycje UE w Europejski Fundusz Inwestycyjny, EFI (art. 146).
- Zobowiązania warunkowe w związku ze sprawami sądowymi (art. 147).

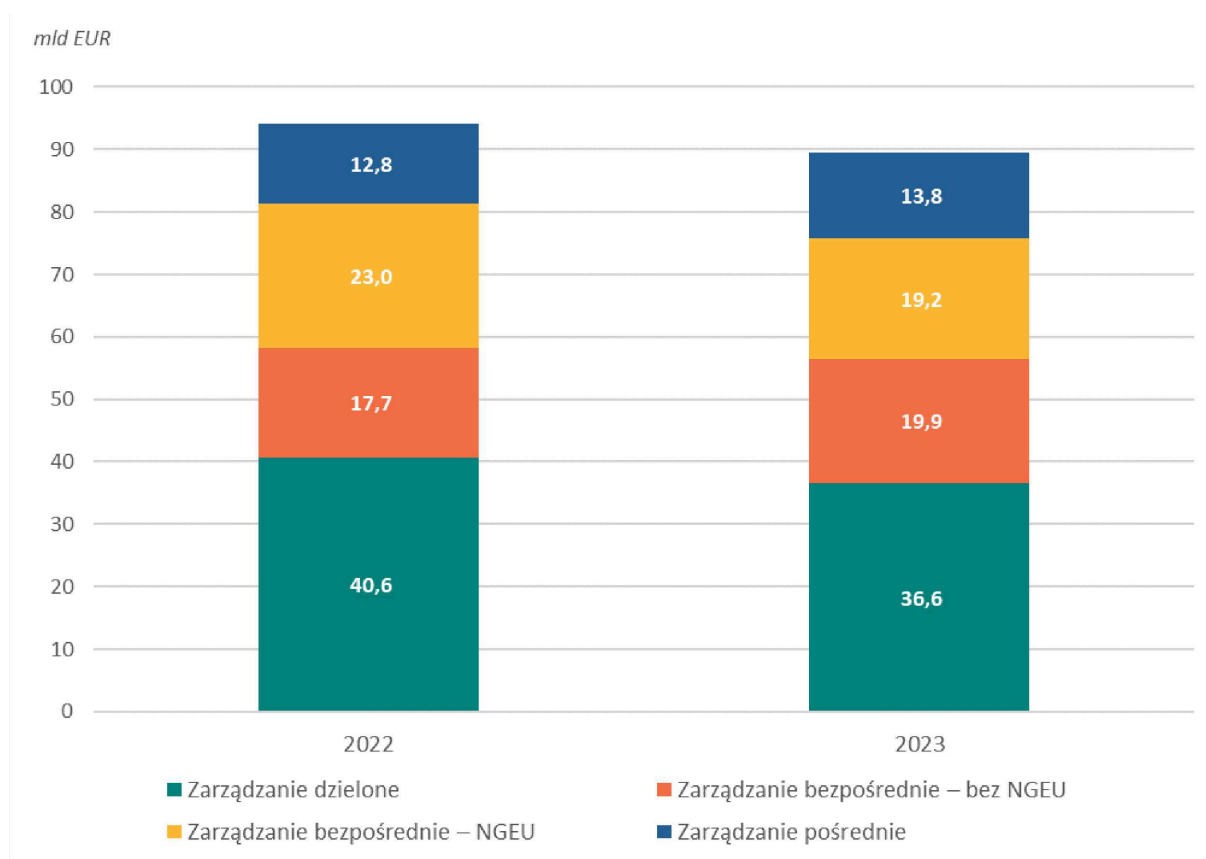
(w mln EUR)

	Art. 140	Art. 142	Inne	31.12.2023	31.12.2022
Należne ze strony Zjednoczonego Królestwa	8 340	10 411	115	18 867	26 683
Należne na rzecz Zjednoczonego Królestwa	-	-	(3 394)	(3 394)	(2 812)
Ogółem	8 340	10 411	(3 279)	15 473	23 871
Długoterminowe	4 588	10 102	(1 602)	13 088	14 810
Krótkoterminowe	3 753	309	(1 677)	2 385	9 061

Płatności zaliczkowe

Kwota płatności zaliczkowych, z wyłączeniem innych zaliczek dla państw członkowskich i wkładów do funduszu powierniczego Békou oraz funduszu powierniczego dla Afryki, wyniosła w 2023 r. 89,4 mld EUR (w 2022 r.: 94,1 mld EUR) i niemal w całości związana była z działaniami Komisji. Spadek o 4,7 mld EUR, tj. o 5,0 %, wynika ze zmniejszenia kwoty płatności zaliczkowych związanych z zarządzaniem dzielonym z 40,6 mld EUR w 2022 r. do 36,6 mld EUR w 2023 r., jako że programy poprzednich WRF są w coraz bardziej zaawansowanych fazach etapu zamknięcia:

Płatności zaliczkowe dokonywane przez Komisję według metody zarządzania

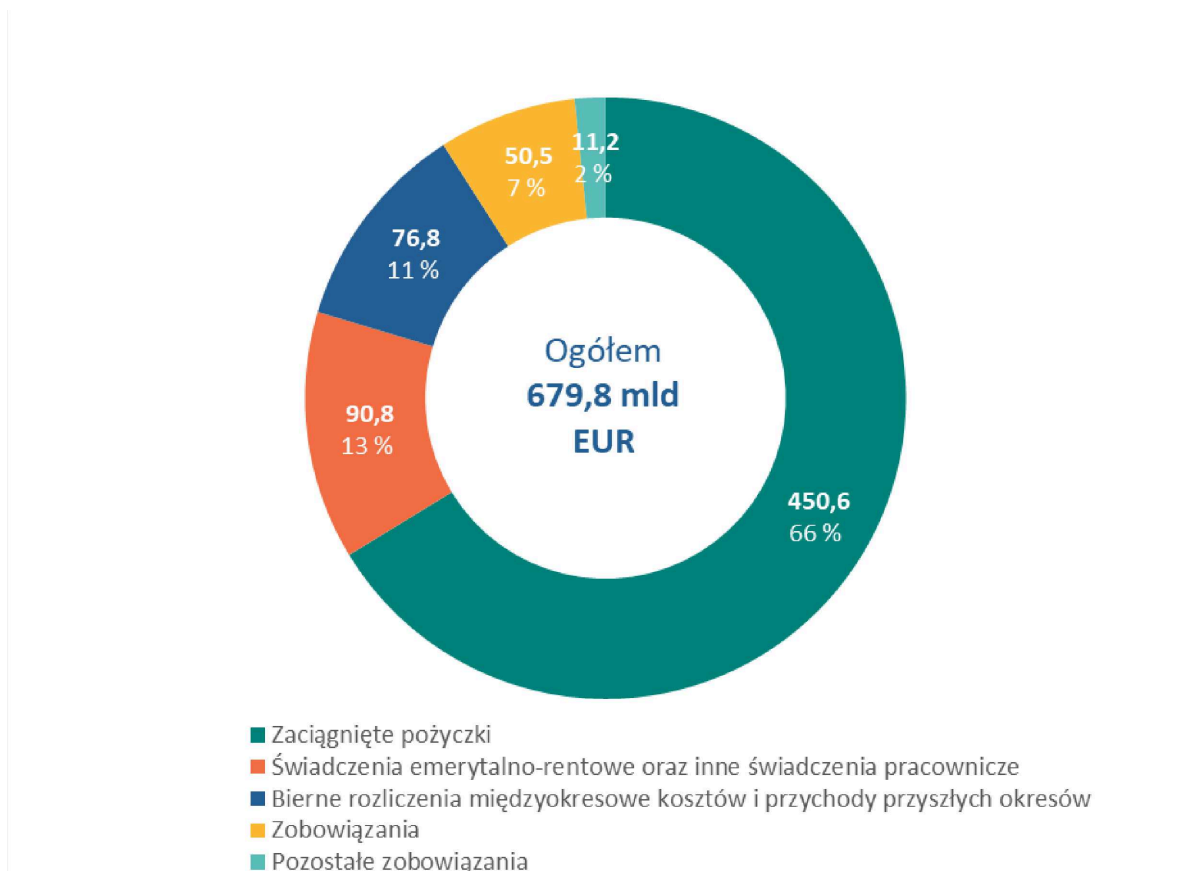

Znaczny wpływ na poziom płatności zaliczkowych udzielonych w ramach programów WRF ma dany etap cyklu WRF – na przykład na początku okresu obowiązywania WRF spodziewane są wypłaty dużych zaliczek dla państw członkowskich w ramach polityki spójności i kwoty te pozostają do dyspozycji państw członkowskich do czasu zamknięcia programów. Wypłacane są również roczne płatności zaliczkowe, które należy wykorzystać w danym roku lub odzyskać w następnym roku w ramach rocznego zamknięcia cyklu sprawozdania finansowego. Komisja dokłada wszelkich starań, aby zapewnić utrzymanie płatności zaliczkowych na odpowiednim poziomie. Trzeba znaleźć równowagę między zapewnieniem wystarczającego finansowania projektów a terminowym ujmowaniem wydatków.

5.4. Zobowiązania

Na dzień 31 grudnia 2023 r. zobowiązania wynosiły ogółem 679,8 mld EUR (w 2022 r.: 577,2 mld EUR) – wzrost wynika głównie z pożyczek zaciągniętych w 2023 r. w ramach instrumentu NGEU i instrumentu pomocy makrofinansowej plus. Najbardziej znaczącymi zobowiązaniami były pożyczki zaciągnięte na potrzeby NGEU i pomocy finansowej (450,6 mld EUR), zobowiązania emerytalno-rentowe i inne zobowiązania z tytułu świadczeń po okresie zatrudnienia (90,8 mld EUR), bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychody przyszłych okresów (76,8 mld EUR) oraz zobowiązania wobec osób trzecich (50,5 mld EUR).

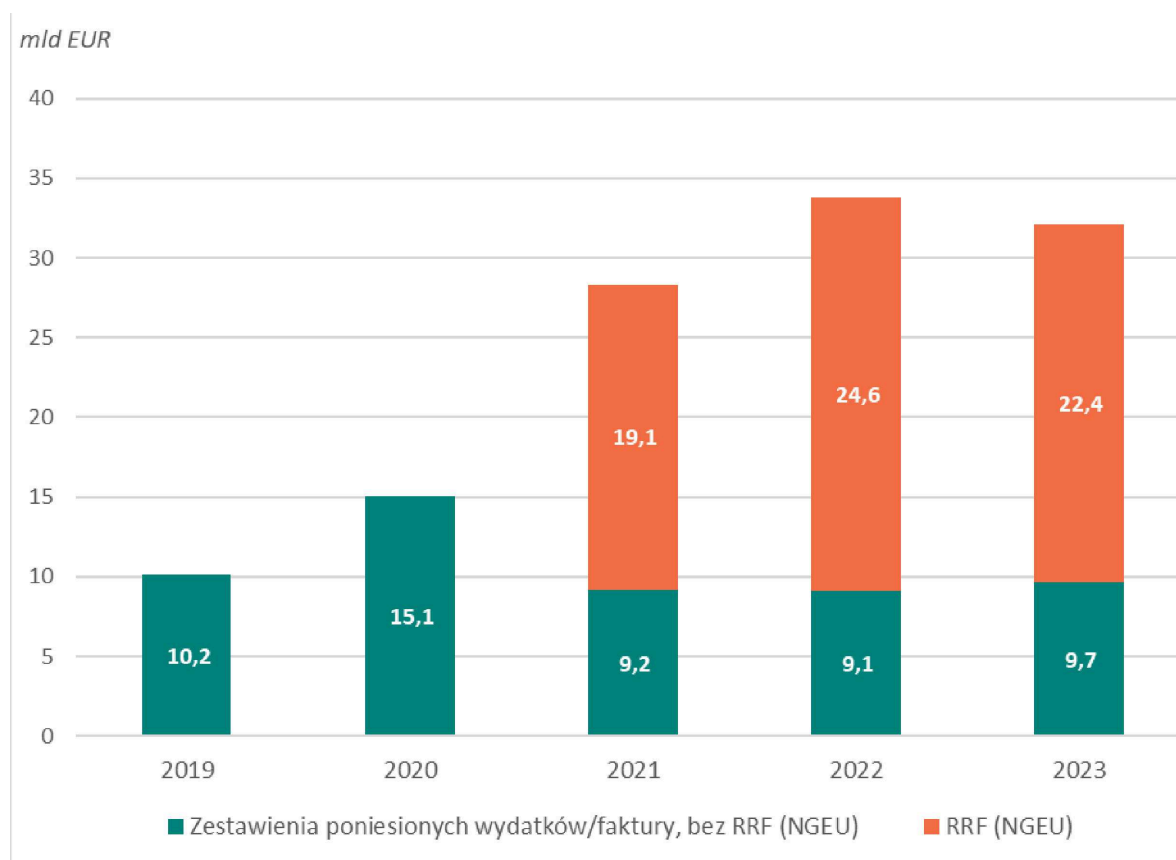
Struktura zobowiązań na dzień 31 grudnia 2023 r.

Wzrost o 102,6 mld EUR, tj. o 17,8 % w stosunku do roku poprzedniego, wynikał przede wszystkim z następujących efektów:

- zaciągnięte pożyczki wzrosły z 344,3 mld EUR w 2022 r. do 450,6 mld EUR w 2023 r. Wzrost o 106,3 mld EUR, tj. 30,9 %, dotyczy głównie nowych emisji w ramach jednolitego podejścia do finansowania (na potrzeby NGEU i pomocy makrofinansowej plus), po odliczeniu spłat i zmian wartości bilansowej, w wysokości 109,6 mld EUR, po pomniejszeniu o spłaty w ramach EFSM wynoszące 3,5 mld EUR;
- bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychody przyszłych okresów zmniejszyły się z 86,2 mld EUR w 2022 r. do 76,8 mld EUR w 2023 r. Spadek o 9,4 mld EUR, tj. 10,9 %, dotyczy głównie RRF;
- zobowiązania zmniejszyły się z 55,3 mld EUR w 2022 r. do 50,5 mld EUR w 2023 r. Spadek o 4,8 mld EUR, tj. 8,7 %, również odnosi się przede wszystkim do RRF (spadek o 2,2 mld EUR) i zobowiązań związanych z EFRG (spadek o 3,3 mld EUR wynikający z rozpoczęcia wdrażania nowych planów strategicznych WPR) oraz
- wzrost o 10,2 mld EUR, tj. o 12,7 %, zobowiązań emerytalno-rentowych i innych zobowiązań z tytułu świadczeń po okresie zatrudnienia, które zwiększyły się z 80,6 mld EUR w 2022 r. do 90,8 mld EUR w 2023 r. Przyczyną tego wzrostu były głównie straty aktuarialne wynikające ze zmian w podstawowych założeniach finansowych będących skutkiem spadku rzeczywistych stóp dyskontowych od końca ubiegłego roku. Ponadto aktualizacja w ciągu roku tablic trwania życia doprowadziła do strat aktuarialnych wynikających ze zmian założeń demograficznych.

Zestawienia poniesionych wydatków i faktury otrzymane i ujęte w bilansie w pozycji „Zobowiązania”

Przewaga zobowiązań nad aktywami na dzień 31 grudnia 2023 r. wyniosła 212,2 mld EUR (w 2022 r.: 131,3 mld EUR). Należy zauważyć, że ta przewaga zobowiązań nad aktywami nie oznacza, że instytucje i organy Unii znajdują się w trudnej sytuacji finansowej, tylko że niektóre zobowiązania będą finansowane z przyszłych budżetów rocznych. Wiele kosztów ujmowanych jest zgodnie z zasadami rachunkowości memoriałowej w bieżącym roku, choć mogą one zostać faktycznie poniesione w następnych latach i sfinansowane z przyszłych budżetów, a przychody powiązane z tym przyszłym finansowaniem zostaną ujęte dopiero w przyszłych okresach. Poza pożyczkami zaciągniętymi w ramach jednolitego podejścia do finansowania, które mają zostać spłacone do 2053 r., oraz zobowiązaniami z tytułu świadczeń pracowniczych, które będą wypłacane przez kilka dziesięcioleci, najbardziej znaczące kwoty, na które należy zwrócić uwagę, dotyczą działań związanych z EFRG, w przypadku którego większa część kwot jest zazwyczaj wypłacana w pierwszym kwartale następnego roku.

6. ZESTAWIENIE WYKONANIA BUDŻETU

6.1. Przychody

Łączna kwota środków na płatności w początkowo uchwalonym budżecie UE, podpisanym przez przewodniczącego Parlamentu Europejskiego w dniu 23 listopada 2022 r., wyniosła 168 649 mln EUR, a z zasobów własnych sfinansowana miała zostać kwota 156 573 mln EUR. Szacunki dotyczące dochodów i wydatków w budżecie początkowym są zazwyczaj korygowane w trakcie roku budżetowego w budżetach korygujących. Korekty zasobów własnych opartych na DNB gwarantują, że dochody przewidziane w budżecie będą dokładnie odpowiadać zapisanym w budżecie wydatkom. Zgodnie z zasadą równowagi dochody i wydatki budżetowe (środki na płatności) muszą się równoważyć.

W 2023 r. przyjęto cztery budżety korygujące. Przy uwzględnieniu tych budżetów ostateczne uchwalone dochody za 2023 r. wyniosły 165 203 mln EUR, a łączna kwota finansowana z zasobów własnych wyniosła 151 041 mln EUR. Spadek w największej mierze dotyczył wkładów opartych na DNB (10 mld EUR). Wynikało to z wielu czynników, jak na przykład wzrost kwot innych rodzajów zasobów własnych (takich jak zasoby oparte na VAT i na odpadach opakowaniowych z tworzyw sztucznych), wzrost innych przychodów i spadek środków na płatności. Spadek netto wkładów z tytułu zasobów własnych wyniósł 5,5 mld EUR.

Tytuł 1: Zasoby własne

Pobór tradycyjnych zasobów własnych był niższy od kwot przewidzianych w budżecie. Wynikało to głównie z niższej, niż zakładano, kwoty poboru w ostatnich miesiącach roku.

Ostateczne płatności państw członkowskich z tytułu VAT, DNB i tworzyw sztucznych były bardzo zbliżone do ostatecznych szacunków budżetowych. Różnice między szacowanymi kwotami a kwotami faktycznie wpłaconymi wynikają z różnic między kursami euro stosowanymi do sporządzenia budżetu a kursami obowiązującymi w dniu faktycznego dokonania płatności przez państwa członkowskie spoza strefy euro.

Tytuł 2: Nadwyżki, salda i dostosowania

Nadwyżka z poprzedniego roku budżetowego wyniosła 2 519 mln EUR. Kwotę tę zapisano w budżecie na rok 2023 za pośrednictwem budżetu korygującego, a udział wkładów z tytułu zasobów własnych państw członkowskich odpowiednio zmniejszono.

Przepisy odnoszące się do sald VAT i DNB są określone w art. 10b rozporządzenia o udostępnianiu zasobów własnych (rozporządzenie Rady (UE, Euratom) nr 609/2014)⁽⁹⁾. Zgodnie z tymi przepisami łączną sumę sald oblicza się w taki sposób, aby wpływ na budżet UE był zerowy („system kompensowania”), a procedura nie wiąże się ze zmianą budżetu. W związku z tym Komisja zwraca się bezpośrednio do państw członkowskich o zapłatę kwot netto zgodnie z przepisami rozporządzenia o udostępnianiu zasobów własnych.

Tytuł 3: Dochody administracyjne

Tytuł ten obejmuje głównie dochody z podatków i opłat nakładanych na wynagrodzenia pracowników.

Tytuł 4: Dochody finansowe, odsetki za zwłokę i grzywny

Główna część środków wynika z grzywien związanych z wprowadzeniem w życie reguł konkurencji.

Tytuł 5: Gwarancje budżetowe, operacje zaciągania i udzielania pożyczek

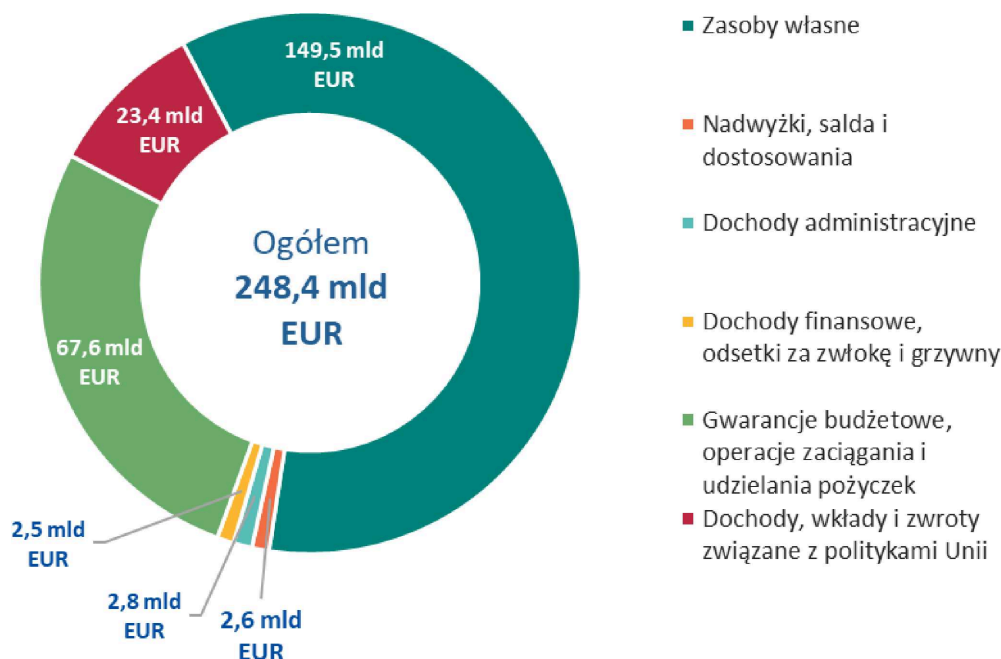
Środki przewidziane w tym tytule znacznie wzrosły wraz z pojawieniem się NGEU. Środki w ramach NGEU przewidziane w tym tytule stanowią dochody przeznaczone na określony cel. Tytuł 5 obejmuje dochody związane z gwarancjami oraz odsetkami od udzielonych pożyczek i ich spłatami. W ramach tego tytułu dokonuje się transferu środków (na bezzwrotne wsparcie w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz na wzmocnienie programów WRF) z dochodów przeznaczonych na określony cel, które państwa członkowskie otrzymują w ramach Instrumentu Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy (EURI).

Tytuł 6: Dochody, wkłady i zwroty związane z politykami Unii

Tytuł ten dotyczy głównie dochodów z tytułu korekt finansowych związanych z funduszami strukturalnymi i rolnymi (funduszami ESI, EFRG i EFRROW). Dotyczy również udziału państw trzecich w programach badawczych UE, rozliczenia rachunków w funduszach rolnych oraz innych wkładów i zwrotów na rzecz programów/działań Unii. Znaczną część tej kwoty stanowią dochody przeznaczone na określony cel, co wiąże się z wpisaniem dodatkowych środków po stronie wydatków.

⁽⁹⁾ Rozporządzenie Rady (UE, Euratom) nr 609/2014 z dnia 26 maja 2014 r. w sprawie metod i procedury udostępniania tradycyjnych zasobów własnych, zasobów własnych opartych na VAT i zasobów własnych opartych na DNB oraz w sprawie środków w celu zaspokojenia potrzeb gotówkowych (wersja przekształcona) (Dz.U. L 168 z 7.6.2014, s. 39).

Dochody budżetowe w 2023 r. wyniosły ogółem 248 361 mln EUR:

6.2. Wydatki

6.2.1. Wykonanie budżetu

W 2023 r. – trzecim roku WRF na lata 2021–2027 – ostatecznie uchwalony budżet wynosił 186,5 mld EUR środków na zobowiązania i 165,2 mld EUR środków na płatności. Ponadto 154,9 mld EUR środków na zobowiązania było dostępnych jako dochód przeznaczony na określony cel, z czego 115,9 mld EUR dotyczyło NGEU ⁽¹⁰⁾, a 2,7 mld EUR środków na zobowiązania przeniesiono z 2022 r. Środki na płatności związane z dochodami przeznaczonymi na określony cel w 2023 r. wynosiły 98,0 mld EUR, z czego 69,2 mld EUR dotyczyło NGEU, a 2,6 mld EUR środków na płatności przeniesiono z 2022 r.

Dzięki aktywnemu monitorowaniu realizacji budżetu i dobrej współpracy między Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją w pełni wykonano budżet.

Wykorzystanie wszystkich środków na zobowiązania w 2023 r. wyniosło 332,3 mld EUR:

- 184,4 mld EUR z ostatecznie przyjętego budżetu;
- 2,7 mld EUR ze środków z 2022 r. przeniesionych lub udostępnionych ponownie;
- 145,2 mld EUR ze środków pochodzących z dochodów przeznaczonych na określony cel;
 - z czego 115,6 mld EUR z NGEU.

Wykorzystanie wszystkich środków na płatności w 2023 r. wyniosło 239,2 mld EUR:

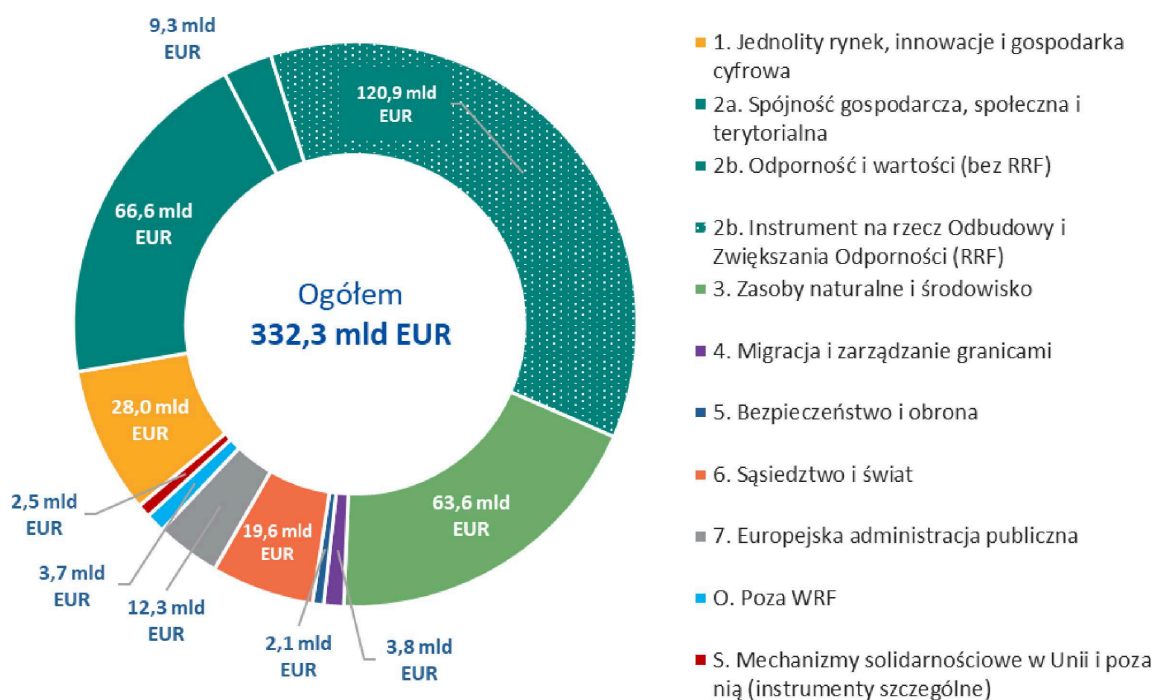
- 162,0 mld EUR z ostatecznie przyjętego budżetu;
- 2,4 mld EUR ze środków z 2022 r. przeniesionych lub udostępnionych ponownie;
- 74,7 mld EUR ze środków pochodzących z dochodów przeznaczonych na określony cel;
 - z czego 66,1 mld EUR z NGEU.

⁽¹⁰⁾ Kompleksowy przegląd NextGenerationEU (NGEU) znajduje się również w sekcjach 2.2 i 2.3 powyżej.

W przypadkach przewidzianych w rozporządzeniu finansowym lub podstawach prawnych środki z budżetu przyjętego w głosowaniu, których nie wykorzystano w 2023 r., przeniesiono na rok 2024: 0,8 mld EUR środków na zobowiązania i 3,0 mld EUR środków na płatności.

Analogicznie, zgodnie z rozporządzeniem finansowym, na 2024 r. przeniesiono 9,4 mld EUR środków na zobowiązania z dochodów przeznaczonych na określony cel, z czego 0,3 mld EUR dotyczyło NGEU, oraz 23,2 mld EUR środków na płatności z dochodów przeznaczonych na określony cel, z czego 3,1 mld EUR dotyczyło NGEU.

Wykorzystanie wszystkich środków na zobowiązania w 2023 r. przedstawiono poniżej w rozbiciu na działy WRF na 2021–2027:

W 2023 r. poziom wykonania w odniesieniu do wszystkich rodzajów środków (budżetowych, środków przeniesionych z poprzedniego roku i dochodów przeznaczonych na określony cel) wynosił 97 % w przypadku zobowiązań i 90 % w przypadku płatności. Wskaźniki wykonania, w tym w odniesieniu do środków przeniesionych na 2023 r. (zgodnie z rozporządzeniem finansowym lub podstawami prawnymi), osiągnęły – w stosunku do budżetu na 2023 r. przyjętego w głosowaniu – poziom 99 % w przypadku środków na zobowiązania i 100 % w przypadku środków na płatności.

Środki w ramach NGEU zostały w 2021 r. w całości, tj. w kwocie 421,1 mld EUR, zapisane jako środki na zobowiązania. W 2023 r., czyli ostatnim roku, w którym można było zawrzeć powiązane zobowiązania prawne, dostępne środki na zobowiązania w ramach NGEU wynosiły 115,9 mld EUR. Zaangażowano 115,6 mld EUR, tj. 99,8 %. Anulować trzeba było zobowiązania, na które przypadają jedynie 0,4 mln EUR. Pozostałe 261,2 mln EUR przeniesiono na 2024 r. Środki te są częściowo związane z zawieszeniem wypłat z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji dla Węgier (60,5 mln EUR), a częściowo z wydatkami na wsparcie techniczne i administracyjne.

W 2023 r. środki na płatności w ramach NGEU wyniosły 69,2 mld EUR, a poziom wykonania sięgnął 95,5 %. Pozostałą kwotę środków na płatności, wynoszącą 3,1 mld EUR, przeniesiono na 2024 r.

6.2.2. Zobowiązania pozostające do spłaty

Na koniec 2023 r. zobowiązania pozostające do spłaty (powszechnie określane jako RAL – *reste à liquider*) – które odpowiadają kwotom zaangażowanym, ale jeszcze niespłaconym – wynosiły 543,0 mld EUR. Nastąpił wzrost zobowiązań pozostających do spłaty w porównaniu z 2022 r. (o 90,2 mld EUR).

Głównym czynnikiem napędzającym wzrost RAL w 2023 r. było wykonanie NGEU (części bezzwrotnej) – obejmujące 238,6 mld EUR (44 %) z łącznej kwoty zobowiązań pozostających do spłaty na koniec 2023 r. Ponieważ środki w ramach NGEU mają zostać przydzielone do dnia 31 grudnia 2023 r. i wypłacone do dnia 31 grudnia 2026 r., zgodnie z art. 3 ust. 4 i 9 rozporządzenia w sprawie EURI, tendencja nominalnego wzrostu powiązanych z NGEU zobowiązań pozostających do spłaty będzie się odwracać od 2024 r.

6.2.3. Wynik budżetu

Wynik budżetu (nadwyżka) zmniejszył się z 2,5 mld EUR w 2022 r. do 0,6 mld EUR w 2023 r. Wynik budżetu za 2023 r. jest najniższy od wielu lat.

7. RAMY POLITYCZNE I FINANSOWE UE, ZARZĄDZANIE I ROZLICZALNOŚĆ

Unia Europejska (UE) jest unią, której państwa członkowskie przyznają kompetencje do osiągnięcia ich wspólnych celów. Unia opiera się na wartościach poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, praworządności, jak również poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Wartości te są wspólne państwom członkowskim w społeczeństwie opartym na pluralizmie, niedyskryminacji, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności oraz na równości kobiet i mężczyzn.

7.1. Ramy polityczne i finansowe

Traktaty UE

Nadrzędne cele i zasady, którymi kierują się Unia i instytucje europejskie, określono w Traktatach. Unia i jej instytucje mogą działać wyłącznie w granicach kompetencji przyznanych im na mocy traktatów na potrzeby osiągnięcia celów określonych w tych Traktatach, przy czym muszą czynić to zgodnie z zasadami⁽¹¹⁾ pomocniczości i proporcjonalności. Aby osiągnąć cele i realizować swoją politykę Unia zapewnia sobie niezbędne środki finansowe. Komisja odpowiada za promowanie ogólnego interesu Unii, co obejmuje wykonanie budżetu i zarządzanie programami we współpracy z państwami członkowskimi oraz zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami.

UE realizuje cele ustanowione w Traktacie za pomocą różnych instrumentów, jednym z których jest budżet UE. Pozostałe narzędzia to na przykład wspólne ramy legislacyjne lub wspólne strategie polityczne.

Wieloletnie ramy finansowe i programy wydatków

Strategie polityczne wspierane ze środków z budżetu UE są realizowane zgodnie z wieloletnimi ramami finansowymi (WRF) i odpowiednimi przepisami sektorowymi określającymi instrumenty i programy wydatków. Przekładają one priorytety polityczne UE na warunki finansowe w wystarczająco długim okresie, aby były one skuteczne i zapewniły spójną długoterminową perspektywę beneficjentom środków unijnych i współfinansującym organom krajowym. Określa się roczne maksymalne kwoty (pułapy) dla łącznych wydatków UE oraz dla głównych kategorii wydatków (działów). Suma pułapów dla wszystkich działów daje łączny pułap środków na zobowiązania. Rada przyjmuje WRF za jednomyślną zgodą wszystkich państw członkowskich oraz za zgodą Parlamentu Europejskiego. 17 grudnia 2020 r. przyjęto obecne wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027⁽¹²⁾. Wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027 uzupełniają tymczasowe narzędzie NextGenerationEU, służące odbudowie gospodarki (zob. sekcja 2).

Budżet roczny

Budżet roczny jest sporządzany przez Komisję. Parlament Europejski i Rada uzgadniają (zazwyczaj do połowy grudnia) budżet na kolejny rok zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 314 TFUE. Zgodnie z zasadą równowagi budżetowej łączne dochody muszą odpowiadać łącznym wydatkom (środkom na płatności) w danym roku budżetowym.

Głównymi źródłami finansowania budżetu UE są przychody z tytułu zasobów własnych, które są uzupełniane innymi przychodami. Istnieją cztery rodzaje zasobów własnych: tradycyjne zasoby własne (głównie cła), zasoby własne oparte na podatku od wartości dodanej (VAT), zasoby własne oparte na odpadach opakowaniowych z tworzywa sztucznych niepoddawanych recyklingowi (wprowadzone w 2021 r.) oraz zasoby własne oparte na dochodzie narodowym brutto (DNB). Inne przychody wynikające z działań UE (np. grzywny za naruszenie zasad konkurencji) stanowią na ogół mniej niż 10 % łącznej kwoty przychodów.

⁽¹¹⁾ Zgodnie z zasadą pomocniczości Unia podejmuje działania tylko wówczas i tylko w takim zakresie, w jakim cele zamierzonego działania nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, i jeśli ze względu na rozmiary lub skutki proponowanego działania możliwe jest lepsze ich osiągnięcie na poziomie Unii. Zgodnie z zasadą proporcjonalności zakres i forma działania Unii nie wykraczają poza to, co jest konieczne do osiągnięcia celów Traktatów (zob. art. 5 TUE).

⁽¹²⁾ W dniu 1 lutego 2024 r. Rada Europejska uzgodniła śródkresowy przegląd pułapów WRF na lata 2021–2027 w następstwie wniosków Komisji COM(2023) 336.

Tryby zarządzania

Budżet UE jest wykonywany w trzech trybach zarządzania, które określają sposób wypłacania środków pieniężnych i zarządzania nimi:

- Zarządzanie dzielone: Komisja zarządza znaczną częścią budżetu (ok. 3/4 budżetu) w ramach systemu zarządzania dzielonego we współpracy z państwami członkowskimi, w szczególności w obszarach funduszy strukturalnych i rolnictwa.
- Zarządzanie bezpośrednie: Komisja może również sama zarządzać programami i może powierzyć wdrażanie określonych programów agencjom wykonawczym.
- Zarządzanie pośrednie: Zarządzanie decyzjami dotyczącymi wydatków może odbywać się również w sposób pośredni za pośrednictwem innych organów unijnych lub spoza Unii. Rozporządzenie finansowe lub umowy o przyznanie wkładu określają niezbędne mechanizmy kontroli i sprawozdawczości dla tych podmiotów, a także nadzór Komisji w przypadku powierzenia zadań związanych z wykonywaniem budżetu agencjom krajowym, Grupie Europejskiego Banku Inwestycyjnego, państwom trzecim, organizacjom międzynarodowym (np. Bankowi Światowemu lub Organizacji Narodów Zjednoczonych) i innym podmiotom (np. agencjom zdecentralizowanym UE, wspólnym przedsięwzięciem).

Instrumenty finansowe i gwarancje budżetowe

Tradycyjną metodę wykonania budżetu – polegającą na udzielaniu dotacji i subwencji – uzupełnia się w drodze emisji instrumentów finansowych w formie gwarancji, a także instrumentów kapitałowych i pożyczek. UE angażuje się ponadto w operacje zaciągania i udzielania pożyczek na konkretne programy pomocy finansowej – aby wspierać państwa członkowskie i państwa trzecie – w formie pożyczek dwustronnych finansowanych za pomocą długu wyemitowanego na rynkach kapitałowych i objętych gwarancją budżetu UE. W grudniu 2022 r. Parlament i Rada ustanowiły jednolite podejście do finansowania w odniesieniu do zaciągania pożyczek przez UE. W ramach tego podejścia Komisja – zamiast osobno denominowanych obligacji poszczególnych programów – będzie emitować „obligacje UE” sygnowane jedną marką.

Rozporządzenie finansowe

Rozporządzenie finansowe (RF) ⁽¹³⁾ mające zastosowanie do budżetu ogólnego stanowi centralny dokument architektury regulacyjnej finansów UE. Określono w nim szczegółowo przepisy finansowe mające zastosowanie do wykonania budżetu UE oraz rolę poszczególnych podmiotów zaangażowanych w zapewnienie należytego wykorzystania środków finansowych i w osiągnięcie wyznaczonych celów. Zawiera ono również przepisy szczegółowe mające zastosowanie do instrumentów finansowych, gwarancji budżetowych i pomocy finansowej.

7.2. Zarządzanie i rozliczalność

7.2.1. Struktura instytucjonalna

UE dysponuje ramami instytucjonalnymi, które wykorzystuje do propagowania swoich wartości, realizacji celów, służenia swoim interesom, interesom swoich obywateli oraz interesom państw członkowskich, jak również zapewniania spójności, skuteczności i ciągłości swoich polityk oraz działań. Strukturę organizacyjną tworzą instytucje, agencje i inne autonomiczne organy UE. W rozporządzeniu finansowym oraz mających zastosowanie regułach rachunkowości określono, które z tych podmiotów wchodzi w zakres skonsolidowanego sprawozdania finansowego UE (wykaz podmiotów objętych zakresem konsolidacji znajduje się w informacji dodatkowej 9 skonsolidowanego rocznego sprawozdania finansowego UE).

Parlament Europejski pełni, wspólnie z Radą, funkcje prawodawczą i budżetową. Komisja odpowiada politycznie przed Parlamentem Europejskim. Rada pełni również funkcje kształtowania polityki i koordynacji zgodnie z ogólnym kierunkiem polityki i priorytetami Unii określonymi przez Radę Europejską.

Komisja Europejska to organ wykonawczy Unii Europejskiej. Promuje ogólny interes Unii i prowadzi odpowiednie inicjatywy w celu jego realizacji. Zapewnia przestrzeganie Traktatów oraz nadzoruje stosowanie prawa Unii przez państwa członkowskie pod kontrolą Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Pełni rolę koordynującą, wykonawczą i zarządczą, wykonuje budżet i zarządza programami.

⁽¹³⁾ Rozporządzenie (UE, Euratom) 2018/1046.

Komisja wykonuje budżet w dużej mierze we współpracy z państwami członkowskimi⁽¹⁴⁾. Wspólnie zapewniają wykorzystanie środków zgodnie z zasadami należytego zarządzania finansami. Przepisy określają również obowiązki państw członkowskich w zakresie kontroli i audytu, gdy dzielą się one zadaniami w zakresie wykonania budżetu oraz wynikającą z nich odpowiedzialnością. Przewidują one także obowiązki i szczegółowe zasady dla każdej instytucji UE w odniesieniu do jej własnych wydatków.

7.2.2. Struktura zarządzania Komisji

Ustalenia Komisji dotyczące zarządzania oraz sposoby zapewnienia, aby Komisja funkcjonowała jako nowoczesna, rozliczalna i zorientowana na wyniki instytucja opisano w komunikacie⁽¹⁵⁾ w sprawie zarządzania w Komisji Europejskiej.

Komisja wykonuje swoje funkcje pod przewodnictwem kolegium komisarzy, które wyznacza priorytety i ponosi ogólną odpowiedzialność polityczną za prace Komisji. Jako kolegium Komisja prowadzi prace pod przewodnictwem politycznym przewodniczącego, który w ramach swojej nominacji przedstawia Parlamentowi Europejskiemu cele, które zamierza osiągnąć, w formie wytycznych politycznych. Przewodniczący Komisji decyduje o wewnętrznej organizacji Komisji tak, aby zapewnić spójność, skuteczność i kolegialność jej działania.

Kolegium powierza operacyjne wykonanie budżetu i zarządzanie finansami dyrektorom generalnym i szefom służb, którzy odpowiadają za strukturę administracyjną Komisji. Takie zdecentralizowane podejście tworzy kulturę administracyjną, która zachęca urzędników do wzięcia odpowiedzialności za działania, nad którymi sprawują kontrolę, i wymaga od nich udzielenia zapewnienia w odniesieniu do działań, za które są odpowiedzialni.

Koordynację, nadzór, doradztwo i kierunki strategiczne zapewnia Rada Zarządzania Korporacyjnego pod nadzorem przewodniczącego i w ścisłej współpracy z członkiem Komisji odpowiedzialnym za budżet, zasoby ludzkie i administrację, a także przy udziale służb realizujących prace na rzecz przewodniczącego oraz służb centralnych.

W ramach ustaleń wewnętrznych określa się spójny zestaw solidnych narzędzi kontroli i zarządzania, które pozwalają kolegium komisarzy przyjąć odpowiedzialność polityczną za pracę Komisji⁽¹⁶⁾.

7.2.3. Zarządzanie finansami w Komisji

W Komisji role i obowiązki związane z zarządzaniem finansami są wyraźnie określone (np. w rozporządzeniu finansowym i regulaminie wewnętrznym⁽¹⁷⁾) i odpowiednio wykonywane. Jako delegowani urzędnicy zatwierdzający dyrektorzy generalni i szefowie służb Komisji są odpowiedzialni za należyte zarządzanie finansami UE, zgodność z przepisami rozporządzenia finansowego, zarządzanie ryzykiem i ustanowienie odpowiednich ram kontroli wewnętrznej.

Kompetencje urzędników zatwierdzających obejmują cały proces zarządzania, poczynając od określenia, co należy zrobić, aby zrealizować cele polityki ustalone przez daną instytucję, aż po zarządzanie działaniami pod względem operacyjnym i z punktu widzenia należytego zarządzania finansami. Zadania mogą następnie zostać oddelegowane dyrektorom, kierownikom działu i innym urzędnikom, którzy tym samym stają się subdelegowanymi urzędnikami zatwierdzającymi. Każdy delegowany urzędnik zatwierdzający może korzystać ze wsparcia jednego lub dwóch dyrektorów odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem i kontrolę wewnętrzną w celu prowadzenia nadzoru wdrażania systemów kontroli wewnętrznej i monitorowania tego procesu.

Centralne służby Komisji zapewniają wytyczne oraz doradztwo i promują najlepsze praktyki, w tym za pośrednictwem prac Rady Zarządzania Korporacyjnego.

⁽¹⁴⁾ Zob. art. 317 TFUE.

⁽¹⁵⁾ C(2020) 4240 z 24.6.2020.

⁽¹⁶⁾ W rezultacie pojęcie „Komisja Europejska” oznacza zarówno instytucję – kolegium – tworzoną przez członków Komisji, jak i administrację kierowaną przez dyrektorów generalnych jej departamentów (oraz szefów innych struktur administracyjnych, takich jak służby, biura i agencje wykonawcze).

⁽¹⁷⁾ Od połowy 2019 r. (w następstwie zmiany art. 12 regulaminu wewnętrznego) zarządzanie Europejskim Funduszem Rozwoju (EFR) powierzono wspólnie pięciu departamentom (INTPA (DEVCO), ECHO, EAC, EACEA i JRC).

Rozporządzenie finansowe zawiera wymóg sporządzenia przez każdego urzędnika zatwierdzającego rocznego sprawozdania z działalności zawierającego opis osiągnięć oraz działań w zakresie kontroli wewnętrznej i działań związanych z zarządzaniem finansami w danym roku. Roczne sprawozdanie z działalności zawiera oświadczenie, że zasoby wykorzystano zgodnie z zasadami należytego zarządzania finansami oraz że wprowadzono procedury kontroli dające niezbędne gwarancje legalności i prawidłowości operacji leżących u podstaw rozliczeń. Sprawozdanie roczne z zarządzania i wykonania dotyczące budżetu UE ⁽¹⁸⁾ jest głównym instrumentem, **za pośrednictwem którego kolegium komisarzy przyjmuje na siebie odpowiedzialność za finansowe zarządzanie budżetem UE.**

Księgowy Komisji jest odpowiedzialny na szczeblu centralnym za zarządzanie zasobami finansowymi, procedury odzyskiwania należności, ustanawianie reguł rachunkowości na podstawie Międzynarodowych Standardów Rachunkowości Sektora Publicznego (MSRSP), zatwierdzanie systemów rachunkowości oraz sporządzanie sprawozdań Komisji i skonsolidowanego sprawozdania rocznego UE. Ponadto księgowy ma obowiązek podpisania rocznego sprawozdania finansowego z oświadczeniem, że przedstawia ono rzetelnie, we wszystkich istotnych aspektach, sytuację finansową, wyniki operacji oraz przepływy pieniężne Unii. Roczne sprawozdanie finansowe jest przyjmowane przez kolegium komisarzy. Księgowy sprawuje niezależną funkcję i ponosi główną odpowiedzialność, jeżeli chodzi o sprawozdawczość finansową w Komisji.

Audytor wewnętrzny Komisji to także funkcja scentralizowana i niezależna, która polega na udzielaniu niezależnych porad i wydawaniu opinii oraz zaleceń dotyczących jakości i funkcjonowania systemów kontroli wewnętrznej w Komisji, agencjach UE i innych autonomicznych organach.

Komitet ds. Audytu zapewnia niezależność audytora wewnętrznego i monitoruje jakość audytów wewnętrznych oraz działania następcze podejmowane przez służby Komisji w stosunku do zaleceń z audytów wewnętrznych i zewnętrznych, a także w stosunku do ustaleń i zaleceń Europejskiego Trybunału Obrachunkowego w związku z absolutorium dotyczących wiarygodności skonsolidowanych rocznych sprawozdań finansowych UE. Rola doradcza komitetu przyczynia się do ogólnej dalszej poprawy skuteczności i efektywności Komisji pod względem osiągnięcia jej celów oraz ułatwia nadzór Kolegium nad stosowanymi przez Komisję praktykami zarządzania, zarządzania ryzykiem oraz kontroli wewnętrznej.

7.2.4. Kontrola zewnętrzna i procedura udzielania absolutorium

Zgodnie z zasadami należytego zarządzania finansami zarządzanie funduszami musi być efektywne, skuteczne i ekonomiczne. W celu zapewnienia wystarczającej pewności, że fundusze unijne są odpowiednio wykorzystywane we właściwy sposób, opracowano ramy rozliczalności oparte na wyczerpującej sprawozdawczości, audycie zewnętrzną i politycznej kontroli.

Po wydaniu zalecenia przez **Radę Parlament Europejski** podejmuje decyzję o udzieleniu lub nieudzieleniu ostatecznej zgody znanej jako „udzielenie absolutorium budżetowego” w odniesieniu do sposobu wykonania przez Komisję budżetu UE w danym roku. Roczna procedura udzielania absolutorium zapewnia, że Komisja ponosi odpowiedzialność polityczną za wykonanie budżetu UE.

Co roku **Europejski Trybunał Obrachunkowy** bada wiarygodność sprawozdań, kontroluje legalność i prawidłowość wszystkich przychodów i wydatków oraz upewnia się co do należytego zarządzania finansami i rzetelności aspektów jakościowych budżetowania, w tym kwestii wykonania. Począwszy od 2021 r., ze względu na duże znaczenie NextGenerationEU, opinię Europejskiego Trybunału Obrachunkowego na temat legalności i prawidłowości wydatków w ramach tradycyjnego budżetu UE uzupełnia się o odrębną opinię na temat legalności i prawidłowości wydatków w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Publikacja rocznego sprawozdania Europejskiego Trybunału Obrachunkowego stanowi punkt wyjścia procedury udzielania absolutorium. Audytorzy przygotowują również sprawozdania specjalne dotyczące konkretnych wydatków lub obszarów polityki lub problemów związanych z zarządzaniem lub budżetem.

Decyzja o udzieleniu absolutorium opiera się również na zintegrowanej sprawozdawczości finansowej i sprawozdawczości w zakresie rozliczalności Komisji, na przesłuchaniach komisarzy w Parlamencie Europejskim oraz odpowiedziach udzielonych na pytania pisemne skierowane do Komisji.

⁽¹⁸⁾ https://ec.europa.eu/info/publications/integrated-financial-and-accountability-reporting_pl.

OŚWIADCZENIE KSIĘGOWEGO DOŁĄCZONE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA ROCZNEGO

Skonsolidowane sprawozdanie roczne Unii Europejskiej za 2023 r. sporządzono na podstawie informacji przedstawionych przez instytucje i organy na mocy art. 246 ust. 2 rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Unii Europejskiej. Niniejszym oświadczam, że sprawozdanie to zostało sporządzone zgodnie z tytułem XIII tego rozporządzenia finansowego oraz z zasadami, regułami i metodami rachunkowości określonymi w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

Księgowi tych instytucji i organów przekazali mi wszystkie informacje niezbędne w celu sporządzenia sprawozdania prezentującego aktywa i zobowiązania Unii Europejskiej oraz wykonanie budżetu, jak również potwierdzili ich wiarygodność.

Niniejszym poświadczam, że w oparciu o wyżej wymienione informacje oraz kontrole, które uznałem za niezbędne przed podpisaniem sprawozdania finansowego Komisji Europejskiej, mam wystarczającą pewność, że sprawozdanie rzetelnie przedstawia, we wszystkich istotnych aspektach, sytuację finansową, wyniki operacji oraz przepływy pieniężne Unii Europejskiej.

Rosa ALDEA BUSQUETS

Księgowy Komisji

19 czerwca 2024

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ORAZ INFORMACJE DODATKOWE ⁽¹⁹⁾

SPIS TREŚCI

	<i>Page</i>
BILANS	35
SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI	36
RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	37
ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO	38
INFORMACJA DODATKOWA DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	39
1. ISTOTNE ZASADY (POLITYKI) RACHUNKOWOŚCI	39
2. INFORMACJE DODATKOWE DO BILANSU AKTYWA	54
3. INFORMACJE DODATKOWE DO SPRAWOZDANIA Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI	93
4. ZOBOWIĄZANIA I AKTYWA WARUNKOWE	103
5. ZOBOWIĄZANIA BUDŻETOWE I PRAWNE	108
6. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM	113
7. UJAWNIECIE INFORMACJI NA TEMAT PODMIOTÓW POWIĄZANYCH	134
8. ZDARZENIA PO DNIU BILANSOWYM	136
9. ZAKRES KONSOLIDACJI	136

⁽¹⁹⁾ Należy zauważyć, że w związku z zaokrągleniem danych liczbowych do mln EUR może się wydawać, że niektóre dane finansowe w poniższych tabelach nie sumują się.

BILANS

(w mln EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2023	31.12.2022
AKTYWA TRWAŁE			
Wartości niematerialne i prawne	2.1	976	900
Rzeczowe aktywa trwałe	2.2	13 399	12 922
Inwestycje rozliczane zgodnie z metodą praw własności	2.3	1 365	1 313
Aktywa finansowe	2.4	274 283	226 431
Płatności zaliczkowe	2.5	41 417	47 482
Należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	2.6	16 083	18 870
		347 524	307 917
AKTYWA OBROTOWE			
Aktywa finansowe	2.4	11 088	8 981
Płatności zaliczkowe	2.5	50 257	53 014
Należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	2.6	19 116	29 329
Zapasy	2.7	78	82
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.8	39 616	46 544
		120 156	137 950
AKTYWA OGÓŁEM		467 679	445 867
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE			
Świadczenia emerytalno-rentowe oraz inne świadczenia pracownicze	2.9	(90 808)	(80 617)
Rezerwy	2.10	(2 102)	(2 199)
Zobowiązania finansowe	2.11	(430 771)	(323 985)
		(523 682)	(406 801)
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE			
Rezerwy	2.10	(1 233)	(571)
Zobowiązania finansowe	2.11	(27 613)	(28 316)
Zobowiązania	2.12	(50 516)	(55 341)
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychody przyszłych okresów	2.13	(76 805)	(86 164)
		(156 166)	(170 392)
ZOBOWIĄZANIA OGÓŁEM		(679 848)	(577 193)
AKTYWA NETTO			
Kapitały rezerwowe	2.14	1 052	1 312
Kwoty, do wniesienia których należy wezwać państwa członkowskie ⁽¹⁾	2.15	(213 221)	(132 637)
AKTYWA NETTO		(212 169)	(131 325)

⁽¹⁾ 22 listopada 2023 r. Parlament Europejski przyjął budżet, który zapewnia zapłatę zobowiązań krótkoterminowych Unii z zasobów własnych, które zostaną pobrane przez państwa członkowskie lub do wniesienia których wezwane zostaną państwa członkowskie w następnym roku. Dodatkowo zgodnie z art. 83 regulaminu pracowniczego (rozporządzenie (EWG, Euratom, EWWiS) nr 259/68 (Dz.U. L 56 z 4.3.1968, s. 1) z dnia 29 lutego 1968 r. z późn. zm.) państwa członkowskie wspólnie gwarantują wypłacanie świadczeń emerytalnych i rentowych.

SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI

(w mln EUR)

	Informacja dodatkowa	2023	2022
DOCHODY			
Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany			
Zasoby własne oparte na DNB	3.1	101 287	103 880
Tradycyjne zasoby własne	3.2	19 840	23 495
Zasoby własne oparte na VAT	3.3	22 526	19 666
Zasoby własne oparte na odpadach opakowaniowych z tworzyw sztucznych	3.4	7 225	6 337
Grzywny	3.5	1 748	915
Odzyskanie wydatków	3.6	803	1 219
Umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa	3.7	681	–
Inne	3.8	8 800	11 395
		162 909	166 908
Przychody z transakcji wymiany			
Przychody finansowe	3.9	6 983	2 602
Inne	3.10	1 963	1 669
		8 946	4 271
Przychody ogółem		171 855	171 179
KOSZTY			
Wydatkowane przez państwa członkowskie			
Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji	3.11	(40 716)	(41 031)
Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz inne instrumenty na rzecz rozwoju obszarów wiejskich		(14 605)	(16 073)
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego oraz Fundusz Spójności		(52 429)	(43 083)
Europejski Fundusz Społeczny		(17 665)	(14 649)
Inne		(4 251)	(3 482)
Wydatkowane przez Komisję, agencje wykonawcze i fundusze powiernicze			
Wydatkowane przez inne agencje i organy UE	3.12	(61 888)	(94 027)
Wydatkowane przez państwa trzecie i organizacje międzynarodowe	3.13	(4 226)	(3 615)
Wydatkowane przez państwa trzecie i organizacje międzynarodowe	3.13	(6 090)	(5 281)
Wydatkowane przez inne podmioty	3.13	(4 902)	(4 738)
Koszty personelu oraz rent i emerytur	3.14	(14 023)	(14 209)
Koszty finansowe	3.15	(14 355)	(7 637)
Umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa	3.7	–	(6 961)
Inne koszty	3.16	(8 142)	(8 342)
Koszty ogółem		(243 292)	(263 128)
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK		(71 437)	(91 949)

RACHUNEK PRZEPLYWÓW PIENIĘŻNYCH

(w mln EUR)

	2023	2022
Wynik ekonomiczny za rok	(71 437)	(91 949)
Działalność operacyjna		
Amortyzacja wartości niematerialnych i prawnych	181	135
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	1 203	1 284
Odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji (lub ich odwrócenie)	–	–
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu udzielonych pożyczek	(42 522)	(40 787)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu płatności zaliczkowych	8 821	(7 049)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	13 000	24 239
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu zapasów	3	2
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalno-rentowych oraz innych świadczeń pracowniczych	10 192	(41 850)
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu rezerw	564	(578)
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań finansowych (innych niż pożyczki zaciągnięte w ramach NGEU)	(3 516)	14 050
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań	(4 825)	8 969
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów i przychodów przyszłych okresów	(9 359)	8 096
Nadwyżka budżetowa za poprzedni rok ujęta jako przychód niepieniężny	(2 519)	(3 227)
Aktualizacja wyceny zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych (w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności nie uwzględniono zmian stanu pozycji niepieniężnych)	(6 877)	46 048
Pozostałe zmiany stanu pozycji niepieniężnych	(11)	102
Działalność inwestycyjna		
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	(1 938)	(1 803)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu inwestycji rozliczanych zgodnie z metodą praw własności	(52)	(121)
(Zwiększenie)/zmniejszenie aktywów finansowych niebędących instrumentami pochodnymi wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt	(7 329)	(5 850)
(Zwiększenie)/zmniejszenie aktywów finansowych będących instrumentami pochodnymi wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt	(107)	(156)
Działalność finansowa		
Zwiększenie/(zmniejszenie) pożyczek zaciągniętych w ramach jednolitego podejścia do finansowania	109 600	92 128
PRZEPLYWY PIENIĘŻNE NETTO	(6 928)	1 684
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(6 928)	1 684
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku	46 544	44 860
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku	39 616	46 544

ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO

(w mln EUR)

	Kwoty, do wniesienia których należy wezwać państwa członkowskie Skumulowana nadwyżka/(Skumulo- wany deficyt)	Inne kapitały rezerwowe	Aktywa netto
STAN NA 31.12.2021	(83 624)	1 325	(82 299)
<i>Aktualizacja wyceny zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych</i>	46 048	–	46 048
<i>Inne</i>	115	(13)	102
<i>Wynik budżetowy za 2021 r. zapisany na dobro państw członkowskich</i>	(3 227)	–	(3 227)
<i>Wynik ekonomiczny za rok</i>	(91 949)	–	(91 949)
STAN NA 31.12.2022	(132 637)	1 312	(131 325)
<i>Aktualizacja wyceny zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych</i>	(6 877)	–	(6 877)
<i>Inne</i>	249	(260)	(11)
<i>Wynik budżetowy za 2022 r. zapisany na dobro państw członkowskich</i>	(2 519)	–	(2 519)
<i>Wynik ekonomiczny za rok</i>	(71 437)	–	(71 437)
STAN NA 31.12.2023	(213 221)	1 052	(212 169)

INFORMACJA DODATKOWA DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Należy zauważyć, że kwoty dotyczące Zjednoczonego Królestwa zamieszczone w poniższych tabelach dotyczące WRF do końca 2020 r. nadal widnieją pod nagłówkiem „państwa członkowskie”, co odzwierciedla fakt, że pomimo wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii w dniu 1 lutego 2020 r., zgodnie z umową o wystąpieniu nadal miało ono w tym okresie finansową relację z Unią równoważną relacji państwa członkowskiego.

1. ISTOTNE ZASADY (POLITYKI) RACHUNKOWOŚCI

1.1. PODSTAWA PRAWNA I ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Księgi rachunkowe UE prowadzi się zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniającym rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylającym rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012⁽²⁰⁾, zwanym dalej „rozporządzeniem finansowym” (RF).

Zgodnie z art. 80 rozporządzenia finansowego UE sporządza swoje sprawozdanie finansowe w oparciu o system rachunkowości memoriałowej bazujący na Międzynarodowych Standardach Rachunkowości Sektora Publicznego (MSRSP). Wspomniane zasady rachunkowości przyjęte przez księgowego Komisji muszą być stosowane przez wszystkie instytucje i organy UE objęte zakresem konsolidacji, aby zapewnić wewnętrzną spójność skonsolidowanych sprawozdań finansowych UE.

Stosowanie nowych i zmienionych reguł rachunkowości Unii Europejskiej

Zmienione reguły rachunkowości UE obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2023 r. lub później

Brak jest nowych reguł rachunkowości UE dotyczących okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2023 r. lub później.

Nowe reguły rachunkowości UE przyjęte, lecz jeszcze nie obowiązujące w dniu 31 grudnia 2023 r.

Nie ma nowych reguł rachunkowości UE, które zostały przyjęte, lecz jeszcze nie obowiązywały 31 grudnia 2023 r.

1.2. ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Celem sprawozdania finansowego jest dostarczenie przydatnych dla szerokiego kręgu odbiorców informacji o sytuacji finansowej, wynikach i przepływach pieniężnych danej jednostki. W przypadku UE, będącej podmiotem sektora publicznego, bardziej konkretnym celem jest dostarczenie informacji przydatnych w procesie decyzyjnym oraz wykazanie, że podmiot rozlicza się z powierzonych mu środków. Niniejszy dokument został sporządzony w oparciu o wyżej wymienione cele.

Ogólne założenia (lub zasady rachunkowości), których należy przestrzegać przy sporządzaniu sprawozdania finansowego, są określone w regule rachunkowości UE nr 1 „Sprawozdania finansowe” i są identyczne z zasadami opisanymi w Międzynarodowych Standardach Rachunkowości Sektora Publicznego (MSRSP) nr 1; obejmują one: rzetelną prezentację, zasadę memoriału, założenie kontynuowania działalności, ciągłość prezentacji, istotność, agregowanie, kompensowanie i porównywalność informacji.

Cechy jakościowe sprawozdawczości finansowej to przydatność, wierne odzwierciedlenie (wiarygodność), zrozumiałość, terminowość, porównywalność i sprawdzalność.

1.3. KONSOLIDACJA

Zakres konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdania finansowe UE obejmują wszystkie znaczące jednostki kontrolowane, wspólne ustalenia umowne i jednostki stowarzyszone. Pełna lista jednostek objętych konsolidacją, na której aktualnie figurują 54 jednostki kontrolowane i 1 jednostka stowarzyszona (bez zmian w porównaniu z 2022 r.), znajduje się w informacji dodatkowej 9. Jednostki kontrolowane obejmują instytucje Unii (uwzględniając Komisję, ale nie Europejski Bank Centralny) oraz agencje UE (z wyjątkiem agencji wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa). Za jednostkę kontrolowaną uznaje się również Europejską Wspólnotę Węgla i Stali w likwidacji. Jedyną jednostką stowarzyszoną UE jest Europejski Fundusz Inwestycyjny (EFI).

⁽²⁰⁾ Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1.

Jednostki objęte zakresem konsolidacji, które nie mają jednak istotnego znaczenia dla skonsolidowanych sprawozdań finansowych UE jako całości, nie muszą podlegać konsolidacji ani być rozliczane zgodnie z metodą praw własności, jeżeli będzie się to wiązało z nadmiernym nakładem czasu lub nadmiernymi kosztami dla UE. Jednostki te określa się mianem „mniejszych jednostek” i umieszcza na osobnej liście w informacji dodatkowej 9. W 2023 r. jako takie mniejsze jednostki zaklasyfikowano dziesięć jednostek (w 2022 r.: osiem jednostek).

Jednostki kontrolowane

Aby określić zakres konsolidacji, stosuje się koncepcję kontroli. Do jednostek kontrolowanych zalicza się jednostki, przez które UE jest narażona na zmienne świadczenia, lub ma prawo do zmiennych świadczeń, na podstawie swojego udziału, lub ma możliwość wpływania na charakter i wysokość tych świadczeń dzięki swojej władzy nad daną jednostką. Wykonywanie tego typu uprawnień musi być możliwe na bieżąco i musi dotyczyć określonej działalności jednostki. Jednostki kontrolowane są w pełni objęte konsolidacją. Konsolidacja rozpoczyna się od samego początku objęcia kontroli, a kończy się z momentem zakończenia sprawowania kontroli.

Najpowszechniejszymi wskaźnikami sprawowania kontroli w ramach UE są: utworzenie jednostki na mocy traktatów założycielskich lub prawa wtórnego, finansowanie jednostki z budżetu UE, posiadanie praw głosu w organach zarządzających, przeprowadzanie kontroli przez Trybunał Obrachunkowy i udzielanie absolutorium przez Parlament Europejski. Dla każdej jednostki dokonuje się oceny, aby móc zdecydować, czy co najmniej jedno z wyżej wymienionych kryteriów jest wystarczające do stwierdzenia faktu sprawowania kontroli.

Wszystkie istotne transakcje i salda pomiędzy jednostkami kontrolowanymi przez UE podlegają wyeliminowaniu, a niezrealizowane zyski i straty z takich transakcji nie są istotne, więc nie zostały wyeliminowane.

Wspólne ustalenia umowne

Wspólne ustalenie umowne to umowa, w ramach której UE i druga strona lub większa ich liczba sprawują wspólną kontrolę. Wspólna kontrola jest to określony podział kontroli nad ustaleniem umownym w drodze obowiązującego ustalenia umownego, który występuje tylko wówczas, gdy decyzje dotyczące istotnej działalności wymagają jednomyślnej zgody stron sprawujących wspólną kontrolę. Wspólne umowy mogą mieć formę wspólnych przedsięwzięć albo wspólnych operacji. Wspólne przedsięwzięcie to wspólne ustalenie umowne zorganizowane za pośrednictwem oddzielnego narzędzia, w ramach którego strony sprawujące wspólną kontrolę nad ustaleniem umownym mają udział w aktywach netto wynikających z tego ustalenia umownego. Udziały we wspólnych przedsięwzięciach wykazywane są zgodnie z metodą praw własności (zob. informacja dodatkowa 1.5.4). Wspólna operacja jest wspólnym ustaleniem umownym, w którym strony sprawujące współkontrolę nad ustaleniem umownym mają prawa do aktywów i obowiązki dotyczące zobowiązań powiązanych z ustaleniem umownym. Udziały we wspólnych operacjach wykazywane są poprzez ujmowanie w sprawozdaniach finansowych UE jej aktywów i zobowiązań, przychodów i kosztów oraz udziału we wspólnych aktywach, zobowiązaniach i przychodach oraz wspólnie ponoszonych kosztach.

Jednostki stowarzyszone

Jednostki stowarzyszone to jednostki, na które UE bezpośrednio lub pośrednio wywiera znaczący wpływ, lecz nie ma nad nimi wyłącznej lub wspólnej kontroli. Przyjmuje się, że znaczący wpływ występuje wtedy, gdy UE posiada bezpośrednio lub pośrednio przynajmniej 20 % praw głosu. Udziały w jednostkach stowarzyszonych wykazywane są metodą praw własności (zob. informacja dodatkowa 1.5.4).

Jednostki nieobjęte konsolidacją, których środkami zarządza Komisja

Środkami wspólnego systemu ubezpieczenia chorobowego dla pracowników UE, Europejskiego Funduszu Rozwoju oraz funduszu gwarancyjnego dla uczestników zarządza w imieniu tych podmiotów Komisja. Z uwagi na to, że jednostki te nie są kontrolowane przez UE, nie są one jednak ujęte w jej skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

1.4. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Sprawozdania finansowe sporządzane są corocznie zgodnie z art. 243 rozporządzenia finansowego. Rok obrachunkowy rozpoczyna się dnia 1 stycznia i kończy dnia 31 grudnia.

1.4.1. Waluta i zasady przeliczania

Waluta funkcjonalna i sprawozdawcza

O ile nie określono inaczej, sprawozdanie finansowe prezentowane jest w mln euro, przy czym euro jest walutą funkcjonalną UE.

Transakcje i salda

Transakcje w walutach obcych przelicza się na euro według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Dodatnie i ujemne różnice kursowe wynikające z rozliczenia transakcji w walutach obcych oraz z ponownego przeliczenia według kursów wymiany obowiązujących na koniec roku pieniężnych składników aktywów i zobowiązań denominowanych w walutach obcych ujmuje się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności.

Inne metody przeliczania stosuje się w przypadku rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych i prawnych, które zachowują wartość w euro według kursu na dzień zakupu.

Stan na koniec roku aktywów i zobowiązań pieniężnych denominowanych w walutach obcych przelicza się na euro według poniższych kursów wymiany Europejskiego Banku Centralnego (EBC) obowiązujących na dzień 31 grudnia:

Kurs wymiany EUR

Waluta	31.12.2023	31.12.2022	Waluta	31.12.2023	31.12.2022
BGN	1,9558	1,9558	RON	4,9756	4,9495
CZK	24,7240	24,1160	SEK	11,096	11,1218
DKK	7,4529	7,4365	CHF	0,9260	0,9847
GBP	0,8691	0,8869	JPY	156,3300	140,6600
HUF	382,8	400,8700	USD	1,105	1,0666
PLN	4,3395	4,6808			

1.4.2. Wykorzystanie szacunków

Zgodnie z MSRSP i ogólnie przyjętymi zasadami rachunkowości kwoty wykazane w sprawozdaniu finansowym muszą opierać się na szacunkach i założeniach kierownictwa, których podstawą są możliwie jak najbardziej wiarygodne dostępne informacje. Istotne szacunki dotyczą m.in.: kwot zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych, ryzyka finansowego związanego z należnościami oraz kwotami ujawnionymi w informacjach dodatkowych dotyczących instrumentów finansowych, odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz zobowiązań z tytułu umów gwarancji finansowej, naliczonych przychodów i biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów, rezerw, stopnia utraty wartości w przypadku wartości niematerialnych i prawnych, rzeczowych aktywów trwałych, możliwej do uzyskania wartości netto zapasów, aktywów i zobowiązań warunkowych. Rzeczywiste wyniki mogą nie pokrywać się z tymi szacunkami. Zmiany w zakresie szacunków znajdują odzwierciedlenie w okresie, w którym stają się one wiadome, jeżeli dana zmiana wywiera wyłącznie wpływ na dany okres, lub w tym okresie i w przyszłych okresach, jeżeli wywiera ona wpływ na ten okres i okresy przyszłe.

1.5. BILANS

1.5.1. Wartości niematerialne i prawne

Składnik wartości niematerialnych i prawnych to możliwy do zidentyfikowania niepieniężny składnik aktywów, nieposiadający postaci fizycznej. Składnik wartości niematerialnych i prawnych uznaje się za możliwy do zidentyfikowania, jeżeli można go wyodrębnić (tj. można odseparować go od danego podmiotu lub wydzielić go z tego podmiotu, np. w rezultacie jego sprzedaży, przeniesienia, udzielenia licencji na korzystanie z niego, jego wynajęcia lub wymiany, indywidualnie albo w połączeniu z powiązaną umową, możliwym do zidentyfikowania składnikiem aktywów lub zobowiązaniem, niezależnie od tego, czy taki jest zamiar danego podmiotu) albo jeżeli jest on przedmiotem wiążących ustaleń (m.in. praw wynikających z umów lub innych praw przewidzianych w obowiązujących przepisach), niezależnie od tego, czy takie prawa można przenieść lub wyodrębnić z danego podmiotu lub odseparować je od innych praw i obowiązków).

Zakupione wartości niematerialne i prawne wykazywane są według kosztu historycznego pomniejszonego o zakumulowaną amortyzację i straty z tytułu utraty wartości. Wartości niematerialne i prawne powstałe w wyniku procesów wewnętrznych są kapitalizowane, gdy spełnione są odpowiednie kryteria określone w zasadach rachunkowości UE, a koszty dotyczą wyłącznie etapu wytworzenia danego składnika aktywów. Koszty, które można kapitalizować, obejmują wszystkie koszty, które da się bezpośrednio przyporządkować i które są niezbędne do opracowania, wytworzenia i przygotowania danego składnika aktywów, aby mógł on funkcjonować w sposób zgodny z zamierzeniami kierownictwa. Koszty powiązane z działalnością naukowo-badawczą, koszty prac rozwojowych oraz koszty utrzymania, których nie można kapitalizować, ujmuje się jako koszty okresu, w którym zostały poniesione.

Wartości niematerialne i prawne amortyzuje się metodą liniową przez szacowany okres ich użytkowania (3 do 11 lat). Szacowany okres użytkowania wartości niematerialnych i prawnych odpowiada ich okresowi ekonomicznej użyteczności lub okresowi użyteczności określone w drodze umowy.

1.5.2. Rzeczowe aktywa trwałe

Wszystkie rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według kosztu historycznego pomniejszonego o umorzenie i odpisy z tytułu utraty wartości. Koszt obejmuje wydatki, które da się bezpośrednio przyporządkować do nabycia, budowy lub przekazania składnika aktywów.

Późniejsze koszty są uwzględniane w wartości bilansowej składnika aktywów lub ujmowane jako odrębny składnik aktywów, jedynie gdy jest prawdopodobne, że przyszłe korzyści ekonomiczne lub świadczenia związane z danym składnikiem aktywów wpłyną do UE oraz pod warunkiem że możliwa jest wiarygodna wycena kosztu tego składnika aktywów. Koszty związane z naprawą i utrzymaniem wykazywane są w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności w okresie obrachunkowym, w którym zostały poniesione.

Grunty nie podlegają amortyzacji, jako że uznaje się, że mają one nieokreślony okres użytkowania. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji, ponieważ aktywa te nie są jeszcze dostępne do użytku. Inne składniki aktywów amortyzowane są metodą liniową w celu alokacji ich kosztu pomniejszonego o ich wartość końcową przez szacunkowy okres ich użytkowania w następujący sposób:

Rodzaj aktywów	Stawka amortyzacji metodą liniową
Budynki	4 % do 10 %
Sprzęt kosmiczny	8 % do 25 %
Urządzenia i wyposażenie techniczne	10 % do 25 %
Meble i środki transportu	10 % do 25 %
Sprzęt komputerowy	25 % do 33 %
Inne	10 % do 33 %

Zyski i straty ze zbycia ustala się, porównując wpływy, pomniejszone o koszty sprzedaży, z wartością bilansową zbywanego składnika aktywów, i ujmuje się je w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności.

Leasing

Umowa leasingowa jest to umowa, na mocy której w zamian za opłatę lub serie opłat leasingodawca przekazuje leasingobiorcy prawo do użytkowania danego składnika aktywów przez uzgodniony okres. Umowy leasingowe klasyfikuje się jako umowy dotyczące leasingu finansowego albo umowy dotyczące leasingu operacyjnego.

Umowy dotyczące leasingu finansowego to umowy, w których na leasingobiorcę przenosi się zasadniczo całość ryzyka i wszystkie korzyści związane z prawem własności. Zawierając umowę dotyczącą leasingu finansowego jako leasingobiorca, aktywa objęte umową dotyczącą leasingu finansowego uznaje się za aktywa, a obowiązki wynikające z leasingu za zobowiązania od momentu, w którym okres leasingu rozpoczyna bieg. Aktywa i zobowiązania ujmuje się jako kwoty odpowiadające wartości godziwej składnika aktywów objętego umową leasingową lub – jeżeli ich wartość jest niższa – wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych określanych w momencie rozpoczęcia leasingu. W okresie leasingu aktywa posiadane na podstawie leasingu finansowego amortyzuje się przez okres użytkowania składnika aktywów lub przez okres leasingu, w zależności od tego, który z nich jest krótszy. Minimalne opłaty leasingowe dzieli się między koszty finansowania (część odsetkowa) a zmniejszenie kwoty niezaspokojonych zobowiązań (część kapitałowa). Koszty finansowania przydziela się do każdego okresu przypadającego w okresie leasingu, aby wygenerować stałą okresową stopę procentową w odniesieniu do pozostałego bilansu zobowiązania, które przedstawia się – w stosownych przypadkach – jako obrotowe/trwałe. Warunkowe opłaty leasingowe księguje się jako koszty w okresie, w których je poniesiono.

Leasing operacyjny to leasing inny niż leasing finansowy, tj. leasing, w ramach którego leasingodawca ponosi zasadniczo całość ryzyka i wszystkie korzyści wynikające z prawa własności do składnika aktywów. W przypadku zawarcia umowy dotyczącej leasingu operacyjnego w charakterze leasingobiorcy raty leasingu operacyjnego ujmuje się metodą liniową jako koszt w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności przez okres leasingu, przy czym w bilansie nie przedstawia się ani składnika aktywów będącego przedmiotem leasingu, ani zobowiązania leasingowego.

1.5.3. Utrata wartości aktywów niefinansowych

Utrata wartości to strata przyszłych korzyści ekonomicznych lub świadczeń związanych ze składnikiem aktywów wykraczająca poza systematyczne ujmowanie straty przyszłych korzyści ekonomicznych lub świadczeń związanych ze składnikiem aktywów w postaci amortyzacji lub umorzenia (w stosownych przypadkach). Aktywa o nieokreślonym okresie użytkowania nie podlegają amortyzacji ani umorzeniu i są corocznie kontrolowane pod kątem utraty wartości. Składniki aktywów podlegające amortyzacji/umorzeniu analizuje się pod kątem utraty wartości za każdym razem, gdy w dniu sprawozdawczym istnieje wskazanie, że dany składnik aktywów może podlegać utracie wartości. Stratę z tytułu utraty wartości ujmuje się w kwocie, o którą wartość bilansowa składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna to wartość godziwa składnika aktywów pomniejszona o koszty sprzedaży lub wartość użytkowa, w zależności od tego, która z tych wartości jest wyższa.

Wartości końcowe i okresy użytkowania wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych poddawane są przeglądowi i w razie konieczności korygowane, co najmniej raz do roku. Jeżeli przyczyny utraty wartości ujętej w poprzednich latach nie mają już zastosowania, odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości są odpowiednio odwracane.

1.5.4. Inwestycje rozliczane zgodnie z metodą praw własności

Udziały w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach

Inwestycje rozliczane zgodnie z metodą praw własności początkowo ujmuje się według kosztu, przy czym początkową wartość bilansową zwiększa się lub zmniejsza następnie, aby ująć dalsze wkłady, udział UE w nadwyżce lub deficycie jednostki, w której dokonano inwestycji, oraz wszelkie przypadki utraty wartości i wypłaty dywidendy. Wartość bilansowa inwestycji w sprawozdaniu finansowym na dzień bilansowy jest równa kosztowi początkowemu wraz ze wszystkimi zmianami. Udział UE w nadwyżce lub deficycie jednostki, w której dokonano inwestycji, ujmuje się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności, a jej udział w zmianach w kapitale własnym jednostki, w której dokonano inwestycji, ujmuje się w kapitałach rezerwowych w aktywach netto. Otrzymane wypłaty z inwestycji obniżają wartość bilansową aktywów.

Jeżeli udział UE w deficycie inwestycji rozliczanej zgodnie z metodą praw własności jest równy jej udziałowi w tej inwestycji lub go przekracza, UE przestaje ujmować swój udział w przyszłych stratach („nieujęte straty”). Po zredukowaniu udziału UE do wartości zerowej na wszelkie dodatkowe straty tworzy się rezerwy, a zobowiązanie ujmuje się tylko w takiej wysokości, w jakiej UE powzięła prawny lub zwyczajowo oczekiwany obowiązek lub dokonała płatności w imieniu danej jednostki.

Jeżeli występują oznaki utraty wartości, w razie konieczności dokonuje się odpisu do niższej wartości odzyskiwalnej. Wartość odzyskiwalną określa się zgodnie z zasadami opisanymi w informacji dodatkowej **1.5.3**. Jeżeli przyczyny utraty wartości przestają mieć zastosowanie w późniejszym terminie, dokonuje się odwrócenia odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości do wartości bilansowej, jaka zostałaby określona, gdyby nie dokonano żadnego odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości.

W przypadku gdy UE posiada przynajmniej 20 % funduszu kapitału inwestycyjnego, nie dąży do wywierania znaczącego wpływu. Takie fundusze traktuje się zatem jako instrumenty finansowe i klasyfikuje jako aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt.

Jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć zaklasyfikowanych jako mniejsze jednostki (zob. informacja dodatkowa **1.3**) nie rozlicza się według metody praw własności. Wkłady UE na rzecz tych jednostek rozlicza się jako koszty poniesione w danym okresie.

1.5.5. Aktywa finansowe

Klasyfikacja w momencie początkowego ujęcia

Klasyfikacja odbywa się na podstawie dwóch kryteriów:

- Model zarządzania aktywami finansowymi. W ramach tego kryterium ocenia się, w jaki sposób UE zarządza aktywami finansowymi, aby generować przepływy pieniężne i osiągać swoje cele, oraz w jaki sposób szacuje wyniki osiągnięte dzięki aktywom finansowym.
- Cechy przepływów pieniężnych wynikających z umowy związanych ze składnikiem aktywów. W ramach tego kryterium ocenia się, czy przepływy pieniężne wynikające z umowy stanowią jedynie spłaty kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostającej do spłaty. Odsetki to zapłata z tytułu wartości pieniądza w czasie, ryzyka kredytowego oraz innych podstawowych rodzajów ryzyka i kosztów udzielania pożyczek.

Po przeprowadzeniu oceny w oparciu o te kryteria aktywa finansowe można podzielić na trzy kategorie: Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez aktywa netto/kapitał własny lub aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt.

Aktywa finansowe z przepływami pieniężnymi wynikającymi z umowy, które stanowią wyłącznie kwotę główną i odsetki, klasyfikuje się w zależności od modelu zarządzania danej jednostki. Jeżeli model zarządzania polega na utrzymywaniu aktywów finansowych w celu uzyskania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, aktywa finansowe są klasyfikowane jako wyceniane według zamortyzowanego kosztu. Jeżeli model zarządzania polega na utrzymywaniu aktywów finansowych zarówno w celu uzyskania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i w celu sprzedaży aktywów finansowych, aktywa finansowe są klasyfikowane jako wyceniane według wartości godziwej przez aktywa netto/kapitał własny. Jeśli model zarządzania jest inny niż te dwa modele (np. aktywa finansowe są utrzymywane z przeznaczeniem do obrotu lub utrzymywane w portfelu zarządzanym i wycenianym na podstawie wartości godziwej), aktywa finansowe są klasyfikowane jako wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt.

Aktywa finansowe z przepływami pieniężnymi wynikającymi z umowy, które nie stanowią wyłącznie kwoty głównej i odsetek, tylko wprowadzają inną ekspozycję na ryzyko i zmienność niż ekspozycja na ryzyko i zmienność, które występują w przypadku podstawowych ustaleń w zakresie udzielania pożyczek (np. zmiany cen akcji), klasyfikuje się jako wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt niezależnie od modelu zarządzania.

W momencie początkowego ujęcia UE klasyfikuje aktywa finansowe w następujący sposób:

(i) *Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu*

UE klasyfikuje do tej kategorii:

- środki pieniężne i ich ekwiwalenty;
- pożyczki (w tym depozyty terminowe o pierwotnym okresie zapadalności powyżej trzech miesięcy);
- należności z tytułu transakcji wymiany, z wyjątkiem płatności otrzymywanych z tytułu umów gwarancji finansowej klasyfikowanych jako aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt.

Te aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi spełniają dwa warunki. Model zarządzania UE polega na utrzymywaniu ich w celu uzyskania przepływów pieniężnych wynikających z umowy. Ponadto w określonych terminach mają miejsce przepływy pieniężne wynikające z umowy, które stanowią jedynie kwotę główną oraz odsetki od kwoty głównej pozostającej do spłaty.

Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu zalicza się do aktywów obrotowych, z wyjątkiem tych, których termin zapadalności przekracza 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego.

(ii) *Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez aktywa netto/kapitał własny*

Te aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi mają przepływy pieniężne wynikające z umowy, które stanowią jedynie kwotę główną oraz odsetki od kwoty głównej pozostającej do spłaty. Ponadto model zarządzania polega na utrzymywaniu aktywów finansowych zarówno w celu uzyskania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i w celu sprzedaży aktywów finansowych.

Należące do tej kategorii aktywa uznaje się za aktywa obrotowe, jeżeli przewiduje się ich zbycie w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. UE nie posiada takich aktywów.

(iii) *Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt*

UE klasyfikuje następujące aktywa finansowe jako wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt, ponieważ przepływy pieniężne wynikające z umowy nie stanowią w ich przypadku jedynie kwoty głównej i odsetek:

- instrumenty pochodne;
- inwestycje kapitałowe oraz inwestycje w fundusze rynku pieniężnego lub w fundusze w ramach portfela zbiorczego;
- inne inwestycje kapitałowe (np. operacje w oparciu o kapitał podwyższonego ryzyka).

Ponadto jako aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt UE klasyfikuje posiadane przez siebie dłużne papiery wartościowe, ponieważ portfele dłużnych papierów wartościowych są zarządzane i wyceniane na podstawie wartości godziwej portfela (np. wspólny fundusz rezerw, o którym mowa w art. 212 rozporządzenia finansowego).

Należące do tej kategorii aktywa uznaje się za aktywa obrotowe, jeżeli przewiduje się ich zbycie w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego.

Początkowe ujęcie i wycena

Zakup aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez aktywa netto/kapitał własny oraz przez nadwyżkę lub deficyt ujmuje się na ich dzień transakcji, czyli dzień, w którym UE zobowiązała się kupić składnik aktywów. Ekwiwalenty środków pieniężnych i pożyczki ujmuje się, gdy środki pieniężne są deponowane w instytucji finansowej lub przekazywane pożyczkobiorcom.

Aktywa finansowe są początkowo wyceniane według wartości godziwej. W przypadku wszystkich aktywów finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt koszty transakcji dodaje się do wartości godziwej przy początkowym ujęciu. W przypadku aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt koszty transakcji ujmuje się jako koszty w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności.

Wartość godziwa składnika aktywów finansowych w momencie jego początkowego ujęcia jest zazwyczaj ceną transakcyjną, chyba że transakcja nie została zawarta na warunkach rynkowych, tj. została zawarta bez wynagrodzenia lub za nominalnym wynagrodzeniem do celów polityki publicznej. W takim przypadku różnica pomiędzy wartością godziwą instrumentu finansowego a ceną transakcyjną jest składnikiem niestanowiącym transakcji wymiany, który ujmuje się jako koszt w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności. W takim przypadku wartość godziwa składnika aktywów finansowych jest wyprowadzana z bieżących transakcji rynkowych w odniesieniu do instrumentu bezpośrednio równoważnego. Jeśli dla danego instrumentu nie ma aktywnego rynku, wartość godziwą uzyskuje się w oparciu o technikę wyceny, która wykorzystuje dostępne dane z rynków możliwych do obserwowania.

Wartość godziwą udzielonej pożyczki długoterminowej, która jest nieoprocentowana lub oprocentowana poniżej rynkowych stóp procentowych, ustala się jako wartość bieżącą wszystkich przyszłych wpływów środków pieniężnych dyskontowanych w oparciu o obowiązującą rynkową stopę procentową dla podobnego instrumentu o podobnym ratingu kredytowym.

Pożyczki udzielone w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz pożyczki na pomoc finansową wycenia się początkowo w ich kwocie nominalnej, a cena transakcyjna jest uznawana za wartość godziwą pożyczki. Dzieje się tak, ponieważ:

- „Otoczenie rynkowe” pożyczek UE jest bardzo specyficzne i różni się od rynku kapitałowego, na którym emitowane są komercyjne lub skarbowe instrumenty dłużne. Pożyczkodawcy na rynku kapitałowym mają bowiem możliwość wyboru alternatywnych inwestycji, co znajduje swoje odzwierciedlenie w cenach rynkowych. UE jest jednak pozbawiona tej możliwości, jako że nie może ona inwestować środków na rynkach kapitałowych; zaciąga ona pożyczki tylko po to, by udzielać pożyczek. Oznacza to, że w odniesieniu do pożyczonych przez siebie środków UE nie dysponuje innymi możliwościami udzielania pożyczek ani inwestowania tych środków. Dlatego też nie istnieją koszty alternatywne i tym samym nie ma podstawy do porównania ze stopami rynkowymi. W rzeczywistości pożyczki udzielane przez UE same w sobie stanowią osobny rynek. Zasadniczo, jako że nie można zastosować opcji kosztu alternatywnego, cena rynkowa nie oddaje rzetelnie istoty operacji udzielania pożyczek przez UE. W związku z tym nie jest właściwe ustalanie wartości godziwej pożyczek UE poprzez odniesienie do obligacji komercyjnych i skarbowych.
- Ponadto, jako że nie istnieje aktywny rynek ani podobne transakcje, z którymi można by porównać operacje udzielania pożyczek przez UE, stopa procentowa stosowana przez UE do ustalenia wartości godziwej pożyczek powinna być równa pobieranej stopie procentowej.

Późniejsza wycena

Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu są następnie wyceniane według zamortyzowanego kosztu w oparciu o metodę efektywnej stopy procentowej.

Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez aktywa netto/kapitał własny wycenia się później według wartości godziwej. Zyski i straty wynikające ze zmiany wartości godziwej ujmuje się w kapitale z aktualizacji wyceny, z wyjątkiem różnic kursowych wynikających z przeliczenia walut dotyczących składników aktywów pieniężnych, które ujmuje się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności.

Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt wycenia się później według wartości godziwej. Zyski i straty wynikające ze zmiany wartości godziwej (w tym te wynikające z przeliczeń w walucie obcej oraz wszelkich uzyskanych odsetek) ujmuje się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności w okresie, w którym powstały.

Wartość godziwa przy późniejszej wycenie

Wartość godziwą inwestycji notowanych na aktywnych rynkach ustala się w oparciu o bieżące oferowane ceny zakupu. W przypadku składników aktywów finansowych, dla których nie ma aktywnego rynku (oraz w przypadku nienotowanych papierów wartościowych i instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym), UE określa wartość godziwą w oparciu o techniki wyceny. Obejmują one wykorzystanie niedawnych transakcji na warunkach rynkowych, odniesienie do innych analogicznych instrumentów, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych, modele wyceny opcji oraz inne metody wyceny powszechnie stosowane przez uczestników rynku.

Inwestycje w fundusze *venture capital*, które nie są notowane na aktywnym rynku, wycenia się według przypisanej wartości aktywów netto, którą uznaje się za równą ich wartości godziwej.

Utrata wartości aktywów finansowych

UE ujmuje i wycenia stratę z tytułu utraty wartości w odniesieniu do oczekiwanych strat kredytowych na aktywach finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu i według wartości godziwej przez aktywa netto/kapitał własny.

Oczekiwane straty kredytowe to wartość bieżąca różnicy między przepływami pieniężnymi wynikającymi z umowy a przepływami pieniężnymi, które UE spodziewa się uzyskać. Oczekiwane straty kredytowe uwzględniają racjonalne i możliwe do udokumentowania informacje, które są dostępne bez nadmiernych kosztów lub starań na dzień sprawozdawczy.

Oczekiwane straty kredytowe wycenia się za pomocą modelu obejmującego trzy etapy, który uwzględnia ważne prawdopodobieństwo zdarzenia niewykonania zobowiązania w całym okresie życia składnika aktywów finansowych oraz zmiany ryzyka kredytowego od momentu powstania składnika aktywów finansowych. W przypadku pożyczek momentem powstania jest data zobowiązania do udzielenia pożyczki.

Jeżeli od momentu powstania nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego („etap 1”), strata z tytułu utraty wartości to oczekiwana strata kredytowa z tytułu możliwych zdarzeń niewykonania zobowiązania w ciągu najbliższych 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego („12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe”). Jeżeli od momentu powstania nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego („etap 2”) lub istnieją obiektywne dowody na utratę wartości ze względu na ryzyko kredytowe („etap 3”), strata z tytułu utraty wartości odpowiada oczekiwany stratom kredytowym z tytułu możliwych zdarzeń niewykonania zobowiązania w całym okresie życia składnika aktywów finansowych („oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia”) (zob. informacja dodatkowa 6.5).

W przypadku aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu wartość bilansowa składnika aktywów jest zmniejszana o kwotę straty z tytułu utraty wartości, która jest ujmowana w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności. W przypadku aktywów wycenianych według wartości godziwej przez aktywa netto/kapitał własny, odpis na oczekiwane straty kredytowe jest ujmowany w aktywach netto/kapitał własny i nie zmniejsza wartości bilansowej składnika aktywów finansowych w bilansie. Jeżeli w kolejnym okresie kwota straty z tytułu utraty wartości ulegnie zmniejszeniu, w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności dokonuje się odwrócenia uprzednio ujętego odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości.

a) Pożyczki udzielane państwom

UE opiera swoją ocenę utraty wartości pożyczek w kontekście charakteru finansowania UE i jej wyjątkowego statusu instytucjonalnego.

W przypadku utraty wartości pożyczek udzielonych państwom niebędącym państwami członkowskimi UE oblicza oczekiwane straty kredytowe na podstawie zewnętrznych danych dotyczących jakości kredytowej, uwzględniając jednak status wierzyciela uprzywilejowanego, który zmniejsza ryzyko kredytowe. Do obliczenia wartości bieżącej stopą dyskontową jest pierwotna efektywna stopa procentowa pożyczki. Jeżeli pożyczka ma zmienne oprocentowanie, stopą dyskontową jest bieżąca efektywna stopa procentowa określona w umowie.

W przypadku pożyczek dla państw członkowskich UE nigdy nie poniosła żadnych strat z tytułu utraty wartości ani nie spotkała się z niewykonaniem zobowiązania. W przypadku tych pożyczek oprócz statusu wierzyciela uprzywilejowanego UE bierze pod uwagę stosunki ze swoimi państwami członkowskimi. Te dwa elementy w zasadzie gwarantują państwom członkowskim pełną spłatę pożyczek w terminie ich zapadalności. W związku z tym UE uważa, że oczekiwane straty kredytowe z tytułu pożyczek udzielonych państwom członkowskim są nieistotne, a podejście statystyczne do obliczania oczekiwanych strat kredytowych jest w przypadku tych pożyczek niewłaściwe. W sprawozdaniu z finansowych wyników działalności nie uwzględnia się zatem żadnych oczekiwanych strat kredytowych w odniesieniu do pożyczek udzielonych państwom członkowskim.

b) Należności

UE wycenia stratę z tytułu utraty wartości w kwocie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia, stosując praktyczne rozwiązania (np. macierz rezerw).

c) Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

UE przechowuje środki pieniężne i ich ekwiwalenty na bieżących rachunkach bankowych oraz w depozytach terminowych do 3 miesięcy. Środki pieniężne przechowane są w bankach o bardzo wysokim ratingu kredytowym (zob. informacja dodatkowa 6.5), a więc o bardzo niskim prawdopodobieństwie niewykonania zobowiązania. Ze względu na krótki czas trwania i niskie prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania oczekiwane straty kredytowe na środkach pieniężnych i ich ekwiwalentach są znikome. W związku z tym w odniesieniu do ekwiwalentów środków pieniężnych nie dokonuje się odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości.

Usunięcie z bilansu

Instrumenty finansowe usuwa się z ksiąg w przypadku wygaśnięcia praw do otrzymywania przepływów pieniężnych z inwestycji oraz w przypadku, gdy UE przeniosła zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z prawem własności na inny podmiot. Sprzedaż aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez aktywa netto/kapitał własny oraz przez nadwyżkę lub deficyt ujmuje się na dzień transakcji.

1.5.6. Zapasy

Zapasy wycenia się według kosztu lub według wartości netto możliwej do uzyskania, w zależności od tego, która z tych kwot jest niższa. Koszt ustala się z zastosowaniem metody FIFO („pierwsze weszło, pierwsze wyszło”). Koszt wyrobów gotowych i produkcji w toku obejmuje koszty surowców, robocizny bezpośredniej, inne koszty, które da się bezpośrednio przyporządkować, oraz powiązane pośrednie koszty produkcji (przy normalnej zdolności produkcyjnej). Możliwa do uzyskania wartość netto stanowi szacunkową cenę sprzedaży w toku zwykłej działalności gospodarczej pomniejszoną o koszty realizacji i koszty sprzedaży. Zapasy utrzymywane w celu dystrybucji nieodpłatnej lub za stawkę nominalną wycenia się według kosztu lub aktualnego kosztu odtworzenia, w zależności od tego, która z tych wartości jest niższa. Aktualny koszt odtworzenia stanowi koszt, który UE musiałaby ponieść, aby nabyć składnik aktywów na dzień sprawozdawczy.

1.5.7. Kwoty płatności zaliczkowych

Płatności zaliczkowe są formą płatności z wyprzedzeniem na rzecz beneficjenta, mającą na celu zapewnienie finansowania z góry. Zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami mogą być one rozbite na szereg płatności dokonywanych w okresie wskazanym w danej umowie, decyzji, danym porozumieniu lub akcie podstawowym. Płatność lub zaliczka musi zostać wykorzystana na cele, na które była przeznaczona, w okresie wskazanym w umowie albo podlega zwrotowi. Beneficjent, który nie poniesie kosztów kwalifikowalnych, zobowiązany jest do zwrotu UE płatności zaliczkowej. Ponieważ UE zachowuje kontrolę nad płatnościami zaliczkowymi i jest upoważniona do otrzymania zwrotu z tytułu części niekwalifikowalnej, kwotę ujmuje się jako składnik aktywów.

Płatności zaliczkowe początkowo ujmuje się w bilansie w momencie przekazania środków pieniężnych odbiorcy. Wycenia się je w kwocie przekazanej zapłaty. W kolejnych okresach płatności zaliczkowe są wyceniane w kwocie początkowo ujętej w bilansie pomniejszonej o wydatki kwalifikowalne (w tym w stosownych przypadkach kwoty szacunkowe) poniesione w danym okresie.

Odsetki od płatności zaliczkowych ujmuje się w chwili ich uzyskania zgodnie z przepisami odnośnej umowy. Szacunek przychodów z tytułu naliczonych odsetek dokonywany jest na koniec roku w oparciu o najbardziej wiarygodne dane, a następnie uwzględniany jest w bilansie.

Pozostałe zaliczki dla państw członkowskich, wynikające ze zwracania przez UE kwot wypłaconych przez państwo członkowskie jako zaliczki na rzecz beneficjentów (w tym w ramach instrumentów finansowych objętych zarządzaniem dzielonym), uwzględnia się jako aktywa i ujmuje w pozycji „Płatności zaliczkowe”. Następnie pozostałe zaliczki dla państw członkowskich wycenia się w kwocie początkowo ujętej w bilansie pomniejszonej o najlepsze możliwe oszacowanie wydatków kwalifikowanych poniesionych przez beneficjentów końcowych, obliczone na podstawie rozsądnych i mających poparcie faktograficzne założeń.

Wkłady do funduszy powierniczych Unii na rzecz działań zewnętrznych (ustanowionych na mocy art. 234 rozporządzenia finansowego) nieobjętych konsolidacją przez Komisję Europejską lub innych jednostek nieobjętych konsolidacją klasyfikuje się jako płatności zaliczkowe, gdyż ich celem jest umożliwienie funduszowi powierniczemu finansowania działań określonych w celach danego funduszu. Wkłady UE do funduszy powierniczych wycenia się w kwocie początkowo ujętej w bilansie pomniejszonej o wydatki kwalifikowane, w tym w stosownych przypadkach kwoty szacunkowe, poniesione przez fundusz powierniczy w okresie sprawozdawczym i alokowane do wkładu UE zgodnie z umową dotyczącą danego projektu.

1.5.8. Należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany

W zasadach rachunkowości UE ustanowiono wymóg odrębnej prezentacji transakcji wymiany i transakcji innych niż transakcje wymiany. Aby odróżnić te dwie kategorie, pojęcie „należności” zastrzega się do transakcji wymiany, natomiast w odniesieniu do „transakcji innych niż transakcje wymiany”, tj. transakcji, w ramach których UE otrzymuje wartości od innej jednostki, nie przekazując bezpośrednio w zamian wartości zbliżonej, stosuje się termin „kwoty należne” (np. kwoty należne od państw członkowskich związane z zasobami własnymi).

Należności z tytułu transakcji wymiany stanowią aktywa finansowe wyceniane według kosztu zamortyzowanego, z wyjątkiem pewnych kwot należności z tytułu umów gwarancji finansowej, które klasyfikuje się jako aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt (zob. informacja dodatkowa 1.5.5).

Kwoty należne z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany ujmuje się w wartości godziwej w dniu nabycia pomniejszonej o odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości. Odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany dokonuje się, gdy istnieją obiektywne dowody na to, że UE nie będzie w stanie pobrać wszystkich należnych kwot zgodnie z pierwotnymi warunkami należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany. Kwota odpisu aktualizującego stanowi różnicę między wartością bilansową składnika aktywów a jego wartością odzyskiwalną. Kwota odpisu ujmowana jest w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności. Na podstawie doświadczeń z ubiegłych lat dokonuje się również ogólnego odpisu aktualizującego wartość w odniesieniu do nierozliczonych nakazów odzyskania środków nieobjętych jeszcze żadnym określonym odpisem. W informacji dodatkowej **1.5.14** przedstawiono informacje dotyczące ujęcia naliczonych przychodów na koniec roku. Kwoty wykazane w bilansie i ujawnione jako należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany nie są instrumentami finansowymi, ponieważ w przeciwieństwie do nich nie wynikają z umowy, która powodowałaby powstanie zobowiązań finansowych lub instrumentów kapitałowych. Niemniej jednak, w informacjach dodatkowych do sprawozdania finansowego należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany ujawnia się w stosownych przypadkach razem z należnościami z tytułu transakcji wymiany.

1.5.9. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty są aktywami finansowymi wycenianymi według zamortyzowanego kosztu, które obejmują środki pieniężne w kasie, depozyty bankowe płatne na żądanie lub w krótkim terminie i inne krótkoterminowe wysoce płynne inwestycje o pierwotnym terminie zapadalności do trzech miesięcy.

1.5.10. Świadczenia pracownicze

UE zapewnia pracownikom szereg świadczeń (wynagrodzenie oraz świadczenia z tytułu zabezpieczenia społecznego). Do celów rachunkowości należy je zaklasyfikować jako krótkoterminowe świadczenia pracownicze lub świadczenia po okresie zatrudnienia.

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze to te świadczenia należne, które podlegają rozliczeniu przed upływem dwunastu miesięcy od końca okresu sprawozdawczego, w którym pracownik wykonywał pracę, takie jak wynagrodzenia, urlop wypoczynkowy, płatne zwolnienie chorobowe, a także inne krótkoterminowe dodatki pracownicze. Krótkoterminowe świadczenia pracownicze ujmowane są jako koszty, kiedy wykonywana jest związana z nimi praca. Zobowiązanie ujmuje się w kwocie, która ma być wypłacona, jeśli na UE ciąży prawny lub zwyczajowo oczekiwany obowiązek zapłaty w wyniku przeszłego zatrudnienia pracownika i jeśli zobowiązanie to można w sposób wiarygodny oszacować.

Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia

UE przyznaje pracownikom szereg świadczeń po okresie zatrudnienia, które obejmują świadczenia emerytalne, rentę z tytułu niezdolności do pracy oraz rentę rodzinną w ramach systemu emerytalno-rentowego dla urzędników europejskich (PSEO), jak również ubezpieczenie zdrowotne w ramach wspólnego systemu ubezpieczenia chorobowego (JSIS) (zob. informacja dodatkowa **2.9**). Świadczenia te oferowane są w ramach jednego planu – który jest jednak podzielony na dwa programy – i muszą być traktowane podobnie, aby rzetelnie przedstawiać sytuację i odzwierciedlać rzeczywistość gospodarczą:

- i. System emerytalno-rentowy dla urzędników europejskich: Świadczenia przyznawane w ramach tego systemu umownego ⁽²¹⁾ odnoszą się do stażu pracy, renty inwalidzkiej i rodzinnej, jak również dodatków rodzinnych, śmierci przed odejściem na emeryturę w przypadku tych pracowników, którzy pracują lub pracowali w instytucjach Unii Europejskiej, agencjach lub innych organach UE lub członków rodzin po zmarłych urzędnikach lub emerytach. Wkład pracowników z ich wynagrodzeń w przewidywane koszty tych świadczeń wynosi jedną trzecią tych kosztów.
- ii. Wspólny system ubezpieczenia chorobowego (JSIS). W ramach tego systemu UE zapewnia pracownikom Komisji Europejskiej, instytucji, agencji i innych organów UE ubezpieczenie zdrowotne poprzez zwrot kosztów leczenia. Świadczenia przyznane w ramach tego systemu osobom biernym zawodowo (tj. emerytom, sierotom itp.) uznaje się za świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia.

⁽²¹⁾ System emerytalno-rentowy dla urzędników europejskich jest umownym (wirtualnym) funduszem o zdefiniowanych świadczeniach, w ramach którego składki pracowników wykorzystuje się do sfinansowania ich przyszłych emerytur. Chociaż nie istnieje żaden faktyczny fundusz inwestycyjny, uznaje się, że kwotę, jaka zostałaby pobrana przez taki fundusz, zainwestowano w obligacje długoterminowe państw członkowskich oraz że kwotę tę odzwierciedlają zobowiązania emerytalne odnotowane w rocznych sprawozdaniach finansowych Unii Europejskiej. Państwa członkowskie wspólnie gwarantują wypłatę tych świadczeń zgodnie z art. 83 regulaminu pracowniczego oraz art. 4 ust. 3 Traktatu UE (w celu zapoznania się ze szczegółowym opisem programu zob. COM(2018) 829).

UE zapewnia również członkom i byłym członkom instytucji Unii Europejskiej świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia za pośrednictwem odrębnych systemów emerytalno-rentowych. Przedstawiono je w pozycji „Inne systemy świadczeń emerytalnych”. W ramach tych systemów UE zapewnia świadczenia emerytalne członkom Komisji, Trybunału Sprawiedliwości, Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, Rady Unii Europejskiej, Parlamentu Europejskiego oraz Europejskiemu Rzecznikowi Praw Obywatelskich i Europejskiemu Inspektorowi Ochrony Danych. UE zapewnia zabezpieczenie zdrowotne członkom instytucji Unii poprzez wspólny system ubezpieczenia chorobowego.

Wyżej wymienione świadczenia po okresie zatrudnienia uznawane są za zobowiązania UE z tytułu określonych świadczeń i oblicza się je na każdy dzień sprawozdawczy poprzez oszacowanie kwoty przyszłych świadczeń, które wypracowali pracownicy w okresie bieżącym i we wcześniejszych okresach, dyskontując tę kwotę oraz odejmując wartość godziwą wszelkich aktywów programu. Obliczanie zobowiązań z tytułu określonych świadczeń dokonywane jest corocznie w oparciu o metodę prognozowanych uprawnień jednostkowych. Wartość bieżącą zobowiązania z tytułu określonych świadczeń określa się, dyskontując szacunkowe przyszłe wypływy środków pieniężnych w oparciu o stopy procentowe obligacji państwowych denominowanych w walucie, w której zostaną wypłacone świadczenia, i których termin zapadalności jest zbliżony do terminu realizacji powiązanych zobowiązań emerytalno-rentowych.

Świadczenia po okresie zatrudnienia przyznawane pracownikom UE są włączone do jednego planu obejmującego zarówno system emerytalno-rentowy dla urzędników europejskich, jak i system ubezpieczenia chorobowego z prawem do ubezpieczenia w ramach wspólnego systemu ubezpieczenia chorobowego, które zależy od nabycia prawa do ubezpieczenia w ramach systemu emerytalno-rentowego. Zgodnie z warunkami tego jednego planu, jak określono w regulaminie pracowniczym, niektóre uprawnienia, takie jak prawo do opóźnionego wypłacenia emerytury lub niższego świadczenia emerytalnego w ramach systemu emerytalno-rentowego dla urzędników europejskich, nabywa się po 10 latach służby. Uprawnienia nabyte w ramach jednego planu przez kolejne lata służby pracownika są jednak istotnie wyższe niż te początkowo ustalone uprawnienia, co znajduje odzwierciedlenie w kolejnych corocznie nabywanych prawach emerytalno-rentowych.

Stąd też, aby zobrazować ekonomiczny charakter zaistniałej transakcji, czego wymaga wierne odzwierciedlenie będące jedną z cech jakościowych sprawozdawczości finansowej, jak określono zarówno w regule rachunkowości Unii Europejskiej nr 1, jak i w ramach koncepcyjnych MSRSP, poniesione koszty zatrudnienia ujmowane są w oparciu o metodę liniową w trakcie szacowanego okresu służby czynnej pracownika, tj. okresu od dnia, gdy praca wykonywana przez pracownika uprawniała go do świadczeń w ramach programu świadczeń (niezależnie od tego, czy świadczenia te są uzależnione od dalszej pracy, czy też nie), do dnia, począwszy od którego dalsza praca wykonywana przez pracownika nie będzie prowadziła do powstania istotnej kwoty dodatkowych świadczeń w ramach programu, poza kwotą wynikającą ze wzrostu wynagrodzeń. Podejście to jest stosowane konsekwentnie względem świadczeń przewidzianych w ramach jednego planu.

Aktualizacja wyceny zobowiązań netto z tytułu określonych świadczeń obejmuje zyski i straty aktuarialne oraz zwrot z aktywów programu; są one ujmowane bezpośrednio w aktywach netto.

UE ujmuje koszty odsetkowe netto (dochody) i inne koszty związane z programami określonych świadczeń w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności pod pozycją „Koszty personelu oraz rent i emerytur”.

Kiedy przewidziane świadczenia są zmieniane lub ograniczane, powiązana zmiana w świadczeniach, która odnosi się do przeszłego zatrudnienia bądź zysku lub straty spowodowanych ograniczeniem, ujmowana jest niezwłocznie w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności. Zyski i straty wynikające z rozliczenia są ujmowane w dniu rozliczenia. Koszty przeszłego zatrudnienia ujmuje się niezwłocznie w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności, chyba że zmiany uzależnione są od pozostawania pracowników w służbie przez określony czas (okres nabywania uprawnień).

1.5.11. Rezerwy

Rezerwy ujmuje się, gdy UE związana jest prawnym lub zwyczajowo oczekiwanym zobowiązaniem wobec osób trzecich w wyniku przeszłych zdarzeń, gdy istnieje większe prawdopodobieństwo, że w celu realizacji zobowiązania konieczny będzie wpływ środków, niż że nie będzie to konieczne, oraz gdy kwotę można wiarygodnie oszacować. Nie ujmuje się rezerw na przyszłe straty operacyjne. Kwotę rezerwy ustala się poprzez najlepsze możliwe oszacowanie kosztów, które według przewidywań trzeba będzie ponieść w celu realizacji bieżącego zobowiązania na dzień sprawozdawczy. W przypadkach, w których rezerwa odnosi się do zbioru wielu pozycji, przy szacunkowym określaniu kwoty zobowiązania uwzględnia się wszystkie możliwe wyniki oraz odpowiadające im prawdopodobieństwa (metoda „oczekiwanej wartości”).

Rezerwy na umowy rodzące obciążenia wycenia się według wartości bieżącej przewidywanych kosztów rozwiązania umowy lub przewidywanych kosztów netto kontynuacji umowy, w zależności od tego, która tych kwot kosztów jest niższa.

1.5.12. Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt, jako zobowiązania finansowe ujemne po zamortyzowanym koszcie lub jako zobowiązania z tytułu umów gwarancji finansowej.

Zaciągnięte pożyczki obejmują pożyczki od instytucji kredytowych i zobowiązania potwierdzone certyfikatami (obligacje i depozyty UE oraz eurobony). Zaciągnięte pożyczki ujemne się początkowo w wartości godziwej, czyli w wysokości wpływów z tytułu uzyskania pożyczki (wartości godziwej otrzymanej zapłaty) po odliczeniu poniesionych kosztów transakcji, a następnie wykazuje się je po zamortyzowanym koszcie w oparciu o metodę efektywnej stopy procentowej; wszelkie różnice pomiędzy wpływami (po odliczeniu kosztów transakcji) a wartością wykupu ujemne się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności w okresie pożyczkowym w oparciu o metodę efektywnej stopy procentowej. Poniesione przez UE koszty transakcji, którymi następnie obciąża się beneficjenta pożyczki, są nieistotne i są bezpośrednio ujemne w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności.

Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt obejmują instrumenty pochodne, jeśli ich wartość godziwa jest ujemna. Są księgowane w taki sam sposób jak aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt; zob. informacja dodatkowa 1.5.5.

UE ujemne zobowiązanie z tytułu umowy gwarancji finansowej, gdy zawiera umowę zobowiązującą UE do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi gwarancji stratę, jaką poniesie on z powodu niedokonania przez określonego dłużnika płatności w przypadającym terminie zgodnie z pierwotnymi lub zmienionymi warunkami instrumentu dłużnego. Jeżeli zgodnie z umową gwarancji UE jest zobowiązana do dokonania płatności w odpowiedzi na zmiany cen instrumentów finansowych lub zmiany innych instrumentów bazowych, umowa gwarancji jest instrumentem pochodnym, tj. zobowiązaniem finansowym wycenianym według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt. Wszystkie pozostałe umowy gwarancji ujemne są jako rezerwy finansowe.

Zobowiązania z tytułu umowy gwarancji finansowej ujemne się początkowo według wartości godziwej. Jest ona równa wartości bieżącej netto należności z tytułu premii, jeżeli odbywa się to na warunkach rynkowych. W przypadku gdy nie jest pobierana premia gwarancyjna lub gdy opłata nie stanowi wartości godziwej, wartość godziwą ustala się w oparciu o notowane na aktywnym rynku ceny umów gwarancji finansowej bezpośrednio odpowiadających umowie zawartej w ramach zobowiązania z tytułu gwarancji finansowych, jeżeli takowe są dostępne, lub z wykorzystaniem techniki wyceny. Jeżeli nie można w sposób wiarygodny określić wartości godziwej poprzez bezpośrednią obserwację aktywnego rynku lub inną technikę wyceny, zobowiązanie z tytułu umowy gwarancji finansowej wycenia się początkowo w kwocie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia.

Późniejsza wycena zależy od zmiany ekspozycji na ryzyko kredytowe z tytułu gwarancji finansowej. Jeżeli nie wystąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego („etap 1”), zobowiązanie z tytułu gwarancji finansowej jest aktualizowane do wyższej z dwóch wartości: 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych lub początkowo ujętej kwoty, w odpowiednich przypadkach pomniejszonej o zakumulowaną amortyzację. Jeżeli wystąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego („etap 2”), zobowiązanie z tytułu gwarancji finansowej jest aktualizowane do wyższej z dwóch wartości: oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia lub początkowo ujętej kwoty, w odpowiednich przypadkach pomniejszonej o zakumulowaną amortyzację (zob. informacja dodatkowa 6.5).

Zobowiązania finansowe klasyfikuje się jako zobowiązania długoterminowe, z wyjątkiem składników, których termin wymagalności przypada w terminie krótszym niż 12 miesięcy od dnia bilansowego. Umowy gwarancji finansowej zalicza się do zobowiązań krótkoterminowych, z wyjątkiem sytuacji, w których UE posiada bezwarunkowe prawo do odroczenia spłaty zobowiązania o co najmniej dwa miesiące od dnia sprawozdawczego.

Fundusze powiernicze UE uznawane za część działań operacyjnych Komisji (tj. fundusz powierniczy Madad i fundusz powierniczy UE dla Kolumbii) uwzględnia się w zapisach księgowych Komisji i poddaje dalszej konsolidacji w rocznych sprawozdaniach finansowych UE. W związku z tym wkłady do funduszy powierniczych UE od innych darczyńców spełniają warunki przychodów z transakcji innych niż transakcje wymiany i są ujemne jako zobowiązania finansowe do momentu spełnienia warunków związanych z przekazywanymi wkładami, tj. poniesienia kosztów kwalifikowalnych przez fundusz powierniczy. Fundusz powierniczy musi finansować określone projekty i w momencie likwidacji zwrócić pozostałe środki. Na dzień bilansowy pozostającą kwotę zobowiązań związanych z wkładami wycenia się w kwocie otrzymanych wkładów pomniejszonej o koszty poniesione przez fundusz powierniczy, w tym w stosownych przypadkach kwoty szacunkowe. Do celów sprawozdawczych koszty netto przydziela się do wkładów innych darczyńców proporcjonalnie do wkładów netto wpłaconych na dzień 31 grudnia. Taka alokacja wkładów ma jedynie charakter orientacyjny. W przypadku likwidacji funduszu powierniczego rzeczywisty podział pozostałych zasobów zostanie określony przez zarząd funduszu powierniczego.

Te same zasady wyceny mają zastosowanie do wkładów zewnętrznych do programów UE w przypadku otrzymania takich wkładów wraz z warunkami, w których określa się, że zasoby należy wykorzystać zgodnie z umowami o przyznanie wkładu, a w przeciwnym razie zwrócić je płatnikowi.

1.5.13. Zobowiązania

Znacząca kwota zobowiązań UE stanowi kwoty do zapłaty z tytułu zestawień poniesionych wydatków od beneficjentów dotacji lub innych form finansowania przez UE (transakcje inne niż transakcje wymiany). Są one ujmowane jako zobowiązania w kwocie rozszczenia w momencie otrzymania zestawienia poniesionych wydatków. Po weryfikacji i zatwierdzeniu kosztów kwalifikowalnych zobowiązania wycenia się w wysokości kwalifikowalnej kwoty.

Zobowiązania z tytułu zakupu towarów i usług ujmowane są w momencie otrzymania faktury w wysokości pierwotnej kwoty, a powiązane kwalifikowalne koszty ujmowane są w momencie realizacji i akceptacji dostaw i usług przez UE.

1.5.14. Rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychodów

Transakcje i zdarzenia ujmuje się w sprawozdaniu finansowym w okresie, do którego się odnoszą. Na koniec roku, w przypadku gdy faktura nie została jeszcze wystawiona, a usługa lub dostawa została zrealizowana przez UE, lub w przypadku istnienia porozumienia umownego (np. poprzez odniesienie do traktatu), w sprawozdaniu finansowym ujmuje się naliczone przychody. Ponadto na koniec roku, w przypadku gdy faktura została wystawiona, ale usługi lub dostawy nie zostały jeszcze zrealizowane, przychody uznaje się za przychody przyszłych okresów i ujmuje w kolejnym okresie obrachunkowym.

Również koszty ujmuje się w okresie, do którego się odnoszą. Na koniec okresu obrachunkowego biernie rozliczenia międzyokresowe kosztów są ujmowane w oparciu o szacowaną kwotę zobowiązań do przeniesienia przypadających na dany okres. Obliczenia biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów dokonuje się zgodnie z wydanymi przez Komisję szczegółowymi wytycznymi operacyjnymi i praktycznymi, które mają zapewnić wierne odzwierciedlenie w sprawozdaniu finansowym zjawisk ekonomicznych i innych zjawisk, które ma ono przedstawiać. Analogicznie, jeżeli za usługi lub towary, których jeszcze nie otrzymano, dokonano płatności z góry, koszty zostaną odroczone i ujęte w kolejnym okresie obrachunkowym.

1.6. SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI

1.6.1. Przychody

PRZYCHODY Z TRANSAKCI INNYCH NIŻ TRANSAKCJE WYMIANY

Zdecydowana większość przychodów UE dotyczy transakcji innych niż transakcje wymiany:

Zasoby własne oparte na DNB, oparte na VAT oraz oparte na odpadach opakowaniowych z tworzyw sztucznych

Przychody ujmuje się za okres, za który Komisja wysłała do państw członkowskich wezwanie do zapłaty należnych składek. Przychody wykazywane są w wysokości „kwoty, do której wniesienia wezwano”. Ponieważ zasoby własne oparte na VAT, DNB i odpadach opakowaniowych z tworzyw sztucznych bazują na szacunkach za dany rok budżetowy, można wprowadzać w nich zmiany do czasu podania ostatecznych danych przez państwa członkowskie. Wpływ zmian w zakresie wartości szacunkowych uwzględnia się przy ustalaniu nadwyżki lub deficytu netto za okres, w którym nastąpiła zmiana.

Tradycyjne zasoby własne

Należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany i powiązane przychody ujmuje się w chwili otrzymania właściwego miesięcznego wyciągu z konta „A” (obejmującego pobrane cła oraz kwoty należne, które są zabezpieczone i nie są kwestionowane) od państw członkowskich. Na dzień sprawozdawczy dochody pobrane przez państwa członkowskie za dany okres, lecz niewypłacone jeszcze Komisji, szacuje się i ujmuje jako naliczone przychody. Kwartalne wyciągi z konta „B” (obejmującego cła niepobrane i niezabezpieczone, jak również kwoty zabezpieczone zakwestionowane przez dłużnika) otrzymane od państw członkowskich ujmuje się jako przychody pomniejszone o koszty poboru, do których zatrzymania uprawnione są państwa członkowskie. Ponadto ujmuje się zmniejszenie wartości w wysokości szacunkowych środków, które mogą nie zostać odzyskane.

Grzywny

Przychody z tytułu grzywien ujmuje się po podjęciu przez UE decyzji o nałożeniu grzywny i oficjalnym powiadomieniu o takiej decyzji jej adresata. Po podjęciu decyzji o nałożeniu grzywny podmioty, na które nałożono grzywnę, mają dwa miesiące od daty powiadomienia na:

- a) zaakceptowanie decyzji – wówczas zobowiązane są do uiszczenia grzywny we wskazanym terminie, a kwota zostaje ostatecznie pobrana przez UE; albo

b) odrzucenie decyzji – wówczas zaskarżają ją na mocy prawa UE.

Jednak nawet w wypadku złożenia skargi grzywna musi zostać zapłacona we wskazanym terminie trzech miesięcy, ponieważ skarga nie ma skutku zawieszającego (art. 278 TFUE). Otrzymane środki pieniężne wykorzystywane są w celu rozliczenia kwoty należnej. Za zgodą księgowego Komisji przedsiębiorstwo może jednak przedłożyć zamiast tego gwarancję bankową na odnośną kwotę. W takim przypadku grzywna pozostaje kwotą należną. Jeżeli nie otrzymano środków pieniężnych ani gwarancji, a doszło do wystąpienia wątpliwości co do wypłacalności przedsiębiorstwa, ujmuje się zmniejszenie wartości należnej kwoty.

Jeżeli przedsiębiorstwo zaskarży decyzję i dokona tymczasowej zapłaty grzywny, kwotę ujmuje się jako zobowiązanie warunkowe lub, jeżeli wydaje się prawdopodobne, że Sąd może nie wydać wyroku korzystnego dla UE, konieczne jest ujęcie rezerwy na pokrycie związanego z tym ryzyka. W przypadku przedłożenia gwarancji dokonuje się odpisu aktualizującego wartość nieuregulowanej kwoty należnej.

Uzyskane przez Komisję skumulowane odsetki z rachunków bankowych, na których zdeponowane były płatności, ujmuje się jako przychody i odpowiednio zwiększa wszelkie zobowiązania warunkowe.

Od 2010 r. Komisja zarządza wszystkimi tymczasowo zainkasowanymi grzywnami za pomocą specjalnie w tym celu utworzonego funduszu (BUFI), inwestując w instrumenty finansowe.

PRZYCHODY Z TRANSAKCI WYMIANY

Przychody ze sprzedaży towarów i usług ujmuje się, gdy znaczące ryzyko oraz korzyści wynikające z własności towarów zostają przeniesione na kupującego. Przychody związane ze świadczeniem usług ujmuje się poprzez odniesienie do etapu realizacji transakcji na dzień sprawozdawczy.

Przychody i koszty odsetkowe

Przychody i koszty odsetkowe ujmuje się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności w oparciu o metodę efektywnej stopy procentowej. Jest to metoda obliczenia zamortyzowanego kosztu składnika aktywów lub zobowiązań finansowych oraz alokacji przychodów lub kosztów odsetkowych w danym okresie. Obliczając efektywną stopę procentową, UE szacuje przepływy pieniężne przy uwzględnieniu wszystkich warunków umownych dotyczących danego instrumentu finansowego (na przykład opcji wcześniejszej spłaty), lecz nie bierze pod uwagę przyszłych strat kredytowych. W obliczeniach uwzględniane są wszystkie opłaty i punkty stóp procentowych zapłacone lub uzyskane przez strony umowy, które stanowią integralną część efektywnej stopy procentowej, koszty transakcji oraz wszelkie inne premie lub dyskonta.

Po uznaniu składnika aktywów finansowych lub grupy podobnych aktywów finansowych za zagrożone utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe („etap 3”) przychody odsetkowe ujmuje się w oparciu o stopę procentową, za pomocą której dyskontuje się przyszłe przepływy pieniężne w celu ustalenia wysokości odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości.

Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend lub podobne podziały zysku ujmuje się z chwilą powstania uprawnienia do otrzymania płatności.

Przychody i koszty z tytułu aktywów finansowych wycenianych przez nadwyżkę lub deficyt

Dotyczą one wartości godziwej zysków (przychodów) i strat (kosztów) na tych aktywach finansowych, w tym wynikających z przeliczania walut. W przypadku oprocentowanych aktywów finansowych obejmują one także odsetki. Zob. również informacja dodatkowa 3.9.

Przychody z tytułu umów gwarancji finansowej

Przychody z umów gwarancji finansowej (premia gwarancyjna) są ujmowane w okresie, w którym UE jest gotowa do zrekompensowania posiadaczowi umowy gwarancji finansowej strat kredytowych, jakie może on ponieść. Stosowany plan amortyzacji uwzględnia upływ czasu i wielkość ekspozycji objętej gwarancją. Przychody z umów gwarancji finansowej obejmują również amortyzację zobowiązania z tytułu umów gwarancji finansowej w przypadku, gdy gwarancja została udzielona bez opłaty lub za opłatą nominalną.

1.6.2. Koszty

Koszty z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany stanowią większość kosztów UE. Odnoszą się one do transferów na rzecz beneficjentów i dzielą się na trzy kategorie: (i) wierzytelności, (ii) transfery na mocy umów i dotacje oraz (iii) wkłady i darowizny uznaniowe.

Transfery ujmują się jako koszty w okresie, w którym miały miejsce zdarzenia leżące u ich podstaw, pod warunkiem że przepisy (rozporządzenie finansowe, regulamin pracowniczy lub inne przepisy) dopuszczają tego rodzaju transfer lub została podpisana umowa dopuszczająca transfer, beneficjent spełnia wszelkie kryteria kwalifikowalności oraz możliwe jest wiarygodne oszacowanie kwoty.

Otrzymaany wniosek o płatność lub zestawienie poniesionych wydatków spełniające kryteria ujmowania wykazywane są jako koszt w wysokości kwalifikowalnej kwoty. Na koniec roku poniesione koszty kwalifikowalne należne beneficjentom, lecz jeszcze przez nich nie zgłoszone, szacuje się i ujmuje jako bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów.

Koszty z tytułu transakcji wymiany wynikające z zakupu towarów i usług ujmują się z chwilą realizacji i akceptacji dostaw przez UE. Wycenia się je po ich kwocie początkowej określonej na fakturze. Ponadto na dzień bilansowy koszty związane z usługami dostarczonymi w okresie, za który jeszcze nie otrzymano lub nie zaakceptowano faktury, szacuje się i ujmuje w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności.

1.7. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE

1.7.1. Aktywa warunkowe

Składnik aktywów warunkowych to składnik aktywów, który może powstać na skutek przeszłych zdarzeń i którego istnienie zostanie potwierdzone dopiero poprzez wystąpienie lub niewystąpienie niepewnego przyszłego zdarzenia lub kilku takich zdarzeń, które nie są w pełni zależne od UE. Informacje o aktywach warunkowych ujawnia się, jeśli wpływ korzyści ekonomicznych lub innych świadczeń jest prawdopodobny.

1.7.2. Zobowiązanie warunkowe

Zobowiązanie warunkowe to zobowiązanie, które może powstać na skutek przeszłych zdarzeń i którego istnienie zostanie potwierdzone dopiero poprzez wystąpienie lub niewystąpienie niepewnego przyszłego zdarzenia lub kilku takich zdarzeń, które nie są w pełni zależne od UE, lub obecne zobowiązanie, które powstaje na skutek przeszłych zdarzeń, ale nie jest ujmowane w sprawozdaniu, ponieważ nie jest prawdopodobne, aby w celu wykonania zobowiązania konieczny był wpływ środków reprezentujących korzyści ekonomiczne lub świadczenia, albo, w rzadkich przypadkach, gdy kwoty zobowiązania nie można wycenić wystarczająco wiarygodnie. Zobowiązania warunkowe wykazuje się, chyba że możliwość wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne lub świadczenia jest odległa.

1.8. RACHUNEK PRZEPIŃYWÓW PIENIĘŻNYCH

Na podstawie informacji o przepływach pieniężnych przeprowadza się ocenę zdolności UE do generowania środków pieniężnych i ich ekwiwalentów oraz ocenę potrzeb UE w zakresie wykorzystywania tych przepływów pieniężnych.

Rachunek przepływów pieniężnych sporządzono, wykorzystując metodę pośrednią. Oznacza to, że wynik ekonomiczny w danym roku budżetowym korygowany jest o wpływ transakcji bezgotówkowych, rozliczeń międzyokresowych wynikających z przeszłych lub przyszłych operacyjnych wpływów lub płatności gotówkowych oraz pozycji przychodów lub kosztów związanych z inwestowaniem przepływów pieniężnych.

Przepływy pieniężne wynikające z transakcji w walucie obcej są ujmowane w walucie sprawozdawczej UE (euro) poprzez przeliczenie kwoty w obcej walucie według kursu wymiany euro na walutę obcą obowiązującego w dniu przepływu pieniężnego.

W rachunku przepływów pieniężnych przedstawiono przepływy pieniężne w danym okresie według podziału na działalność operacyjną, inwestycyjną i finansową.

Działalność operacyjna to działalność UE, która nie jest działalnością inwestycyjną ani finansową. Zalicza się do niej większość prowadzonej działalności.

Do działalności inwestycyjnej zalicza się nabywanie i zbywanie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych, jak również pozostałych inwestycji, których nie uwzględniono w ekwiwalentach środków pieniężnych. Do działalności inwestycyjnej nie zalicza się pożyczek udzielanych beneficjentom, ponieważ wpisują się one w cele ogólne i tym samym dotyczą codziennej działalności UE. W tej pozycji wykazywane mają być rzeczywiste inwestycje, których dokonała UE.

Działalność finansowa to działania, które powodują zmiany w wielkości i strukturze zaciągniętych pożyczek, innych niż te udzielone beneficjentom na zasadzie pożyczek wzajemnych lub na nabycie rzeczowych aktywów trwałych (które są ujęte w działalności operacyjnej).

2. INFORMACJE DODATKOWE DO BILANSU

AKTYWA

2.1. WARTOŚCI NIEMATERIALNE I PRAWNE

	(w mln EUR)
Wartość bilansowa brutto na 31.12.2022	1 849
Zwiększenia	259
Zbycie	(25)
Przesunięcia między kategoriami aktywów	0
Inne zmiany	2
Wartość bilansowa brutto na 31.12.2023	2 086
Zakumulowana amortyzacja na 31.12.2022	(949)
Odpis amortyzacyjny za rok	(181)
Amortyzacja odpisana	-
Zbycie	21
Przesunięcia między kategoriami aktywów	0
Inne zmiany	0
Zakumulowana amortyzacja na 31.12.2023	(1 110)
Wartość bilansowa netto na 31.12.2023	976
Wartość bilansowa netto na 31.12.2022	900

Powyższe kwoty odnoszą się przede wszystkim do oprogramowania komputerowego.

2.2. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

Kategoria „Sprzęt kosmiczny” obejmuje operacyjne aktywa trwałe związane z dwoma unijnymi programami kosmicznymi: globalnym systemem nawigacji satelitarnej (GNSS), tj. Galileo i europejskim systemem wspomagania satelitarnego (EGNOS), oraz unijnym programem obserwacji i monitorowania Ziemi – Copernicus. Aktywa systemów kosmicznych, które jeszcze nie zostały uruchomione, są uwzględniane w pozycji „Środki trwałe w budowie”. Aktywa związane z unijnymi programami kosmicznymi powstają przy wsparciu ze strony Europejskiej Agencji Kosmicznej.

Jeśli chodzi o Galileo, konstelacja obejmuje obecnie 28 satelitów. Po ukończeniu konstelacja Galileo będzie liczyła 30 satelitów (w tym 6 satelitów zapasowych). Operacyjne aktywa trwałe programu Galileo, obejmujące zarówno satelity, jak też instalacje naziemne, pomniejszone o zakumulowaną amortyzację, na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosiły 2 487 mln EUR (w 2022 r.: 3 056 mln EUR). Pozostałe środki trwałe w budowie wynosiły łącznie 2 479 mln EUR (w 2022 r.: 1 812 mln EUR).

Jeżeli chodzi o program Copernicus, działa 8 satelitów, zaś w budowie jest 18 satelitów i instrumentów. Łączna wartość operacyjnych aktywów trwałych w ramach programu Copernicus wynosi 438 mln EUR (w 2022 r.: 634 mln EUR), bez zakumulowanej amortyzacji. Dalsza kwota 3 078 mln EUR dotycząca satelitów w ramach programu Copernicus została ujęta w pozycji „Środki trwałe w budowie” (w 2022 r.: 2 583 mln EUR).

Aktywa trwałe związane z infrastrukturą naziemną EGNOS o wartości 187 mln EUR (w 2022 r.: 106 mln EUR) również zostały ujęte w pozycji „Aktywa kosmiczne”. Ponadto środki trwałe w budowie systemu EGNOS wynoszą 289 mln EUR (w 2022 r.: 292 mln EUR).

Dnia 29 kwietnia 2024 r. Komisja Europejska sprzedała belgijskiemu państwowemu funduszowi majątkowemu SFPIM (Société Fédérale de Participations et d'Investissement) 23 ze swoich budynków w Brukseli; łączna cena sprzedaży wyniosła 900 mln EUR. Na dzień 31 grudnia 2023 r. wartość księgowa netto odnośnych budynków wynosiła 437 mln EUR. Wpływy ze sprzedaży zostaną przeznaczone na finansowanie nowych budynków, spłatę pozostałych kredytów hipotecznych i renowację istniejących budynków. Chociaż podpisana umowa sprzedaży obejmuje w sumie 23 budynki, będą one zwalniane stopniowo – ostatnie zostaną opuszczone we wrześniu 2029 r.

Rzeczowe aktywa trwałe

(w mln EUR)

	Grunty i budynki	Aktywa kosmiczne	Urządzenia i wyposażenie techniczne	Meble i środki transportu	Sprzęt komputerowy	Inne	Leasing finansowy	Środki trwałe w budowie	Ogółem
Wartość bilansowa brutto na 31.12.2022	6 608	7 603	572	280	838	367	2 675	4 995	23 937
Zwiększenia	21	–	23	13	73	21	74	1 450	1 675
Zbycie	2	–	(20)	(11)	(50)	(22)	(1)	–	(102)
Przesunięcia między kategoriami aktywów	401	99	0	0	0	4	(370)	(136)	(0)
Inne zmiany	2	–	(0)	–	1	0	–	(0)	3
Wartość bilansowa brutto na 31.12.2023	7 034	7 702	575	283	863	370	2 378	6 308	25 513
Zakumulowana amortyzacja na 31.12.2022	(4 016)	(3 807)	(494)	(209)	(630)	(288)	(1 574)		(11 015)
Odpis amortyzacyjny za rok	(150)	(785)	(33)	(16)	(102)	(22)	(93)		(1 200)
Korekty amortyzacji	0	–	0	0	1	0	–		1
Zbycie	(2)	–	19	11	50	21	1		100
Przesunięcia między kategoriami aktywów	(250)	–	(0)	0	(0)	0	250		0
Inne zmiany	0	–	0	0	(0)	(0)	–		(0)
Zakumulowana amortyzacja na 31.12.2023	(4 417)	(4 591)	(507)	(214)	(681)	(288)	(1 416)		(12 114)
WARTOŚĆ BILANSOWA NETTO NA 31.12.2023	2 617	3 111	68	69	181	82	962	6 308	13 399
WARTOŚĆ BILANSOWA NETTO NA 31.12.2022	2 592	3 796	78	71	208	79	1 101	4 995	12 922

2.3. INWESTYCJE ROZLICZANE ZGODNIE Z METODĄ PRAW WŁASNOŚCI

Udział UE, reprezentowanej przez Komisję, w Europejskim Funduszu Inwestycyjnym (EFI) jest traktowany jak udział w jednostce stowarzyszonej i wyceniany metodą praw własności. EFI jest instytucją finansową UE specjalizującą się w dostarczaniu kapitału wysokiego ryzyka oraz w gwarancjach na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw (MSP). EFI funkcjonuje na zasadach partnerstwa publiczno-prywatnego, którego członkami są Europejski Bank Inwestycyjny (EBI), UE i grupa instytucji finansowych.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. udziały własnościowe UE w EFI wynosiły 29,7 % (w 2022 r.: 30 %) i 29,7 % praw głosu (w 2022 r.: 30 %). Zgodnie ze swoim statutem EFI ma obowiązek przeznaczyć co najmniej 20 % swojego rocznego wyniku netto na statutowy kapitał rezerwowy, do czasu aż łączna rezerwa osiągnie 10 % kapitału subskrybowanego. Rezerwa ta nie podlega dystrybucji.

W poniższej tabeli przedstawiono zmiany w udziale UE w EFI w bieżącym roku.

	(w mln EUR)
	Europejski Fundusz Inwestycyjny
Udział na 31.12.2022	1 313
Wkłady	-
Otrzymane dywidendy	(4)
Udział w wyniku finansowym netto	67
Udział w aktywach netto	(11)
Udział na 31.12.2023	1 365

Skrócone informacje finansowe EFI:

	(w mln EUR)	
	31.12.2023	31.12.2022
	EFI ogółem	EFI ogółem
Aktywa	6 554	5 504
Zobowiązania	(1 959)	(1 127)
Przychody	452	340
Koszty	(218)	(261)
Nadwyżka/(deficyt)	234	79

Uzgodnienie powyższych skróconych informacji finansowych z wartością bilansową udziałów EFI przedstawia się następująco:

	(w mln EUR)	
	31.12.2023	31.12.2022
Aktywa netto jednostki stowarzyszonej	4 595	4 377
Udziały własnościowe WE w EFI	29,7 %	30,0 %
Wartość bilansowa	1 365	1 313

Na dzień 31 grudnia 2023 r. UE, reprezentowana przez Komisję, opłaciła 20 % subskrybowanych udziałów w kapitale EFI, przy czym kwota wkładu niewniesionego wobec braku wezwania była następująca:

(w mln EUR)

	Kapitał EFI ogółem	Subskrypcja UE
Kapitał podstawowy ogółem	7 370	2 190
Wpłacony	(1 474)	(438)
Niewniesiony wobec braku wezwania	5 896	1 752

2.4. AKTYWA FINANSOWE

(w mln EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2023	31.12.2022
Trwałe			
Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	2.4.1	242 265	199 918
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt	2.4.2	32 018	26 513
		274 283	226 431
Obrotowe			
Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	2.4.1	4 612	4 437
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt	2.4.2	6 476	4 544
		11 088	8 981
Ogółem		285 370	235 412

2.4.1. Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

(w mln EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2023	31.12.2022
Pożyczki na NGEU i pomoc finansową	2.4.1.1	246 622	204 103
Inne pożyczki	2.4.1.2	255	251
Ogółem		246 877	204 354
Trwałe		242 265	199 918
Obrotowe		4 612	4 437

2.4.1.1. Pożyczki na NGEU i pomoc finansową

(w mln EUR)

	NGEU	SURE	EFSM	Wsparcie bilansu płatniczego	Pomoc makrofinansowa	Euratom	Ogółem
Ogółem na 31.12.2022	45 340	99 130	46 587	201	12 613	232	204 103
Nowe udzielone pożyczki (w wartości nominalnej)	34 084	–	–	–	18 290	–	52 374
Splaty	–	–	(3 500)	–	(60)	(13)	(3 573)
Zmiany wartości bilansowej	165	(145)	7	0	350	(0)	377

(w mln EUR)

	NGEU	SURE	EFSM	Wsparcie bilansu płatniczego	Pomoc makrofinansowa	Euratom	Ogółem
Zmiany w zakresie utraty wartości	–	–	–	–	(6 664)	5	(6 659)
Ogółem na 31.12.2023	79 589	98 984	43 095	201	24 528	224	246 622
Trwałe	79 240	98 880	40 084	200	23 530	210	242 144
Obrotowe	349	104	3 010	1	998	14	4 477

Wartość nominalna pożyczek na dzień 31 grudnia 2023 r. wyniosła 254,1 mld EUR (w 2022 r.: 205,3 mld EUR), z czego 174,9 mld EUR dotyczy pożyczek na pomoc finansową, a 79,2 mld EUR – pożyczek w ramach NGEU na programy RRF i REPowerEU.

Pozycja „Zmiany w zakresie utraty wartości” odpowiada ponownej wycenie oczekiwanych strat kredytowych na dzień 31 grudnia 2023 r. Pozycja „Zmiany wartości bilansowej” odpowiada zmianom naliczonych odsetek oraz zmianom premii/dyskont (nowe premie i dyskonta oraz amortyzacja)

Programy pomocy finansowej, z wyjątkiem pomocy makrofinansowej plus, działają na zasadzie pożyczek wzajemnych. Oznacza to, że pożyczki udzielane finansowane są za pomocą równoważnych pożyczek zaciąganych na tych samych warunkach. Okresy zapadalności są takie same, a premie emisyjne lub dyskonta i koszty obciążają beneficjenta pożyczki. W terminie zapadalności beneficjent pożyczki zwraca środki Komisji, a Komisja spłaca zaciągniętą pożyczkę. W przypadku pożyczek udzielonych w ramach NGEU i pomocy makrofinansowej plus nie istnieje żaden związek polegający na wzajemności między warunkami pożyczek udzielonych a warunkami pożyczek zaciągniętych (szczegóły na temat finansowania tych pożyczek – zob. informacja dodatkowa 2.11.1.1).

NGEU (RRF/REPowerEU)

RRF, stworzony w 2021 r., jest tymczasowym instrumentem mającym pomóc gospodarkom państw członkowskich w wyjściu z pandemii COVID-19 i budowaniu odporności w związku z transformacją ekologiczną i cyfrową. W ramach Instrumentu Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy (NGEU) Komisja zaciąga pożyczki, które są wykorzystywane przez RRF do finansowania reform i inwestycji państw członkowskich. Muszą one być zgodne z priorytetami UE i odpowiadać na wyzwania określone w zaleceniach dla poszczególnych krajów objętych koordynacją polityki gospodarczej i społecznej w ramach europejskiego semestru. Finansowanie może mieć formę pożyczki (wsparcie zwrotne) lub dotacji (wsparcie bezzwrotne, zob. informacja dodatkowa 2.5). Państwa członkowskie mogą otrzymać finansowanie do wysokości wcześniej uzgodnionej alokacji na pożyczki i dotacje. Aby skorzystać ze wsparcia, państwa członkowskie muszą przedłożyć Komisji Europejskiej swoje krajowe plany odbudowy i zwiększania odporności. W każdym planie określa się reformy i inwestycje, które mają zostać wdrożone do końca 2026 r., i definiuje się wyraźne kamienie milowe i wartości docelowe, które są poddawane analizie przez Komisję Europejską i zatwierdzane przez Radę Europejską. Pożyczki w ramach RRF mogą być wypłacane do dnia 31 grudnia 2026 r., ale wyłącznie po osiągnięciu uzgodnionych kamieni milowych i wartości docelowych.

W 2023 r. zmieniono rozporządzenie w sprawie RRF, co umożliwiło państwom członkowskim dodanie do krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności rozdziału REPowerEU. Państwa członkowskie mogą finansować inwestycje i reformy służące osiągnięciu celów przewidzianych w planie REPowerEU. To finansowanie również może mieć formę pożyczek, z wykorzystaniem przewidzianych na pożyczki w ramach RRF zasobów, o które państwa członkowskie jeszcze nie zawnioskowały.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. podpisano umowy pożyczki na kwotę 290,9 mld EUR, z czego 79,2 mld EUR już wypłacono (wypłaty w kwocie 5,4 mld EUR odnoszą się do REPowerEU).

Europejski instrument tymczasowego wsparcia w celu zmniejszenia zagrożeń związanych z bezrobociem w sytuacji nadzwyczajnej (SURE)

SURE jest europejskim instrumentem, którego celem jest utrzymanie zatrudnienia osób i miejsc pracy dotkniętych pandemią COVID-19. Instrument ten zapewnia państwom członkowskim możliwość zwrócenia się do UE o wsparcie finansowe na pokrycie kosztów nagłego i znacznego wzrostu krajowych wydatków publicznych; wsparcia tego udziela się w związku z mechanizmami krajowymi na rzecz zmniejszonego wymiaru czasu pracy i podobnymi środkami, w tym środkami dla osób samozatrudnionych, a także niektórymi środkami ochrony zdrowia stosowanymi w szczególności w miejscu pracy w odpowiedzi na kryzys. Może on służyć pomocą finansową w wysokości do 100 mld EUR w formie pożyczek dla dotkniętych państw członkowskich.

Dostępność instrumentu dobiegła kresu 31 grudnia 2022 r. i nie ma żadnych niezrealizowanych wypłat.

Europejski mechanizm stabilizacji finansowej (EFSM)

EFSM umożliwiał przyznanie pomocy finansowej państwu członkowskiemu, które ma trudności lub jest istotnie zagrożone poważnymi trudnościami z racji nadzwyczajnych okoliczności pozostających poza jego kontrolą. Pomoc może być udzielona w formie pożyczki lub linii kredytowej. Program wygasł, ale nadal obowiązuje w odniesieniu do określonych zadań, takich jak przedłużenie terminu zapadalności pożyczek.

Wsparcie bilansu płatniczego (BOP)

Jest to oparty na założeniach politycznych instrument finansowy, który umożliwia udzielanie średnioterminowej pomocy finansowej państwom członkowskim, które nie przyjęły euro. Umożliwia on udzielanie pożyczek państwom członkowskim, które mają trudności lub są poważnie zagrożone trudnościami z bieżącym bilansem płatniczym lub przepływem kapitału. Maksymalna kwota pożyczek, jakich można udzielić w ramach tego instrumentu, wynosi 50 mld EUR. Nie istnieją niewykorzystane kwoty z tytułu podpisanych umów pożyczki.

Pomoc makrofinansowa (MFA)

Pomoc makrofinansowa stanowi formę pomocy finansowej UE dla krajów partnerskich zmagających się z kryzysem w bilansie płatniczym. Pomoc ta przyjmuje formę średnio- bądź długoterminowych pożyczek lub dotacji, albo odpowiedniego połączenia tych instrumentów, i zasadniczo służy uzupełnieniu finansowania zapewnianego w ramach programu dostosowań i reform wspieranego przez MFV.

Łączna ekspozycja nominalna z tytułu pozostających do spłaty na koniec roku pożyczek w ramach pomocy makrofinansowej wyniosła 33,2 mld EUR, z czego 29,6 mld EUR dotyczyło pożyczek na rzecz Ukrainy. Obejmuje to 18 mld EUR, które wypłacono w 2023 r., aby wesprzeć stabilizację gospodarczą Ukrainy i wzmocnić natychmiastową odporność tego kraju w następstwie niesprowokowanej i nieuzasadnionej wojny napastniczej Rosji (pomoc makrofinansowa plus).

Pożyczki udzielone w ramach pomocy makrofinansowej i powiązane pożyczki zaciągnięte (z wyjątkiem pomocy makrofinansowej plus) mają pokrycie w aktywach utrzymywanych we wspólnym funduszu rezerw (zob. informacja dodatkowa 2.4.2.1) w odniesieniu do pierwszych 9 % strat, a następnie, w razie potrzeby, są objęte gwarancją budżetową UE. Ponadto nadzwyczajna pomoc makrofinansowa dla Ukrainy, w kwocie 6 mld EUR, wypłacona w 2022 r. jest również objęta gwarancjami państw członkowskich w odniesieniu do 61 % ekspozycji (po pokryciu ze wspólnego funduszu rezerw pierwszych 9 % strat, przy czym pozostałe 30 % jest objęte gwarancją budżetową UE). Na dzień 31 grudnia 2023 r. Komisja Europejska otrzymała gwarancje na łączną kwotę 3,5 mld EUR, a pozostałe gwarancje otrzymano do dnia 30 kwietnia 2024 r. W odniesieniu do pożyczek w ramach pomocy makrofinansowej plus wypłaconych Ukrainie w 2023 r. nie ma żadnych aktywów stanowiących rezerwy utrzymywanych we wspólnym funduszu rezerw. Jeśli zobowiązanie nie zostanie wykonane, Komisja może wezwać państwa członkowskie do wpłaty zasobów do wysokości dostępnego pułapu zasobów własnych w celu obsługi zadłużenia UE (zob. również informacja dodatkowa 6.6).

Na 31 grudnia 2023 r. odpis z tytułu utraty wartości pożyczek w ramach pomocy makrofinansowej wynosi 9,0 mld EUR (w 2022 r.: 2,3 mld), z czego 8,8 mld EUR dotyczy pożyczek udzielonych Ukrainie. Zwiększenie utraty wartości dotyczy nowych pożyczek w ramach pomocy makrofinansowej plus w wysokości 18 mld EUR wypłaconych Ukrainie w 2023 r. Chociaż wszystkie kwoty należne w 2023 r. od Ukrainy spłacono w terminie, a w momencie sporządzania rocznego sprawozdania finansowego nie ma zaległych płatności, zgodnie z zasadami rachunkowości utrata wartości odzwierciedla oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia oszacowane ze szczególną ostrożnością ze względu na znaczną niepewność.

W 2023 r. UE przyznała Ukrainie 100 mln EUR dotacji na spłatę odsetek naliczonych od pożyczek udzielonych w ramach nadzwyczajnej pomocy makrofinansowej. Stanowi to zmianę warunków pożyczki (zob. również informacje dodatkowe 3.15 i 6.5) i jest uwzględnione w pozycji „Zmiany wartości bilansowej” w powyższej tabeli.

Na 31 grudnia 2023 r. nie wykorzystano kwot warunkowych z tytułu podpisanych umów pożyczki w ramach pomocy makrofinansowej w wysokości 95 mln EUR (w 2022 r.: 285 mln EUR).

Pożyczki Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Euratom)

Europejska Wspólnota Energii Atomowej pożyczka środki finansowe zarówno państwom członkowskim, jak i państwom spoza UE, a także podmiotom z tych państw na finansowanie projektów dotyczących instalacji energetycznych. Z łącznej kwoty pożyczek Euratomu pozostających do spłaty na dzień 31 grudnia 2023 r., wynoszącej 313 mln EUR, 300 mln EUR (wartość nominalna) dotyczy pożyczek udzielonych przedsiębiorstwu Energoatom, objętych gwarancją Ukrainy. W odniesieniu do tych pożyczek utworzono odpis z tytułu utraty wartości w wysokości 90 mln EUR. Nie istnieją niewykorzystane kwoty z tytułu podpisanych umów pożyczki.

Efektywne stopy procentowe udzielonych pożyczek (wyrażone jako przedział stóp procentowych) przedstawiały się następująco:

	31.12.2023	31.12.2022
NGEU	0,15 % – 3,56 %	0,14 % – 2,54 %
SURE	(0,48) % – 2,78 %	(0,48) % – 2,78 %
EFSM	(0,03) % – 3,79 %	(0,03) % – 3,79 %
Wsparcie bilansu płatniczego	2,95 %	2,95 %
Pomoc makrofinansowa	(0,14) % – 3,86 %	(0,14) % – 3,70 %
Euratom	(0,08) % – 4,14 %	(0,08) % – 1,53 %

Gwarancja budżetowa UE

Gwarancje budżetowe UE obejmują pożyczki, które Komisja zaciąga w celu finansowania pożyczek w ramach NGEU oraz programów pomocy finansowej. Jeśli w przyszłości pojawią się niespłacone kwoty udzielonych pożyczek, może nastąpić konieczność spłaty z budżetu UE powiązanych kwot pożyczek zaciągniętych.

- Pożyczki zaciągnięte w ramach jednolitego finansowania (NGEU i pomoc makrofinansowa plus) oraz pożyczki zaciągnięte w związku z EFSM i udzielanymi państwom członkowskim pożyczkami na wsparcie bilansu płatniczego są gwarantowane wyłącznie przez budżet UE;
- pożyczki związane z instrumentem SURE są gwarantowane przez budżet UE i wsparte gwarancjami państw członkowskich w wysokości 25 mld EUR;
- pożyczki na pomoc makrofinansową zaciągnięte na pożyczki dla państw trzecich są przede wszystkim objęte gwarancją wspólnego funduszu rezerw (zob. informacja dodatkowa 2.4.2.1), a następnie gwarancją budżetową UE, z wyjątkiem pożyczek w ramach nadzwyczajnej pomocy makrofinansowej dla Ukrainy w kwocie 6 mld EUR, które to pożyczki są w 61 % objęte gwarancjami udzielonymi przez państwa członkowskie, po pokryciu ze wspólnego funduszu rezerw 9 % pierwszych strat; oraz
- pożyczki Euratomu są przede wszystkim objęte gwarancjami osób trzecich, następnie wspólnym funduszem rezerw (zob. informacja dodatkowa 2.4.2.1), a później gwarancją budżetową UE.

Zob. informacje szczegółowe w informacji dodatkowej 6.6.

Zobowiązania Zjednoczonego Królestwa wynikające z jego wystąpienia z UE

Zgodnie z art. 143 umowy o wystąpieniu Zjednoczone Królestwo odpowiada wobec Unii za swój udział w warunkowych zobowiązaniach finansowych związanych z pożyczkami na pomoc finansową (EFSM, MFA, wsparcie bilansu płatniczego i Euratom), które zatwierdzono lub w sprawie których podjęto decyzje na dzień wystąpienia, tj. 31 stycznia 2020 r. Art. 143 zawiera wymóg, aby w przypadku niewykonania zobowiązania z tytułu pożyczki na pomoc finansową, którą zatwierdzono przed datą wystąpienia, Zjednoczone Królestwo ponosiło odpowiedzialność wobec Unii za swój udział w płatnościach dokonywanych przez Unię w ramach tego działania, w przypadku którego nie wykonano zobowiązania, chyba że może to być pokryte przez udział Zjednoczonego Królestwa w rezerwach utrzymywanych w module wspólnego funduszu rezerw przeznaczonym dla Funduszu Gwarancyjnego dla działań zewnętrznych, tam gdzie jest to właściwe (tj. MFA i pożyczki Euratomu udzielane w państwach trzecich) – zob. informacja dodatkowa 4.1.1.

Pozostające do spłaty zobowiązanie warunkowe UE związane z powyższymi pożyczkami na pomoc finansową wyniosło na dzień wystąpienia 53,9 mld EUR. W następstwie spłat dokonanych od tego dnia wartość tych pożyczek objętych gwarancją UE na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosi 48,8 mld EUR, a udział Zjednoczonego Królestwa w tej kwocie wynosi 6,1 mld EUR.

2.4.1.2. Inne pożyczki

Obejmują 3 rodzaje pożyczek:

- a) Pożyczki udzielone z programów budżetowych UE (np. inicjatywy na rzecz finansowania elektryfikacji i rolnictwa oraz program UE na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych). Kwota tych pożyczek wynosi 77 mln EUR na dzień 31 grudnia 2023 r. (w 2022 r.: 79 mln EUR).

- b) Pożyczki będące przedmiotem subrogacji: są to pożyczki wypłacone przez EBI oraz gwarantowane przez programy w ramach Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych i upoważnienia EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich. Pożyczki nie zostały spłacone, Komisja dokonała płatności związanych z uruchomieniem gwarancji i w związku z tym posiada prawa do odzyskania środków. W rezultacie pożyczki te są obecnie ujęte w bilansie UE. Na 31 grudnia 2023 r. Komisja posiadała prawa do odzyskania 1,0 mld EUR takich pożyczek, wraz z naliczonymi odsetkami (w 2022 r.: 1,0 mld EUR). Po uwzględnieniu oczekiwanych strat kredytowych wartość ujęta w bilansie wynosi jednak 56 mln EUR (w 2022 r.: 126 mln EUR).
- c) Depozyty terminowe w kwocie 122 mln EUR (w 2022 r.: 46 mln EUR) o okresie zapadalności wynoszącym ponad trzy miesiące, które to depozyty nie spełniają wymogów definicji ekwiwalentów środków pieniężnych.

2.4.2. Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt

(w mln EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2023	31.12.2022
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt niebędące instrumentami pochodnymi	2.4.2.1	37 402	30 073
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt będące instrumentami pochodnymi	2.4.2.2	1 091	984
Ogółem		38 493	31 057
Trwałe		32 018	26 513
Obrotowe		6 476	4 544

2.4.2.1. Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt niebędące instrumentami pochodnymi

Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt niebędące instrumentami pochodnymi według rodzajów

(w mln EUR)

	31.12.2023	31.12.2022
Dłużne papiery wartościowe	29 703	24 647
Fundusze rynku pieniężnego, fundusze inwestycyjne typu ETF i inwestycje w portfele zbiorcze	4 806	2 895
Inne inwestycje kapitałowe	2 893	2 532
Ogółem	37 402	30 073
Trwałe	30 967	25 534
Obrotowe	6 435	4 539

Dłużne papiery wartościowe to głównie obligacje skarbowe i korporacyjne. Utrzymywane są w funduszach (portfelach) zarządzanych w imieniu UE przez Komisję (głównie wspólny fundusz rezerw, BUFI) lub przez EBI (głównie program „Horyzont 2020”, fundusz innowacyjny). Wyniki portfeli wycenia się na podstawie wartości godziwej (wartości rynkowej). Na dzień 31 grudnia 2023 r. wartość rynkowa papierów wartościowych pożyczonych w ramach programów pożyczek papierów wartościowych wynosiła 3,2 mld EUR (0,4 mld EUR w 2022 r.). Tych pożyczonych papierów wartościowych nie usuwa się z bilansu UE, ponieważ UE nadal ponosi ryzyko i korzyści.

Fundusze rynku pieniężnego to fundusze wspólnego inwestowania, w ramach których dokonuje się inwestycji w krótkoterminowe dłużne papiery wartościowe (np. jednolity fundusz EBI). Fundusze inwestycyjne typu ETF to fundusze inwestycyjne, które są przedmiotem obrotu na giełdach papierów wartościowych. Śledzi się w ich ramach indeksy i utrzymywane są w nich aktywa, takie jak akcje, obligacje, waluty, kontrakty terminowe typu *future*. Inwestycje w portfele zbiorcze to fundusze UE z programów instrumentu „Łącząc Europę” i programu „Horyzont 2020” połączone z funduszami państw członkowskich z programu NER 300. Są one wykorzystywane w celu zapewnienia gwarancji dla operacji finansowych i inwestycyjnych EBI.

„Inne inwestycje kapitałowe” odnoszą się głównie do inwestowania środków z budżetu UE – za pośrednictwem partnerów wykonawczych – w fundusze *venture capital* lub inne rodzaje funduszy inwestycyjnych i mają służyć osiągnięciu celów polityki UE. Przykładowo zwiększenie dostępu do finansowania dla MSP typu start-up, badań naukowych i innowacji oraz infrastruktury zarówno w UE, jak i poza nią.

Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt niebędące instrumentami pochodnymi według programów

(w mln EUR)

	31.12.2023	31.12.2022
Fundusz innowacyjny	8 754	6 476
Inwestycje BUFI	2 268	2 015
EWWiS w likwidacji	1 219	1 222
EBOR	188	188
Program emerytalny personelu miejscowego ESDZ	97	84
	12 526	9 985
Fundusze gwarancji budżetowych:		
Wspólny fundusz rezerw	18 698	14 057
	18 698	14 057
Instrumenty finansowe finansowane z budżetu UE:		
„Horyzont 2020” i „Horyzont Europa”	3 872	3 766
Instrument „Łącząc Europę”	731	697
Unijne instrumenty kapitałowe na rzecz MŚP	485	512
Europejski Fundusz na rzecz Europy Południowo-Wschodniej	233	214
Fundusz „Ekologia na rzecz Wzrostu”	116	107
Program finansowania efektywności energetycznej	110	109
Inne	630	628
	6 178	6 031
Ogółem	37 402	30 073
Trwałe	30 967	25 534
Obrotowe	6 435	4 539

Fundusz innowacyjny

Fundusz innowacyjny został ustanowiony dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/410⁽²²⁾ i ustanawia system handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych w Unii. Celem jest wykorzystanie przychodów na potrzeby wspierania innowacji w dziedzinie niskoemisyjnych technologii i procesów w niektórych sektorach gospodarki. Fundusz innowacyjny zasilają przychody ze stopniowej monetyzacji 450 mln uprawnień, a także wszelkie niewydane środki z 300 mln uprawnień dostępnych w ramach programu NER300 (zob. informacja dodatkowa 3.8). EBI zarządza tymi środkami do momentu ich wykorzystania zgodnie z przeznaczeniem i inwestuje je w dłużne papiery wartościowe. Wzrost w 2023 r. wynika głównie z napływających przychodów z aukcji, ale również z zysków portfelowych w wysokości 0,5 mld EUR.

Inwestycje BUFI

Komisja ustanowiła fundusz „grzywien budżetowych” (BUFI) w celu zarządzania środkami pieniężnymi, które tymczasowo otrzymuje z tytułu nałożonych na firmy grzywien, od których złożono odwołanie. Do czasu ostatecznej decyzji sądu w sprawie danej grzywiny Komisja inwestuje te środki w instrumenty dłużne.

⁽²²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/410 z dnia 14 marca 2018 r. zmieniająca dyrektywę 2003/87/WE w celu wzmocnienia efektywnych pod względem kosztów redukcji emisji oraz inwestycji niskoemisyjnych oraz decyzję (UE) 2015/1814 (Dz.U. L 76 z 19.3.2018, s. 3).

EWWiS w likwidacji

Traktat EWWiS wygasł w dniu 23 lipca 2002 r., a wszystkie aktywa EWWiS zostały przekazane Unii Europejskiej. Przeznaczono je na badania w sektorach związanych z przemysłem węgla i stali, na przykład przełomowe technologie prowadzące do niemal bezemisyjnej produkcji stali. Komisja inwestuje te środki w dłużne papiery wartościowe, dopóki nie zostaną one przyznane na cele badawcze.

Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju

UE posiada udziały w formie inwestycji finansowej w kapitale Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju (EBOR), w którym liczba posiadanych udziałów na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosiła 90 044 (w 2022 r.: 90 044 udziały), co stanowi 3 % łącznego subskrybowanego kapitału podstawowego. UE subskrybowała udziały na łączną kwotę 900 mln EUR w kapitale podstawowym, z czego obecnie wkład niewniesiony wobec braku wezwania wynosi 713 mln EUR. Zgodnie z porozumieniem ustanawiającym EBOR udziałowcy mają pewne ograniczenia umowne, takie jak fakt, że udziały nie są zbywalne, a ich wykup jest ograniczony do maksymalnej wysokości pierwotnej ceny nabycia. UE wycenia swoje inwestycje w EBOR według wartości godziwej. Pierwotną cenę nabycia uważa się za najlepszy szacunek wartości godziwej, w szczególności ze względu na ograniczenia umowne, o których mowa powyżej. Mimo że udziały EBOR nie są notowane na żadnym rynku giełdowym, w kapitale własnym jednostki, w której dokonano inwestycji, ostatnio miały miejsce transakcje (emisja kapitału według wartości nominalnej), co wskazuje, że w takiej sytuacji koszt stanowi najlepszy szacunek wartości godziwej.

Wspólny fundusz rezerw

Unia Europejska udziela partnerom finansowym gwarancji dotyczących strat z tytułu inwestycji kapitałowych i pożyczek (zob. informacja dodatkowa 4.1 na temat gwarancji budżetowych UE). Żeby pokrywać wszelkie objęte tymi gwarancjami straty poniesione przez partnerów, w ramach budżetu UE, zgodnie z aktami prawnymi, stopniowo odkładane są środki pieniężne. W ramach budżetu UE odkładane są również środki na spłatę zaciągniętych przez nią pożyczek na wypadek niewykonania przez beneficjentów zobowiązań z tytułu pożyczek w ramach pomocy makrofinansowej i pożyczek Euratomu udzielonych państwom spoza UE.

Zgodnie z rozporządzeniem finansowym Komisja utworzyła wspólny fundusz rezerw w celu zarządzania, w ramach jednego wspólnego portfela, odkładanymi środkami finansowymi („tworzenie rezerw”). Środki te inwestuje się w dłużne papiery wartościowe, fundusze rynku pieniężnego i fundusze inwestycyjne typu ETF. Oprócz środków z budżetu UE do wspólnego funduszu rezerw wpływają również środki odzyskane z działań, w przypadku których nie dotrzymano zobowiązania, zyski z dokonanych w jego ramach inwestycji oraz wynagrodzenia otrzymane od partnerów finansowych. Wspólny fundusz rezerw mogą również zasilać dobrowolne wkłady od państw członkowskich i innych płatników, które w ten sposób zwiększają dostępne gwarancje budżetowe UE.

W ramach wspólnego funduszu rezerw napływające wkłady są dzielone na moduły w zależności od programu, z którego pochodzą wkłady. W aktach prawnych dotyczących tych programów określono niezbędne rezerwy na udzielone gwarancje. Na potrzeby optymalizacji zarządzania aktywami budżet UE łączy środki, na które utworzono pojedyncze rezerwy, we wspólny fundusz rezerw.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. aktywa wspólnego funduszu rezerw wzrosły, ponieważ gwarancje budżetowe prowadzą do zwiększania niezbędnych rezerw, ale również w wyniku zysków portfelowych w wysokości 0,9 mld EUR. Aktywa wyniosły ogółem 18,7 mld EUR, z czego 16,7 mld EUR zainwestowano w dłużne papiery wartościowe, 0,4 mld EUR w fundusze rynku pieniężnego i 1,6 mld EUR w fundusze inwestycyjne typu ETF.

„Horyzont 2020” i „Horyzont Europa”

Na mocy rozporządzenia UE ustanawiającego „Horyzont 2020” – program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji (na lata 2014–2020) ustanowiono nowe instrumenty finansowe mające na celu zwiększenie dostępu do finansowania dla podmiotów zaangażowanych w badania i innowacje. Te instrumenty to:

- *instrument pożyczkowo-gwarancyjny InnovFin na rzecz badań i innowacji*, w ramach którego Komisja dzieli ryzyko finansowe związane z portfelem nowych operacji finansowych EBI;
- *InnovFin do celów gwarancji dla MŚP i instrument gwarancji nieograniczonych co do kwoty w inicjatywie dotyczącej MŚP (SIUGI)* – instrumenty gwarancyjne zarządzane przez EFI umożliwiające udzielanie gwarancji i kontrgwarancji pośrednikom finansowym w odniesieniu do nowych portfeli pożyczek (w ramach SIUGI Komisja dzieli ryzyko finansowe związane z gwarancjami udzielanymi przez państwa członkowskie, EFI i EBI);
- *instrument kapitałowy InnovFin na rzecz badań i innowacji* zapewniający inwestycje w fundusze *venture capital*, które są zarządzane przez EFI, oraz

— Fundusz Europejskiej Rady ds. Innowacji, który zapewnia finansowanie kapitałowe na potrzeby działań w zakresie przyspieszenia innowacji i wprowadzenia ich na rynek. Fundusz Europejskiej Rady ds. Innowacji jest finansowany z programów „Horyzont Europa” i „Horyzont 2020”.

Instrument „Łącząc Europę”

Zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1316/2013 ⁽²³⁾ instrument dłużny „Łącząc Europę” (CEF) utworzono w celu ułatwienia projektom infrastrukturalnym dostępu do finansowania w sektorach transportu, telekomunikacji i energii. Instrument jest zarządzany przez EBI w porozumieniu z UE. Instrument umożliwia podział ryzyka związanego z finansowaniem dłużnym w postaci długu uprzywilejowanego i podporządkowanego lub gwarancji oraz wsparcie w zakresie obligacji projektowych gwarantowanych przez UE.

Unijne instrumenty kapitałowe na rzecz MŚP

Są to instrumenty kapitałowe finansowane w ramach programu COSME, Programu ramowego na rzecz konkurencyjności i innowacji, programu MAP oraz inicjatywy na rzecz wzrostu i zatrudnienia, które są nadzorowane przez EFI i wspierają – poprzez inwestycje w odpowiednich wyspecjalizowanych funduszach *venture capital* – tworzenie i finansowanie unijnych MSP na etapie rozpoczynania działalności (etap start-up) i jej rozwoju.

Hierarchia wartości godziwej aktywów finansowych niebędących instrumentami pochodnymi wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt

	(w mln EUR)	
Rodzaj składnika aktywów finansowych	31.12.2023	31.12.2022
Poziom 1: Ceny notowane na aktywnych rynkach	31 477	24 677
Poziom 2: Obserwowalne dane inne niż ceny notowane	3 230	3 061
Poziom 3: Techniki wyceny z wykorzystaniem danych nieopartych na obserwowalnych danych rynkowych	2 695	2 335
Ogółem	37 402	30 073

W okresie sprawozdawczym nie występowały przesunięcia pomiędzy poziomami 1 i 2 w hierarchii wartości godziwej.

Uzgodnienie aktywów finansowych niebędących instrumentami pochodnymi wycenianych przy użyciu technik wyceny z wykorzystaniem danych nieopartych na obserwowalnych danych rynkowych (poziom 3)

	(w mln EUR)
Zmiany wartości godziwej	
Saldo otwarcia na 1.1.2023	2 335
Inwestycje w tym okresie	557
Spląty kapitału	(77)
Przychody otrzymane	(51)
Zyski lub straty za okres w nadwyżce lub deficycie	(67)
Przesunięcia do poziomu 3	–
Przesunięcia z poziomu 3	–
Inne	(1)
Saldo zamknięcia na 31.12.2023	2 695

⁽²³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1316/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiające instrument Łącząc Europę, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 913/2010 oraz uchylające rozporządzenia (WE) nr 680/2007 i (WE) nr 67/2010 (Dz.U. L 348 z 20.12.2013, s. 129).

Straty netto dla aktywów niebędących instrumentami pochodnymi poziomu 3 utrzymywanych na koniec 2023 r. wyniosły 119 mln EUR (w 2022 r.: straty netto wyniosły 87 mln EUR). Są one ujmowane jako przychody finansowe w pozycji „Zyski z tytułu aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt niebędących instrumentami pochodnymi” (zob. informacja dodatkowa 3.9) oraz jako koszty finansowe w pozycji „Straty z tytułu aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt niebędących instrumentami pochodnymi” (zob. informacja dodatkowa 3.15).

2.4.2.2. Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt będące instrumentami pochodnymi

Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt będące instrumentami pochodnymi według rodzajów

(w mln EUR)

Rodzaj instrumentu pochodnego	31.12.2023			31.12.2022		
	Wartość nominalna	Składnik aktywów wyceniany według wartości godziwej	Zobowiązanie wyceniane według wartości godziwej	Wartość nominalna	Składnik aktywów wyceniany według wartości godziwej	Zobowiązanie wyceniane według wartości godziwej
Walutowe kontrakty terminowe typu forward	1 149	39	–	488	5	–
Gwarancja w odniesieniu do portfela kapitałowego	5 059	1 050	(53)	4 694	979	(17)
Gwarancje w odniesieniu do ryzyka walutowego	379	2	(6)	87	-	(8)
Ogółem	6 587	1 091	(60)	5 269	984	(25)
Trwałe		1 050	(8)		979	(9)
Obrotowe		41	(52)		5	(15)

Walutowe kontrakty terminowe typu forward

UE zawiera walutowe kontrakty terminowe typu forward w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem walutowym związanym z dłużnymi papierami wartościowymi denominowanymi w USD będącymi w posiadaniu Funduszu Gwarancyjnego EFIS. W ramach walutowych kontraktów typu forward UE przekazuje umownie uzgodnioną wartość nominalną w walucie obcej („płatności dokonywane”), jak przedstawiono w tabeli powyżej, a następnie otrzyma wartość nominalną w EUR („płatności otrzymywane”) w terminie zapadalności. Takie kontrakty na instrumenty pochodne wycenia się według wartości godziwej w dniu bilansowym i klasyfikuje jako aktywa finansowe albo zobowiązania finansowe według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt, w zależności od tego, czy wartość godziwa jest dodatnia, czy ujemna.

Gwarancje w odniesieniu do portfeli kapitałowych

Pozycja „Gwarancja w odniesieniu do portfela kapitałowego” obejmuje gwarancje udzielane przez UE instytucjom finansowym w odniesieniu do portfeli inwestycji kapitałowych. Gwarancje te klasyfikuje się jako pochodne instrumenty finansowe i ujmuje się jako aktywa lub zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt, gdyż nie spełniają one wymogów definicji zobowiązania z tytułu gwarancji finansowych – zob. informacja dodatkowa 1.5.12. Zobowiązanie finansowe UE wycenia się na podstawie wartości bazowych inwestycji.

Łączna kwota odpowiada zasadniczo gwarancji EFIS udzielonej przez UE na rzecz grupy EBI, w ramach której kwota bazowych inwestycji kapitałowych dokonanych przez EBI i EFI wynosi 3,7 mld EUR (w 2022 r.: 3,5 mld EUR). Wartość godziwa gwarancji UE na portfele kapitałowe EFIS wyniosła 1 033 mln EUR (w 2022 r.: 967 mln EUR).

Gwarancja w odniesieniu do ryzyka walutowego

UE udziela gwarancji dotyczących ryzyka walutowego w ramach gwarancji EFZR, w przypadku których udziela gwarancji dotyczących umów swap i kontraktów terminowych typu forward, które mają na celu zabezpieczenie operacji inwestycyjnych na rynkach wschodzących przed ryzykiem walutowym. UE pokrywa również dewaluację kursu wymiany walut (UAH) w związku z pożyczkami udzielonymi przez instytucje finansowe MŚP w Ukrainie w ramach programu „Partnerstwo Wschodnie – instrument finansowy MŚP”. Pozycja ta obejmuje również wpływ działalności zabezpieczającej ryzyko walutowe w ramach gwarancji InvestEU.

Hierarchia wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych będących instrumentami pochodnymi

(w mln EUR)

Rodzaj instrumentu pochodnego	31.12.2023		31.12.2022	
	Składnik aktywów wyceniany według wartości godziwej	Zobowiązanie wyceniane według wartości godziwej	Składnik aktywów wyceniany według wartości godziwej	Zobowiązanie wyceniane według wartości godziwej
Poziom 1: Ceny notowane na aktywnych rynkach	-	-	-	-
Poziom 2: Obserwowalne dane inne niż ceny notowane	41	(1)	5	(3)
Poziom 3: Techniki wyceny z wykorzystaniem danych nieopartych na obserwowalnych danych rynkowych	1 050	(59)	979	(21)
Ogółem	1 091	(60)	984	(25)

W okresie sprawozdawczym nie występowały przesunięcia pomiędzy poziomami 1 i 2. Instrumenty pochodne na poziomie 3 hierarchii wartości godziwej obejmują gwarancje w odniesieniu do portfeli kapitałowych.

Uzgodnienie aktywów i zobowiązań finansowych będących instrumentami pochodnymi wycenianych przy użyciu technik wyceny z wykorzystaniem danych nieopartych na obserwowalnych danych rynkowych (poziom 3)

(w mln EUR)

Zmiany wartości godziwej	
Saldo otwarcia składnika aktywów/(zobowiązania) na 1.1.2023	958
Wyłacone należności związane z uruchomieniem gwarancji	134
Zwroty uruchomionych gwarancji	-
Przychody z tytułu rozliczonych gwarancji	(122)
Zyski lub straty za okres w nadwyżce lub deficycie	22
Przesunięcia do poziomu 3	-
Przesunięcia z poziomu 3	-
Inne	-
Saldo zamknięcia na 31.12.2023	992

Zyski netto w odniesieniu do aktywów będących instrumentami pochodnymi poziomu 3 utrzymywanych na koniec 2023 r. wyniosły 22 mln EUR (w 2022 r.: zyski netto wyniosły 181 mln EUR). Kwota ta jest ujmowana w pozycji „Zyski z tytułu aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt – instrumenty pochodne” (zob. informacja dodatkowa 3.9) jako przychód finansowy oraz w pozycji „Straty z tytułu aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt – instrumenty pochodne” (zob. informacja dodatkowa 3.15).

2.5. PŁATNOŚCI ZALICZKOWE

(w mln EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2023	31.12.2022
Długoterminowe			
Płatności zaliczkowe	2.5.1	40 970	47 179
Inne zaliczki dla państw członkowskich	2.5.2	371	216
Wkłady do funduszy powierniczych		76	86
		41 417	47 482

(w mln EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2023	31.12.2022
Krótkoterminowe			
Płatności zaliczkowe	2.5.1	48 478	46 927
Inne zaliczki dla państw członkowskich	2.5.2	1 780	6 087
		50 257	53 014
	Ogółem	91 675	100 496

Płatności zaliczkowe w ramach różnych programów muszą być wystarczające, aby zapewnić beneficjentowi niezbędne finansowanie, które umożliwi mu rozpoczęcie i realizację projektu, przy jednoczesnym zabezpieczeniu interesów finansowych UE oraz uwzględnieniu ograniczeń prawnych i operacyjnych, a także ograniczeń związanych z efektywnością kosztową.

2.5.1. Płatności zaliczkowe

(w mln EUR)

	Kwota brutto	Rozliczone w ramach rozliczeń międzyokresowych	Kwota netto na 31.12.2023	Kwota brutto	Rozliczone w ramach rozliczeń międzyokresowych	Kwota netto na 31.12.2022
Zarządzanie dzielone						
EFRR oraz inne instrumenty na rzecz rozwoju obszarów wiejskich	3 614	(686)	2 928	3 051	(527)	2 525
EFRR i FS	31 502	(10 125)	21 378	29 812	(4 932)	24 880
EFS	12 105	(3 236)	8 869	11 621	(1 974)	9 647
Inne	8 755	(5 348)	3 408	8 063	(4 498)	3 565
	55 976	(19 394)	36 582	52 548	(11 931)	40 617
Zarządzanie bezpośrednie						
Wydatkowane przez:						
Komisję	37 273	(12 782)	24 491	41 722	(13 695)	28 027
z czego RRF (NGEU)	22 889	(3 710)	19 178	28 347	(5 389)	22 958
Agencje wykonawcze UE	36 130	(21 683)	14 446	29 566	(17 104)	12 462
Fundusze powiernicze	639	(507)	133	738	(582)	156
	74 042	(34 972)	39 070	72 026	(31 381)	40 645
Zarządzanie pośrednie						
Wydatkowane przez:						
Inne agencje i organy UE	4 983	(2 314)	2 670	2 892	(1 262)	1 631
Państwa trzecie	1 602	(1 166)	436	1 797	(1 275)	522
Organizacje międzynarodowe	14 229	(9 713)	4 516	12 488	(7 491)	4 997

(w mln EUR)

	Kwota brutto	Rozliczone w ramach rozliczeń międzyokresowych	Kwota netto na- 31.12.2023	Kwota brutto	Rozliczone w ramach rozliczeń międzyokresowych	Kwota netto na 31.12.2022
Inne podmioty	17 606	(11 432)	6 175	15 208	(9 513)	5 695
	38 421	(24 625)	13 797	32 385	(19 540)	12 845
Ogółem	168 439	(78 991)	89 448	156 958	(62 852)	94 106
Długoterminowe	40 970	–	40 970	47 179	–	47 179
Krótkoterminowe	127 469	(78 991)	48 478	109 778	(62 852)	46 927

Płatności zaliczkowe oznaczają wypłacone pieniądze, a tym samym wykonanie środków na płatności. Jak wyjaśniono w informacji dodatkowej 1.5.7, są to zaliczki, które nie zostały jeszcze ujęte jako koszty. Chociaż płatności zaliczkowe zmniejszają w związku z tym wysokość zobowiązań pozostających do spłaty (zob. informacja dodatkowa 5.1), stanowią one koszty, które w dalszym ciągu należy zaakceptować i uwzględnić w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności.

W przypadku zarządzania dzielonego największa część płatności zaliczkowych (20,6 mld EUR) odnosi się do obszaru spójności w okresie programowania 2014–2020. Na tamten okres przewidziano kwotę początkowych płatności zaliczkowych, którą można rozliczyć (tj. uwzględnić w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności) tylko na poczet końcowej części tego okresu programowania i którą wykazuje się jako długoterminowe płatności zaliczkowe. Ponieważ zbliża się koniec okresu wdrażania tych poprzednich WRF i w ciągu 12 miesięcy więcej kwot stanie się wymagalnych, następuje stopniowe przeklasyfikowanie tych początkowych płatności zaliczkowych na krótkoterminowe płatności zaliczkowe i trwa proces ich rozliczenia. Sytuacja ta jest głównym powodem zmniejszenia stanu długoterminowych płatności zaliczkowych i znaczącym czynnikiem, jeżeli chodzi o zwiększenie kwoty krótkoterminowej.

Jeżeli chodzi o okres programowania 2021–2027, najbardziej znaczące kwoty płatności zaliczkowych, tj. 9 mld EUR, również są związane z obszarem spójności.

W przypadku zarządzania bezpośredniego największe kwoty płatności zaliczkowych to kwoty związane z bezzwrotnym wsparciem dotyczącym RRF: 19,1 mld EUR netto na koniec roku (w 2022 r.: 23 mld EUR). Spadek ten jest głównie związany z rozliczeniami dokonanymi w trakcie roku (7,2 mld EUR) po osiągnięciu przez państwa członkowskie kamieni milowych i wartości docelowych. W 2023 r. RRF zmieniono rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435⁽²⁴⁾ w celu zapewnienia państwom członkowskim dodatkowego wsparcia, za pośrednictwem rozdziałów REPowerEU, w odniesieniu do reform i inwestycji zwiększających niezależność, bezpieczeństwo i trwałość dostaw energii w Unii. W 2023 r. w związku z rozdziałami REPowerEU państwom członkowskim wypłacono nowe kwoty płatności zaliczkowych (1,7 mld EUR). Pozostałe znaczące kwoty – wynoszące w sumie 12,1 mld EUR (w 2022 r.: 13 mld EUR) – dotyczą obszaru badań naukowych (głównie programy „Horyzont 2020” i „Horyzont Europa”, realizowane przez agencje wykonawcze UE i Komisję).

W przypadku zarządzania pośredniego płatności zaliczkowe obejmują głównie programy polityki wewnętrznej, takie jak Erasmus+ (3,4 mld EUR), Galileo i EGNOS (programy kosmiczne, 2,6 mld EUR), a także Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej i jego poprzedników (2,8 mld EUR).

Zabezpieczenia otrzymane w związku z płatnościami zaliczkowymi

Są to zabezpieczenia, których Komisja wymaga w niektórych przypadkach od beneficjentów innych niż państwa członkowskie przy wypłacie zaliczek (płatności zaliczkowych). W przypadku tego rodzaju zabezpieczeń wykazuje się dwie wartości – „wartość nominalną” i „wartość bieżącą”. W przypadku wartości nominalnej zdarzenie generujące jest związane z istnieniem zabezpieczenia. W przypadku wartości bieżącej zdarzeniem generującym zabezpieczenie jest wypłacenie płatności zaliczkowej w ramach gwarancji, po czym następuje obniżenie jej kwoty w ramach późniejszych rozliczeń. Na dzień 31 grudnia 2023 r. wartość nominalna uzyskanych gwarancji w odniesieniu do płatności zaliczkowych wynosiła 576 mln EUR, natomiast wartość bieżąca tych gwarancji – 525 mln EUR (w 2022 r.: odpowiednio 518 mln EUR i 464 mln EUR).

⁽²⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435 z dnia 27 lutego 2023 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/241 w odniesieniu do rozdziałów REPowerEU w planach odbudowy i zwiększania odporności oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 1303/2013, (UE) 2021/1060 i (UE) 2021/1755 oraz dyrektywy 2003/87/WE (Dz.U. L 63 z 28.2.2023, s. 1).

Niektóre kwoty płatności zaliczkowych wypłacone w ramach siódmego programu ramowego w zakresie badań i rozwoju technologicznego (7PR) oraz programów „Horyzont 2020” i „Horyzont Europa” w rzeczywistości pokrywa się z mechanizmu ubezpieczeń wzajemnych (MIM), znanego wcześniej jako fundusz gwarancyjny dla uczestników (PGF). Mechanizm ubezpieczeń wzajemnych to instrument wzajemnych gwarancji ustanowiony w celu zabezpieczenia ryzyka związanego z niedokonaniem płatności przez beneficjentów w trakcie realizacji działań pośrednich w ramach tych programów. Wszyscy uczestnicy działań pośrednich otrzymujący dotację z UE wnoszą 5 % łącznej otrzymanej kwoty na poczet kapitału mechanizmu ubezpieczeń wzajemnych, który jest inwestowany przez Komisję na rynkach finansowych w celu generowania odsetek. Odsetki mogą być wykorzystane do pokrycia długów, które nie zostały spłacone przez uczestnika niewykonującego zobowiązań wobec Unii. Na koniec działań pośrednich wkłady są zwracane uczestnikom. UE (reprezentowana przez Komisję) działa jako przedstawiciel wykonawczy uczestników MIM, ale to oni są jego właścicielami. MIM jest zatem odrębną jednostką, która nie podlega konsolidacji w niniejszym rocznym sprawozdaniu finansowym UE.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. płatności zaliczkowe objęte MIM wynosiły 3,0 mld EUR (w 2022 r.: 2,7 mld EUR). Łączne aktywa MIM, w tym aktywa finansowe zarządzane przez Komisję, wynosiły ogółem 3,0 mld EUR (w 2022 r.: 2,6 mld EUR).

2.5.2. Inne zaliczki dla państw członkowskich

	(w mln EUR)	
	31.12.2023	31.12.2022
Zaliczki dla państw członkowskich w ramach instrumentów finansowych objętych zarządzaniem dzielonym	594	3 390
<i>Programy pomocy</i>	1 556	2 914
Ogółem	2 150	6 303
Długoterminowe	371	216
Krótkoterminowe	1 780	6 087

Zaliczki dla państw członkowskich w ramach instrumentów finansowych objętych zarządzaniem dzielonym

W ramach programów finansowanych z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych można dokonywać płatności zaliczkowych z budżetu UE na rzecz państw członkowskich, aby zasilić instrumenty finansowe (tj. pożyczki, inwestycje kapitałowe lub gwarancje). Te instrumenty finansowe są tworzone i zarządzane przez państwa członkowskie, a nie Komisję. Środki pieniężne niewykorzystane w ramach tych instrumentów na koniec roku pozostają własnością UE (tak jak w przypadku całego zaliczkowania) i dlatego traktuje się je jako składnik aktywów w bilansie UE.

Duży spadek dotyczy głównie obszaru spójności w WRF na lata 2014–2020 i wynika z tego, że ten okres osiągnął etap zamknięcia, w związku z czym większość wypłaconych kwot uznaje się za wykorzystane; szacuje się, że jedynie 261 mln EUR jest niewykorzystane, i ta kwota pozostaje w bilansie po stronie aktywów. Kwota ta odnosi się do wkładu państw członkowskich w inicjatywę dotyczącą MŚP, instrument zachęcający sektor bankowy do udzielania MŚP dodatkowych pożyczek. Pozostałe kwoty w obszarze spójności, w wysokości 261 mln EUR, dotyczą nowych WRF na lata 2021–2027.

W przypadku rozwoju obszarów wiejskich na koniec roku pozostała niewykorzystana kwota 71 mln EUR.

Programy pomocy

Podobnie zwrócone kwoty odpowiadające zaliczkom wypłaconym przez państwa członkowskie w związku z różnymi programami pomocy (pomoc państwa, środki związane z rynkiem w ramach EFRG lub środki inwestycyjne EFRROW), które nie zostały wykorzystane na koniec roku, wykazuje się w bilansie UE po stronie aktywów (zaliczki). Komisja oszacowała wartość tych zaliczek w oparciu o informacje dostarczone przez państwa członkowskie; odpowiednie kwoty ujęto w podpozycji „Programy pomocy” powyżej. W 2023 r. cała kwota (1 556 mln EUR) odnosi się do rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich. W obszarze spójności wszystkie zaliczki na programy pomocy związane z WRF na lata 2014–2020 uznaje się za wykorzystane, ponieważ ten okres dobiegł końca.

2.6. NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU TRANSAKCJI WYMIANY I NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU TRANSAKCJI INNYCH NIŻ TRANSAKCJE WYMIANY

(w mln EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2023	31.12.2022
Długoterminowe			
Należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	2.6.1	13 954	16 339
Należności z tytułu transakcji wymiany	2.6.2	2 129	2 532
		16 083	18 870
Krótkoterminowe			
Należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	2.6.1	16 795	25 832
Należności z tytułu transakcji wymiany	2.6.2	2 321	3 497
		19 116	29 329
	Ogółem	35 199	48 199

2.6.1. Należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany

(w mln EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2023	31.12.2022
Długoterminowe			
Państwa członkowskie	2.6.1.1	272	503
Umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa	2.6.1.2	13 088	14 810
Naliczone przychody i czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów	2.6.1.4	567	1 011
Inne należności		27	15
		13 954	16 339
Krótkoterminowe			
Państwa członkowskie	2.6.1.1	3 706	6 036
Umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa	2.6.1.2	2 385	9 061
Grzywny za naruszenie zasad konkurencji	2.6.1.3	9 861	9 420
Naliczone przychody i czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów	2.6.1.4	787	1 239
Inne należności		57	75
		16 795	25 832
	Ogółem	30 749	42 170

2.6.1.1. Należności od państw członkowskich

(w mln EUR)

	31.12.2023	31.12.2022
Rachunki A TZW	2 326	4 397
Odrębne rachunki TZW	1 249	1 356
Należne zasoby własne	7	7
Utrata wartości	(673)	(686)

	(w mln EUR)	
	31.12.2023	31.12.2022
Inne	–	–
Należności związane z zasobami własnymi	2 908	5 073
Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji (EFRG)	1 483	1 621
Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz inne instrumenty na rzecz rozwoju obszarów wiejskich	126	189
Utrata wartości	(683)	(591)
Należności związane z EFRG i rozwojem obszarów wiejskich	927	1 219
Płatności zaliczkowe do odzyskania	1	13
VAT zapłacony i podlegający odzyskaniu	49	54
Inne należności od państw członkowskich	93	180
Ogółem	3 977	6 539
Długoterminowe	272	503
Krótkoterminowe	3 706	6 036

Kwoty należności długoterminowych od państw członkowskich wynikają głównie z niewykonanych decyzji w ramach kontroli zgodności rozliczeń w odniesieniu do Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) oraz Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). Odzyskiwanie kwot związanych z tymi decyzjami odbywa się w ratach rocznych.

Należności związane z zasobami własnymi

„Rachunek A” oznacza miesięczne zestawienia, w których państwa członkowskie przekazują informacje o ustalonych kwotach należności w ramach tradycyjnych zasobów własnych. W tabeli wymieniono kwoty z „rachunku A”, które nie zostały jeszcze wpłacone na rachunek Komisji. Tradycyjne zasoby własne (TZW) to przede wszystkim cła pobierane przez państwa członkowskie w imieniu Komisji.

Według stanu na koniec roku „rachunek A” utrzymywał się zasadniczo na poziomie w przedziale 3–4 mld EUR. W 2022 r. kwoty były jednak znacznie wyższe, ponieważ obejmowały kwoty TZW odnoszące się do spraw zaniżenia wartości. Zmiana w 2023 r. wynika z płatności otrzymanych w związku z tymi sprawami, jak również z restrukturyzacji długów w następstwie wyroku Trybunału. Ponadto cła ustanowione w listopadzie i grudniu 2023 r. były znacznie niższe w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego.

8 marca 2022 r. Trybunał wydał wyrok w sprawie uchybienia przez Zjednoczone Królestwo obowiązkowi państwa członkowskiego (naruszenie nr 2018/2008) i potwierdził, że Zjednoczone Królestwo naruszyło swoje obowiązki dotyczące ochrony budżetu Unii. Sprawa ta jest związana ze sprawozdaniem OLAF-u z 2017 r., w którym stwierdzono, że importerzy w Zjednoczonym Królestwie unikali płacenia znacznych kwot należności celnych, wykorzystując fikcyjne i fałszywe faktury oraz nieprawidłowe deklaracje wartości celnej w momencie przywozu.

Komisja przeanalizowała wyrok, w szczególności uwagi Trybunału dotyczące ustalenia wysokości należnych kwot. W następstwie szczegółowej analizy ostateczną należną kwotę główną ustalono na 1,6 mld EUR (kwota netto po odliczeniu 20 % na poczet kosztów poboru). Zjednoczone Królestwo uiszczyło tę kwotę w dwóch ratach (czerwiec 2022 r. i styczeń 2023 r.). W konsekwencji dokonano również obliczenia odsetek za zwłokę, które wyniosły 1,4 mld EUR i które Zjednoczone Królestwo zapłaciło w lutym 2023 r. Obu płatności dokonano po odliczeniu udziału Zjednoczonego Królestwa zgodnie z postanowieniami umowy o wystąpieniu (zob. informacja dodatkowa 2.6.1.2).

W następstwie dokonania tych płatności 15 lutego 2023 r. Komisja zamknęła postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego.

Biorąc te same kwestie pod uwagę przy obliczaniu szacowanych strat w zakresie TZW poniesionych w państwach członkowskich z tytułu wyrobów włókienniczych i obuwia o podobnie zaniżonej wartości przywiezionych z Chin, szacuje się, że łączna kwota pozostająca do uiszczenia przez wszystkie państwa członkowskie wynosi poniżej 1 mld EUR. Ponieważ państwa członkowskie wpłaciły już wyższą kwotę objętą zastrzeżeniem, pierwotną kwotę obniżono o łącznie 0,9 mld EUR (z czego 0,5 mld EUR zostało faktycznie zwrócone w 2023 r.). Trwają dalsze wyjaśnienia z udziałem państw członkowskich w celu ustalenia ostatecznych należnych kwot.

Obecnie szacuje się, że należne odsetki za zwłokę w odniesieniu do tych spraw na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosiły 0,5 mld EUR (zob. informacja dodatkowa 2.6.2).

„Odrębny rachunek” oznacza rachunek, na którym przedstawia się ustalone należności, których nie ujęto na „rachunku A”, ponieważ nie zostały odzyskane przez państwa członkowskie i nie objęto ich żadnym zabezpieczeniem, tj. gwarancją (lub zabezpieczenie zostało przekazane, a należności i tak zostały zakwestionowane). Należności te podlegają utracie wartości na podstawie informacji przekazywanych co roku przez państwa członkowskie. Kwoty utraty wartości reprezentują zasadniczo zbliżony odsetek kwoty głównej na koniec każdego roku.

Należności związane z EFRG i rozwojem obszarów wiejskich

Pozycja ta obejmuje przede wszystkim kwoty należne od państw członkowskich na dzień 31 grudnia 2023 r., na podstawie kwot zadeklarowanych i poświadczonych przez państwa członkowskie na dzień 15 października 2023 r. Należności powstałe w okresie między zadeklarowaniem tych kwot a dniem 31 grudnia 2023 r. podlegają oszacowaniu. Komisja szacuje także wysokość odpisu aktualizującego wartość w odniesieniu do kwot należnych od beneficjentów, których odzyskanie jest mało prawdopodobne. Ujęcie takiej korekty nie oznacza, że Komisja odstępuje od odzyskania tych kwot w przyszłości. W korekcie uwzględnia się także odliczenie w wysokości 20 %, które odpowiada kwocie, którą państwa członkowskie mają prawo zatrzymać na pokrycie kosztów administracyjnych.

2.6.1.2. Umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa

„Umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej” (nr ref. 2019/C 384 I/01) („umowa o wystąpieniu”) podpisana między UE a Zjednoczonym Królestwem nakłada na obie strony różne zobowiązania finansowe. Na dzień 31 grudnia 2023 r. należność netto od Zjednoczonego Królestwa wynikająca z tych zobowiązań wynosiła 15 473 mln EUR (w 2022 r.: 23 871 mln EUR), z czego 2 385 mln EUR ma zostać zapłacone w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego (w 2022 r.: 9 061 mln EUR):

	(w mln EUR)				
	Art. 140	Art. 142	Inne	31.12.2023	31.12.2022
Należne ze strony Zjednoczonego Królestwa	8 340	10 411	115	18 867	26 683
Należne na rzecz Zjednoczonego Królestwa	–	–	(3 394)	(3 394)	(2 812)
Ogółem	8 340	10 411	(3 279)	15 473	23 871
Długoterminowe	4 588	10 102	(1 602)	13 088	14 810
Krótkoterminowe	3 753	309	(1 677)	2 385	9 061

Udział Zjednoczonego Królestwa (art. 139)

Zgodnie z art. 139 udział Zjednoczonego Królestwa w zobowiązaniach finansowych wynikających z umowy o wystąpieniu stanowi odsetek obliczony jako stosunek zasobów własnych udostępnionych przez Zjednoczone Królestwo w latach 2014–2020 do zasobów własnych udostępnionych w tym okresie przez wszystkie państwa członkowskie i Zjednoczone Królestwo, dostosowany o kwotę zgłoszoną państwom członkowskim przed dniem 1 lutego 2022 r. Ostateczny udział Zjednoczonego Królestwa obliczono na 12,431681219587700 %.

Płatności na podstawie umowy o wystąpieniu

Mechanizm płatności, który należy zastosować do zobowiązań przewidzianych dla obydwu stron określono w art. 148. Podsumowując, w kwietniu i we wrześniu każdego roku UE wystawia faktury na kwoty netto należne od Zjednoczonego Królestwa, a Zjednoczone Królestwo płaci te faktury w miesięcznych transzach. Kwoty zgłoszone w kwietniu danego roku są płatne w czterech równych miesięcznych transzach od czerwca do września tego roku. Kwoty zgłoszone we wrześniu są płatne w ośmiu równych miesięcznych transzach od października tego roku do maja roku następnego. Ponieważ niektóre zgłaszane kwoty z konieczności opierają się na prognozach i szacunkach, zgłoszenia są aktualizowane każdego roku na podstawie rzeczywistych danych liczbowych.

W 2023 r. całkowita kwota zgłoszona Zjednoczonemu Królestwu na podstawie art. 136 oraz art. 140–147 wyniosła 8 585 mln EUR (w 2022 r.: 9 815 mln EUR), z czego 3 572 mln EUR zgłoszono w kwietniu 2023 r., a 5 013 mln EUR zgłoszono we wrześniu 2023 r. (w 2022 r.: odpowiednio 3 418 mln EUR i 6 397 mln EUR).

W 2023 r. całkowita kwota otrzymanych płatności wyniosła 9 450 mln EUR (w 2022 r.: 10 921 mln EUR). Z tego kwota 3 998 mln EUR odnosiła się do pozostałych kwot zawartych w sprawozdaniu z września 2022 r. i zapłacono ją w pięciu równych transzach w okresie od stycznia do maja 2023 r. (w 2022 r.: 5 104 mln EUR), kwota 3 572 mln EUR odnosiła się do sprawozdania z kwietnia 2023 r. i zapłacono ją w czterech równych miesięcznych transzach w okresie od czerwca do września 2023 r. (w 2022 r.: 3 418 mln EUR), a kwota 1 880 mln EUR odnosiła się do sprawozdania z września 2023 r. i zapłacono ją w trzech równych transzach w okresie od października do grudnia (w 2022 r.: 2 399 mln EUR).

(w mln EUR)

	Pozostałe kwoty zawarte w sprawozdaniu z września 2022 r. (należne i zapłacone od stycznia do maja 2023 r.)	Sprawozdanie z kwietnia 2023 r. (należne i zapłacone od czerwca do września 2023 r.)	Sprawozdanie z września 2022 r. (należne i zapłacone od października do grudnia 2023 r.)	Płatności ogółem w 2023 r.
Art. 140	4 061	2 647	1 855	8 563
Art. 142	18	259	11	288
Art. 136	12	1 057	13	1 082
Art. 147	–	18	–	18
Art. 143	–	–	6	6
	4 092	3 981	1 885	9 958
Art. 141	(94)	–	(5)	(99)
Art. 143	–	(313)	–	(313)
Art. 144	–	(54)	(0)	(54)
Art. 145	–	(37)	–	(37)
Art. 146	–	(7)	–	(7)
	(94)	(410)	(5)	(508)
Ogółem	3 998	3 572	1 880	9 450

Ponadto w okresie od stycznia do lutego 2023 r. Zjednoczone Królestwo spłaciło dług pozostały do spłaty wynikający ze sprawy, w której importerzy w Zjednoczonym Królestwie unikali płacenia znacznych kwot należności celnych, wykorzystując fikcyjne i fałszywe faktury oraz nieprawidłowe deklaracje wartości celnej przy wwozie. Kwota główna i powiązane z nią odsetki za zwłokę wyniosły odpowiednio 1,6 mld EUR i 1,4 mld EUR. Udział Zjednoczonego Królestwa określony w art. 139 umowy o wystąpieniu wyniósł 370 mln EUR i został skompensowany płatnościami otrzymanymi od Zjednoczonego Królestwa w 2023 r. (zob. informacja dodatkowa 2.6.1.1).

Pozostałe na koniec roku saldo faktury z września 2023 r., wynoszące 3 133 mln EUR, jest płatne w pięciu równych miesięcznych transzach w okresie od stycznia do maja 2024 r. (w 2023 r.: 3 998 mln EUR).

Art. 140 – Zobowiązania pozostające do spłaty

Zjednoczone Królestwo zobowiązało się zapłacić UE swój udział w zobowiązaniach budżetowych pozostających do spłaty na dzień 31 grudnia 2020 r. (tak zwany „Brexit RAL”) dostosowany zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 140. Na dzień 31 grudnia 2023 r. łączna kwota ujęta jako należność wynosiła 8 340 mln EUR (w 2022 r.: 17 029 mln EUR), z czego 3 753 mln EUR ma zostać zapłacone w ciągu 12 miesięcy następujących po końcu roku. W poniższej tabeli przedstawiono główne przepływy między łączną kwotą ujętą jako należność na dzień 31 grudnia 2022 r. a łączną kwotą ujętą jako należność na dzień 31 grudnia 2023 r.:

(w mln EUR)	
Kwota należna od Zjednoczonego Królestwa na 31.12.2022	17 029
Korekty finansowe netto dotyczące okresu 2014–2020 lub poprzednich okresów programowania (w tym korekta odliczeń z 2022 r.)	(29)
Tradycyjne zasoby własne odnoszące się do 2020 r. i udostępnione Unii w 2023 r. (w tym korekta odliczeń z 2022 r.)	–
Płatności netto otrzymane od Zjednoczonego Królestwa w 2023 r.	(8 563)
Dostosowanie szacowanego niewykonania	(95)
Ogółem	8 340
Długoterminowe	4 588
Krótkoterminowe	3 753

Łączna kwota ujęta jako należność obniżyła się w ujęciu rok do roku o 8 688 mln EUR (w 2022 r.: 11 591 mln EUR), co wynikało głównie z płatności otrzymanych od Zjednoczonego Królestwa w 2023 r.

Kwota, która ma zostać uiszczona w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego (3 753 mln EUR), obejmuje: pozostałe saldo faktury z września 2023 r. (3 092 mln EUR) płatne przez Zjednoczone Królestwo w okresie od stycznia do maja 2024 r.; kwotę zafakturowaną w kwietniu 2024 r. (-10 mln EUR) płatną na rzecz Zjednoczonego Królestwa w okresie od czerwca do września 2024 r.; a także część kwoty, która ma zostać zafakturowana we wrześniu 2024 r. i opłacona przez Zjednoczone Królestwo w okresie od października do grudnia 2024 r. (672 mln EUR). Na kwotę zafakturowaną w kwietniu 2024 r. składają się kwota 910 mln EUR związana z udziałem Zjednoczonego Królestwa w szacowanej realizacji zobowiązań pozostających do spłaty w 2024 r. i kwota -920 mln EUR związana z dostosowaniem udziału Zjednoczonego Królestwa w zobowiązaniach pozostających do spłaty, które mają zostać zrealizowane w 2023 r. Na kwotę, która ma zostać zafakturowana we wrześniu 2024 r. i zapłacona w okresie od października do grudnia 2024 r., składają się: kwota 683 mln EUR związana z udziałem Zjednoczonego Królestwa w szacowanej realizacji zobowiązań pozostających do spłaty w 2024 r. oraz kwota -11 mln EUR związana z udziałem Zjednoczonego Królestwa w szacunkowych korektach finansowych netto dotyczących okresu 2014–2020 lub poprzednich okresów programowych (w tym korekcie odliczeń z 2022 r.).

Szacowane niewykonanie dostosowano o kwotę 95 mln EUR, aby odzwierciedlić faktyczne umorzenie w 2023 r., jak również przyszłe umorzenie zobowiązań wynikających z brexitu, które pozostają do spłaty według szacunków na koniec 2023 r.

Artykuł 142 – Zobowiązania Unii na koniec 2020 r.

Zjednoczone Królestwo zobowiązało się zapłacić UE swój udział w zobowiązaniach Unii na koniec 2020 r., z wyjątkiem zobowiązań: a) z odpowiadającymi im aktywami oraz b) odnoszących się do funkcjonowania budżetu i zarządzania zasobami własnymi (w tym kwot już pokrytych przez zobowiązania pozostające do spłaty, zob. art. 140 powyżej). Główna kwota dotyczy zobowiązań UE z tytułu świadczeń po okresie zatrudnienia (świadczenia emerytalne i rentowe oraz ubezpieczenie zdrowotne) istniejących na dzień 31 grudnia 2020 r.

Zobowiązania z 2020 r. pozostające do spłaty na podstawie art. 142 ust. 6

(w mln EUR)

	System emerytalno- rentowy urzędników europejskich	Wspólny system ubezpieczenia chorobowego	31.12.2023	31.12.2022
Zobowiązania z 2020 r. pozostające do spłaty	74 058	5 652	79 709	73 008
Udział Zjednoczonego Królestwa	9 207	703	9 909	9 076
Składki do PSEO/JSIS	270	10	280	259
Ogółem	9 477	713	10 189	9 335
Długoterminowe	9 207	703	9 909	9 076
Krótkoterminowe	270	10	280	259

Zgodnie z trybem spłaty zaległych płatności określonym w art. 142 ust. 6 Zjednoczone Królestwo wnosi co roku wkład w płatności netto dokonywane z budżetu Unii w roku poprzednim na rzecz każdego beneficjenta systemu emerytalno-
rentowego urzędników europejskich (PSEO) oraz w powiązane składki z budżetu Unii do wspólnego systemu ubezpieczenia chorobowego (JSIS) na każdego beneficjenta lub osobę, która jest uprawniona do świadczeń za pośrednictwem beneficjenta. Wkłady są płatne w czterech miesięcznych transzach od czerwca do września danego roku.

Udział Zjednoczonego Królestwa w płatnościach netto dokonanych z budżetu Unii w 2023 r. na rzecz beneficjentów PSEO oraz na rzecz JSIS wynosił odpowiednio 270 mln EUR i 10 mln EUR. O kwotach tych powiadomiono Zjednoczone Królestwo w ramach faktury z kwietnia 2024 r. (kwoty te są więc płatne w czterech równych miesięcznych transzach w okresie od czerwca do września 2024 r.).

Co więcej, na dzień 31 grudnia 2023 r. zobowiązania Zjednoczonego Królestwa z 2020 r. pozostające do spłaty na podstawie art. 142 ust. 6, dotyczące PSEO oraz JSIS, wynosiły odpowiednio 9 207 mln EUR i 703 mln EUR (w 2022 r.: 8 434 mln EUR i 642 mln EUR). Wzrost wycen dotyczących PSEO i JSIS był spowodowany głównie stratą aktuarialną wynikającą ze zmian w założeniach finansowych i demograficznych – zob. szczegóły w informacji dodatkowej 2.9. Należy zauważyć, że chociaż straty (lub zyski) aktuarialne wynikające ze zmian w założeniach aktuarialnych wpływają na wartość bieżącą pozostających do spłaty zobowiązań z 2020 r. obliczonych na podstawie MSRSP nr 39/reguły rachunkowości UE nr 12, nie powodują one zmiany ani kwoty świadczeń, które muszą zostać faktycznie wypłacone przez UE, ani – w sposób dorozumiany – wkładów Zjednoczonego Królestwa do tych płatności w momencie ich wymagalności zgodnie z domyślnym mechanizmem rozliczenia na podstawie art. 142 ust. 6.

Zobowiązania z 2020 r. pozostające do spłaty na podstawie art. 142 ust. 5

Zgodnie z art. 142 ust. 5 Zjednoczone Królestwo wnosi wkład w zobowiązania związane z innymi systemami świadczeń emerytalnych, zapisane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Unii w roku budżetowym 2020 w 10 transzach, począwszy od dnia 31 października 2021 r. (przy czym każda roczna rata jest płatna w ośmiu miesięcznych transzach od października do maja roku następnego). Zobowiązania te w skonsolidowanym rocznym sprawozdaniu finansowym Unii za rok budżetowy 2020 wynosiły 2 344 mld EUR, w wyniku czego udział Zjednoczonego Królestwa na dzień 31 grudnia 2020 r. wyniósł 291 mln EUR. Biorąc pod uwagę kwoty otrzymane od Zjednoczonego Królestwa do końca 2023 r., wynoszące łącznie 69 mln EUR, pozostający do spłaty udział Zjednoczonego Królestwa w innych systemach świadczeń emerytalnych zmniejszył się do 222 mln EUR na dzień 31 grudnia 2023 r., z czego 29 mln EUR ma zostać zapłacone w ciągu 12 miesięcy następujących po końcu roku.

Więcej informacji na temat systemów świadczeń pracowniczych znajduje się w informacji dodatkowej 1.5.10 oraz w informacji dodatkowej 2.9.

Inne artykuły

(w mln EUR)

	31.12.2023	31.12.2022
Należne ze strony Zjednoczonego Królestwa:		
Art. 147	115	68
	115	68

	(w mln EUR)	
	31.12.2023	31.12.2022
Należne na rzecz Zjednoczonego Królestwa:		
Art. 136	(1 451)	(678)
Art. 141	(1 564)	(1 637)
Art. 143	(233)	(313)
Art. 144	(59)	(54)
Art. 145	(74)	(111)
Art. 146	(13)	(20)
	(3 394)	(2 812)
Ogółem	(3 279)	(2 744)
Długoterminowe	(1 602)	(2 953)
Krótkoterminowe	(1 677)	209

Artykuł 136 – Przepisy mające zastosowanie w odniesieniu do zasobów własnych

W art. 136 ustanowiono przepisy mające zastosowanie po dniu 31 grudnia 2020 r. w odniesieniu do zasobów własnych. Zjednoczone Królestwo ma prawo otrzymać swój udział lub, w zależności od sytuacji, jest zobowiązane do zapłaty swojego udziału, w przypadku gdy zasoby własne odnoszące się do lat budżetowych do 2020 r. włącznie mają zostać udostępnione, skorygowane lub poddane dostosowaniom po 31 grudnia 2020 r. Z tego względu Zjednoczone Królestwo podlega wszelkim dostosowaniom zasobów własnych opartych na VAT i DNB, które odnoszą się do lat budżetowych do 2020 r. włącznie. Te dostosowania związane z VAT i DNB będą jednak dokonywane wyłącznie w następstwie decyzji podjętej nie później niż 31 grudnia 2028 r. Należy uwzględnić również aktualizacje rabatów brytyjskich za lata 2018–2019.

Zgodnie z art. 136 umowy o wystąpieniu władze Zjednoczonego Królestwa nadal przesyłają miesięczne zestawienia dotyczące rachunku A zawierające podsumowanie kwot tradycyjnych zasobów własnych należnych do budżetu UE. Kwoty te (pomniejszone o mający zastosowanie wskaźnik zatrzymania) są uwzględniane w całkowitej kwocie następnej faktury, o której mowa w art. 148 ust. 2 umowy o wystąpieniu (zob. następny akapit). W przypadku zwłoki w płatności tych kwot należne są odsetki zgodnie z art. 12 rozporządzenia (UE, Euratom) nr 609/2014.

Zjednoczone Królestwo jest zatem zobowiązane do wpłacenia tradycyjnych zasobów własnych pobranych przez nie po dniu 28 lutego 2021 r., ale odnoszących się do 2020 r. oraz wcześniejszych lat. Od tej kwoty należy następnie odjąć jego udział w udostępnionej sumie. Odrębny rachunek dla tradycyjnych zasobów własnych zostanie w pełni zlikwidowany 31 grudnia 2025 r.

Pozostająca do spłaty kwota netto należna Zjednoczonemu Królestwu ze strony UE na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosi 1 451 mln EUR (w 2022 r.: 678 mln EUR), z czego 1 326 mln EUR trzeba będzie zapłacić na rzecz Zjednoczonego Królestwa w ciągu 12 miesięcy następujących po końcu roku, a 125 mln EUR – w późniejszym czasie:

	(w mln EUR)
Kwota należna na rzecz Zjednoczonego Królestwa na 31.12.2022	(678)
Kwota zafakturowana Zjednoczonemu Królestwu we wrześniu 2023 r.	33
Płatności otrzymane od Zjednoczonego Królestwa w 2023 r.	(712)
Dostosowania związane z VAT i DNB (przeprowadzenie bilansu w 2022 r.)	(31)
Dostosowania związane z VAT i DNB (przeprowadzenie bilansu w 2023 r.)	(128)
Odsetki za zwłokę w płatności tradycyjnych zasobów własnych Zjednoczonego Królestwa	42
Tradycyjne zasoby własne netto Zjednoczonego Królestwa po 28 lutego 2021 r.	22
Kwota należna na rzecz Zjednoczonego Królestwa na 31.12.2023	(1 451)
Długoterminowe	(125)
Krótkoterminowe	(1 326)

Kwota wykazana w pozycji „Płatności otrzymane od Zjednoczonego Królestwa w 2023 r.” jest pomniejszona o udział Zjednoczonego Królestwa w kwotach związanych z jego sprawą celną w wysokości 370 mln EUR (zob. informacja dodatkowa 2.6.1.1).

Kwota wykazana w pozycji „Dostosowania związane z VAT i DNB (przeprowadzenie bilansu w 2022 r.)” odpowiada różnicy między kwotą zafakturowaną w kwietniu 2024 r. (- 1 408 mln EUR) a wartością szacunkową uwzględnioną już w kwocie należnej z tytułu brexitu na koniec 2022 r. (- 1 377 mln EUR). Kwota przedstawiona w pozycji „Dostosowania związane z VAT i DNB (przeprowadzenie bilansu w 2023 r.)” odpowiada szacunkowej kwocie, która ma zostać zafakturowana w kwietniu 2025 r. Kwota wykazana w pozycji „Tradycyjne zasoby własne netto Zjednoczonego Królestwa po 28 lutego 2021 r.” odpowiada kwocie zafakturowanej w kwietniu 2024 r. (17,5 mln EUR) i szacunkowej kwocie, która ma zostać zafakturowana we wrześniu 2024 r. (4,6 mln EUR).

Artykuł 141 – Grzywny

Zjednoczone Królestwo jest uprawnione do swojej części grzywien nałożonych przed dniem 31 grudnia 2020 r., a także grzywien nałożonych przez Unię po dniu 31 grudnia 2020 r. w ramach procedury, o której mowa w art. 92 ust. 1, gdy staną się one ostateczne. Kwota grzywien mających znaczenie dla Zjednoczonego Królestwa, które były nieuregulowane na dzień 31 grudnia 2023 r., wynosi 12,4 mld EUR (w 2022 r.: 12,4 mld EUR). Zmniejszenie netto tych grzywien o 0,3 mld EUR (grzywny nałożone w 2023 r. w wysokości 0,5 mld EUR pomniejszone o kwotę 0,8 mld EUR przypadającą na grzywny potwierdzone i zapłacone, obniżone lub unieważnione na mocy decyzji sądów) zostało skompensowane przez zmniejszenie utraty wartości tych grzywien o 0,3 mld EUR. Udział Zjednoczonego Królestwa w grzywnach mających znaczenie dla Zjednoczonego Królestwa, które były nieuregulowane na dzień 31 grudnia 2023 r., wynosi 1,5 mld EUR (w 2022 r.: 1,5 mld EUR), z czego kwota 32 mln EUR zostanie ujęta w fakturze za wrzesień 2024 r. i zapłacona przez Zjednoczone Królestwo w okresie od października 2024 r. do maja 2025 r. Ponadto Zjednoczone Królestwo jest uprawnione do swojego udziału w ostatecznych grzywnach, które nie były już zaległe na dzień 31 grudnia 2023 r. (18 mln EUR, które także zostaną uwzględnione w fakturze za wrzesień 2024 r. i wypłacone Zjednoczonemu Królestwu w okresie od października 2024 r. do maja 2025 r.), i do swojego udziału w ostatecznych grzywnach, które zostały zafakturowane we wrześniu 2023 r., ale nie zostały jeszcze zapłacone na koniec roku (8 mln EUR, wypłacone Zjednoczonemu Królestwu w okresie od stycznia do maja 2024 r.). Całkowity udział Zjednoczonego Królestwa w grzywnach wynosi tym samym 1,6 mld EUR (w 2022 r.: 1,6 mld EUR), z czego 27 mln EUR ma zostać zapłacone w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego (w 2022 r.: 98,6 mln EUR).

Artykuł 143 – Warunkowe zobowiązania finansowe: pożyczki na pomoc finansową, EFIS, EFZR i upoważnienie EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich

Zgodnie z tym artykułem Zjednoczone Królestwo jest zobowiązane do sfinansowania swojej części zobowiązań warunkowych UE związanych z działalnością w zakresie zaciągania i udzielania pożyczek oraz działalnością gwarancyjną, o ile zobowiązania te powstaną i nie zostaną pokryte z istniejących funduszy gwarancyjnych – zob. informacja dodatkowa 4.1 dotycząca powiązanych zobowiązań warunkowych. UE zwróci Zjednoczonemu Królestwu kwoty, które już wpłaciło ono do funduszy gwarancyjnych, a które nie są już potrzebne. Zjednoczone Królestwo ma również prawo do środków powracających z operacji, za które jest współodpowiedzialne. Na dzień 31 grudnia 2023 r. kwota netto, która ma zostać wypłacona Zjednoczonemu Królestwu, w całości w ciągu najbliższych 12 miesięcy, wynosi 233,3 mln EUR (w 2022 r.: 313 mln EUR). Ta kwota netto obejmuje kwotę 243,8 mln EUR, która została zafakturowana Zjednoczonemu Królestwu w kwietniu 2024 r. i uwzględnia udział Zjednoczonego Królestwa w odzyskanych środkach i dochodach netto pobranych w 2023 r. (113,4 mln EUR), nadwyżkę w rezerwach (73,4 mln EUR), dochody wynikające z zarządzania aktywami (51,6 mln EUR), a także 5,4 mln EUR przypadające na dostosowania zidentyfikowane w trakcie ustalonych procedur przeglądu. Na te dostosowania składają się: dostosowanie kwot odzyskanych w 2022 r. w odniesieniu do upoważnienia EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich (- 90 477 EUR), dostosowanie wskaźnika zasilenia rezerw obowiązującego w 2022 r. w odniesieniu do upoważnienia EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich (4,8 mln EUR), dostosowanie kwot odzyskanych w 2022 r. w odniesieniu do EFIS (- 11 778 EUR) oraz dostosowanie wskaźnika zasilenia rezerw obowiązującego w 2022 r. w odniesieniu do EFIS (0,7 mln EUR). Ponadto ta kwota netto obejmuje pozostałe saldo faktury z września 2023 r. w wysokości 10,6 mln EUR, które jest płatne na rzecz UE od stycznia do maja 2024 r.

Artykuł 144 – Instrumenty finansowe

Na podstawie tego artykułu UE zobowiązała się do zwrotu Zjednoczonemu Królestwu jego udziału w środkach powracających pochodzących z operacji finansowych zatwierdzonych do daty wystąpienia, jak również jego udziału w wypłatach dokonanych w ramach operacji finansowych zatwierdzonych po dacie wystąpienia. Na dzień 31 grudnia 2023 r. kwota, która ma zostać wypłacona Zjednoczonemu Królestwu, w całości w ciągu najbliższych 12 miesięcy, wynosi 59,4 mln EUR (w 2022 r.: 54 mln EUR). Kwota ta obejmuje pozostałe saldo faktury z września 2023 r. w wysokości 12 871 EUR, które jest płatne na rzecz Zjednoczonego Królestwa od stycznia do maja 2024 r.

Artykuł 145 – Europejska Wspólnota Węgla i Stali w likwidacji (EWWiS w likwidacji)

Zjednoczone Królestwo jest uprawnione do swojego udziału w aktywach netto EWWiS w likwidacji na dzień 31 grudnia 2020 r., który to udział ma być spłacony w pięciu ratach w dniu 30 czerwca każdego roku, począwszy od 2021 r. Aktywa netto EWWiS w likwidacji na dzień 31 grudnia 2020 r. wynosiły 1,5 mld EUR, z czego udział Zjednoczonego Królestwa wynosi 184 mln EUR. W następstwie płatności trzeciej transzy w wysokości 37 mln EUR w 2023 r. kwota pozostająca do spłaty na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosi 74 mln EUR (w 2022 r.: 111 mln EUR), z czego 37 mln EUR ma zostać zapłacone w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego.

Artykuł 146 – Inwestycje w Europejski Fundusz Inwestycyjny (EFI)

Zjednoczone Królestwo jest uprawnione do swojego udziału w inwestycji UE w opłacony kapitał podstawowy EFI na dzień 31 grudnia 2020 r., który ma być spłacony w pięciu transzach 30 czerwca każdego roku, począwszy od 2021 r. Inwestycja UE w opłacony kapitał podstawowy EFI na dzień 31 grudnia 2020 r. wynosiła 267 mln EUR, z czego udział Zjednoczonego Królestwa wynosi 33 mln EUR. W następstwie płatności trzeciej transzy w wysokości 7 mln EUR kwota pozostająca do spłaty na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosi 13 mln EUR (w 2022 r.: 20 mln EUR), z czego 7 mln EUR ma zostać zapłacone w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego.

Artykuł 147 – Sprawy sądowe

Zjednoczone Królestwo zobowiązało się do wniesienia swojego udziału w płatnościach z budżetu UE wynikających ze spraw sądowych dotyczących interesów finansowych Unii, które staną się wymagalne, pod warunkiem że fakty stanowiące przedmiot tych spraw wystąpiły nie później niż 31 grudnia 2020 r. Biorąc pod uwagę rezerwy i rozliczenia międzyokresowe na koniec roku, jak również rzeczywiste płatności dokonane przez UE w związku ze sprawami sądowymi w 2023 r., szacunkowa kwota, którą będzie musiało zapłacić Zjednoczone Królestwo, wynosi 115 mln EUR (w 2022 r.: 68 mln EUR), z czego 12 mln EUR ma zostać zapłacone w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego.

2.6.1.3. Należności z tytułu grzywien za naruszenie zasad konkurencji

	(w mln EUR)	
	31.12.2023	31.12.2022
Należność z tytułu kwoty grzywien brutto	13 762	13 635
Płatności tymczasowe i ostateczne	(3 014)	(2 980)
Utrata wartości	(887)	(1 235)
Ogółem	9 861	9 420
Długoterminowe	–	–
Krótkoterminowe	9 861	9 420

Grzywny nałożone na przedsiębiorstwa obejmują grzywny za naruszenie zasad konkurencji i opłaty z tytułu przekroczenia poziomu emisji CO₂. Ukarane przedsiębiorstwa, które wniosły lub planują wnieść odwołanie, mają możliwość albo dokonać płatności tymczasowych, albo dostarczyć Komisji gwarancje bankowe. W odniesieniu do łącznej kwoty nieuregulowanych na koniec roku grzywien nieobjętych płatnościami tymczasowymi ani ostatecznymi otrzymano gwarancje na kwotę 9 324 mln EUR (w 2022 r.: 9 066 mln EUR).

Płatności otrzymane od ukaranych przedsiębiorstw są utrzymywane w funduszu BUFI jako inwestycje (zob. informacja dodatkowa 2.4.2.1) albo na rachunkach bankowych (zob. informacja dodatkowa 2.8).

Kwoty odpisów z tytułu utraty wartości są odzwierciedleniem indywidualnej oceny przeprowadzonej przez Komisję w odniesieniu do grzywien niezainkasowanych ani nieobjętych gwarancją, których Komisja nie spodziewa się odzyskać, a także przypadków zmniejszenia grzywiny przez Trybunał.

Roczne przychody z grzywien nałożonych na przedsiębiorstwa wyniosły łącznie 1 414 mln EUR (zob. informacja dodatkowa 3.5), natomiast wydatki, tj. zmniejszenie grzywien decyzjami Trybunału, wyniosły 597 mln EUR (zob. informacja dodatkowa 3.16).

W związku z potencjalną koniecznością zwrotu tymczasowo zapłaconych kwot przedsiębiorstwom, które odwołują się lub mają prawo odwołać się od nałożonych na nie grzywien, wykazuje się zobowiązanie warunkowe w wysokości 1 751 mln EUR – zob. informacja dodatkowa 4.2.1.

2.6.1.4. Naliczone przychody i czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów

	(w mln EUR)	
	31.12.2023	31.12.2022
Naliczone przychody	1 131	1 936
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów związane z transakcjami innymi niż transakcje wymiany	223	315
Ogółem	1 354	2 250
Długoterminowe	567	1 011
Krótkoterminowe	787	1 239

Naliczone przychody obejmują kwotę 1 mld EUR (w 2022 r.: 1,8 mld EUR), którą Komisja spodziewa się odzyskać w obszarze spójności w wyniku analizy i zatwierdzenia rocznych sprawozdań finansowych przedłożonych przez państwa członkowskie. Oczekuje się, że największa część tej kwoty (0,6 mld EUR) zostanie odzyskana dopiero po zamknięciu stanowiących podstawę programów z okresu 2014–2020 (w wyniku środków w ramach inicjatywy inwestycyjnej w odpowiedzi na koronawirusa), w związku z czym jest ona klasyfikowana jako składnik trwały.

2.6.2. Należności z tytułu transakcji wymiany

	(w mln EUR)	
	31.12.2023	31.12.2022
Długoterminowe		
Należności z tytułu gwarancji finansowej	1 666	1 832
Odsetki za zwłokę	365	597
Inne należności	98	103
	2 129	2 532
Krótkoterminowe		
Należności z tytułu gwarancji finansowej	340	369
Od klientów	286	288
Utrata wartości należności od klientów	(158)	(171)
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów związane z transakcjami wymiany	380	291
Odsetki za zwłokę	1 186	2 554
Inne	287	167
	2 321	3 497
Ogółem	4 450	6 029

Odsetki za zwłokę odnoszą się głównie do spraw dotyczących zasobów własnych i do naliczonych odsetek od grzywien objętych gwarancjami udzielonymi przez ukarane przedsiębiorstwa. Spadek odsetek za zwłokę wynika głównie z płatności wynoszącej 1,4 mld EUR dokonanej przez Zjednoczone Królestwo w związku ze sprawą zaniżenia wartości wspomnianej w nocie **2.6.1.1**. Kwota wykazana tu jako należność długoterminowa (0,4 mld EUR) odnosi się do będących w toku podobnych spraw z państwami członkowskimi.

Należności otrzymywane z tytułu umów gwarancji finansowej to przyszłe wynagrodzenie, którego uzyskania UE oczekuje za udzielone gwarancje. Większość gwarancji UE nie jest wynagradzana ani wyceniana poniżej stóp rynkowych. Z tego względu należności otrzymywane z tytułu umów gwarancji finansowej są znacznie niższe od zobowiązania z tytułu umowy gwarancji finansowej (zob. informacja dodatkowa **2.11.2**). Całkowita kwota należności z tytułu umów gwarancji finansowej na dzień 31 grudnia 2023 r. wyniosła 2 006 mln EUR, z czego 1 996 mln EUR sklasyfikowano jako aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt (poziom 3 hierarchii wartości godziwej). W porównaniu z saldem otwarcia, wynoszącym 2 201 mln EUR na dzień 1 stycznia 2023 r., łącznie należności z tytułu umów gwarancji finansowej zmniejszyły się o 195 mln EUR, co wynikało z premii gwarancyjnych otrzymanych w 2023 r. w kwocie 324 mln EUR pomniejszonych o kwotę 129 mln EUR odpowiadającą dodatkowym premiom gwarancyjnym oczekiwanym w przyszłości.

2.7. ZAPASY

	(w mln EUR)	
	31.12.2023	31.12.2022
Materiały naukowe	60	54
Inne	18	28
Ogółem	78	82

2.8. ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY

(w mln EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2023	31.12.2022
<i>Rachunki – administracje finansowe i banki centralne</i>		22 620	21 413
<i>Rachunki bieżące</i>		312	178
<i>Rachunki zaliczkowe</i>		7	8
<i>Przekazanie (środki pieniężne w drodze)</i>		0	–
Rachunki bankowe na potrzeby wykonania budżetu	2.8.1	22 940	21 598
Jednolite podejście do finansowania	2.8.2	12 539	19 929
Instrumenty finansowe	2.8.3	2 279	2 713
Grzywny	2.8.4	540	914
<i>Inne instytucje, agencje i organy</i>		1 281	1 344
<i>Fundusze powiernicze</i>		37	47
Ogółem		39 616	46 544

2.8.1. Rachunki bankowe na potrzeby wykonania budżetu

W tej pozycji ujęto wszelkie środki pieniężne, które Komisja przechowuje na rachunkach bankowych w poszczególnych państwach członkowskich i państwach EFTA (administracja finansowa lub bank centralny), jak również na rachunkach bieżących w bankach komercyjnych, na rachunkach zaliczkowych, a także na rachunkach środków podręcznych (petty cash). Saldo środków pieniężnych na koniec 2023 r. wynika z następujących głównych elementów:

- kwoty niewykonanych środków budżetowych na koniec roku wynoszącej 15 mld EUR, z której 11,4 mld EUR dotyczy dochodów przeznaczonych na określony cel, a 3,6 mld EUR dotyczy środków na płatności (w tym 1,3 mld EUR z EFRG);
- kwoty 3,7 mld EUR należące do zasobów finansowych agencji zarządzanych przez Komisję, która nie została wydana na koniec roku;
- kwoty 3,2 mld EUR, która ma zostać zwrócona państwu członkowskiemu w styczniu 2024 r., oraz
- kwoty 0,7 mld EUR ostatecznych grzywien, których nie zapisano jeszcze w budżecie.

2.8.2. Jednolite podejście do finansowania

Zgodnie z jednolitą strategią finansowania część zaciągniętych pożyczek jest utrzymywana na rachunku bankowym w Europejskim Banku Centralnym (EBC) jako środki pieniężne. Ma to na celu zachowanie płynności na potrzeby przyszłych zobowiązań dotyczących wypłat oraz utrzymanie określonego zabezpieczenia przed utratą płynności, przy jednoczesnym unikaniu nadmiernych sald (zob. również informacje dodatkowe 6.4 i 6.5). Poziom środków pieniężnych na tym rachunku zmienia się w trakcie roku. Na koniec 2023 r. poziom wypłat na rzecz państw członkowskich w ramach NGEU był bardzo wysoki, w wyniku czego saldo środków pieniężnych na rachunku EBC na koniec roku było niższe niż w 2022 r.

2.8.3. Instrumenty finansowe

Kwoty wykazane w tej pozycji obejmują przede wszystkim ekwiwalenty środków pieniężnych, którymi w imieniu Komisji zarządzają powiernicy w celu wdrażania określonych programów za pomocą instrumentów finansowych, które są finansowane z budżetu UE: 1,9 mld EUR na dzień 31 grudnia 2023 r., z czego 0,5 mld EUR dotyczy instrumentu gwarancji kredytowych programu COSME — zob. informacja dodatkowa 4.1.2. Pozycja ta obejmuje również kwotę 0,3 mld EUR w ekwiwalentach środków pieniężnych (depozyty terminowe i krótkoterminowe papiery dłużne przedsiębiorstw) należących do funduszu innowacyjnego zarządzanego przez EBI — zob. informacja dodatkowa 2.4.2.1. Pozycja ta nie obejmuje zabezpieczenia przed utratą płynności związanego ze wspólnym funduszem rezerw (0,1 mld EUR na dzień 31 grudnia 2023 r.), które ulokowano w centralnej jednostce Komisji ds. zarządzania środkami finansowymi. Środki pieniężne należące do instrumentów finansowych mogą zostać wykorzystane tylko na dane programy.

2.8.4. Grzywny

Środki te obejmują kwoty otrzymane w związku z grzywnami nałożonymi na przedsiębiorstwa przez Komisję, w przypadku których postępowanie jest nadal w toku. W przypadkach, gdy została złożona skarga lub gdy nie wiadomo, czy ukarane przedsiębiorstwo złoży skargę, odnośną kwotę wykazuje się jako zobowiązanie warunkowe w informacji dodatkowej 4.2.1. Od 2010 r. wszystkie tymczasowo zainkasowane grzywny nałożone na przedsiębiorstwa są zarządzane przez Komisję w ramach funduszu BUFI i inwestowane w instrumenty finansowe sklasyfikowane jako aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt (zob. informacja dodatkowa 2.4.2), przy czym na koniec roku pewną część aktywów funduszu stanowią środki pieniężne.

ZOBOWIĄZANIA**2.9. ŚWIADCZENIA EMERYTALNO-RENTOWE ORAZ INNE ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE**

2.9.1. Zobowiązania z tytułu systemu świadczeń pracowniczych netto

(w mln EUR)

	System emerytalno-rentowy urzędników europejskich	Inne systemy świadczeń emerytalnych	Wspólny system ubezpieczenia chorobowego	Ogółem na 31.12.2023	Ogółem na 31.12.2022
Zobowiązania z tytułu określonych świadczeń	82 718	1 808	6 735	91 261	81 070
Aktywa programu	nie dotyczy	(34)	(419)	(453)	(453)
Zobowiązania netto	82 718	1 774	6 316	90 808	80 617

Wzrost łącznych zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych wynika głównie ze zwiększenia się zobowiązań netto systemu emerytalno-rentowego urzędników europejskich (PSEO), będącego największym istniejącym systemem. Do zwiększenia się wspomnianych zobowiązań związanych z systemem emerytalno-rentowym dla urzędników europejskich doszło głównie z uwagi na straty aktuarialne spowodowane zmianami w podstawowych założeniach finansowych (zob. informacja dodatkowa 2.9.4). Wynika to ze spadku rzeczywistej stopy dyskontowej w ciągu roku, co częściowo cofnęło wpływ gwałtownego wzrostu stóp obserwowanego w poprzednim roku. Należy jednak zauważyć, że chociaż wzrost lub spadek rzeczywistej stopy dyskontowej wpływa na wzrost kwoty zobowiązania na koniec roku, nie zmienia on kwoty świadczeń, które będą musiały zostać faktycznie wypłacone z budżetu UE na rzecz beneficjentów w przyszłych latach.

Dodatkowy wzrost tych zobowiązań jest spowodowany głównie stratami aktuarialnymi wynikającymi ze zmian założeń demograficznych wskutek aktualizacji aktuarialnej tablicy trwania życia stosowanej w odniesieniu do głównych systemów świadczeń pracowniczych. Odnotowano również wzrost spowodowany rocznym kosztem odsetek (odwrócenie dyskonta zobowiązań).

System emerytalno-rentowy urzędników europejskich

To zobowiązanie z tytułu określonych świadczeń to wartość bieżąca przewidywanych przyszłych płatności, których UE musi dokonać w celu wywiązania się z zobowiązań emerytalno-rentowych wynikających z pracy wykonywanej przez pracowników w okresie bieżącym i w okresach ubiegłych. System ma jednak charakter bieżący, w związku z czym wszystkie płatności, które corocznie muszą zostać dokonane z systemu, są co roku uwzględniane w budżecie UE.

Zgodnie z art. 83 regulaminu pracowniczego świadczenia przewidziane w pracowniczym systemie emerytalno-rentowym pokrywane są z budżetu UE. System ten ma charakter systemu umownego, a państwa członkowskie wspólnie gwarantują wypłacanie tych świadczeń. Obowiązkowe składki emerytalne odejmuje się od wynagrodzeń podstawowych czynnych pracowników – obecnie stanowią one 11,1 % wynagrodzenia. Składki te uznaje się za dochód budżetowy w danym roku i wkład w ogólne finansowanie wydatków UE; zob. również informacja dodatkowa 3.8.

Zobowiązania w ramach systemu emerytalno-rentowego wyceniono na podstawie liczby pracowników objętych systemem emerytalno-rentowym dla urzędników europejskich (pracownicy aktywni zawodowo, pracownicy na emeryturze, byli pracownicy aktywni zawodowo przebywający obecnie na rencie z tytułu niezdolności do pracy oraz osoby pozostające na utrzymaniu zmarłych pracowników) na dzień 31 grudnia 2023 r. oraz obowiązujących na ten dzień zasad określonych w regulaminie pracowniczym. Wycena ta została przeprowadzona w oparciu o przepisy dotyczące rachunkowości określone w MSRSP nr 39 (a zatem zgodnie z regułą rachunkowości UE nr 12).

Inne systemy świadczeń emerytalnych

Pozycja ta obejmuje zobowiązania emerytalno-rentowe wobec członków i byłych członków Komisji, Trybunału Sprawiedliwości, Trybunału Obrachunkowego, Rady oraz Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich i Europejskiego Inspektora Ochrony Danych. W pozycji tej ujęto również zobowiązania dotyczące świadczeń emerytalno-rentowych dla posłów do Parlamentu Europejskiego.

Wspólny system ubezpieczenia chorobowego

Oprócz powyższych systemów świadczeń emerytalnych dokonuje się również wyceny w celu oszacowania zobowiązań UE związanych ze wspólnym systemem ubezpieczenia chorobowego (JSIS) w odniesieniu do kosztów opieki zdrowotnej, które trzeba ponieść po okresie aktywności pracowników (z odliczeniem ich składek). Jak wskazano w informacji dodatkowej **1.5.10**, przy obliczaniu wysokości tych zobowiązań uwzględnia się całkowity okres służby czynnej, co zapewnia spójne uwzględnienie obu systemów – systemu emerytalno-rentowego i systemu ubezpieczenia chorobowego – składających się na pracowniczy program świadczeń po okresie zatrudnienia.

Biorąc pod uwagę obowiązek wiernego przedstawienia ekonomicznego charakteru zaistniałej sytuacji, zgodnie zarówno z regułą rachunkowości UE, jak i z MSRSP, przy przypisywaniu świadczeń do okresów służby nie przyjęto bardziej rygorystycznej interpretacji MSRSP nr 39. Naliczanie kosztów zatrudnienia w przypadku systemu JSIS w pełnym zakresie przez okres 10 lat w odniesieniu do wszystkich urzędników, a nie za okres czynnej służby pracownika, skutkowałoby wzrostem kwoty zobowiązania z tytułu określonych świadczeń na koniec roku o 1,3 mld EUR. Jak już wspomniano, takie bardziej rygorystyczne podejście nie byłoby jednak zgodne z cechą jakościową, jaką jest wierne odzwierciedlenie, a zatem nie uznano by, że dostarcza ono wiarygodnych informacji zgodnie z regułą rachunkowości UE nr 1 i koncepcyjnymi ramami MSRSP. Szacunek ten jest bardzo wrażliwy na zmianę bieżącego statusu administracyjnego personelu (w szczególności na liczbę członków zatrudnionych w oparciu o umowę o pracę na czas określony, co do których przewiduje się, że w przyszłości uzyskają status urzędnika).

2.9.2. Zmiany wartości bieżącej zobowiązania z tytułu określonych świadczeń pracowniczych

Wartość bieżąca zobowiązania z tytułu określonych świadczeń to wartość zdyskontowana przewidywanych przyszłych płatności, których dokonanie wymagane jest do wywiązania się z zobowiązań wynikających z pracy wykonywanej przez pracowników w okresie bieżącym i w okresach ubiegłych.

Poniżej przedstawiono analizę zmian zobowiązań z tytułu określonych świadczeń w bieżącym roku:

	(w mln EUR)			
	System emerytalno-rentowy urzędników europejskich	Inne systemy świadczeń emerytalnych	Wspólny system ubezpieczenia chorobowego	Ogółem
Wartość bieżąca na 31.12.2022	73 126	1 880	6 064	81 070
Ujęte w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności				
Koszty bieżącego zatrudnienia	2 589	67	217	2 873
Koszty odsetek	2 629	61	218	2 908
Koszty przeszłego zatrudnienia	–	(239)	–	(239)
Ujęte w aktywach netto				
Aktualizacja wyceny zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych				
(Zyski)/straty aktuarialne wynikające z korekty założeń	479	8	(71)	415
(Zyski)/straty aktuarialne wynikające z założeń demograficznych	1 892	32	212	2 136

(w mln EUR)

	System emerytalno- rentowy urzędników europejskich	Inne systemy świadczeń emerytalnych	Wspólny system ubezpieczenia chorobowego	Ogółem
(Zyski)/straty aktuarialne wynikające z założeń finansowych	4 176	74	218	4 468
Inne				
Wypłacone świadczenia	(2 172)	(75)	(124)	(2 371)
Wartość bieżąca na 31.12.2023	82 718	1 808	6 735	91 261

Koszt bieżącego zatrudnienia stanowi wzrost wartości bieżącej zobowiązań z tytułu określonych świadczeń wynikający z bieżącego zatrudnienia członków w bieżącym roku.

Koszt odsetek odnosi się do wzrostu w ciągu danego okresu wartości bieżącej zobowiązania z tytułu określonych świadczeń na skutek tego, że termin rozliczenia świadczeń zbliżył się o jeden okres.

Zyski i straty aktuarialne wynikające z korekty założeń odnoszą się do skutków różnic pomiędzy oczekiwaniami przedstawionymi w założeniach na rok 2023 sporządzonych w roku poprzednim a tym, co faktycznie nastąpiło w 2023 r. Pozycja ta odzwierciedla również wpływ nowych pracowników (pracowników uwzględnionych w aktualnym bilansie, ale nieuwzględnionych w poprzednim).

Zyski i straty aktuarialne wynikające ze zmian w wartościach założeń aktuarialnych (zmiennych demograficznych, takich jak rotacja pracowników i umieralność, i finansowych, takich jak stopy dyskontowe i oczekiwane poziomy wzrost wynagrodzeń) powstają, gdy szacunkowe wartości tych założeń są aktualizowane, aby odzwierciedlić podstawowe uwarunkowania.

Świadczenia (np. świadczenia emerytalno-rentowe lub zwroty kosztów leczenia) wypłaca się w trakcie roku zgodnie z zasadami systemu. Wypłata tych świadczeń prowadzi do spadku zobowiązań z tytułu określonych świadczeń.

2.9.3. Aktywa programu

(w mln EUR)

	Inne systemy świadczeń emerytalnych	Wspólny system ubezpieczenia chorobowego	Ogółem
Wartość bieżąca na 31.12.2022	63	390	453
Zmiana aktywów programu netto	(29)	29	(1)
Wartość bieżąca na 31.12.2023	34	419	453

2.9.4. Założenia aktuarialne – świadczenia pracownicze

Główne założenia aktuarialne zastosowane do wyceny dwóch głównych systemów świadczeń pracowniczych UE przedstawiono poniżej:

	2023	2022
System emerytalno-rentowy urzędników europejskich		
Nominalna stopa dyskontowa	3,0 %	3,6 %
Spodziewana stopa inflacji	2,2 %	2,4 %
Rzeczywista stopa dyskontowa	0,8 %	1,1 %
Spodziewana stopa wzrostu przyszłych wynagrodzeń	1,1 %	1,5 %
Wiek emerytalny	63/64/66	63/64/66

	2023	2022
Wspólny system ubezpieczenia chorobowego		
Nominalna stopa dyskontowa	3,1 %	3,6 %
Spodziewana stopa inflacji	2,2 %	2,4 %
Rzeczywista stopa dyskontowa	0,8 %	1,1 %
Spodziewana stopa wzrostu przyszłych wynagrodzeń	1,1 %	1,6 %
Wskaźniki charakteryzujące tendencje dotyczące kosztów leczenia	1,7 %	2,3 %
Wiek emerytalny	63/64/66	63/64/66

Wskaźniki umieralności na 2023 r. oparto na zaktualizowanej tablicy trwania życia unijnych urzędników służby cywilnej (EULT 2023) przy uwzględnieniu dynamicznie rozwijającej się tendencji w horyzoncie 20 lat. Aktualizacja założenia dotyczącego umieralności spowodowała straty aktuarialne wynikające ze zmian założeń demograficznych w 2023 r. i przyczyniła się do ogólnego wzrostu łącznych zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych.

Nominalną stopę dyskontową określa się jako wartość dochodowości obligacji zerokuponowych denominowanych w euro (o okresie zapadalności wynoszącym 19 lat zgodnie ze stanem na grudzień 2023 r. w przypadku systemu emerytalno-rentowego dla urzędników europejskich i 20 lat w przypadku wspólnego systemu ubezpieczenia chorobowego). Zastosowana stopa inflacji to przewidywana stopa inflacji w równoważnym okresie: stopę inflacji przy prognozie rentowności uzyskuje się za sprawą zestawienia rentowności obligacji skarbowych indeksowanych inflacją i zwykłych obligacji skarbowych z głównych europejskich rynków finansowych. Rzeczywistą stopę dyskontową oblicza się na podstawie nominalnej stopy dyskontowej i przewidywanej długoterminowej stopy inflacji.

W 2023 r. kształtowanie się nominalnych stóp procentowych i stóp inflacji doprowadziło do ogólnego spadku rzeczywistej stopy dyskontowej, co odwróciło obserwowany wcześniej wzrost i przyczyniło się do strat aktuarialnych wynikających z założeń finansowych w tym roku.

2.9.5. Analiza wrażliwości

Analiza wrażliwości opiera się na symulacjach, w których zmieniają się wartości odpowiednich założeń – przy założeniu, że pozostałe czynniki pozostają niezmiennione.

Wrażliwość systemu emerytalno-rentowego urzędników europejskich

Zmiana zakładanej stopy dyskontowej o dziesięć punktów bazowych (0,1 %) miałyby następujące skutki:

(w mln EUR)

	2023		2022	
	Wzrost o 0,1 %	Spadek o 0,1 %	Wzrost o 0,1 %	Spadek o 0,1 %
Zobowiązania z tytułu określonych świadczeń	(1 541)	1 585	(1 316)	1 352

Zmiana zakładanej stopy wzrostu wynagrodzeń o dziesięć punktów bazowych (0,1 %) miałyby następujące skutki:

(w mln EUR)

	2023		2022	
	Wzrost o 0,1 %	Spadek o 0,1 %	Wzrost o 0,1 %	Spadek o 0,1 %
Zobowiązania z tytułu określonych świadczeń	1 532	(1 493)	1 312	(1 280)

Zmiana o jeden rok przyjętego wieku emerytalnego miałaby następujące skutki:

(w mln EUR)

	2023		2022	
	Podwyższenie o jeden rok	Obniżenie o jeden rok	Podwyższenie o jeden rok	Obniżenie o jeden rok
Zobowiązania z tytułu określonych świadczeń	(795)	1 076	(727)	988

Wrażliwość wspólnego systemu ubezpieczenia chorobowego

Zmiana o dziesięć punktów bazowych w zakładanych wskaźnikach charakteryzujących tendencje dotyczące kosztów leczenia miałaby następujące skutki:

(w mln EUR)

	2023		2022	
	Wzrost o 0,1 %	Spadek o 0,1 %	Wzrost o 0,1 %	Spadek o 0,1 %
Łączna kwota kosztów bieżącego zatrudnienia oraz kosztów odsetek będących składnikami okresowych kosztów leczenia po okresie zatrudnienia	12	(12)	10	(10)
Zobowiązania z tytułu określonych świadczeń	166	(162)	148	(144)

Zmiana zakładanej stopy dyskontowej o dziesięć punktów bazowych (0,1 %) miałaby następujące skutki:

(w mln EUR)

	2023		2022	
	Wzrost o 0,1 %	Spadek o 0,1 %	Wzrost o 0,1 %	Spadek o 0,1 %
Zobowiązania z tytułu określonych świadczeń	(132)	135	(118)	121

Zmiana zakładanej stopy wzrostu wynagrodzeń o dziesięć punktów bazowych (0,1 %) miałaby następujące skutki:

(w mln EUR)

	2023		2022	
	Wzrost o 0,1 %	Spadek o 0,1 %	Wzrost o 0,1 %	Spadek o 0,1 %
Zobowiązania z tytułu określonych świadczeń	(25)	25	(23)	22

Zmiana o jeden rok przyjętego wieku emerytalnego miałaby następujące skutki:

(w mln EUR)

	2023		2022	
	Podwyższenie o jeden rok	Obniżenie o jeden rok	Podwyższenie o jeden rok	Obniżenie o jeden rok
Zobowiązania z tytułu określonych świadczeń	(188)	199	(173)	184

2.10. REZERWY

(w mln EUR)

	Stan na- 31.12.2022	Dodatkowe rezerwy	Cofnięte kwoty niewyko- rzystane	Kwoty wykorzys- tane	Przesunięcia między kategoriami	Zmiana w szacun- kach	Stan na 31.12.2023
<i>Sprawy sądowe:</i>							
<i>Rolnictwo</i>	277	1	(240)	(37)	–	–	1
<i>Inne</i>	71	754	(1)	(2)	–	1	823
<i>Likwidacja obiektów jądrowych</i>	1 745	–	–	(45)	–	67	1 768
<i>Rezerwy finansowe</i>	1	1	(1)	–	–	0	1
<i>Inne</i>	677	210	(166)	(1)	–	21	742
Ogółem	2 771	966	(408)	(84)	–	90	3 334
Długoterminowe	2 199	135	(241)	(46)	(34)	90	2 102
Krótkoterminowe	571	831	(167)	(38)	34	(0)	1 233

Rezerwy to kwoty oszacowane w wiarygodny sposób, które powstają na skutek przeszłych zdarzeń i prawdopodobnie będą musiały zostać pokryte w przyszłości z budżetu UE.

Sprawy sądowe

W pozycji tej wykazano szacunkowe kwoty, które prawdopodobnie będzie należało wypłacić po zakończeniu roku w związku z toczącymi się sprawami sądowymi. Kwoty ujęte w pozycji „Rolnictwo” obejmują czynności prawne podejmowane przez państwa członkowskie przeciwko decyzjom w ramach kontroli zgodności rozliczeń wydanym w odniesieniu do EFRG oraz EFRROW.

Likwidacja obiektów jądrowych

Od 2017 r. podstawa istnienia rezerwy została zmieniona zgodnie ze zaktualizowaną strategią programu JRC w zakresie likwidacji obiektów jądrowych i gospodarowania odpadami z 2017 r. Przegląd strategii oraz potrzeb w zakresie budżetu i personelu przeprowadzono razem z niezależną grupą ekspertów ds. programu JRC w zakresie likwidacji obiektów jądrowych i gospodarowania odpadami. Jest to najlepszy dostępny szacunek budżetu oraz personelu potrzebnego do ukończenia likwidacji obiektów jądrowych JRC w Isprze, Geel, Karlsruhe i Petten.

Zgodnie z regułami rachunkowości UE ta rezerwa jest indeksowana wskaźnikiem inflacji, a następnie dyskontowana do jej wartości bieżącej netto (w oparciu o krzywą swapu w euro). Na dzień 31 grudnia 2023 r. stan tej rezerwy wynosił w związku z tym 1 768 mln EUR i był podzielony na kwoty, których wykorzystania należy się spodziewać w 2024 r. (34 mln EUR) i później (1 733 mln EUR).

Należy zauważyć, że znaczna niepewność związana z długoterminowym planowaniem likwidacji obiektów jądrowych może mieć wpływ na ten szacunek, który w przyszłości może znacząco wzrosnąć. Główne źródła niepewności są związane ze stanem końcowym likwidowanego obiektu, materiałami jądrowymi, gospodarowaniem odpadami i aspektami związanymi z ich unieszkodliwieniem, niekompletnym określeniem krajowych ram regulacyjnych lub ich brakiem, skomplikowanymi i czasochłonnymi procesami udzielania zezwoleń oraz przyszłymi zmianami na przemysłowym rynku likwidacji.

2.11. ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE

(w mln EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2023	31.12.2022
Długoterminowe			
<i>Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu</i>	2.11.1	430 633	323 798
<i>Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt</i>	2.4.2.2	8	9

(w mln EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2023	31.12.2022
Zobowiązania z tytułu gwarancji finansowych	2.11.2	131	177
		430 771	323 985
Krótkoterminowe			
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	2.11.1	21 424	22 022
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt	2.4.2.2	52	15
Zobowiązania z tytułu gwarancji finansowych	2.11.2	6 137	6 279
		27 613	28 316
Ogółem		458 385	352 301

2.11.1. Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

(w mln EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2023	31.12.2022
Pożyczki zaciągnięte	2.11.1.1	450 561	344 303
Inne zobowiązania finansowe	2.11.1.2	1 496	1 517
Ogółem		452 057	345 820
Długoterminowe		430 633	323 798
Krótkoterminowe		21 424	22 022

2.11.1.1. Pożyczki zaciągnięte

(w mln EUR)

	Jednolite podejście do finansowania	SURE	EFSM	Wsparcie bilansu płatniczego	Pomoc makrofinansowa	Euratom	Ogółem
Ogółem na 31.12.2022	183 129	99 130	46 587	201	14 929	327	344 303
Nowe pożyczki – nominalne	159 205	–	–	–	290	–	159 495
Spląty	(45 400)	–	(3 500)	–	(60)	(13)	(48 973)
Zmiany wartości bilansowej	(4 205)	(145)	7	0	79	(0)	(4 264)
Ogółem na 31.12.2023	292 728	98 984	43 095	201	15 238	314	450 561
Długoterminowe	275 337	98 880	40 084	200	14 488	300	429 290
Krótkoterminowe	17 391	104	3 010	1	750	14	21 271

Nominalna kwota zaciągniętych pożyczek wynosi 458,5 mld EUR (w 2022 r.: 348,0 mld EUR) i są to emisje długoterminowych obligacji, z wyjątkiem jednolitego finansowania, w ramach którego funkcjonują krótkoterminowe eurobony o wartości 15,2 mld EUR (w 2022 r.: 17,0 mld EUR). Nowe pożyczki netto w 2023 r. wyniosły 110,5 mld EUR (kwota nominalna).

Kwoty w kolumnach „SURE”, „EFSM”, „Wsparcie bilansu płatniczego”, „Pomoc makrofinansowa” i „Euratom” odnoszą się do transakcji opartych na zasadzie pożyczek wzajemnych, co oznacza, że w celu sfinansowania jednej umowy pożyczki Komisja dokonuje emisji jednej grupy obligacji, na tych samych warunkach (stopa procentowa, termin zapadalności) – zob. informacja dodatkowa 2.4.1.1.

Z „jednolitego finansowania” pokrywane są pożyczki w ramach NGEU i bezzwrotne wsparcie, a także pożyczki w ramach pomocy makrofinansowej plus dla Ukrainy. Komisja stosuje zbiorowe podejście do finansowania, w ramach którego zaciągane pożyczki nie służą do bezpośredniego pokrycia konkretnych wypłat. Zamiast tego dług jest emitowany zgodnie z rocznym planem zaciągania pożyczek, w formie obligacji długoterminowych i krótkoterminowych bonów. Do emisji tych papierów wartościowych Komisja wykorzystuje aukcje i konsorcja. Następnie przenosi koszty, w najbardziej opłacalny i sprawiedliwy sposób, na pożyczkobiorców – w przypadku pożyczek i do budżetu UE – w przypadku bezzwrotnego wsparcia. Do skutecznego zarządzania płynnością przy tej elastyczności finansowania potrzebne jest również zabezpieczenie przed utratą płynności, zob. informacja dodatkowa 2.8.2. W ramach jednolitej strategii finansowania Komisja emituje krótkoterminowe eurobony (3- lub 6-miesięczne), które można spłacić w ciągu tego samego lub kolejnego roku. Kwota 45,4 mld EUR w pozycji „Spłaty” dotyczy takich pożyczek krótkoterminowych. Nowe pożyczki netto w 2023 r. wyniosły 113,8 mld EUR (kwota nominalna).

Pozycja „Zmiany wartości bilansowej” odpowiada zmianom naliczonych odsetek oraz zmianom premii/dyskont (nowe premie i dyskonta oraz amortyzacja) W przypadku jednolitego finansowania pozycja „Zmiana wartości bilansowej” w szczególności odnosi się do:

- wzrostu naliczonych odsetek o 1,7 mld EUR w związku ze wzrostem zaciągniętych pożyczek;
- wzrostu dyskont o 5,8 mld EUR, co odnosi się głównie do nowych dyskont z tytułu emisji obligacji w 2023 r. W przypadku gdy nominalne stopy procentowe są niższe od stóp rynkowych, pożyczkobiorca otrzymuje wartość mniejszą niż wartość nominalna pożyczek. Różnicą jest kwota dyskonta. Jest ona stopniowo amortyzowana jako koszt finansowy i stanowi element obliczania efektywnej stopy procentowej pożyczki.

Spłata powyższych zaciągniętych pożyczek jest ostatecznie gwarantowana przez budżet UE – zob. informacja dodatkowa 2.4.1.1 – i, co za tym idzie, przez każde państwo członkowskie.

Efektywne stopy procentowe zaciągniętych pożyczek (wyrażone jako przedział stóp procentowych)

	31.12.2023	31.12.2022
<i>Jednolite finansowanie</i>	(0,49) % – 4,03 %	(0,49) % – 3,41 %
SURE	(0,48) % – 2,78 %	(0,48) % – 2,78 %
EFSM	(0,03) % – 3,79 %	(0,03) % – 3,79 %
Wsparcie bilansu płatniczego	2,95 %	2,95 %
Pomoc makrofinansowa	(0,14) % – 3,86 %	(0,14) % – 3,70 %
Euratom	(0,08) % – 4,06 %	(0,08) % – 1,53 %

2.11.1.2. Inne zobowiązania finansowe

(w mln EUR)

	31.12.2023	31.12.2022
Długoterminowe		
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	750	847
Budynki, których cena zakupu płacona jest w ratach	288	296
Inne	306	106
	1 343	1 249
Krótkoterminowe		
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	91	103
Budynki, których cena zakupu płacona jest w ratach	55	48
Inne	7	117
	153	268
Ogółem	1 496	1 517

Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego

(w mln EUR)

	Kwoty do zapłaty w przyszłości			
	< 1 rok	1–5 lat	> 5 lat	Zobowiązania ogółem
Grunty i budynki	87	342	398	827
Inne aktywa trwałe	4	9	–	14
Ogółem na 31.12.2023	91	352	398	841
Część odsetkowa	30	96	55	181
Przyszłe minimalne opłaty leasingowe ogółem na 31.12.2023	121	448	453	1 022
Przyszłe minimalne opłaty leasingowe ogółem na 31.12.2022	143	524	521	1 188

Kwoty związane z leasingiem i z budynkami zostaną sfinansowane z przyszłych budżetów.

W pozycji „Inne” uwzględniono zobowiązania finansowe w wysokości 184 mln EUR odnoszące się do wkładów państw członkowskich i innych darczyńców w programy UE, w szczególności InvestEU (zob. informacja dodatkowa 4.1.1), w przypadku których UE ma obowiązek zwrócić wszelkie niewykorzystane środki podmiotowi wnoszącemu wkład.

2.11.2. Zobowiązania z tytułu gwarancji finansowych

(w mln EUR)

	31.12.2023		31.12.2022	
	Należności z tytułu gwarancji finansowej (Informacja dodatkowa 2.6.2)	Zobowiązania z tytułu gwarancji finansowej	Należności z tytułu gwarancji finansowej (Informacja dodatkowa 2.6.2)	Zobowiązania z tytułu gwarancji finansowej
Programy gwarancji budżetowych UE				
Gwarancje objęte upoważnieniem EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich	51	2 170	47	2 358
Gwarancja EFIS	1 789	1 863	2 039	2 178
Gwarancja EFZR	4	196	3	180
Gwarancja InvestEU	117	920	46	332
Gwarancja ISWMR – „Globalny wymiar Europy”	10	367	0	203
	1 970	5 515	2 134	5 252
Programy instrumentów finansowych UE				
COSME	0	338	0	617
„Horyzont 2020”	9	266	37	422
Inne	27	149	29	166
	36	753	66	1 204
Ogółem	2 006	6 268	2 201	6 456
Długoterminowe	1 666	131	1 832	177
Krótkoterminowe	340	6 137	369	6 279

UE stosuje przedstawienie brutto umów gwarancji finansowej, w którym przychody, jakie mają zostać uzyskane z tytułu gwarancji, są ujmowane jako należności z tytułu gwarancji finansowej (co przedstawiono w dziale dotyczącym należności z tytułu transakcji wymiany – zob. informacja dodatkowa 2.6.2), a zobowiązanie z tytułu gwarancji finansowej jest ujmowane w sposób przedstawiający zobowiązanie UE z tytułu pokrycia przyszłych roszczeń gwarancyjnych.

Gwarancja objęta upoważnieniem EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich i gwarancja EFIS pozostają najbardziej znaczące spośród programów gwarancji finansowej, z zobowiązaniem z tytułu gwarancji finansowej wynoszącym odpowiednio 2 170 mln EUR i 1 863 mln EUR. Podczas gdy w odniesieniu do gwarancji EFIS UE ma prawo do oczekiwanego wynagrodzenia w wysokości 1 789 mln EUR – ujmowanego jako należności z tytułu gwarancji finansowej – w znacznym stopniu pokrywającego zobowiązanie, to z gwarancji objętej upoważnieniem EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich oczekiwane przychody wynoszą 51 mln EUR, pokrywając zatem jedynie niewielki ułamek gwarancji. Wynika to z wysokiego stopnia subsydiowania przez UE upoważnień EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich. W 2023 r. w ramach programów InvestEU i ISWMR – „Globalny wymiar Europy” podpisano nowe umowy gwarancyjne, co doprowadziło do ujęcia nowych zobowiązań z tytułu gwarancji finansowych (zob. również informacja dodatkowa 4.1.1).

Większość pozostałych programów gwarancyjnych UE, w szczególności tych przewidzianych dla finansowania podwyższonego ryzyka przeznaczonego dla MŚP lub sektora innowacji, nie przewiduje wynagrodzenia. Więcej informacji na temat gwarancji w ramach programu „Horyzont 2020” znajduje się w informacji dodatkowej 2.4.2.1, a informacje na temat gwarancji związanych z COSME – w informacji dodatkowej 4.1.2.

2.12. ZOBOWIĄZANIA

(w mln EUR)

	Kwota brutto	Dostosowania	Kwota netto na 31.12.2023	Kwota brutto	Dostosowania	Kwota netto na 31.12.2022
Zestawienia poniesionych wydatków i faktury otrzymane od następujących podmiotów:						
<i>Państwa członkowskie</i>						
<i>EFRROW oraz inne instrumenty na rzecz rozwoju obszarów wiejskich</i>	300	(0)	300	80	(0)	80
<i>EFRR i FS</i>	7 251	(1 995)	5 256	6 258	(1 614)	4 644
<i>EFS</i>	2 062	(310)	1 752	2 796	(368)	2 428
<i>RRF (NGEU)</i>	22 427		22 427	24 629		24 629
<i>Inne</i>	1 124	(225)	899	1 075	(170)	904
<i>Podmioty prywatne i publiczne</i>	1 859	(407)	1 452	1 527	(467)	1 060
Otrzymane zestawienia poniesionych wydatków i faktury ogółem	35 023	(2 937)	32 085	36 366	(2 620)	33 745
EFRG	12 503	nie dotyczy	12 503	15 795	nie dotyczy	15 795
Zobowiązania z tytułu zasobów własnych	3 248	nie dotyczy	3 248	3 764	nie dotyczy	3 764
Zobowiązania różne	2 277	nie dotyczy	2 277	1 679	nie dotyczy	1 679
Inne	402	nie dotyczy	402	357	nie dotyczy	357
Ogółem	53 453	(2 937)	50 516	57 961	(2 620)	55 341

Zobowiązania obejmują faktury i zestawienia poniesionych wydatków, które otrzymano, ale które nie zostały opłacone do końca roku. Początkowo są one ujmowane w momencie otrzymania faktur/zestawień poniesionych wydatków w kwocie roszczeń. Następnie zobowiązania koryguje się, aby odzwierciedlały jedynie kwoty zatwierdzone po dokonaniu przeglądu kosztów oraz kwoty uznane za kwalifikowalne. Kwoty uznane za niekwalifikowalne umieszcza się w kolumnie „Korekty”; największe kwoty dotyczą działań strukturalnych.

Spadek zobowiązań związanych z RRF o 2,2 mld EUR wskazuje, że pod koniec roku otrzymano mniej wniosków o płatność, w odniesieniu do których ocena kamieni milowych i wartości docelowych nadal trwała. Jeśli chodzi o zmniejszenie się zobowiązań związanych z EFRG, więcej szczegółów znajduje się w informacji dodatkowej **2.13**.

Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2013/1303⁽²⁵⁾ i (UE) 2021/1060⁽²⁶⁾ w sprawie wspólnych przepisów (RWP), które ma zastosowanie do funduszy strukturalnych (EFRR i EFS), Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR), przewiduje ochronę budżetu UE poprzez systematyczne zatrzymywanie części płatności okresowych. Po zakończeniu roku obrachunkowego (1 lipca–30 czerwca) określonego w rozporządzeniu w sprawie wspólnych przepisów do lutego zostaje zakończony cykl kontroli polegających na kontrolach zarządczych prowadzonych przez instytucje zarządzające i audytach prowadzonych przez instytucje audytowe. Komisja analizuje dokumenty dające gwarancję i zestawienia wydatków przedłożone przez odpowiednie organy w państwach członkowskich. Zapłaty/odzyskania salda końcowego dokonuje się dopiero po zakończeniu tej oceny i zatwierdzeniu zestawienia wydatków. Kwota zatrzymana zgodnie z tym przepisem na koniec 2023 r. wyniosła 8,9 mld EUR. Część tej kwoty (1,3 mld EUR) uznaje się za niekwalifikowalną na podstawie informacji przedłożonych przez państwa członkowskie w zestawieniach wydatków i również umieszcza w kolumnie „Dostosowania”.

Wnioski o płatności zaliczkowe

Oprócz wspomnianych powyżej kwot na koniec 2023 r. kwota z tytułu wniosków o płatności zaliczkowe, które wpłynęły, lecz nie zostały jeszcze zrealizowane na koniec roku, wyniosła 5,1 mld EUR. Zgodnie z zasadami rachunkowości UE kwot tych nie księguje się jako zobowiązania.

Zobowiązania z tytułu zasobów własnych

Zobowiązania z tytułu zasobów własnych odnoszą się do składek państw członkowskich wnoszonych do budżetu UE, które miały zostać zwrócone na koniec roku. Budżety korygujące wykonuje się zgodnie z art. 10a ust. 3 rozporządzenia (UE, Euratom) nr 609/2014. Duże saldo na dzień 31 grudnia 2023 r. wynikało z przyjęcia budżetu korygującego nr 4/2023 w dniu 22 listopada 2023 r. Zgodnie z tym przepisem odpowiednie kwoty zostały zwrócone państwu członkowskim w pierwszym dniu roboczym w styczniu 2024 r. Podobna sytuacja zaistniała pod koniec 2022 r.

2.13. BIERNE ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE KOSZTÓW I PRZYCHODY PRZYSZŁYCH OKRESÓW

(w mln EUR)

	31.12.2023	31.12.2022
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	76 237	85 870
Przychody przyszłych okresów	182	127
Inne	386	167
Ogółem	76 805	86 164

⁽²⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 320).

⁽²⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wspierania Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 159).

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów mają następującą strukturę:

	(w mln EUR)	
	31.12.2023	31.12.2022
RRF (NGEU)	3 709	17 188
EFRG	28 339	25 316
EFRRROW oraz inne instrumenty na rzecz rozwoju obszarów wiejskich	17 895	19 625
EFRR i FS	11 052	8 741
EFS	3 882	3 366
Inne	11 360	11 633
Ogółem	76 237	85 870

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów odnoszą się do ujmowanych wydatków, w odniesieniu do których Unia nie otrzymała jeszcze zestawień poniesionych wydatków. Spadek w przypadku RRF jest odzwierciedleniem tempa wdrażania tego instrumentu, ponieważ szacunkowa kwota opiera się na prognozowanych płatnościach krótkoterminowych. Spadek w odniesieniu do EFRRROW wynika z faktu, że poprzedni okres programowania dobiega końca; natomiast w nowym okresie programowania nie osiągnięto jeszcze właściwego tempa. Wzrost biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów związanych z EFRG wynika z wolniejszego wdrażania na szczeblu państw członkowskich, jako że wolumen złożonych rzeczywistych zestawień był niższy, niż oczekiwano, a zatem oszacowanie na koniec roku musiało być wyższe. Ten wzrost jest zatem zrównoważony przez odpowiadający mu spadek kwoty zobowiązań – zob. informacja dodatkowa 2.12. W przypadku polityki spójności jedynie niewielka część (1,1 mld EUR) odnosi się do nowego okresu programowania, podczas gdy większość pozostałej kwoty (13,8 mld EUR) dotyczy poprzednich WRF.

AKTYWA NETTO

2.14. KAPITAŁY REZERWOWE

	(w mln EUR)		
	Informacja dodatkowa	31.12.2023	31.12.2022
Inne kapitały rezerwowe		1 052	1 312
Ogółem		1 052	1 312

Kwota ta obejmuje przede wszystkim kapitał rezerwowy EWWiS w likwidacji (620 mln EUR) na aktywa Funduszu Badawczego Węgla i Stali, które utworzono w związku z likwidacją EWWiS w likwidacji, jak również fundusz rezerw Urzędu Unii Europejskiej ds. Własności Intelktualnej, zapewniający ciągłość jego operacji (289 mln EUR).

2.15. KWOTY, DO WNIESIENIA KTÓRYCH NALEŻY WEZWAĆ PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE

	(w mln EUR)
Kwoty, do wniesienia których należy wezwać państwa członkowskie, na 31.12.2022	132 637
Wynik budżetowy za 2022 r. zapisany na dobro państw członkowskich	2 519
Aktualizacja wyceny zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych	6 877
Inne	(249)
Wynik ekonomiczny za rok	71 437
Ogółem kwoty, do wniesienia których należy wezwać państwa członkowskie, na 31.12.2023	213 221

Kwota ta stanowi tę część kosztów poniesionych już przez UE do dnia 31 grudnia, która będzie musiała zostać sfinansowana z przyszłych budżetów. Wiele kosztów ujmowanych jest zgodnie z zasadami rachunkowości memoriałowej w roku N, choć mogą one zostać faktycznie poniesione w roku N+1 (lub później) i sfinansowane w związku z tym z budżetu na rok N+1 (lub później). W związku z ujęciem w sprawozdaniu finansowym tych zobowiązań oraz ze względu na fakt, że odpowiednie kwoty są finansowane z przyszłych budżetów, na koniec roku zobowiązania znacząco przekraczają poziom aktywów. Najbardziej znaczące kwoty, na które należy zwrócić uwagę, odnoszą się do pożyczek zaciągniętych w związku z bezzwrotnym wsparciem w ramach NGEU, do działań EFRG i do zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych.

Należy również zauważyć, że nie ma to wpływu na wynik budżetu – dochody budżetowe powinny zawsze być równe wydatkom budżetowym lub je przewyższać, a każda nadwyżka dochodów zwracana jest państwu członkowskiemu.

Aktualizacja wyceny zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych dotyczy zysków i strat aktuarialnych wynikających z wyceny aktuarialnej tych zobowiązań.

Znaczący wzrost kwot, do wniesienia których należy wezwać państwa członkowskie, obserwowany przez ostatnie dwa lata wynika przede wszystkim z pożyczek związanych z bezzwrotnym wsparciem zaciągniętych w ramach NGEU w tym okresie.

3. INFORMACJE DODATKOWE DO SPRAWOZDANIA Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI

DOCHODY

PRZYCHODY Z TRANSAKCJI INNYCH NIŻ TRANSAKCJE WYMIANY: ZASOBY WŁASNE

3.1. ZASOBY WŁASNE OPARTE NA DNB

Przychody z tytułu zasobów własnych stanowią zasadniczą część przychodów operacyjnych UE. Spośród czterech kategorii zasobów własnych najbardziej znaczące są zasoby oparte na DNB (dochodzie narodowym brutto). DNB każdego państwa członkowskiego obciążane jest jednolitą stawką procentową. Zasoby oparte na DNB pozwalają zbilansować dochody i wydatki, tzn. finansują tę część budżetu, która nie jest pokrywana z innych źródeł dochodu. Spadek stanu zasobów opartych na DNB w 2023 r. w porównaniu z 2022 r. był spowodowany szeregiem czynników, jak na przykład wzrost kwot innych rodzajów zasobów własnych (takich jak zasoby oparte na VAT i na odpadach opakowaniowych z tworzyw sztucznych), wzrost innych przychodów i spadek środków na płatności.

3.2. TRADYCYJNE ZASOBY WŁASNE

Tradycyjne zasoby własne odnoszą się głównie do cel, w przypadku których państwa członkowskie zatrzymują — na poczet kosztów poboru — 25 % kwot, a zatem w powyższych liczbach uwzględniono to odliczenie. Poziom należności celnych przywozowych zasadniczo jest odzwierciedleniem zestawienia wahań wartości przywozu spoza UE oraz zmian we wspólnej taryfie celnej, która w wielu sytuacjach była obniżana w wyniku negocjacji w ramach Światowej Organizacji Handlu (WTO) oraz szczególnych porozumień, w których przyznawano preferencje taryfowe pewnym partnerom handlowym lub pewnym produktom. Poziom ten zależy zatem również od ogólnej sytuacji gospodarczej, wysokości cen na świecie i wpływu kursów walutowych.

3.3. ZASOBY WŁASNE OPARTE NA VAT

Zasoby własne oparte na VAT oblicza się zgodnie z podstawą opodatkowania VAT w państwach członkowskich. Podstawy VAT zostały w tym celu ujednoczone zgodnie z zasadami UE. Jednolita stawka poboru wynosząca 0,30 % ma zastosowanie do łącznej kwoty wpływów VAT pobieranej przez każde państwo członkowskie za wszystkie dostawy podlegające opodatkowaniu, podzielonej przez średnią ważoną stawkę VAT. Podstawa VAT jest ograniczona do 50 % DNB każdego państwa członkowskiego.

3.4. ZASOBY WŁASNE OPARTE NA ODPADACH OPAKOWANIOWYCH Z TWORZYW SZTUCZNYCH

Jednolita stawka poboru wynosząca 0,80 EUR za kilogram ma zastosowanie do masy odpadów opakowaniowych z tworzyw sztucznych wytwarzanych w każdym państwie członkowskiemu, które nie są poddawane recyklingowi. Odpady opakowaniowe z tworzyw sztucznych, które nie zostały poddane recyklingowi w danym roku, oblicza się jako różnicę między wytworzonymi odpadami opakowaniowymi z tworzyw sztucznych a odpadami opakowaniowymi z tworzyw sztucznych poddanych recyklingowi w tym roku w danym państwie członkowskiemu. Bułgaria, Czechy, Estonia, Grecja, Hiszpania, Chorwacja, Włochy, Cypr, Łotwa, Litwa, Węgry, Malta, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowenia i Słowacja są uprawnione do określonych rocznych obniżek ryczałtowych swoich wkładów w postaci zasobów własnych opartych na odpadach opakowaniowych z tworzyw sztucznych. Ten stosunkowo nowy zasób własny wprowadzono w 2021 r. wraz z wejściem w życie nowej decyzji w sprawie zasobów własnych (decyzja Rady (UE, Euratom) 2020/2053⁽²⁷⁾).

⁽²⁷⁾ Decyzja Rady (UE, Euratom) 2020/2053 z dnia 14 grudnia 2020 r w sprawie systemu zasobów własnych Unii Europejskiej oraz uchylająca decyzję 2014/335/UE, Euratom (Dz.U. L 424 z 15.12.2020, s. 1).

PRZYCHODY Z TRANSAKCYJ INNYCH NIŻ TRANSAKCYJE WYMIANY: PRZESUNIĘCIA ŚRODKÓW**3.5. GRZYWNY**

Przychody wynoszące 1 748 mln EUR (w 2022 r.: 915 mln EUR) dotyczą głównie grzywien nałożonych przez Komisję na przedsiębiorstwa za naruszenie unijnych reguł konkurencji (898 mln EUR) i opłat z tytułu przekroczenia poziomu emisji CO₂ (516 mln EUR), a także grzywien nałożonych na państwa członkowskie za naruszenia prawa UE (382 mln EUR).

3.6. ODZYSKANIE WYDATKÓW

	(w mln EUR)	
	2023	2022
Zarządzanie dzielone	691	1 110
Zarządzanie bezpośrednie	102	90
Zarządzanie pośrednie	10	19
Ogółem	803	1 219

Ta pozycja obejmuje wystawione przez Komisję nakazy odzyskania środków, realizowane w drodze wpłaty gotówkowej przez dłużnika lub potrącenia należności od późniejszych płatności zarejestrowanych w systemie rachunkowości Komisji. Nakazy odzyskania środków wydaje się w celu odzyskania środków wcześniej wydatkowanych z budżetu UE. Odzyskanie środków dokonywane jest na podstawie kontroli, audytów lub analizy kwalifikowalności – operacje te służą zatem ochronie budżetu UE przed wydatkami poniesionymi z naruszeniem przepisów prawa.

Pozycja ta obejmuje także nakazy odzyskania środków wystawione przez państwa członkowskie beneficjentom środków EFRG, a także zmiany szacunków dotyczących naliczonych przychodów na koniec poprzedniego roku w porównaniu z końcem roku bieżącego.

Kwoty przedstawione w powyższej tabeli odzwierciedlają przychody uzyskane przez wystawienie nakazów odzyskania środków. Z tego względu dane te nie mogą odzwierciedlać i nie odzwierciedlają w pełni środków zastosowanych w celu ochrony budżetu UE, w szczególności w odniesieniu do polityki spójności, w przypadku której istnieją specjalne mechanizmy zapewniające korektę wydatków niekwalifikowalnych i w większości przypadków niewymagające wystawienia nakazu odzyskania środków. Budżet UE jest również chroniony za pośrednictwem wycofywania wydatków i za pośrednictwem odzyskanych płatności zaliczkowych. Zdecydowana większość kwoty ogółem przypada na kwoty odzyskane w ramach zarządzania dzielonego:

Rolnictwo: EFRG i rozwój obszarów wiejskich

W odniesieniu do EFRG oraz EFRROW kwoty ujęte w ramach tej pozycji jako przychód za dany rok to korekty finansowe za ten rok oraz zwroty zgłoszone przez państwa członkowskie i odzyskane w ciągu roku, a także wzrost netto pozostających kwot należnych zgłoszonych przez państwa członkowskie do odzyskania na koniec roku w związku z nadużyciami finansowymi i nieprawidłowościami.

Polityka spójności

Głównymi kwotami związanymi z polityką spójności są kwoty, które Komisja spodziewa się odzyskać od państw członkowskich. Odzyskanie będzie wynikiem badania i zatwierdzenia rocznych sprawozdań finansowych przedłożonych przez państwa członkowskie na początku 2024 r. Kwoty podlegające zwrotowi stanowią zasadniczo różnicę między kwotami wstępnie zadeklarowanymi jako kwalifikowalne w danym roku budżetowym a kwotami potwierdzonymi jako kwalifikowalne w rocznych sprawozdaniach finansowych państw członkowskich. Niska kwota oznacza, że kontrole wprowadzone na poziomie państw członkowskich umożliwiły wykrycie niekwalifikowalnych kwot na wczesnym etapie procesu.

3.7. UMOWA O WYSTĄPIENIU ZJEDNOCZONEGO KRÓLESTWA

Niniejsza sekcja ma związek z kwotami netto należnymi od Zjednoczonego Królestwa na podstawie umowy o wystąpieniu podpisanej po jego wystąpieniu z Unii w 2020 r. (zob. informacja dodatkowa **2.6.1.2**), dostosowywanymi co roku zgodnie z wymogami przewidzianymi w umowie o wystąpieniu. Przychody za 2022 r. wyniosły zero i zamiast nich odnotowano wydatek; wynikał on przede wszystkim ze znaczącego spadku pozostającej do spłaty należności od Zjednoczonego Królestwa w odniesieniu do świadczeń emerytalnych oraz innych świadczeń pracowniczych (art. 142), jak również z dodatkowych kwot płatnych na rzecz Zjednoczonego Królestwa w związku z zasobami własnymi (art. 136).

3.8. INNE PRZYCHODY Z TRANSAKCI INNYCH NIŻ TRANSAKcje WYMIANY

(w mln EUR)

	2023	2022
<i>Wkłady państw członkowskich:</i>		
<i>Fundusz innowacyjny</i>	1 812	3 192
<i>Pomoc zewnętrzna</i>	165	204
<i>Invest EU</i>	179	
<i>Podatki i składki płacone przez personel</i>	1 565	1 439
<i>Wkład innych podmiotów na rzecz KE</i>	3 456	
<i>Wkład EFTA, państw trzecich i krajów przystępujących</i>	1 770	1 307
<i>Przekazanie aktywów</i>	280	321
<i>Korekty budżetowe</i>	(1 058)	3 246
<i>Dostosowania rezerw</i>	407	991
<i>Inne</i>	224	695
Ogółem	8 800	11 395

Wkłady państw członkowskich do funduszu innowacyjnego stanowią przychody związane przede wszystkim ze sprzedażą uprawnień do emisji, które mają być wykorzystane na wsparcie innowacji w zakresie technologii niskoemisyjnych. Spadek w porównaniu z 2022 r. wynika z faktu, że począwszy od 2023 r. dochody z systemu handlu emisjami (ETS) wykorzystuje się teraz do finansowania REPowerEU, zob. poniżej.

Przychody z podatków i składek płaconych przez personel wynikają przede wszystkim z odliczeń od wynagrodzeń pracowników. W tej kategorii istotnymi kwotami są składki w ramach systemu emerytalno-rentowego i kwoty podatku dochodowego.

Wkłady innych podmiotów na rzecz KE obejmują przede wszystkim środki powracające (0,5 mld EUR) przekazywane przez EBI w ramach instrumentu inwestycyjnego AKP (państwa Afryki, Karaibów i Pacyfiku) i instrumentu inwestycyjnego KTZ (kraje i terytoria zamorskie) oraz przychody z aukcji (2,6 mld EUR) wygenerowane za sprawą uprawnień do emisji w ramach ETS, które to źródło finansowania wykorzystano również do zapewnienia dodatkowego wsparcia państwom członkowskim poprzez rozdział REPowerEU.

Wkłady państw EFTA wynoszą 752 mln EUR, a wkłady państw trzecich obejmują głównie wkłady finansowe na rzecz programu „Horyzont Europa” (387 mln EUR).

Korekta budżetowa jest związana głównie z korektami zasobów własnych opartych na VAT i DNB z poprzednich lat budżetowych. W ramach tej operacji Komisja dokonuje redystrybucji całkowitych sald VAT i DNB, dodatnich lub ujemnych, między państwa członkowskie zgodnie z kluczem DNB. W tym roku saldo jest ujemne (- 3 620 mln EUR). W zeszłym roku kwota ta wynosiła zero, ponieważ nastąpiła zmiana przepisów mająca na celu odroczenie terminu płatności sald VAT i DNB. Korekty budżetowe obejmują również nadwyżkę budżetową z poprzedniego roku, która wyniosła 2 519 mln EUR (w 2022 r.: 3 227 mln EUR).

Pozycja „Inne przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany” obejmuje wkład państwa przyjmującego ITER i wkłady członkowskie na rzecz Fusion for Energy, Europejskiego Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej (120,7 mln EUR).

PRZYCHODY Z TRANSAKCI WYMIANY

3.9. PRZYCHODY FINANSOWE

(w mln EUR)

	2023	2022
<i>Odsetki od:</i>		
<i>opóźnień w płatnościach</i>	(121)	(927)
<i>Pożyczki</i>	2 305	1 238

(w mln EUR)

	2023	2022
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 778	124
Pożyczki zaciągnięte	229	325
Inne	9	2
Przychody z tytułu umów gwarancji finansowej	887	1 282
Zyski z aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt		
Instrumenty finansowe niebędące instrumentami pochodnymi	1 695	128
Instrumenty pochodne	149	294
Dywidendy	46	114
Inne	6	20
Ogółem	6 983	2 602

Przychody z tytułu odsetek od zaległych płatności wynikają głównie z należnych grzywien oraz wkładów z tytułu zasobów własnych, których nie wpłacono na czas. Ujemna wartość kwoty jest spowodowana głównie spadkiem przychodów z tytułu naliczonych odsetek za zwłokę w odniesieniu do spraw dotyczących tradycyjnych zasobów własnych związanych z wyrobami włókienniczymi i obuwiem przywiezionymi z Chin przez 27 państw członkowskich (121 mln EUR), o których to sprawach mowa w nocie **2.6.1.1**, oraz spadkiem przychodów z tytułu naliczonych odsetek za zwłokę w odniesieniu do sprawy przeciwko Niderlandom w związku z uchylaniem się od ceł antydumpingowych na panele fotowoltaiczne (177 mln EUR). Zostało to częściowo skompensowane przez wzrost odsetek za zwłokę z tytułu grzywien w wysokości około 135 mln EUR.

Odsetki od pożyczek obejmują kwoty związane z NGEU, które wyniosły 0,7 mld EUR w porównaniu z 0,2 mld EUR w 2022 r. Wzrost ten wynika głównie z dodatkowych pożyczek wypłaconych w 2023 r. Efektywna stopa procentowa również nadal rosła w porównaniu z transakcjami z 2022 r. i zwłaszcza z 2021 r., kiedy to efektywne stopy procentowe były bardzo niskie (zob. informacja dodatkowa **2.4.1**). Kolejne 0,7 mld EUR odsetek dotyczy EFISM. Chociaż niespłacone kwoty są znacznie niższe niż w przypadku NGEU, do wszystkich ma zastosowanie wysoka efektywna stopa procentowa, co wynika ze stóp rynkowych obowiązujących w momencie dokonywania wypłat. Pomoc makrofinansowa odpowiada za 0,5 mld EUR w porównaniu z 0,1 mld EUR w 2022 r. Wzrost ten wynika głównie z nowych wypłat w ramach pomocy makrofinansowej plus w 2023 r. Odsetki od pożyczek w ramach SURE (0,3 mld EUR) są niższe niż w przypadku innych pożyczek, ponieważ do znacznej części transakcji z przeszłości zastosowanie miały niższe lub ujemne stopy procentowe. Zob. również informacja dodatkowa **2.4.1**.

Na przychody z tytułu odsetek od środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych składa się przede wszystkim kwota 1,6 mld EUR, która odnosi się do odsetek na rachunku bankowym w EBC, utrzymywanym na potrzeby zarządzania pulą płynności w związku z jednolitym podejściem do finansowania (zob. informacja dodatkowa **2.8.2**). Zwiększenie się przychodów z tytułu odsetek wynika głównie ze wzrostu rynkowych stóp procentowych od końca 2022 r.

Przychody odsetkowe z tytułu zaciągniętych pożyczek dotyczą głównie SURE i wynikają z ujemnych efektywnych stóp procentowych dla określonych transakcji z przeszłości.

Przychody z tytułu umów gwarancji finansowej dotyczą głównie amortyzacji zobowiązań z tytułu gwarancji finansowych. Można interpretować to jako zwolnienie UE z zobowiązań z tytułu gwarancji za okres, w którym UE pozostawała w gotowości do skompensowania posiadaczom gwarancji ich strat kredytowych. Tym samym ujęcie przychodów z tytułu gwarancji finansowych odzwierciedla wpływ czasu oraz gwarantowaną wartość. Amortyzacje stosuje się do obu rodzajów gwarancji, zarówno tych objętych wynagrodzeniem, jak i tych, za które UE nie pobiera żadnego wynagrodzenia lub pobiera jedynie wynagrodzenie nominalne (zob. informacja dodatkowa **2.11.2**). Wśród gwarancji objętych wynagrodzeniem najbardziej znacząca jest gwarancja EFIS udzielona EBI z tytułu portfela dłużnego w obszarze infrastruktury i innowacji w połączeniu z portfelami dłużnymi w ramach Programu InvestEU od 2022 r. (zob. informacja dodatkowa **4.1.1**). Przychody uzyskane z tytułu gwarancji EFIS w odniesieniu do tych połączonych portfeli dłużnych w 2023 r. wyniosły 295 mln EUR.

Przychody związane z umowami gwarancji finansowych sięgające 887 mln EUR są kompensowane stratami z tytułu utraty wartości zobowiązań wynikających z gwarancji finansowych wynoszącymi 263 mln EUR, które są związane z: uruchomionymi gwarancjami po potrąceniu kwot odzyskanych o wartości 459 mln EUR i niezrealizowanymi zyskami z tytułu utraty wartości wynoszącymi 196 mln EUR (zob. informacje dodatkowe **3.15** i **6.5**). Ponadto UE dotowała programy gwarancji finansowych (762 mln EUR), nie pobierając żadnych premii gwarancyjnych lub pobierając premie gwarancyjne poniżej stóp rynkowych (informacja dodatkowa **3.15**). Łączny wynik netto uzyskany z programów gwarancji finansowych stanowi deficyt w wysokości 138 mln EUR.

Zysk z aktywów finansowych niebędących instrumentami pochodnymi wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt znacznie wzrósł. Największe kwoty odnoszą się do wspólnego funduszu rezerw (0,9 mld EUR) i funduszu innowacyjnego (0,5 mld EUR). Jeśli chodzi o rynki papierów wartościowych, ten rok był lepszy niż 2022 r., zwłaszcza w końcowej części, ze względu na oczekiwania dotyczące obniżek stóp procentowych. Miało to pozytywny wpływ na wartość godziwą obligacji znajdujących się w portfelach UE i doprowadziło do ujęcia wartości godziwej w dużej mierze niezrealizowanych zysków.

3.10. INNE PRZYCHODY Z TRANSAKCI WYMIANY

	(w mln EUR)	
	2023	2022
Przychody z opłat z tytułu świadczonych usług (agencje)	739	694
Dodatnie różnice kursowe	393	330
Sprzedaż towarów	75	121
Udział w wyniku finansowym netto EFI	67	24
Przychody powiązane ze środkami trwałymi	9	26
Inne	679	475
Ogółem	1 963	1 669

Przychody z opłat z tytułu świadczonych usług obejmują głównie opłaty za pozwolenie na dopuszczenie do obrotu pobierane przez Europejską Agencję Leków oraz opłaty za znak towarowy pobrane przez Urząd Unii Europejskiej ds. Własności Intelktualnej.

KOSZTY

3.11. ZARZĄDZANIE DZIELONE

	(w mln EUR)	
Wydatkowane przez państwa członkowskie	2023	2022
Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji	40 716	41 031
Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz inne instrumenty na rzecz rozwoju obszarów wiejskich	14 605	16 073
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego oraz Fundusz Spójności	52 429	43 083
Europejski Fundusz Społeczny	17 665	14 649
Inne	4 251	3 482
Ogółem	129 667	118 318

Spadek o 1,5 mld EUR kosztów związanych z EFRROW i innymi instrumentami na rzecz rozwoju obszarów wiejskich wynika z opóźnień w realizacji programów, jako że 2023 r. był pierwszym rokiem wdrażania nowych planów strategicznych WPR.

W przypadku polityki spójności realizacja nowego okresu programowania zaczyna przyspieszać i przyczynia się do wzrostu kosztów. Ponadto nastąpił znaczny wzrost, wynoszący 2,5 mld EUR, wydatków związanych z zaliczkami dla państw członkowskich w ramach instrumentów finansowych objętych zarządzaniem dzielonym (z wyłączeniem MŚP), ponieważ większość kwot obecnie uznaje się za wydatki poniesione.

Inne koszty dotyczą głównie Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (0,9 mld EUR), pobrexitowej rezerwy dostosowawczej (0,7 mld EUR), azylu i migracji (0,7 mld EUR), Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (0,7 mld EUR), a także Funduszu Solidarności Unii Europejskiej (0,6 mld EUR).

3.12. ZARZĄDZANIE BEZPOŚREDNIE

(w mln EUR)

	2023	2022
Wydatkowane przez Komisję	45 664	78 497
z czego RRF (NGEU)	36 045	69 461
Wydatkowane przez agencje wykonawcze	15 897	14 962
Wydatkowane przez fundusze powiernicze	326	568
Ogółem	61 888	94 027

Mimo znacznego spadku kosztów związanych z RRF realizacja programów zasadniczo przebiegała zgodnie z planem, a postępy w odniesieniu do większości kamieni milowych i wartości docelowych spełniały początkowe oczekiwania.

Pozostała część kwot w ramach zarządzania bezpośredniego dotyczy przede wszystkim realizacji polityki badawczej (9,8 mld EUR) i działań zewnętrznych, które obejmują Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej i jego poprzedników (3,7 mld EUR), jak również operacje w dziedzinie pomocy humanitarnej (1,1 mld EUR). Kolejne 2,8 mld EUR odnosi się do instrumentu „Łącząc Europę” – wspólnego funduszu inwestycji infrastrukturalnych, którego celem jest wprowadzenie inteligentnych sieci w obszarze transportu, energii i telekomunikacji.

3.13. ZARZĄDZANIE POŚREDNIE

(w mln EUR)

	2023	2022
Wydatkowane przez inne agencje i organy UE	4 226	3 615
Wydatkowane przez państwa trzecie	479	630
Wydatkowane przez organizacje międzynarodowe	5 610	4 650
Wydatkowane przez inne podmioty	4 902	4 738
Ogółem	15 218	13 634

Ujęta w kosztach zarządzania pośredniego kwota 6,6 mld EUR dotyczy działań zewnętrznych (głównie obszarów pomocy przedakcesyjnej, pomocy humanitarnej, współpracy międzynarodowej i polityki sąsiedztwa). Dodatkowa kwota 4,1 mld EUR dotyczy zwiększania konkurencyjności Europy (w obszarach takich jak badania naukowe, programy kosmiczne i kształcenie).

3.14. KOSZTY PERSONELU ORAZ RENT I EMERYTUR

(w mln EUR)

	2023	2022
Koszty personelu	8 481	7 957
Koszty rent i emerytur	5 543	6 251
Ogółem	14 023	14 209

Koszty świadczeń emerytalno-rentowych odnoszą się do tych elementów przepływów, które są skutkiem wyceny aktuarialnej zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych różnych od tych ujętych w aktywach netto. W związku z tym nie stanowią one faktycznych rocznych świadczeń emerytalnych i rentowych, które są znacznie niższe i wynoszą 2,4 mld EUR.

3.15. KOSZTY FINANSOWE

(w mln EUR)

	2023	2022
Koszty odsetkowe:		
Pożyczki zaciągnięte	5 762	1 912
Pożyczki	160	161
Leasing finansowy	45	50
Inne	21	31
Umowy gwarancji finansowej – subsydiowane wynagrodzenie	762	514
Straty netto z tytułu utraty wartości przez:		
Umowy gwarancji finansowej	263	362
Pożyczki i należności	6 812	2 108
Straty z aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt:		
Instrumenty finansowe niebędące instrumentami pochodnymi	137	2 344
Instrumenty pochodne	104	126
Strata z tytułu modyfikacji	100	–
Inne	189	29
Ogółem	14 355	7 637

W kosztach odsetkowych z tytułu zaciągniętych pożyczek uwzględniono kwoty dotyczące jednolitego finansowania, które wyniosły 4,4 mld EUR w porównaniu z 0,9 mld EUR w 2022 r. Wzrost ten wynika głównie z wyższych pożyczonych kwot. W przypadku jednolitego finansowania również efektywne stopy procentowe mające zastosowanie do emisji z 2023 r. są wyższe niż w 2022 r. (zob. informacja dodatkowa 2.11.1). Koszty odsetkowe z tytułu EFSM (0,7 mld EUR) są stabilne. Odsetki od pożyczek zaciągniętych w ramach SURE (0,3 mld EUR) są dużo niższe niż w przypadku pozostałych programów, biorąc pod uwagę pożyczone kwoty. Jest to spowodowane faktem, że ich znaczna część charakteryzuje się niższymi lub ujemnymi stopami procentowymi. Powodem wydatku z tytułu odsetek związanego z pożyczkami (pożyczki „wzajemne” o ujemnych stopach procentowych) są również ujemne efektywne stopy procentowe w odniesieniu do niektórych wcześniejszych transakcji w ramach SURE.

Więcej szczegółów na temat kosztów związanych z gwarancjami finansowymi znajduje się w informacji dodatkowej 3.9.

Straty netto z tytułu utraty wartości przez pożyczki i należności odnoszą się głównie do dodatkowej utraty wartości wynoszącej 6,8 mld EUR, którą ujęto w 2023 r., w związku z oczekiwanymi stratami kredytowymi z tytułu pożyczek udzielonych Ukrainie w ramach pomocy makrofinansowej plus (zob. informacje dodatkowe 2.4.1.1 i 6.5).

Strata z tytułu modyfikacji dotyczy przyznanej Ukrainie w 2023 r. dotacji na spłatę odsetek naliczonych od pożyczek udzielonych w ramach nadzwyczajnej pomocy makrofinansowej (zob. informacja dodatkowa 2.4.1.1).

Jeśli chodzi o znaczne zmniejszenie się strat z tytułu aktywów finansowych niebędących instrumentami pochodnymi wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt, więcej szczegółów można znaleźć w informacji dodatkowej 3.9.

3.16. INNE KOSZTY

(w mln EUR)

	2023	2022
Koszty administracyjne i informatyczne	2 687	2 321
Dostosowania rezerw	1 065	769
Koszty związane z aktywami trwałymi	1 443	1 518
Koszty zarządzania gruntami i budynkami	729	686
Ujemne różnice kursowe	314	427

(w mln EUR)

	2023	2022
Koszty leasingu operacyjnego	448	411
Zmniejszenie grzywien decyzją Trybunału	597	1 378
Inne	857	832
Ogółem	8 142	8 342

Łączna kwota wydatków na badania i rozwój ujęta jako koszt w 2023 r. przedstawia się następująco:

(w mln EUR)

	2023	2022
Koszty prac badawczych	452	430
Niekapitalizowane koszty prac rozwojowych	149	133
Ogółem	600	563

3.17. SPRAWOZDAWCZOŚĆ DOTYCZĄCA SEGMENTÓW DZIAŁALNOŚCI WEDŁUG DZIAŁÓW WIELOLETNICH RAM FINANSOWYCH (WRF)

(w mln EUR)

	Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	Spójność i wartości	Zasoby naturalne i środowisko	Migracja i zarządzanie granicami	Odporność, bezpieczeństwo i obrona	Sąsiedztwo i świat	Europejska administracja publiczna	Nieprzydzielone do działów WRF (¹)	Ogółem
Zasoby własne oparte na DNB	–	–	–	–	–	–	–	101 287	101 287
Tradycyjne zasoby własne	–	–	–	–	–	–	–	19 840	19 840
VAT	–	–	–	–	–	–	–	22 526	22 526
Nowe zasoby własne	–	–	–	–	–	–	–	7 225	7 225
Grzywny	–	–	–	–	–	–	–	1 748	1 748
Odzyskanie wydatków	87	60	678	1	0	(25)	0	2	803
Umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa	–	–	–	–	–	–	–	681	681
Inne	1 426	2 919	253	–	–	674	2 078	1 450	8 800
Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany	1 512	2 979	931	1	0	649	2 078	154 758	162 909
Przychody finansowe	1 043	19	2	–	1	265	130	5 523	6 983
Inne	163	(21)	(29)	(0)	(4)	2	488	1 364	1 963
Przychody z transakcji wymiany	1 206	(2)	(27)	(0)	(3)	268	617	6 887	8 946
Przychody ogółem	2 718	2 978	904	0	(3)	917	2 695	161 645	171 855
Koszty wydatkowane przez państwa członkowskie:									
EFRR	–	–	(40 716)	–	–	–	–	–	(40 716)
EFRRROW oraz inne instrumenty na rzecz rozwoju obszarów wiejskich	–	–	(14 605)	–	–	–	–	–	(14 605)
EFRR i FS	–	(52 343)	–	–	–	(86)	–	–	(52 429)
EFS	–	(17 665)	–	–	–	–	–	–	(17 665)
Inne	–	(1 125)	(950)	(1 050)	(69)	(116)	–	(941)	(4 251)

	Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	Spójność i wartości	Zasoby naturalne i środowisko	Migracja i zarządzanie granicami	Odporność, bezpieczeństwo i obrona	Sąsiedztwo i świat	Europejska administracja publiczna	Nieprzydzielone do działań WRF ⁽¹⁾	Ogółem
Wydatkowane przez KE, agencje wykonawcze i fundusze powiernicze	(13 675)	(40 087)	(880)	(350)	(718)	(6 405)	(7)	234	(61 888)
Wydatkowane przez inne agencje i organy UE	(3 339)	(549)	(93)	(1 184)	(230)	(46)	(111)	1 327	(4 226)
Wydatkowane przez państwa trzecie i organizacje międzynarodowe	(539)	(83)	(10)	(181)	(111)	(5 145)	(3)	(16)	(6 090)
Wydatkowane przez inne podmioty	(253)	(3 195)	(3)	(4)	(67)	(1 371)	–	(9)	(4 902)
Koszty personelu oraz rent i emerytur	(516)	(20)	(2)	(1)	(6)	(168)	(11 601)	(1 710)	(14 023)
Koszty finansowe	(1 062)	(11)	(94)	(0)	(0)	(389)	(68)	(12 730)	(14 355)
Umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa								–	–
Inne koszty	(1 824)	(294)	(46)	9	(77)	(279)	(4 368)	(1 264)	(8 142)
Koszty ogółem	(21 208)	(115 373)	(57 398)	(2 762)	(1 278)	(14 004)	(16 158)	(15 110)	(243 292)
Wynik ekonomiczny za rok	(18 490)	(112 395)	(56 495)	(2 761)	(1 280)	(13 087)	(13 463)	146 535	(71 437)

(1) Pozycja „Nieprzydzielone do działań WRF” obejmuje wykonanie budżetu jednostek objętych konsolidacją i wyłączenia konsolidacyjne, operacje pozabudżetowe i programy bez przydziału, w odniesieniu do których kwoty są indywidualnie nieistotne.

Prezentacja przychodów i kosztów według działań wieloletnich ram finansowych opiera się na szacunkach, ponieważ nie wszystkie zobowiązania są powiązane z działami WRF.

4. ZOBOWIĄZANIA I AKTYWA WARUNKOWE

Zobowiązania warunkowe to ewentualne przyszłe zobowiązania płatnicze Unii Europejskiej, które mogą wynikać z poprzednich wydarzeń lub prawnie wiążących zobowiązań, ale które będą zależą od przyszłych wydarzeń nie w pełni zależnych od UE. Dotyczą one głównie udzielonych gwarancji i ryzyka prawnego. **Wszystkie zobowiązania warunkowe, z wyjątkiem tych dotyczących grzywien, gwarancji i instrumentów finansowych do poziomu, w jakim są objęte funduszami (zob. informacja dodatkowa 2.4.2.1), gdyby stały się wymagalne, byłyby w kolejnych latach finansowane z budżetu UE (a tym samym z budżetów państw członkowskich UE).**

4.1. GWARANCJE UDZIELONE Z BUDŻETU UE

4.1.1. Gwarancje udzielone w ramach programów gwarancji budżetowych UE (nominalne)

(w mln EUR)

	31.12.2023			
	Udzielone gwarancje			Zabezpieczone aktywa ⁽¹⁾
	Pułap	Podpisano	Wyłacono	
Gwarancje objęte upoważnieniem EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich	27 729	27 729	19 856	2 962
Gwarancja EFIS	25 591	23 635	21 551	9 175
Gwarancja EFZR	1 077	548	478	765
Gwarancja InvestEU	25 767	6 592	1 433	3 736
Gwarancja na działania zewnętrzne w ramach ISWMR – „Globalny wymiar Europy”	28 115	7 660	634	2 222
Ogółem	108 279	66 163	43 953	18 860

⁽¹⁾ Kwota aktywów zabezpieczonych na gwarancje udzielone w ramach upoważnienia EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich wynosząca 3,0 mld EUR obejmuje także dotychczasowe pożyczki udzielone w ramach pomocy makrofinansowej i przez Euratom oraz powiązane pożyczki zaciągnięte (zob. informacja dodatkowa 2.4.1.1).

(w mln EUR)

	31.12.2022			
	Udzielone gwarancje			Zabezpieczone aktywa ⁽¹⁾
	Pułap	Podpisano	Wyłacono	
Gwarancje objęte upoważnieniem EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich	30 599	30 599	20 909	2 710
Gwarancja EFIS	25 793	24 615	21 084	8 571
Gwarancja EFZR	1 176	522	446	728
Gwarancja InvestEU	21 280	2 108	324	1 722
Gwarancja na działania zewnętrzne w ramach ISWMR – „Globalny wymiar Europy”	27 020	4 515	156	1 067
Ogółem	105 869	62 359	42 919	14 798

⁽¹⁾ Kwota aktywów zabezpieczonych na gwarancje udzielone w ramach upoważnienia EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich wynosząca 2,7 mld EUR obejmuje także dotychczasowe pożyczki udzielone w ramach pomocy makrofinansowej i przez Euratom oraz powiązane pożyczki zaciągnięte (zob. informacja dodatkowa 2.4.1.1).

Powyższe tabele przedstawiają zakres ekspozycji budżetu UE na ewentualne przyszłe płatności związane z gwarancjami udzielonymi grupie EBI lub innym instytucjom finansowym. Wyłacone kwoty odpowiadają kwotom już wyłaconym beneficjentom końcowym, zaś kwoty podpisane obejmują te wyłacone kwoty oraz już podpisane umowy z beneficjentami lub pośrednikami finansowymi, na podstawie których jeszcze nie dokonano wypłat na koniec roku (22,2 mld EUR). Pułap oznacza całkowitą gwarancję, że UE, w ramach swojego budżetu, a tym samym jej państwa członkowskie zobowiązały się do pokrycia kwot, ponieważ w celu ujawnienia maksymalnego poziomu ryzyka, na jaki narażona była UE na dzień 31 grudnia 2023 r., należy uwzględnić operacje zatwierdzone do podpisania, ale jeszcze niepodpisane (42,1 mld EUR).

Programy gwarancji budżetowych mają pokrycie w rezerwach stopniowo tworzonych z budżetu i są przechowywane we wspólnym funduszu rezerw jako bufor płynnościowy, aby pokryć przyszłe uruchomienie gwarancji (zob. informacja dodatkowa 2.4.2.1). W informacji dodatkowej 6.2 przedstawiono środki wprowadzone w celu zapewnienia, aby rezerwy były wystarczające do pokrycia uruchomienia gwarancji w perspektywie średnioterminowej. Ewentualne straty poniesione w ramach programów gwarancji budżetowych, przewyższające poziom przewidziany w rezerwach, będzie należało w każdym razie pokryć z przyszłych budżetów. W przypadku modułu InvestEU dla państw członkowskich UE otrzymuje również kontrgwarancje od państw członkowskich i państw EOG (zob. poniżej).

Gwarancje objęte upoważnieniem EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich

Gwarancje z budżetu UE obejmują pożyczki, na które EBI podpisał umowy i których bank ten udzielił z własnych zasobów państwom trzecim. Na dzień 31 grudnia 2023 r. kwota pożyczek niespłaconych i zabezpieczonych gwarancją UE wyniosła 19 856 mln EUR. Gwarancje budżetowe UE obejmują kwoty:

- 19 534 mln EUR w ramach modułu wspólnego funduszu rezerw przeznaczonego dla Funduszu Gwarancyjnego dla działań zewnętrznych; oraz
- 322 mln EUR bezpośrednio na pożyczki udzielane państwom członkowskim przed przystąpieniem.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. udzielone gwarancje obejmują kwotę 2,1 mld EUR pożyczek, na które podpisano umowy, ale których nie wypłacono i w przypadku których przyszłe wypłaty zależą od zgody UE.

Gwarancja UE udzielona w ramach upoważnienia EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich związana z pożyczkami udzielonymi przez EBI jest ograniczona do 65 % sald należności z tytułu umów podpisanych po 2007 r. (upoważnienia na lata 2007–2013 i 2014–2021). W przypadku umów zawartych przed 2007 r. gwarancja UE ograniczona jest do określonego procentowego pułapu zatwierdzonej wysokości linii kredytowej; w większości przypadku wynosi ona 65 %, ale może także wynosić 70 %, 75 % lub 100 %. W przypadku gdy pułap ten nie zostaje osiągnięty, gwarancja unijna obejmuje pełną kwotę.

Zgodnie z decyzją Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/412⁽²⁸⁾ w ramach Inicjatywy EBI na rzecz budowania odporności udzielono upoważnienia do udzielania pożyczek sektorowi prywatnemu ustanowionego z myślą o projektach służących budowaniu długoterminowej odporności gospodarczej uchodźców, migrantów oraz społeczności przyjmujących i tranzytowych. Budżet Unii otrzymuje wynagrodzenie z tytułu ryzyka podejmowanego w związku z gwarancjami udzielanymi na realizację operacji objętych finansowaniem EBI w kontekście upoważnienia do udzielania pożyczek sektorowi prywatnemu w ramach Inicjatywy EBI na rzecz budowania odporności, co stanowi wyjaśnienie dla należności z tytułu premii dla gwarancji objętej upoważnieniem EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich, która w przeciwnym wypadku byłaby gwarancją nieobjętą wynagrodzeniem (zob. informacja dodatkowa 2.11.2).

Upoważnienie EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich na lata 2014–2020, które wygasło w 2021 r., było ostatnim upoważnieniem w ramach Funduszu Gwarancyjnego dla działań zewnętrznych. Nowe upoważnienie EBI jest objęte gwarancją na działania zewnętrzne wprowadzoną rozporządzeniem ustanawiającym ISWMR – „Globalny wymiar Europy”.

Wypłat z tytułu gwarancji UE dokonuje się z modułu wspólnego funduszu rezerw przewidzianego dla Funduszu Gwarancyjnego dla działań zewnętrznych. W 2023 r. w ramach uruchomionych gwarancji po potrąceniu kwot odzyskanych wypłacono 67 mln EUR (w 2022 r.: 190 mln EUR).

Gwarancja w ramach Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS)

EFIS to inicjatywa mająca na celu zwiększenie zdolności do ponoszenia ryzyka grupy EBI, umożliwiającą EBI zwiększenie swoich inwestycji w UE. Celem EFIS jest wspieranie dodatkowych inwestycji w UE oraz dostępu małych przedsiębiorstw do finansowania. W ramach budżetu UE udzielona zostaje gwarancja w kwocie do 26 mld EUR („unijna gwarancja EFIS”) na podstawie umowy między UE i EBI, zwanej dalej „umową w sprawie EFIS”, aby ochronić EBI przed potencjalnymi stratami, jakie może ponieść w związku ze swoimi operacjami finansowania i operacjami inwestycyjnymi.

Operacje EFIS prowadzone są w ramach dwóch segmentów: obszaru infrastruktury i innowacji (IIW), wdrażanego przez EBI (unijna gwarancja EFIS w wysokości 19 250 mln EUR), oraz segmentu MŚP (SMEW), wdrażanego przez EBI (unijna gwarancja EFIS w wysokości 6 750 mln EUR). Oba segmenty obejmują portfel dłużny oraz portfel kapitałowy. EBI działa na podstawie umowy z EBI w oparciu o gwarancję EBI, która z kolei jest objęta kontrgwarancją w ramach umowy w sprawie EFIS (unijna gwarancja EFIS). W celu poprawy efektywności gwarancji UE i zwiększenia jej zdolności do ponoszenia ryzyka w 2022 r. przyjęto połączenie dwóch portfeli dłużnych w ramach EFIS z Programem InvestEU. Wszelkie uruchomione gwarancje i kwoty odzyskane rozdziela się między gwarancje EFIS i gwarancje InvestEU na podstawie skutecznych gwarantowanych alokacji.

⁽²⁸⁾ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/412 z dnia 14 marca 2018 r. zmieniająca decyzję nr 466/2014/UE w sprawie udzielenia gwarancji UE dla Europejskiego Banku Inwestycyjnego na pokrycie strat poniesionych w związku z działaniami z zakresu finansowania wspierającymi projekty inwestycyjne poza granicami Unii (Dz.U. L 76 z 19.3.2018, s. 30).

UE i EBI odgrywają w EFIS odrębne role. EFIS utworzono w ramach EBI, który finansuje jego operacje (instrumenty dłużne i inwestycje kapitałowe) oraz pożycza w tym celu niezbędne środki na rynkach kapitałowych. Grupa EBI podejmuje decyzje inwestycyjne niezależnie i zarządza operacjami zgodnie ze swoimi zasadami i procedurami. UE udziela gwarancji w odniesieniu do tych operacji i pokrywa straty ponoszone przez EBI do pułapu określonego w gwarancji.

Aby zagwarantować, że inwestycje w ramach EFIS będą ukierunkowane na konkretny cel, jakim jest usunięcie niedoskonałości rynku, oraz że inwestycje te kwalifikują się do ochrony zapewnianej przez gwarancję UE, utworzono specjalną strukturę na potrzeby zarządzania, obejmującą komitet inwestycyjny złożony z niezależnych ekspertów, którzy analizują każdy projekt zaproponowany przez EBI w ramach obszaru infrastruktury i innowacji pod względem kwalifikowalności do ochrony gwarancyjnej UE, oraz radę kierowniczą EFIS, która zapewnia nadzór nad realizacją programu.

Jako że kryteria kontroli oraz wymogi unijnych reguł rachunkowości (oraz MSRSP) w zakresie rachunkowości w odniesieniu do konsolidacji nie są spełnione, w skonsolidowanym sprawozdaniu rocznym UE nie uwzględniono powiązanych gwarantowanych aktywów.

Gwarancja UE udzielona grupie EBI w ramach EFIS została ujęta jako zobowiązanie z tytułu gwarancji finansowej w odniesieniu do portfela dłużnego w obszarze infrastruktury i innowacji i portfela dłużnego segmentu MŚP (SMEW) (zob. informacja dodatkowa 2.11.2) oraz jako instrument pochodny (aktywa lub zobowiązanie finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt) w odniesieniu do obu portfeli kapitałowych (zob. informacja dodatkowa 2.4.2.2). Udzielona gwarancja EFIS obejmuje działania w ramach programów COSME, „Horyzont 2020” i programów dotyczących sektora kultury i sektora kreatywnego objętych LGF oraz programów EaSI w części objętej unijną gwarancją EFIS w ramach portfela dłużnego segmentu MŚP (SMEW).

W 2023 r. z modułu wspólnego funduszu rezerw przeznaczonego dla Funduszu Gwarancyjnego EFIS dokonano wypłat z tytułu uruchomionych gwarancji netto w wysokości 193 mln EUR, co obejmuje pewne kwoty z tytułu uruchomienia gwarancji poniesione w poprzednich latach, ale tymczasowo pokryte z przychodów UE na rachunku rozliczeniowym EFIS prowadzonym przez EBI (2022 r.: 21 mln EUR).

Europejski Fundusz na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (EFZR)

Europejski Fundusz na rzecz Zrównoważonego Rozwoju ustanowiony na mocy rozporządzenia w sprawie EFZR to inicjatywa mająca na celu wspieranie inwestycji w Afryce i inwestycji w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa, aby przyczynić się do zapewnienia zrównoważonego rozwoju i odnieść się do konkretnych społeczno-ekonomicznych przyczyn migracji. Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie EFZR UE została uprawniona do udostępnienia partnerom wykonawczym gwarancji opiewających na kwotę 1,5 mld EUR (dodatkowo zwiększane wkładami zewnętrznymi) na realizację inwestycji i operacji finansowych, aby zmniejszyć poziom ich ryzyka inwestycyjnego. Gwarancja EFZR jest realizowana przy wsparciu wspólnego funduszu rezerw – zob. informacja dodatkowa 2.4.2.1. Na dzień 31 grudnia 2023 r. obowiązywało szesnaście umów gwarancyjnych EFZR. W odniesieniu do jednej z umów gwarancyjnych EFZR (o pułapie gwarancji w wysokości 145 mln EUR), zgodnie z którą UE gwarantuje adekwatność kapitałową funduszu na rzecz zabezpieczenia walutowego, w przypadku uruchomienia gwarancji UE posiada prawo do zwrotu w zakresie otrzymania udziałów w funduszu o równowartości zapłaconej kwoty.

Gwarancja na działania zewnętrzne w ramach ISWMR – „Globalny wymiar Europy”

Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/947⁽²⁹⁾ ustanowiono Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – Globalny Wymiar Europy („Instrument”), obejmujący Europejski Fundusz na rzecz Zrównoważonego Rozwoju Plus („EFZR+”) oraz gwarancję na działania zewnętrzne na lata 2021–2027 WRF. Celem rozporządzenia ustanawiającego ISWMR – „Globalny wymiar Europy” jest zwiększenie spójności i skuteczności działań zewnętrznych UE, a tym samym poprawa realizacji poszczególnych polityk w zakresie działań zewnętrznych.

Gwarancja na działania zewnętrzne wspiera działania EFZR+ objęte gwarancjami budżetowymi, dotyczące pomocy makrofinansowej i pożyczki na rzecz państw trzecich. Jest realizowana przy wsparciu wspólnego funduszu rezerw – zob. informacja dodatkowa 2.4.2.1.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. obowiązywało jedenaście umów gwarancji budżetowych na łączny pułap 28,1 mld EUR, z czego 26,0 mld EUR odnosi się do umowy gwarancyjnej podpisanej z EBI – następcy programu objętego upoważnieniem EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich.

⁽²⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/947 z dnia 9 czerwca 2021 r. ustanawiające Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – Globalny Wymiar Europy, zmieniające i uchylające decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady nr 466/2014/UE oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1601 i rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 480/2009 (Dz.U. L 209 z 14.6.2021, s. 1).

Gwarancja InvestEU

Zgodnie z rozporządzeniem ustanawiającym InvestEU (rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/523⁽³⁰⁾) Komisja może przeznaczyć na wsparcie inwestycji do 26,2 mld EUR w gwarancjach zabezpieczonych budżetem UE. Ta gwarancja UE wspiera inwestycje prywatne i publiczne w czterech obszarach polityki: zrównoważona infrastruktura, badania naukowe, innowacje i cyfryzacja, małe i średnie przedsiębiorstwa oraz inwestycje społeczne i umiejętności. Gwarancję UE otrzymuje kilku partnerów finansowych, takich jak krajowe banki prorozwojowe. Wspierają oni inwestycje, zapewniając pożyczki, gwarancje lub kapitał własny. Przykładowo, partnerzy finansowi mogą udzielać pożyczek MSP, uczestniczyć w funduszach kapitałowych lub udzielać gwarancji bankom komercyjnym w odniesieniu do wypłacanych przez nie pożyczek. Komisja może również przeznaczyć na Fundusz InvestEU unijny budżet na inne programy UE, na przykład HERA Invest (zdrowie), europejski program kosmiczny lub Catalyst (innowacje).

Aby stworzyć bufor kapitałowy na pokrycie strat z inwestycji objętych gwarancją, Komisja stopniowo odkłada środki pieniężne („rezerwy”) z budżetu UE na rzecz wspólnego funduszu rezerw. W rozporządzeniu ustanawiającym InvestEU wyznaczono wskaźnik zasilenia rezerw w wysokości 40 % gwarancji UE.

Gwarancja UE może zostać zwiększona ponad kwotę 26,2 mld EUR, o której mowa powyżej, przy wsparciu ze strony państw członkowskich i państw EOG. Mogą one wnieść wkład finansowy w ramach swojej polityki spójności, funduszy RRF lub budżetów krajowych. W przypadku państw członkowskich wskaźnik zasilenia rezerw ustala się indywidualnie, natomiast w odniesieniu do dodatkowej gwarancji UE zabezpieczonej przez państwa EOG tworzy się z wkładów gotówkowych rezerwy w wysokości 40 % tej gwarancji. Środki pieniężne od państw członkowskich i państw EOG są utrzymywane we wspólnym funduszu rezerw. Kwota, w odniesieniu do której nie utworzono rezerw, jest objęta kontrgwarancjami państw członkowskich i państw EOG. Na dzień 31 grudnia 2023 r. z sześcioma państwami członkowskimi i dwoma państwami EOG zawarto umowy, na podstawie których Komisja może udzielić partnerom finansowym dodatkowej gwarancji UE w wysokości 2,3 mld EUR, z czego 1,7 mld EUR ma być zabezpieczone wkładem gotówkowym, a 0,6 mld EUR – kontrgwarancjami. Faktycznie, do dnia 31 grudnia 2023 r. z kilkoma partnerami wykonawczymi podpisano takie umowy gwarancyjne na kwotę 2,1 mld EUR.

Zobowiązania Zjednoczonego Królestwa wynikające z jego wystąpienia z UE

Zgodnie z art. 143 umowy o wystąpieniu Zjednoczone Królestwo odpowiada wobec Unii za swój udział w warunkowych zobowiązaniach finansowych związanych z operacjami w ramach EFIS, EFZR i upoważnienia EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich zatwierdzonymi do dnia wystąpienia, tj. 31 stycznia 2020 r. W art. 143 wymaga się, aby w przypadku uruchomienia gwarancji dla operacji finansowej, którą zatwierdzono przed datą wystąpienia, Zjednoczone Królestwo było odpowiedzialne wobec Unii za swój udział w płatnościach dokonywanych przez Unię w ramach tych operacji, chyba że może to być pokryte przez udział Zjednoczonego Królestwa w rezerwach utrzymywanych w funduszu gwarancyjnym, tam gdzie jest to właściwe.

W przypadku pożyczek w ramach upoważnienia EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich wartość gwarancji budżetowej UE w dniu wystąpienia, dla operacji zatwierdzonych do daty wystąpienia, wynosiła 33,7 mld EUR. Na dzień 31 grudnia 2023 r. kwota ta zmieniła się na 22,2 mld EUR (w 2022 r.: 24,6 mld EUR). Udział Zjednoczonego Królestwa w tym zobowiązaniu warunkowym na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosi zatem 2,8 mld EUR (na dzień 31 grudnia 2022 r.: 3,1 mld EUR). Jak jednak stwierdzono powyżej, wszelkie zaległości w spłacie tych pożyczek pokrywa się w pierwszej kolejności z modułu wspólnego funduszu rezerw przeznaczony dla Funduszu Gwarancyjnego dla działań zewnętrznych, a Zjednoczone Królestwo wezwano by do wniesienia kwot tylko wtedy, gdyby rezerwy Zjednoczonego Królestwa na ten Fundusz, wynoszące na dzień 31 grudnia 2023 r. 284 mln EUR, nie były wystarczające.

W stosunku do operacji EFIS wartość gwarancji budżetowej UE w dniu wystąpienia, dla operacji zatwierdzonych do daty wystąpienia, wynosiła 23,5 mld EUR. Na dzień 31 grudnia 2023 r. kwota ta pozostała na poziomie 18,6 mld EUR (w 2022 r.: 18,6 mld EUR). Udział Zjednoczonego Królestwa w tym zobowiązaniu warunkowym na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosi zatem 2,3 mld EUR. Wszelkie uruchomienia gwarancji w ramach EFIS pokrywa się w pierwszej kolejności z modułu wspólnego funduszu rezerw przeznaczony dla Funduszu Gwarancyjnego EFIS, a Zjednoczone Królestwo wezwano by do wniesienia kwot tylko wtedy, gdyby rezerwy Zjednoczonego Królestwa na ten Fundusz, wynoszące na dzień 31 grudnia 2023 r. 708 mln EUR, nie były wystarczające.

Ponieważ przed datą wystąpienia partnerzy wykonawczy nie zatwierdzili żadnych operacji w odniesieniu do gwarancji EFZR, Zjednoczone Królestwo nie ma żadnych zobowiązań w tym zakresie.

Udział Zjednoczonego Królestwa w płatnościach dokonanych w 2023 r. na operacje zatwierdzone od dnia wystąpienia do 31 grudnia 2020 r. wyniósł 63 mln EUR (57 mln EUR na EFIS i 6 mln EUR na upoważnienie EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich), odpowiednio zmniejszając rezerwę Zjednoczonego Królestwa. W 2024 r. kwota należna na rzecz Zjednoczonego Królestwa wynosi 233,3 mln EUR (zob. informacja dodatkowa **2.6.1.2**).

⁽³⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/523 z dnia 24 marca 2021 r. ustanawiające Program InvestEU i zmieniające rozporządzenie (UE) 2015/1017 (Dz.U. L 107 z 26.3.2021, s. 30).

4.1.2. Gwarancje udzielone w ramach programów instrumentów finansowych UE (nominalne)

(w mln EUR)

	31.12.2023	31.12.2022
„Horyzont 2020”	2 352	2 649
Instrument „Łącząc Europę”	649	648
COSME	526	674
Inne	511	604
Ogółem	4 037	4 576

Kwoty w powyższej tabeli prezentują pozostające do spłaty kwoty nominalne gwarancji udzielonych w ramach programów instrumentów finansowych UE.

Jak określono w art. 210 ust. 1 rozporządzenia finansowego, wydatki budżetowe związane z instrumentem finansowym i zakres odpowiedzialności finansowej UE **w żadnym wypadku nie przekraczają kwoty zaciągniętego na nie zobowiązania budżetowego**, co wyklucza zobowiązania warunkowe dla budżetu. W praktyce oznacza to, że zobowiązania te posiadają w bilansie odpowiednik po stronie aktywów lub są pokrywane z zaległych zobowiązań budżetowych, które nie zostały ujęte jeszcze jako koszty.

Instrument gwarancji kredytowych programu COSME obejmuje przede wszystkim ograniczone gwarancje w przypadku portfeli finansowania dłużnego o podwyższonym ryzyku (głównie pożyczki) oferowane MSP przez pośredników finansowych. Instrument gwarancji kredytowych programu COSME jest realizowany w imieniu UE przez EFI.

Więcej informacji dotyczących programu „Horyzont 2020” oraz instrumentu „Łącząc Europę” znajduje się także w informacji dodatkowej **2.4.2.1.**

Zobowiązania Zjednoczonego Królestwa wynikające z jego wystąpienia z UE

Jeśli chodzi o zobowiązania warunkowe UE dotyczące kwot zatwierdzonych do daty wystąpienia w odniesieniu do instrumentów finansowych UE, w tym tych wymienionych powyżej, w przypadku wystąpienia któregośkolwiek z tych nieprzewidzianych zdarzeń zostałyby one pokryte z budżetu UE ze środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach powierniczych. W związku z tym Zjednoczone Królestwo nie będzie w zasadzie wzywane do wniesienia żadnych kwot poza swoim udziałem w budżetowych zobowiązaniach pozostających do spłaty zgodnie z art. 140 umowy o wystąpieniu – zob. informacja dodatkowa **2.6.1.2.**

4.2. ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE W ZWIĄZKU ZE SPRAWAMI SĄDOWYMI

4.2.1. Sprawy sądowe dotyczące grzywien

Na dzień 31 grudnia 2023 r. zobowiązania warunkowe związane z grzywnami wynosiły 2 231 mln EUR (w 2022 r.: 2 990 mln EUR). Kwota ta obejmuje grzywny nałożone na przedsiębiorstwa (1 751 mln EUR, zob. informacja dodatkowa **2.6.1.3**) oraz grzywny nałożone na państwa członkowskie (479 mln EUR), w przypadku których dokonano tymczasowej zapłaty i wniesiono odwołanie albo nie wiadomo, czy odwołanie zostanie wniesione. Zobowiązanie warunkowe będzie utrzymywane, dopóki Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej nie wyda wyroku lub dopóki nie upłynie okres odwołania. Uzyskane odsetki od płatności tymczasowych ujęto w wyniku ekonomicznym za dany rok oraz jako zobowiązania warunkowe, tak aby uwzględnić brak pewności co do tytułu prawnego Komisji do tych kwot. Jeżeli UE przegra którąkolwiek ze spraw dotyczących nałożonych grzywien, tymczasowo otrzymane kwoty zostaną zwrócone przedsiębiorstwom lub państwom członkowskim bez wpływu na budżet. Kwota grzywien jest uznawana za dochód budżetowy, dopiero gdy grzywny mają charakter ostateczny (art. 107 rozporządzenia finansowego).

Spadek o 0,8 mld EUR wynika głównie z tymczasowej płatności od jednego ukaranego przedsiębiorstwa, która stała się ostateczna w lutym 2024 r. po wydaniu wyroku przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

4.2.2. *Inne sprawy sądowe*

(w mln EUR)

	31.12.2023	31.12.2022
Rolnictwo	84	194
Inne	73	2 909
Ogółem	157	3 103

Rolnictwo

Są to uzależnione od wyroku Trybunału Sprawiedliwości zobowiązania warunkowe wobec państw członkowskich związane z decyzjami dotyczącymi zgodności odnośnie do EFRG i rozwoju obszarów wiejskich. Ustalenie ostatecznej kwoty zobowiązania oraz roku, w którym kwota wynikająca z pomyślnego zaskarżenia decyzji przed Trybunałem Sprawiedliwości zostanie zapisana w budżecie, zależeć będzie od czasu trwania postępowania przed Trybunałem.

Inne sprawy sądowe

Pozycja ta odnosi się do powództw o odszkodowanie obecnie wniesionych przeciwko UE, innych sporów prawnych oraz szacunkowych kosztów postępowania przed sądem. Należy zauważyć, że w przypadku powództwa o odszkodowanie na mocy art. 340 TFUE strona skarżąca musi udowodnić, że instytucja dopuściła się wystarczająco poważnego naruszenia przepisu prawa przyznającego uprawnienia osobom fizycznym, oraz wykazać faktyczne szkody poniesione przez stronę skarżącą, jak również istnienie związku przyczynowo-skutkowego między bezprawnym działaniem a szkodą. Znaczny spadek w porównaniu z końcem poprzedniego roku wynika głównie z odrzucenia odwołania od oddalonego roszczenia o odszkodowanie wniesionego przeciwko Komisji w związku z decyzją zakazującą połączenia przedsiębiorstw.

Zobowiązania Zjednoczonego Królestwa wynikające z jego wystąpienia z UE

Zgodnie z art. 147 umowy o wystąpieniu Zjednoczone Królestwo odpowiada za swój udział w płatnościach wymaganych do wywiązania się z zobowiązań warunkowych Unii, które stają się wymagalne w związku ze sprawami sądowymi dotyczącymi interesów finansowych Unii, pod warunkiem że stan faktyczny stanowiący przedmiot tych spraw zaistniał nie później niż 31 grudnia 2020 r. Szacowana maksymalna ekspozycja Zjednoczonego Królestwa w tym przypadku wynosi 18 mln EUR (w 2022 r.: 384 mln EUR). W przypadku spraw sądowych, w których uznano za prawdopodobne, że kwoty zostaną wypłacone z budżetu UE (zob. informacja dodatkowa **2.10**), udział Zjednoczonego Królestwa ujmuje się jako część całkowitej kwoty należnej od Zjednoczonego Królestwa – zob. informacje szczegółowe w informacji dodatkowej **2.6.1.2**.

4.3. **AKTYWA WARUNKOWE**

(w mln EUR)

	31.12.2023	31.12.2022
Gwarancje otrzymane:		
Gwarancje wykonania	249	282
Inne gwarancje	6	6
Inne aktywa warunkowe	15	19
Ogółem	270	307

Gwarancji wykonania wymaga się, aby zagwarantować wywiązanie się przez beneficjentów finansowania UE z zobowiązań przewidzianych w umowach zawartych z UE.

5. ZOBOWIĄZANIA BUDŻETOWE I PRAWNE

Niniejsza informacja dodatkowa zawiera informacje na temat procedury budżetowej i przyszłych potrzeb finansowych, a nie na temat zobowiązań istniejących na dzień 31 grudnia 2023 r.

W wieloletnich ramach finansowych (WRF) zatwierdzonych przez państwa członkowskie zdefiniowano programy i określono pulę dla działań w budżecie dotyczące środków na zobowiązania oraz łączną kwotę środków na płatności, w ramach których UE może przyjąć zobowiązania budżetowe i prawne i ostatecznie może dokonać płatności za okres 7 lat – zob. tabela 3.2 w informacjach dodatkowych do sprawozdań z wykonania budżetu.

Zobowiązania prawne odpowiadają programom, projektom, porozumieniom lub podpisanym umowom i są tym samym prawnie wiążące dla UE. Zobowiązanie prawne jest czynnością, poprzez którą urzędnik zatwierdzający zaciąga lub stwierdza zobowiązanie (ciążące na UE), którego skutkiem jest obciążenie finansowe (art. 2 pkt 37 rozporządzenia finansowego).

Zobowiązanie budżetowe jest co do zasady zaciągane przed zobowiązaniem prawnym, jednak w przypadku niektórych wieloletnich programów/projektów jest odwrotnie – odpowiednie zobowiązania budżetowe są zaciągane w rocznych ratach, przez kilka lat, o ile przewiduje to akt podstawowy. Na przykład w odniesieniu do spójności art. 86 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (rozporządzenie (UE) 2021/1060) stanowi, że decyzja Komisji w sprawie przyjęcia programu stanowi zobowiązanie prawne w rozumieniu rozporządzenia finansowego oraz że zobowiązania budżetowe Unii w odniesieniu do każdego programu są podejmowane w ratach rocznych dla każdego funduszu w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2027 r. Inne podstawy prawne mogą zawierać podobne przepisy. Z tego powodu występują kwoty, które UE prawnie zobowiązała się zapłacić, ale zobowiązanie budżetowe nie zostało jeszcze zaciągnięte – zob. informacja dodatkowa 5.2 poniżej.

Jeżeli zobowiązanie budżetowe zostało podjęte, ale kolejne płatności nie zostały jeszcze wykonane, kwota zobowiązań pozostających do spłaty określana jest mianem „RAL” (z fr. „Reste à Liquider”). Może dotyczyć to programów lub projektów, często wieloletnich, które zostały podpisane i w odniesieniu do których płatności będą dokonywane dopiero w późniejszych latach. Stanowią one zobowiązania płatnicze na przyszłe lata. Ponieważ sprawozdania finansowe przygotowuje się na zasadzie memoriału, natomiast sprawozdania z wykonania budżetu przygotowuje się na zasadzie kasowej, część ogólnej niezapłaconej kwoty (RAL) została już dodana do kategorii kosztów i uznana za zobowiązanie w bilansie (zob. informacje dodatkowe 2.12 i 2.13). Koszty te oblicza się na podstawie zestawień poniesionych wydatków/otrzymanych faktur lub szacunkowej realizacji programu lub projektu w przypadku, gdy UE nie otrzymała żadnych zestawień do dnia sprawozdawczego. Po dokonaniu płatności związanych z zobowiązaniami pozostającymi do spłaty (RAL) zobowiązanie wykazane w bilansie zostaje usunięte z ksiąg. Część RAL, których nie dodano jeszcze do kategorii kosztów, nie została ujęta jako zobowiązania, ale zamiast tego wykazano ją poniżej, zob. informacja dodatkowa 5.1.

Poniższe ujawnienia przedstawiają zatem kwoty na dzień 31 grudnia 2023 r., które UE zobowiązała się zapłacić w ramach wykonywania warunków umów i które mają zostać sfinansowane z przyszłych budżetów UE.

(w mln EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2023	31.12.2022
Zobowiązania budżetowe pozostające do spłaty nieujęte jeszcze jako koszty	5.1	466 467	364 503
Istotne zobowiązania prawne	5.2	329 939	406 284
Ogółem		796 407	770 786

5.1. ZOBOWIĄZANIA BUDŻETOWE POZOSTAJĄCE DO SPŁATY NIEUJĘTE JESZCZE JAKO KOSZTY

(w mln EUR)

	31.12.2023	31.12.2022
Zobowiązania budżetowe pozostające do spłaty nieujęte jeszcze jako koszty	466 467	364 503

Powyższa kwota stanowi budżetowe zobowiązania pozostające do spłaty („Reste à Liquider”) w wysokości 543 003 mln EUR (zob. tabela 6.4 w sprawozdaniach z wykonania budżetu), pomniejszone o powiązane kwoty, które w bilansie ujęto jako zobowiązania, zaś w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności jako koszty. Zobowiązania budżetowe pozostające do spłaty (RAL) to kwota otwartych zobowiązań, w przypadku których nie dokonano jeszcze płatności lub umorzenia. Jest to normalną konsekwencją istnienia programów wieloletnich. Znaczący wzrost w porównaniu z 2022 r. związany jest głównie z uwzględnieniem w 2023 r. zobowiązań budżetowych w ramach RRF/REPowerEU.

Należy zauważyć, że zaległe płatności zaliczkowe na dzień 31 grudnia 2023 r. wyniosły 91,7 mld EUR – zob. informacja dodatkowa 2.5. Stanowią one zobowiązania budżetowe, które zostały zapłacone, prowadząc tym samym do zmniejszenia RAL, ale tylko w sytuacji, gdy wypłacone kwoty są nadal uważane za należące do UE – a nie do beneficjenta – do czasu wypełnienia odpowiednich zobowiązań umownych. Są więc takie jak RAL wykazywane powyżej, jednak nie są jeszcze ujmowane jako koszty.

5.2. ISTOTNE ZOBOWIĄZANIA PRAWNE

	(w mln EUR)	
	31.12.2023	31.12.2022
Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna	239 903	298 948
Zasoby naturalne i środowisko	62 365	82 372
Migracja i zarządzanie granicami	5 932	7 414
Bezpieczeństwo i obrona ⁽¹⁾	743	953
ITER	6 926	5 855
Instrument „Łącząc Europę”	5 570	1 811
Programy kosmiczne	2 886	3 548
Horyzont Europa	589	322
Fundusz Solidarności Unii Europejskiej	502	700
Zobowiązania w zakresie bezzwrotnego wsparcia w ramach RRF	357	–
RESCUE	253	–
EURATOM	252	362
Pobrexitowa rezerwa dostosowawcza	–	296
Umowy w sprawie połowów	166	265
Zobowiązania — leasing operacyjny	2 528	2 539
Inne zobowiązania umowne	968	896
Ogółem	329 939	406 284

⁽¹⁾ Od 2023 r. kwoty dotyczące bezpieczeństwa i obrony (w tym dane porównawcze) wykazuje się odrębnie od kategorii „Migracja i zarządzanie granicami”.

Kwoty te odzwierciedlają długoterminowe zobowiązania prawne, które nie mają pokrycia w środkach na zobowiązania w budżecie na koniec roku. Z tytułu tych wiążących zobowiązań będą zaciągane zobowiązania budżetowe i dokonywane wypłaty środków w przyszłych latach.

Niektóre ważne programy (zob. poniżej) mogą być realizowane w rocznych ratach zgodnie z art. 112 ust. 2 rozporządzenia finansowego. Pozwala to UE na podejmowanie prawnych zobowiązań (podpisywanie umów o udzielenie dotacji, umów o delegowaniu zadań oraz umów w sprawie zamówienia publicznego) przekraczających dostępne środki na zobowiązania w danym roku. Z tego powodu znaczna kwota całkowitej alokacji na bieżące WRF mogła zostać już zaangażowana. Dotyczy to w szczególności programów opisanych poniżej:

Fundusze objęte zarządzaniem dzielonym

Są to zobowiązania prawne, które UE zobowiązała się zapłacić przy przyjmowaniu programów operacyjnych związanych z zarządzaniem dzielonym. Decyzja Komisji w sprawie przyjęcia programu operacyjnego stanowi decyzję w sprawie finansowania w rozumieniu art. 110 rozporządzenia finansowego, a po jej notyfikacji zainteresowanemu państwu członkowskiemu – stanowi zobowiązanie prawne w rozumieniu tego rozporządzenia.

W odniesieniu do funduszy objętych zarządzaniem dzielonym art. 86 ust. 2 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (RWP) stanowi, że:

„Zobowiązania budżetowe Unii w odniesieniu do każdego programu są zaciągane przez Komisję w transzach rocznych dla każdego Funduszu w okresie od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2027 r.”.

Kwoty przedstawione w pierwszych czterech pozycjach powyższej tabeli odnoszą się do działu 2A (Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna), działu 3 (Zasoby naturalne i środowisko), działu 4 (Migracja i zarządzanie granicami) i działu 5 (Bezpieczeństwo i obrona) WRF na lata 2021–2027. Reprezentują pozostające kwoty, z których UE zaciągnie zobowiązania budżetowe, a następnie dokona wypłaty po dniu 31 grudnia 2023 r.

ITER – międzynarodowy eksperymentalny reaktor termojądrowy

Zobowiązania te mają pokrywać przyszłe potrzeby w zakresie finansowania obiektów ITER do 2027 r. Wkład UE (Euratom) na rzecz organizacji ITER, obejmujący także wkłady państw członkowskich i Szwajcarii, przekazywany jest za pośrednictwem wspólnego przedsięwzięcia „Fusion for Energy”. Przedmiotowa kwota odzwierciedla przyszłe finansowanie w ramach WRF 2021–2027 ustanowione decyzją Rady (Euratom) 2021/281⁽³¹⁾, w której zatwierdzono stosowanie z rocznych transz. ITER utworzono w celu zarządzania obiektami ITER i zachęcania do wykorzystywania obiektów ITER, podejmowania działań w celu pozyskania społecznego zrozumienia i akceptacji dla energii termojądrowej oraz wszelkich innych działań niezbędnych do osiągnięcia wyznaczonych celów. Organizacja ITER obejmuje UE wraz z różnymi innymi krajami.

Instrument „Łącząc Europę” (CEF2)

CEF2 zapewnia pomoc finansową dla sieci transeuropejskich w formie wsparcia dla projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w sektorach transportu oraz infrastruktury telekomunikacyjnej i energetycznej. Zobowiązania prawne dotyczące instrumentu „Łącząc Europę” obejmują okres wdrażania trwający od 2021 r. do 2027 r. w przypadku części instrumentu dotyczącej energii (z możliwością przedłużenia tego okresu). Podstawą prawną tych zobowiązań jest rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1153⁽³²⁾, w szczególności jego art. 4 ust. 5, zgodnie z którym: „[z]obowiązania budżetowe z tytułu działań trwających dłużej niż jeden rok budżetowy można rozłożyć na roczne transze, na okres dwóch lub więcej lat”.

Programy kosmiczne

Na programy kosmiczne składają się następujące elementy: Galileo, EGNOS, Copernicus, Govsatcom oraz SSA. Największe znaczenie mają programy Galileo, w ramach którego opracowywany jest europejski globalny system nawigacji satelitarnej, oraz Copernicus, związany z unijną obserwacją Ziemi. Wymienione zobowiązania zaciągnięto na okres do 2027 r. W oparciu o rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/696⁽³³⁾ Komisja podpisała umowy o przyznanie wkładu z Europejską Agencją Kosmiczną (ESA), EUMETSAT-em, ośrodkiem Mercator i Europejskim Centrum Prognoz Średnioterminowych. Na podstawie art. 11 ust. 6 rozporządzenia (UE) 2021/696 zezwala się na korzystanie z rocznych rat.

„Horyzont Europa”

Są to kwoty, które zobowiązano się przekazać na program „Horyzont Europa” na rzecz działalności dotyczącej bezpiecznej łączności, początkowych i końcowych ogniw łańcucha poszczególnych elementów przestrzeni kosmicznej. Wymienione zobowiązania zaciągnięto na okres do 2027 r. Na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695⁽³⁴⁾ Komisja podpisała umowy o przyznanie wkładu z ESA. Na podstawie art. 12 ust. 8 rozporządzenia (UE) 2021/695 zezwala się na korzystanie z rocznych rat.

⁽³¹⁾ Decyzja Rady (Euratom) 2021/281 z dnia 22 lutego 2021 r. w sprawie zmiany decyzji 2007/198/Euratom powołującej Europejskie Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej (Dz.U. L 62 z 23.2.2021, s. 41).

⁽³²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1153 z dnia 7 lipca 2021 r. ustanawiające instrument „Łącząc Europę” i uchylające rozporządzenia (UE) nr 1316/2013 i (UE) nr 283/2014 (Dz.U. L 249 z 14.7.2021, s. 38).

⁽³³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/696 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające Unijny program kosmiczny i Agencję Unii Europejskiej ds. Programu Kosmicznego oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 912/2010, (UE) nr 1285/2013 i (UE) nr 377/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE (Dz.U. L 170 z 12.5.2021, s. 69).

⁽³⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1290/2013 i (UE) nr 1291/2013 (Dz.U. L 170 z 12.5.2021, s. 1).

Fundusz Solidarności Unii Europejskiej (FSUE)

Fundusz Solidarności Unii Europejskiej (FSUE) ustanowiono w celu reagowania na poważne klęski żywiołowe i wyrażania solidarności europejskiej z regionami dotkniętymi klęskami w Europie. FSUE ustanowiono rozporządzeniem Rady (WE) nr 2012/2002⁽³⁵⁾ i zmieniono rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 661/2014⁽³⁶⁾ i rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/461⁽³⁷⁾. Przedstawiona kwota reprezentuje zobowiązania prawne, które nie zostały jeszcze pokryte przez zobowiązania budżetowe.

Zobowiązania w zakresie bezwrotnego wsparcia w ramach RRF

RRF jest kluczowym programem NGEU – Instrumentu UE na rzecz Odbudowy. Ustanowiono go rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241⁽³⁸⁾. W jego ramach finansuje się reformy i inwestycje w państwach członkowskich od początku pandemii koronawirusa w lutym 2020 r. do 2026 r. Na podstawie art. 23 rozporządzenia (UE) 2021/241 zezwala się na korzystanie z rocznych rat. W 2023 r. RRF zmieniono rozporządzeniem (UE) 2023/435 w celu zapewnienia państwom członkowskim dodatkowego wsparcia, za pośrednictwem rozdziałów REPowerEU, w odniesieniu do reform i inwestycji zwiększających niezależność, bezpieczeństwo i trwałość dostaw energii w Unii.

RESCUE

RescEU to europejska rezerwa zasobów i zdolności do reagowania utworzona w ramach Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności podczas przeglądu legislacyjnego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1313/2013/UE⁽³⁹⁾, przeprowadzonego w 2019 r. Rezerwa rescEU ma być wykorzystywana w ostateczności, gdy zdolności krajowe i zdolności w ramach europejskiej puli ochrony ludności nie są w stanie zapewnić skutecznej reakcji na klęski lub katastrofy różnego rodzaju. Unia Europejska finansuje te zdolności reagowania jako środek zapewniania gotowości, tak aby były one dostępne w razie potrzeby przeprowadzenia operacji reagowania w ramach Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności. Priorytetowe obszary rozwoju zdolności w ramach rescEU są następujące: gaszenie pożarów lasów z powietrza, incydenty chemiczne, biologiczne, radiologiczne i jądrowe, pilna pomoc medyczna, a także transport i logistyka.

EURATOM

EURATOM jest programem opartym na rozporządzeniu Rady (Euratom) 2021/765⁽⁴⁰⁾. Art. 4 rozporządzenia przewiduje korzystanie z rocznych rat.

Ogólnym celem programu jest prowadzenie działań badawczych i szkoleniowych w dziedzinie jądrowej z naciskiem na ciągłą poprawę bezpieczeństwa jądrowego, jądrowego bezpieczeństwa fizycznego i ochrony radiologicznej, a także przyczynienie się do osiągnięcia celów programu „Horyzont Europa” między innymi w kontekście transformacji energetycznej. Program Euratomu przewiduje dotacje na badania naukowe w drodze konkurencyjnych zaproszeń do składania wniosków i na rzecz wskazanych beneficjentów.

Umowy w sprawie połowów

Są to zobowiązania zaciągnięte wobec państw trzecich w związku z działaniami realizowanymi na mocy międzynarodowych umów w sprawie połowów do 2028 r. Zobowiązania zaciągnięto, opierając się na decyzjach Rady dotyczących poszczególnych państw trzecich (np. umowa między Unią Europejską a Republiką Kiribati i protokół wykonawczy; Dz.U. L, 2023/2187 i 2023/2188, 18.10.2023) i uznawanych za konkretne traktaty międzynarodowe, z którymi wiąże się wieloletnie prawa i obowiązki.

⁽³⁵⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 2012/2002 z dnia 11 listopada 2002 r. ustanawiające Fundusz Solidarności Unii Europejskiej (Dz.U. L 311 z 14.11.2002, s. 3).

⁽³⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 661/2014 z dnia 15 maja 2014 r. zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 2012/2002 ustanawiające Fundusz Solidarności Unii Europejskiej (Dz.U. L 189 z 27.6.2014, s. 143).

⁽³⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/461 z dnia 30 marca 2020 r. zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 2012/2002 w celu zapewnienia pomocy finansowej państwom członkowskim i państwom prowadzącym negocjacje w sprawie przystąpienia do Unii znacząco dotkniętym w związku z poważnym stanem zagrożenia zdrowia publicznego (Dz.U. L 99 z 31.3.2020, s. 9).

⁽³⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17).

⁽³⁹⁾ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1313/2013/EU z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 924).

⁽⁴⁰⁾ Rozporządzenie Rady (Euratom) 2021/765 z dnia 10 maja 2021 r. ustanawiające program badawczo-szkoleniowy Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej na lata 2021–2025 uzupełniający program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz uchylające rozporządzenie (Euratom) 2018/1563 (Dz.U. L 1671 z 12.5.2021, s. 81).

Zobowiązania — leasing operacyjny

Minimalne kwoty, które zobowiązano się zapłacić zgodnie z umowami zasadniczymi w pozostałym okresie obowiązywania tych umów leasingu, przedstawiają się następująco:

(w mln EUR)

	Minimalne opłaty leasingowe			
	< 1 rok	1–5 lat	> 5 lat	Ogółem
Budynki	441	1 051	984	2 476
Sprzęt informatyczny i inne wyposażenie	13	35	5	52
Ogółem	454	1 086	989	2 528

W marcu 2019 r., w związku z notyfikowaniem przez Zjednoczone Królestwo zamiaru wystąpienia z UE oraz rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1718⁽⁴¹⁾ siedziba Europejskiej Agencji Leków (EMA) została przeniesiona z Londynu do Amsterdamu. W dniu 2 lipca 2019 r. Agencja zawarła umowę z właścicielem nieruchomości pełniącej funkcję jej siedziby i od tego czasu podnajmowała pomieszczenia podnajmocy na warunkach zgodnych z warunkami określonymi w umowie najmu, uwzględniając termin podnajmu obowiązujący do wygaśnięcia zawartej przez EMA umowy najmu w czerwcu 2039 r.

Wartości przedstawione w powyższej tabeli obejmują kwotę 375 mln EUR, która nadal pozostaje do uiszczenia na podstawie tej umowy najmu.

Inne zobowiązania umowne

Kwoty ujęte w tej pozycji odpowiadają kwotom zobowiązań, które mają zostać spłacone w okresie obowiązywania umów. Najbardziej znacząca kwota odnosi się do umowy dotyczącej nieruchomości (JMO2) Komisji w Luksemburgu (490 mln EUR).

6. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM

Poniższe informacje odnoszące się do zarządzania ryzykiem finansowym UE dotyczą:

- operacji zaciągania i udzielania pożyczek na pomoc finansową przeprowadzanych przez Komisję za pośrednictwem NGEU, EFSM, wsparcia bilansu płatniczego, pomocy makrofinansowej, instrumentu SURE oraz działań Euratomu;
- operacji finansowych przeprowadzonych przez Komisję w celu wykonania budżetu UE, w tym pobierania grzywien;
- aktywów przechowywanych we wspólnym funduszu rezerw na potrzeby gwarancji budżetowych, EWWiS w likwidacji i portfela BUFI;
- instrumentów finansowych finansowanych z budżetu UE oraz
- programów gwarancji budżetowych UE.

6.1. RODZAJE RYZYKA FINANSOWEGO

UE jest narażona na następujące główne rodzaje ryzyka finansowego wynikającego z jej instrumentów finansowych i ryzykiem tym zarządza:

Ryzyko rynkowe polega na tym, że wartość godziwa instrumentu finansowego lub przyszłe przepływy pieniężne z nim związane będą ulegać wahanom ze względu na zmiany cen rynkowych. Ryzyko rynkowe niesie ze sobą nie tylko potencjał strat, ale i potencjał zysków. Obejmuje ono ryzyko walutowe, ryzyko stopy procentowej oraz inne ryzyko cenowe (takie jak ryzyko cen akcji):

- *Ryzyko walutowe* polega na tym, że wartość operacji UE lub jej inwestycji jest uzależniona od zmian kursów walutowych. Ryzyko to wynika ze zmiany ceny jednej waluty w stosunku do drugiej.

⁽⁴¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1718 z dnia 14 listopada 2018 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 726/2004 w odniesieniu do siedziby Europejskiej Agencji Leków (Dz.U. L 291 z 16.11.2018, s. 3).

- Ryzyko stopy procentowej polega na możliwości spadku wartości papierów wartościowych, w szczególności obligacji, na skutek wzrostu stóp procentowych. Z reguły wyższe stopy procentowe prowadzą do niższych cen obligacji o stałym oprocentowaniu i odwrotnie oraz
- *Inne ryzyko cenowe* polega na tym, że wartość godziwa instrumentu finansowego lub przyszłe przepływy pieniężne z nim związane będą ulegać wahaniom ze względu na zmiany cen rynkowych (inne niż te wynikające z ryzyka stopy procentowej lub ryzyka walutowego), niezależnie od tego, czy zmiany te spowodowane są czynnikami charakterystycznymi dla poszczególnych instrumentów finansowych lub dla ich emitenta czy też czynnikami odnoszącymi się do wszystkich podobnych instrumentów finansowych będących przedmiotem obrotu na rynku.

Ryzyko kredytowe to ryzyko straty spowodowanej niespłaceniem przez dłużnika/pożyczkobiorcę pożyczki lub innej linii kredytowej (kwoty głównej lub odsetek bądź obu) lub niewywiązaniem się w inny sposób z obowiązków umownych. Zdarzenia związane z niewykonaniem zobowiązania obejmują opóźnienia w dokonywaniu spłat, restrukturyzację spłat pożyczkobiorcy i upadłość.

Ryzyko płynności to ryzyko wystąpienia trudności w wypełnieniu przez jednostkę UE obowiązków wynikających z zobowiązań finansowych, których rozliczenie następuje poprzez dostarczenie środków pieniężnych lub innego rodzaju aktywów finansowych.

6.2. POLITYKA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Wycena instrumentów finansowych

Podane poniżej klasy aktywów finansowych i zobowiązań finansowych nie są wyceniane według wartości godziwej: środki pieniężne i ich ekwiwalenty, udzielone pożyczki, należności z tytułu transakcji wymiany inne niż należności z tytułu umów gwarancji finansowej w przypadku zakwalifikowania ich do aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt, zaciągnięte pożyczki, umowy gwarancji finansowej i inne zobowiązania finansowe wyceniane po zamortyzowanym koszcie. Wartość bilansową tych aktywów i zobowiązań finansowych uznaje się za zbliżoną do ich wartości godziwej.

Operacje zaciągania i udzielania pożyczek na pomoc finansową i NGEU

UE dokonuje operacji zaciągania i udzielania pożyczek zgodnie z odpowiednimi rozporządzeniami Rady, decyzjami Rady i Parlamentu Europejskiego oraz – w stosownych przypadkach – z wewnętrznymi wytycznymi. Odpowiednie jednostki operacyjne korzystają z opracowanych przez siebie zbiorów procedur dotyczących poszczególnych dziedzin, takich jak zaciąganie i udzielanie pożyczek. Regularnie określone i oceniane jest ryzyko finansowe i operacyjne, a ponadto weryfikowane jest przestrzeganie wewnętrznych zasad i procedur.

Operacje udzielania pożyczek tradycyjnie były finansowane za pomocą zaciąganych pożyczek wzajemnych, które – w przeciwieństwie do jednolitego podejścia do finansowania – nie powodują powstania otwartych pozycji stopy procentowej ani otwartych pozycji walutowych. Jednolite podejście do finansowania obecnie przyjmuje się wobec instrumentu NGEU i instrumentu pomocy makrofinansowej plus i od 2024 r. będzie stosowane wobec Instrumentu na rzecz Ukrainy, ale można je wykorzystywać również w odniesieniu do innych programów pomocy finansowej. Jednolite podejście do finansowania, początkowo wprowadzone pod nazwą „zróżnicowana strategia finansowania”, opracowano na potrzeby NGEU; łączy ono szeroki zakres instrumentów finansowania (obligacje UE i eurobony) oraz technik finansowania (konsorcja i aukcje) w celu elastycznego zaspokajania długoterminowych i krótkoterminowych potrzeb w zakresie finansowania. W grudniu 2022 r. rozszerzono zakres zróżnicowanej strategii finansowania, aby umożliwić Komisji przeniesienie korzyści płynących z tej bardziej elastycznej i oszczędnej strategii zarządzania długiem na pożyczki na rzecz Ukrainy w ramach pomocy makrofinansowej plus i inne potencjalne przyszłe programy zaciągania i udzielania pożyczek. Powstało w ten sposób jednolite podejście do finansowania dla wszystkich unijnych programów zaciągania i udzielania pożyczek. Zgodnie z tym podejściem Komisja emituje obligacje UE sygnowane jedną marką, zamiast – jak w przeszłości – przeprowadzać odrębnie oznaczone emisje na potrzeby konkretnej polityki.

Zarządzanie ryzykiem związanym z operacjami zaciągania pożyczek i zarządzania długiem oraz z powiązаныmi operacjami udzielania pożyczek

Te ramy zarządzania ryzykiem mają kluczowe znaczenie dla zapewniania odpowiedniej ochrony interesów finansowych Unii i należytego zarządzania finansami w odniesieniu do operacji UE. Choć Komisja Europejska nie jest instytucją finansową, stara się stosować najnowocześniejsze praktyki w zakresie należytego zarządzania ryzykiem w odniesieniu do unijnych operacji zaciągania pożyczek i zarządzania długiem. Mając to na uwadze, najlepsze praktyki w zakresie zarządzania ryzykiem dostosowano do specyfiki Unii Europejskiej jako emitenta oraz do wymogów poszczególnych programów finansowanych za pomocą operacji zaciągania pożyczek. Ostatecznym celem tych ram jest ochrona interesów finansowych i reputacji Unii oraz zapewnienie uczciwości, integralności i przejrzystości operacji NGEU.

Dyrektor ds. ryzyka (CRO) początkowo opracował ramy dotyczące operacji NGEU, obejmujące politykę wysokiego szczebla w zakresie ryzyka i zapewnienia zgodności z przepisami, politykę w zakresie ryzyka płynności rynku i ryzyka płynności finansowania oraz politykę zarządzania ryzykiem operacyjnym. Dyrektor ds. ryzyka określa twarde i miękkie limity oraz kluczowe wskaźniki ryzyka na potrzeby oceny i monitorowania ryzyka związanego z unijnymi operacjami zaciągania pożyczek i zarządzania długiem, a także regularnie przedstawia sprawozdania na temat ryzyka, w których zwraca się uwagę na zgodność z limitami ryzyka, ekspozycje na ryzyko, a także istotne ryzyko i plany ograniczania ryzyka. W odniesieniu do unijnych operacji zaciągania pożyczek i zarządzania długiem na potrzeby zarządzania ryzykiem zastosowano model „trzech linii obrony” w celu: (i) zapewnienia właściwego rozdziału uprawnień i obowiązków; (ii) jasnego zdefiniowania podziału kompetencji oraz (iii) zagwarantowania odrębnych ról i obowiązków w zakresie zarządzania ryzykiem i kontroli nad nim.

Wraz z przyjęciem decyzji wykonawczej Komisji (UE, Euratom) 2022/2544⁽⁴²⁾, w której wprowadzono zróżnicowaną strategię finansowania w odniesieniu do wszystkich unijnych operacji zaciągania pożyczek i zarządzania długiem oraz powiązanych operacji udzielania pożyczek, zakres nadzoru ryzyka sprawowanego przez CRO rozszerzono dodatkowo o:

- operacje zaciągania pożyczek – w ramach zarówno zróżnicowanej strategii finansowania, jak i metody finansowania za pomocą pożyczek wzajemnych – w odniesieniu do programów pomocy finansowej;
- ocenę ryzyka kredytowego dotyczącego powiązanych operacji pożyczkowych polegających na udzielaniu pożyczek państwom członkowskim i państwom spoza UE (państwom będącym beneficjentami) w ramach różnych unijnych programów pomocy finansowej, obejmujących NGEU, pomoc makrofinansową, pomoc makrofinansową plus dla Ukrainy oraz pomoc finansową dla państw trzecich oraz
- operacje zarządzania długiem.

Przy wsparciu ze strony komitetu ds. ryzyka i zgodności z przepisami dyrektor ds. ryzyka wdraża ramy zarządzania ryzykiem za pośrednictwem wewnętrznych polityk i procedur dotyczących ryzyka. Komitet ds. ryzyka i zgodności z przepisami jest wewnętrznym komitetem Komisji, którego rola polega na wspieraniu dyrektora ds. ryzyka w wypełnianiu jego obowiązków. Komitet zajmuje stanowisko w kwestiach związanych z ramami zarządzania ryzykiem w odniesieniu do operacji w ramach NGEU.

Co więcej, dyrektor ds. ryzyka podlega członkowi kolegium odpowiedzialnemu za budżet w zakresie obowiązków określonych w rozdziale 4 decyzji (UE, Euratom) 2023/2825. Dyrektor ds. ryzyka pełni swoją rolę w sposób autonomiczny i jest niezależny w wykonywaniu powierzonych mu zadań i obowiązków.

Zasoby finansowe

Reguły i zasady dotyczące zarządzania operacjami finansowymi Komisji określono w rozporządzeniu (UE, Euratom) nr 609/2014 (zmienionym rozporządzeniami Rady (UE, Euratom) 2016/804⁽⁴³⁾ i (UE, Euratom) 2022/615⁽⁴⁴⁾) i w rozporządzeniu finansowym.

Na podstawie wspomnianych rozporządzeń obowiązują następujące główne zasady:

- Państwa członkowskie wpłacają środki na poczet zasobów własnych na rachunki otwarte w tym celu w imieniu Komisji przez administrację finansową lub krajowy bank centralny. Komisja może obciążać wspomniane rachunki jedynie w celu zaspokojenia potrzeb w zakresie środków pieniężnych.
- Państwa członkowskie wpłacają środki na poczet zasobów własnych w swojej walucie krajowej, natomiast płatności Komisji są denominowane głównie w EUR.
- Nie można przekraczać stanu rachunków bankowych otwartych w imieniu Komisji. Ograniczenie to nie ma zastosowania do rachunków Komisji dotyczących zasobów własnych w przypadku niewykonania zobowiązań z tytułu pożyczek zaciągniętych lub gwarantowanych na mocy rozporządzeń i decyzji Rady UE oraz – na pewnych warunkach – w przypadku gdy zapotrzebowanie na zasoby pieniężne przekracza ilość zasobów pieniężnych znajdujących się na tych rachunkach oraz

⁽⁴²⁾ Decyzja wykonawcza Komisji (UE, Euratom) 2022/2544 z dnia 19 grudnia 2022 r. ustanawiająca ustalenia dotyczące kierowania unijnymi operacjami zaciągania pożyczek i zarządzania długiem w ramach zróżnicowanej strategii finansowania oraz powiązanych operacjami udzielania pożyczek, a także realizowania takich operacji (Dz.U. L 328 z 22.12.2022, s. 109).

⁽⁴³⁾ Rozporządzenie Rady (UE, Euratom) 2016/804 z dnia 17 maja 2016 r. zmieniające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 609/2014 w sprawie metod i procedury udostępniania tradycyjnych zasobów własnych, zasobów własnych opartych na VAT i zasobów własnych opartych na DNB oraz w sprawie środków w celu zaspokojenia potrzeb gotówkowych (Dz.U. L 132 z 21.5.2016, s. 85).

⁽⁴⁴⁾ Rozporządzenie Rady (UE, Euratom) 2022/615 z dnia 5 kwietnia 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE, Euratom) nr 609/2014 w celu zwiększenia przewidywalności dla państw członkowskich oraz doprecyzowania procedur rozstrzygania sporów przy udostępnianiu tradycyjnych zasobów własnych oraz zasobów własnych opartych na VAT i na DNB (Dz.U. L 115 z 13.4.2022, s. 51).

- Środki pieniężne na rachunkach bankowych prowadzonych w walutach innych niż euro są wykorzystywane do płatności w tych samych walutach lub okresowo przeliczane na euro.

Oprócz rachunków prowadzonych na potrzeby zasobów własnych Komisja otwiera inne rachunki w bankach centralnych i bankach komercyjnych w celu dokonywania płatności i otrzymywania wpływów innych niż z tytułu składek państw członkowskich do budżetu.

Operacje skarbcowe i płatnicze są w dużej mierze zautomatyzowane i opierają się na nowoczesnych systemach informatycznych. Aby zagwarantować bezpieczeństwo systemu oraz zapewnić rozdział obowiązków zgodnie z przepisami rozporządzenia finansowego, standardami kontroli wewnętrznej Komisji i zasadami audytu, stosuje się określone procedury.

Zarządzanie operacjami skarbcowymi i płatniczymi Komisji regulują zawarte na piśmie wytyczne i procedury, które mają na celu ograniczenie ryzyka operacyjnego i finansowego oraz zapewnienie odpowiedniego poziomu kontroli. Wspomniane wytyczne i procedury odnoszą się do różnych obszarów działań (np.: wykonywanie płatności i zarządzanie środkami pieniężnymi, prognozy przepływów pieniężnych, ciągłość działania itd.), a ich przestrzeganie jest regularnie sprawdzane.

Zarządzanie aktywami

Kontrola nad poszczególnymi rodzajami ryzyka odnoszącego się do działalności związanej z zarządzaniem aktywami opiera się na specjalnych procedurach zarządzania i procedurach roboczych przyjętych w następstwie analizy porównawczej przeprowadzonej w zestawieniu z najwyższymi standardami przyjętymi przez partnerskie instytucje międzynarodowe. Procedury te poddawane są różnym audytom wewnętrznym i zewnętrznym i zapewniają należyte zarządzanie aktywami.

Komisja opracowała stosowny sposób zarządzania do celów przeglądu oraz zatwierdzenia decyzji technicznych i strategicznych w odniesieniu do operacji w ramach zarządzania aktywami. Za nadzór nad zarządzaniem aktywami odpowiadają komisja ds. ryzyka składająca się z przedstawicieli DG BUDG oraz zarząd ds. aktywów, w którym zasiadają przedstawiciele DG BUDG, DG ECFIN i DG FISMA. Za dyskusję nad decyzjami technicznymi i zatwierdzanie ich odpowiada komisja ds. ryzyka, a decyzje strategiczne przyjmuje komisja ds. ryzyka i zarząd ds. aktywów – przed ostatecznym zatwierdzeniem przez dyrektora generalnego DG BUDG, w porozumieniu z księgowym.

System zarządzania aktywami zapewnia jasne przekazanie uprawnień do podejmowania decyzji i wyraźny podział odpowiedzialności, odpowiednie rozdzielenie obowiązków między jednostkę operacyjną, jednostkę ds. zarządzania ryzykiem a jednostkę rozliczeniową, jasno określone role oraz dobrze zdefiniowane i udokumentowane procedury i procesy oraz mechanizmy kontroli i równowagi na wszystkich poziomach. Procedury zapewnienia zgodności z przepisami gwarantują ramy na potrzeby stosownych zasad dotyczących kodeksu postępowania w celu zapobiegania potencjalnym osobistym konfliktom interesów, jak również na potrzeby zasad zarządzania ryzykiem związanym z wykorzystywaniem informacji wewnętrznych.

Wytyczne dotyczące zarządzania aktywami i wewnętrzne ograniczenia inwestycyjne zapewniają solidne ramy kontroli wewnętrznej w celu zabezpieczenia aktywów. W szczególności papiery wartościowe przechowywane są u powierników, zgodnie z najlepszymi praktykami rynkowymi, natomiast środki pieniężne i depozyty przechowuje się w instytucjach finansowych o wysokim ratingu. Zabezpieczenie aktywów finansowych zapewnia się również w drodze rozdziału obowiązków między zespół odpowiedzialny za inicjowanie umów dotyczących papierów wartościowych a zespół rozliczeniowy zajmujący się rozliczaniem tych aktywów i dotyczącymi ich uzgodnieniami bankowymi. Dodatkową warstwę kontroli gwarantuje zespół księgowych w trakcie procesu uzgodnienia na koniec miesiąca, gdy portfel papierów wartościowych uzgadnia się z oświadczeniem powiernika papierów wartościowych. Zespół ds. uzgodnień bankowych i zespół rozliczeniowy codziennie obserwują wszelkie rozbieżności w zakresie rozliczania i opóźnienia w płatnościach spowodowane przez kontrahentów. Aby monitorować przestrzeganie ram kontroli, odpowiednim zainteresowanym stronom okresowo przedstawia się sprawozdania zawierające wyczerpujący zestaw wskaźników wykonania i ryzyka w odniesieniu do aktywów objętych zarządzaniem.

W wytycznych dotyczących zarządzania aktywami oraz w strategiach dotyczących ryzyka i strategiach inwestycyjnych wyznaczono określone progi i ograniczenia, aby zmniejszyć ekspozycję portfela, który ogranicza się do ratingu na poziomie inwestycyjnym, na ryzyko kredytowe, z wyjątkiem ekspozycji państw członkowskich.

Wspólny fundusz rezerw

Zgodnie z decyzją Komisji C(2020)1896 z dnia 25 marca 2020 r. w sprawie wytycznych dotyczących zarządzania aktywami wspólnego funduszu rezerw obowiązków i zadania zarządzającego zasobami finansowymi wspólnego funduszu rezerw zostały przekazane dyrektorowi generalnemu Dyrekcji Generalnej ds. Budżetu (DG BUDG). Wspólny fundusz rezerw jest odrębny od pozostałych portfeli zarządzanych przez DG BUDG. Fundusz nie funkcjonuje jako odrębna osoba prawna.

Zarządzanie wspólnym funduszem rezerw odbywa się zgodnie ze wspomnianymi powyżej wytycznymi dotyczącymi zarządzania aktywami. Celem jest zapewnienie płynności koniecznej do pełnego i niezwłocznego zaspokojenia wszystkich wymaganych wypływów, takich jak uruchomienie gwarancji, oraz zachowanie kapitału w horyzoncie inwestycyjnym funduszu, przy wysokim poziomie pewności.

Aby osiągnąć ogólny cel opisany powyżej, zarządzający zasobami finansowymi wspólnego funduszu rezerw zarządza aktywami zgodnie z wymogami ostrożnościowymi i zasadami należytego zarządzania finansami oraz zgodnie z zasadami i procedurami ustalonymi przez księgowego Komisji. Odpowiednie jednostki operacyjne korzystają z opracowanych przez siebie podręczników dotyczących procedur w zakresie poszczególnych dziedzin, takich jak zarządzanie zasobami finansowymi. Regularnie określone i oceniane jest ryzyko finansowe i operacyjne, a ponadto weryfikowane jest przestrzeganie wewnętrznych zasad i procedur.

W celu zarządzania wahaniami wartości portfela wspólnego funduszu rezerw portfel ten tworzy się, aby zapewnić wysoki stopień dywersyfikacji w odniesieniu do wszystkich kategorii kwalifikowalnych aktywów, obszarów geograficznych, emitentów i okresów zapadalności. Na dzień 31 grudnia 2023 r. portfel wspólnego funduszu rezerw obejmował inwestycje w instrumenty rynku pieniężnego, obligacje oraz fundusze inwestycyjne typu ETF na obligacje korporacyjne i akcje.

Ponieważ według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. Banque de France jest wyłącznym kontrahentem dla wszystkich pozostających do spłaty kontraktów walutowych typu *forward*, do tego dnia nie wprowadzono żadnych elementów powodujących poprawę kredytowania, takich jak zabezpieczenia, umowy o kompensowaniu zobowiązań lub gwarancje. W przypadku walutowych instrumentów pochodnych posiadających dodatnią wartość godziwą na koniec okresu sprawozdawczego maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe odpowiada wartości aktywów netto bilansu.

Grzywny

Tymczasowo zainkasowane grzywny: depozyty

Wszystkie grzywny, które zostały tymczasowo wpłacone na rachunki bankowe przed 2010 r., stały się ostateczne w kwietniu 2023 r. W związku z tym w 2023 r. zamknięto wszystkie związane z grzywnami rachunki depozytowe utrzymywane przez centralną jednostkę ds. zarządzania środkami finansowymi.

Tymczasowo zainkasowane grzywny: portfel BUFI

Grzywny nałożone i tymczasowo zainkasowane inwestowane są w portfel utworzony specjalnie w tym celu – BUFI. Portfel ten ma przede wszystkim na celu zmniejszenie zagrożeń związanych z rynkami finansowymi i równe traktowanie wszystkich podmiotów poprzez zastosowanie gwarantowanego zwrotu obliczonego na tej samej podstawie do kwoty nominalnej grzywien. Gwarantowany zwrot mający zastosowanie do podmiotów, na które nałożono grzywnę przed wejściem zaktualizowanego rozporządzenia finansowego w życie w sierpniu 2018 r., przyjmuje jednak wartość zerową. Zarządzaniem aktywami w przypadku tymczasowo zainkasowanych grzywien zajmuje się Komisja, która działa zgodnie z wewnętrznymi wytycznymi dotyczącymi zarządzania aktywami. Odpowiednie jednostki operacyjne korzystają z opracowanych przez siebie podręczników dotyczących procedur w zakresie poszczególnych dziedzin, takich jak zarządzanie zasobami finansowymi. Regularnie określone i oceniane jest ryzyko finansowe i operacyjne, a ponadto weryfikowane jest przestrzeganie wewnętrznych zasad i procedur.

Celem działalności związanej z zarządzaniem aktywami jest zainwestowanie grzywien tymczasowo wpłaconych na rachunek Komisji, w taki sposób, aby:

- zapewnić łatwą dostępność środków w razie potrzeby,
- starać się przy tym w zwykłych okolicznościach uzyskać zwrot z inwestycji, który przeciętnie odpowiada referencyjnej stopie zwrotu z funduszu BUFI po odliczeniu poniesionych kosztów, przy jednoczesnym zachowaniu wartości nominalnej grzywien.

Inwestycje są zasadniczo ograniczone do następujących kategorii: depozyty terminowe w bankach centralnych państw członkowskich, agencjach obsługujących dług państwowy w strefie euro, należących w całości do skarbu państwa lub objętych gwarancjami państwa bankach lub instytucjach ponadnarodowych, a także obligacje, weksle i certyfikaty depozytowe wystawiane przez państwa lub instytucje ponadnarodowe.

Otrzymane gwarancje finansowe

W posiadaniu Komisji znajdują się gwarancje o znacznej wartości wystawione przez instytucje finansowe w związku z grzywnami nakładanymi przez Komisję na przedsiębiorstwa naruszające unijne przepisy – zob. informacja dodatkowa **2.6.1.3**. Przedstawienie gwarancji przez ukarane przedsiębiorstwo stanowi alternatywę dla dokonania tymczasowej zapłaty. Gwarancjami zarządza się zgodnie z wewnętrzną polityką zarządzania ryzykiem. Określone i oceniane jest ryzyko finansowe i operacyjne, a ponadto regularnie sprawdzane jest przestrzeganie wewnętrznych zasad i procedur.

Programy gwarancji budżetowych UE

W tytule X rozporządzenia finansowego określono szereg zabezpieczeń mających na celu ochronę budżetu UE przed ryzykiem finansowym wynikającym ze stosowania gwarancji budżetowych. Można je pogrupować w cztery główne kategorie:

1. Środki mające na celu ograniczenie kwoty zobowiązań warunkowych

Po pierwsze, wielkość gwarancji UE jest co do zasady ograniczona w jasno określony sposób. Rozporządzenie finansowe stanowi, że zobowiązanie finansowe oraz łączne płatności netto z budżetu nie mogą przekroczyć kwoty gwarancji budżetowej zatwierdzonej w akcie podstawowym. Zobowiązanie warunkowe wynikające z gwarancji budżetowej może przekroczyć kwotę aktywów finansowych przeznaczonych na pokrycie zobowiązania finansowego UE tylko wówczas, gdy zostało to przewidziane we właściwym akcie podstawowym i na określonych w nim warunkach.

Po drugie, pożądany profil ryzyka operacji/produktów finansowych gwarantowanych przez UE określa się – w miarę możliwości – *ex ante*, tj. przed podpisaniem umów gwarancyjnych.

2. Środki dotyczące wyboru partnerów wykonawczych

Programy gwarancji budżetowych realizuje się wspólnie z wiarygodnymi partnerami poddanyymi ocenie spełnienia wymogów według filarów. Zapewnia to między innymi rzetelność systemów rachunkowości, systemów finansowych i systemów zarządzania ryzykiem tych partnerów wykonawczych. Partnerzy wykonawczy angażują ponadto zasoby własne, zapewniając odpowiednie dostosowanie interesów do potrzeb Unii.

3. Środki mające na celu zapewnienie odpowiedniego mechanizmu zdolności fiskalnej *ex ante* do uruchomienia gwarancji

Programy gwarancji budżetowych są zabezpieczane przez aktywa stanowiące rezerwy, które są przechowywane we wspólnym funduszu rezerw. Wskaźnik zasilenia rezerw ustala się w akcie podstawowym każdego programu na takim poziomie, aby programowanie środków budżetowych stanowiło rezerwę, która pozwoli na pokrycie strat bez zakłóceń budżetowych. W związku z tym kwota rezerw jest wystarczająca, aby sprostać spodziewanym, jak również – do pewnego stopnia – niespodziewanym stratom tych gwarancji budżetowych.

Następnie Komisja (każdego roku) zadba o adekwatność wskaźnika zasilenia rezerw, określonego w akcie podstawowym, oraz o jego zgodność z zasadami rozporządzenia finansowego i programowaniem finansowym.

4. Środki zaradcze służące pokryciu poniesionych strat przekraczających szacunki *ex ante*

W rozporządzeniu finansowym przewidziano dwa progi wczesnego ostrzegania (tj. gdy wysokość rezerw wynosi 50 % i 30 % wskaźnika zasilenia rezerw). Wspomniane progi umożliwiają Komisji przewidzieć potencjalne wyczerpanie rezerw przed zakończeniem gwarancji budżetowej i pozwalają jej ocenić, czy powinna ona zaproponować dodatkowe rezerwy.

W przypadku wystąpienia tymczasowej potrzeby dodatkowej płynności stosuje się procedury, takie jak transfery między modułami wspólnego funduszu rezerw i wykorzystanie płynności centralnych zasobów finansowych, a także wykorzystanie dostępnej przestrzeni budżetowej (środki na zobowiązania i środki na płatności).

Ponadto w 2020 r. z upoważnienia komisarza ds. budżetu ustanowiono Komitet Sterujący ds. Zobowiązań Warunkowych wynikających z gwarancji budżetowych. Komitet ten interweniuje w sprawach dotyczących gwarancji budżetowych i pomocy finansowej tworzących zobowiązania warunkowe dla budżetu, które wynikają z wykonania tytułu X rozporządzenia finansowego, w tym przepisów określonych w zasadach wewnętrznych dotyczących wykonania budżetu ogólnego Unii. Obejmuje to ramy zarządzania ryzykiem, odpowiednie wspólne postanowienia horyzontalne umów standardowych oraz zintegrowaną sprawozdawczość w celu ustanowienia wymogów korporacyjnych w zakresie zrównoważonego zarządzania zobowiązaniami warunkowymi.

Programy instrumentów finansowych

Wykonanie budżetu UE od wielu lat wiąże się z wykorzystaniem programów instrumentów finansowych. Przykłady takich programów przedstawiono w informacji dodatkowej **2.4.2.1**.

Cechą wspólną większości instrumentów finansowych jest to, że ich wykonanie zostało powierzone albo grupie EBI (w tym EFI), albo innym instytucjom finansowym w oparciu o umowę między Komisją a instytucją finansową. W umowach podpisanych z tymi instytucjami finansowymi określono surowe warunki oraz obowiązki, jakim podlegają pośrednicy, co ma zapewnić właściwe zarządzanie środkami UE i sprawozdawczość w tym zakresie. Po zadeklarowaniu wkładu finansowego do jednego z instrumentów środki przekazywane są na specjalnie w tym celu utworzony rachunek bankowy otwarty przez instytucję finansową pod jej nazwą, ale w imieniu Komisji (tj. rachunek powierniczy). W zależności od rodzaju instrumentu instytucja finansowa może wykorzystać te środki na rachunku powierniczym do udzielania pożyczek, emisji instrumentów dłużnych, inwestowania w instrumenty kapitałowe lub uruchomienia gwarancji. Wpływy z instrumentów finansowych muszą co do zasady zostać zwrócone do budżetu UE.

Ryzyko w przypadku tych instrumentów finansowych jest ograniczone do pułapu określonego w odnośnych umowach, a konkretnie do kwoty przewidzianej w budżecie na dany instrument. Ponieważ Komisja ponosi często pierwszą stratę, a instrumenty są przeznaczone na finansowanie beneficjentów o wyższym poziomie ryzyka (którzy mają trudności z uzyskaniem finansowania od pożyczkodawców komercyjnych), prawdopodobne jest, że budżet UE poniesie pewne straty.

6.3. RYZYKO WALUTOWE

Ekspozycja UE na ryzyko walutowe związane z instrumentami finansowymi – pozycja netto na koniec roku

(w mln EUR)

	31.12.2023						
	USD	GBP	PLN	SEK	Inne	EUR	Ogółem
Aktywa finansowe							
Aktywa finansowe wyceniane według kosztu zamortyzowanego ⁽¹⁾	39	2	–	–	14	200	255
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt							
Instrumenty finansowe niebędące instrumentami pochodnymi	1 568	23	–	20	105	35 686	37 402
Instrumenty pochodne	(1 142)	–	21	74	82	2 055	1 091
Należności ⁽²⁾	123	99	28	1	23	3 757	4 032
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	145	11	1 076	654	2 121	35 608	39 616
	734	135	1 126	749	2 346	77 306	82 396
Zobowiązania finansowe							
Zobowiązania z tytułu gwarancji finansowych	(591)	(0)	(38)	(15)	(137)	(5 488)	(6 268)
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt	(1)	–	–	(3)	146	(201)	(60)
	(593)	(0)	(38)	(18)	9	(5 689)	(6 328)
Ogółem	142	135	1 088	731	2 354	71 618	76 068

⁽¹⁾ Z wyłączeniem pożyczek na RRF (NGEU) i na pomoc finansową.

⁽²⁾ Z wyłączeniem czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów.

(w mln EUR)

	31.12.2022						
	USD	GBP	PLN	SEK	Inne	EUR	Ogółem
Aktywa finansowe							
Aktywa finansowe wyceniane według kosztu zamortyzowanego ⁽¹⁾	83	6	-	-	12	151	251
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt							
Instrumenty finansowe niebędące instrumentami pochodnymi	843	25	-	20	98	29 088	30 073
Instrumenty pochodne	(483)	-	-	-	-	1 467	984
Należności ⁽²⁾	89	111	14	0	17	5 453	5 684
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	84	13	1 031	473	1 421	43 522	46 544
	616	155	1 045	493	1 548	79 681	83 537
Zobowiązania finansowe							
Zobowiązania z tytułu gwarancji finansowych	(793)	(0)	(37)	(12)	(164)	(5 450)	(6 456)
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt	(1)	-	-	8	19	(50)	(25)
	(795)	(0)	(37)	(4)	(146)	(5 500)	(6 481)
Ogółem	(179)	154	1 008	489	1 403	74 181	77 056

⁽¹⁾ Z wyłączeniem pożyczek na RRF (NGEU) i na pomoc finansową.⁽²⁾ Z wyłączeniem czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów.

Umocnienie się lub osłabienie euro wobec innych walut o 10 % miałyby następujący wpływ na wynik ekonomiczny:

(w mln EUR)

Wzrost kursu walutowego (+)/Spadek (-)	2023			
	USD	GBP	PLN	SEK
+ 10 %	(13)	(12)	(99)	(66)
- 10 %	16	15	121	81

(w mln EUR)

Wzrost kursu walutowego (+)/Spadek (-)	2022			
	USD	GBP	DKK	SEK
+ 10 %	16	(14)	(92)	(44)
- 10 %	(20)	17	112	54

Operacje zaciągania i udzielania pożyczek na rzecz NGEU oraz na pomoc finansową

Ponieważ aktywa i zobowiązania finansowe są obecnie tylko w euro, UE nie jest narażona na ryzyko walutowe.

Zasoby finansowe

Środki na poczet zasobów własnych wpłacane przez państwa członkowskie w walutach innych niż euro są przechowywane na rachunkach przeznaczonych na potrzeby zasobów własnych zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 609/2014 (zmienionym rozporządzeniami (UE, Euratom) 2016/804 i (UE, Euratom) 2022/615). Są one przeliczane na euro, gdy są potrzebne do wykonania płatności. Procedury stosowane do zarządzania tymi środkami są określone we wspomnianym wyżej rozporządzeniu. W ograniczonej liczbie przypadków środki te są bezpośrednio wykorzystywane do wykonania płatności w danych walutach.

Komisja posiada w bankach komercyjnych rachunki prowadzone w walutach państw UE innych niż euro, a także w USD, GBP i CHF w celu wykonywania płatności w tych walutach. Środki na tych rachunkach są uzupełniane w zależności od kwoty płatności, jakie mają zostać wykonane, w wyniku czego salda tych rachunków nie są narażone na ryzyko walutowe.

Wpływy różne (wpływy inne niż wpływy na poczet zasobów własnych) otrzymywane w walutach innych niż euro są przelewane na rachunki Komisji prowadzone w tej samej walucie, jeżeli są one niezbędne do wykonania płatności, albo przeliczane na euro i przekazywane na rachunki prowadzone w euro. Środki na rachunkach zaliczkowych prowadzonych w walutach innych niż euro są uzupełniane w zależności od szacowanej kwoty lokalnych płatności krótkoterminowych, które mają być wykonane w tej samej walucie. Salda na tych rachunkach nie mogą przekraczać odnośnych pułapów.

Grzywny

Wszystkie grzywny nakłada się, uiszcza lub tymczasowo ujmuje w euro, a zatem nie stwarzają one żadnego ryzyka walutowego, gdy są przechowywane w funduszu BUFI.

Gwarancje budżetowe

Co do zasady zakres gwarancji budżetowych obejmuje określenie ich pułapu maksymalnego w euro. Niektóre operacje leżące u ich podstaw mogą być jednak denominowane w innych walutach (USD lub innych walutach lokalnych).

Ryzyko walutowe uwzględnia się przy określaniu potrzeb w zakresie tworzenia rezerw.

Wspólny fundusz rezerw

Wspólny fundusz rezerw działa obecnie w dwóch walutach – EUR i USD. Ryzyko walutowe jest zarządzane poprzez zawieranie kontraktów na instrumenty pochodne (walutowe kontrakty typu forward), które zabezpieczają wartość rynkową portfela inwestycji w USD. Maksymalną niezabezpieczoną ekspozycję na ryzyko kursowe walutowe ustalono na 1 % całkowitej wartości portfela w ramach wartości odniesienia i rocznych przydziałów strategicznych. W związku z tym zmiany dotyczące podwyższenia lub obniżenia wartości rynkowej inwestycji w USD powyżej lub poniżej 1 % spowodowałyby przywrócenie równowagi handlowej (nowy kontrakt terminowy typu forward o tym samym lub przeciwnym kierunku), odpowiednio dostosowując lub odwracając pozycję zabezpieczaną.

Pożyczki będące przedmiotem subrogacji UE w wyniku uruchomienia funduszu w związku z zaleganiem z płatnością przez pożyczkobiorcę – zob. informacja dodatkowa 2.4.1.2 – są wykazywane w oryginalnej walucie i tym samym narażają UE na ryzyko walutowe. W przypadku pożyczek będących przedmiotem subrogacji nie podejmuje się działań służących zrównoważeniu wahań kursu obcej waluty (działań zabezpieczających) ze względu na niepewność co do terminu spłaty pożyczek.

6.4. RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ

Poniższa tabela ilustruje wrażliwość dłużnych papierów wartościowych i funduszy inwestycyjnych typu ETF na zmiany stopy procentowej, ukazując wpływ zmiany poziomu stóp procentowych o +/- 100 punktów bazowych (1 %) na wynik ekonomiczny UE.

(w mln EUR)

	Wzrost (+) / spadek (-) w punktach bazowych	Wynik ekonomiczny
2023: Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt	+ 100	(960)
	- 100	1 021
2022: Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt	+ 100	(741)
	- 100	784

Wrażliwość danego portfela obligacji na zmiany stóp procentowych wzrasta wraz z czasem trwania tego portfela. Komisja zarządza czasem trwania głównych portfeli aktywów w opisany poniżej sposób.

Operacje zaciągania i udzielania pożyczek na rzecz NGEU oraz na pomoc finansową

Ze względu na charakter działalności UE w zakresie zaciągania i udzielania pożyczek znaczna część jej aktywów i zobowiązań jest oprocentowana. W przypadku instrumentów pomocy finansowej – z wyłączeniem pożyczek zaciągniętych w ramach jednolitego podejścia do finansowania – nie istnieje jednak żadne ryzyko stopy procentowej, gdyż zaciągnięte pożyczki są niwelowane przez odpowiadające im pożyczki udzielane na analogicznych warunkach (pożyczki wzajemne).

Udzielanie i zaciąganie pożyczek w ramach jednolitego podejścia do finansowania (obejmującego NGEU i pomoc makrofinansową plus) różni się od podejścia opartego na zasadzie pożyczek wzajemnych, w związku z czym należy zabezpieczyć ryzyko stopy procentowej poprzez wdrożenie procedur i mechanizmów ograniczających to ryzyko. Podstawowa zasada jednolitego podejścia do finansowania to przejrzyste przydzielanie kosztów finansowania i wszystkich innych powiązanych kosztów beneficjentom (w przypadku pożyczek) i budżetowi UE (w przypadku wsparcia bezzwrotnego). Metodyka alokacji kosztów finansowania nie zmieniła się wraz z rozszerzeniem zróżnicowanej strategii finansowania do jednolitego podejścia do finansowania. Jedyną konsekwencją przyjęcia nowego podejścia do finansowania jest to, że metodykę alokacji kosztów finansowania obecnie stosuje się również do pożyczek wypłacanych w ramach programów innych niż NGEU, a tym samym wobec nowych beneficjentów pożyczek, którzy początkowo nie byli objęci zróżnicowaną strategią NGEU. Metodyka w ramach jednolitego podejścia do finansowania opiera się na zasadach pełnego zwrotu kosztów i działania nienastawionego na zysk. W związku z tym UE przekazuje środki finansowe, które pozyskuje na rynku, w najbardziej opłacalny i sprawiedliwy sposób w oparciu o dzienne naliczanie odsetek. Daje to pewność, że beneficjenci pożyczek ponoszą wszystkie koszty przypisane do ich pożyczek i że wszystkie koszty finansowania zewnętrznego ponoszone przez Unię są odzyskiwane.

W ramach jednolitego podejścia do finansowania środki pieniężne są przechowywane w unijnej przezroczystościowej puli środków, tak aby utrzymywać określony bufor bezpieczeństwa, a jednocześnie unikać nadmiernych sald. Środki pieniężne są zdeponowane w Europejskim Banku Centralnym. Od dnia 4 kwietnia 2022 r. do wszelkich posiadanych sald środków pieniężnych ma zastosowanie krótkoterminowa stopa procentowa rynku pieniężnego euro pomniejszona o 20 punktów bazowych. Poprzednio posiadane saldo środków pieniężnych podlegało stopie depozytowej EBC. Na podstawie wzajemnego porozumienia tylko posiadane salda środków pieniężnych powyżej 20 mld EUR podlegały ujemnemu oprocentowaniu w EBC. Zgodnie z zatwierdzoną metodyką alokacji kosztów odsetki nieprzypisane do pożyczek lub bezzwrotnego wsparcia podlegają fakturowaniu na rzecz beneficjentów pożyczek i budżetu UE w formie kosztów zarządzania płynnością, które mogą być dodatnie lub ujemne w zależności od zmian stóp procentowych stosowanych do sald środków pieniężnych.

Zasoby finansowe

Z wyjątkiem pożyczek związanych z jednolitym podejściem do finansowania Komisja nie zaciąga pożyczek pieniężnych na finansowanie swoich wydatków operacyjnych. Poza ekspozycją na ryzyko stopy procentowej w odniesieniu do NGEU i programów pomocy finansowej w ramach jednolitego podejścia do finansowania od sald na poszczególnych rachunkach bankowych naliczane są odsetki. Komisja wprowadziła w związku z tym środki zapewnijające, aby dochody z tytułu odsetek (dodatnich lub ujemnych) od środków zdeponowanych na jej rachunkach bankowych stale odzwierciedlały rynkowe stopy procentowe, a także ich ewentualne wahania.

Rachunki na potrzeby zasobów własnych prowadzone są nieodpłatnie i nie są oprocentowane, zgodnie z art. 9 ust. 1 rozporządzenia (UE, Euratom) nr 609/2014 (zmienionego rozporządzeniami Rady (UE, Euratom) 2016/804 i (UE, Euratom) 2022/615).

Zatem rachunki otwarte przez administracje finansowe państw członkowskich na potrzeby wpływów na poczet zasobów własnych nie generują odsetek i są prowadzone nieodpłatnie. Rachunki prowadzone przez krajowe banki centralne (zasoby własne i inne) mogą generować odsetki według oficjalnych stawek stosowanych przez każdą z instytucji.

Procedury zarządzania środkami pieniężnymi dostosowuje się do obowiązujących stóp rynkowych, które w 2023 r. były dodatnie, tak aby ułatwić wdrożenie modelu rachunku centralnego. Na centralnych rachunkach depozytowych utrzymuje się pieniężny bufor bezpieczeństwa – oparty na cotygodniowym finansowaniu z rachunków prowadzonych na potrzeby zasobów własnych – tak aby zaspokajać potrzeby płatnicze związane z wykonaniem budżetu, a jednocześnie unikać nadmiernych sald. Przestrzegane są odpowiednie pułapy zgodnie z warunkami banków i ryzykiem kontrahenta.

Salda jednodniowych depozytów składanych na rachunkach w bankach komercyjnych i centralnych generują codziennie dochody z tytułu odsetek. Opiera się to na zmiennym oprocentowaniu rynkowym, do którego stosuje się marżę umowną (dodatnią lub ujemną).

Grzywny

Tymczasowo zainkasowane grzywny inwestuje się w portfel obligacji długoterminowych o średnim czasie trwania portfela wynoszącym 1,72 roku.

Wspólny fundusz rezerw

Środki ze wspólnego funduszu rezerw inwestuje się w portfel, którego średnia duracja wynosi 3,32 roku.

EWWiS w likwidacji

Aktywa EWWiS w likwidacji inwestuje się w portfel obligacji długoterminowych, którego średnia duracja wynosi 3,32 roku.

6.5. RYZYKO KREDYTOWE**Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe**

	(w mln EUR)	
	31.12.2023	31.12.2022
Aktywa finansowe		
Pożyczki	246 877	204 354
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	39 616	46 544
Należności z tytułu transakcji wymiany ⁽¹⁾	4 032	5 684
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt – dłużne papiery wartościowe	29 703	24 647
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt – instrumenty pochodne	1 091	984
Udzielone gwarancje i zobowiązania do udzielenia pożyczki		
Umowy gwarancji finansowej	57 066	55 502
Zobowiązania do udzielenia pożyczki	40	8
Ogółem	378 426	337 723

⁽¹⁾ Z wyłączeniem czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów.

Unia Europejska jest ponadto pośrednio narażona na ryzyko kredytowe ze względu na swoje inwestycje w fundusze rynku pieniężnego, fundusze inwestycyjne typu ETF na obligacje korporacyjne oraz połączone portfele dłużnych papierów wartościowych (zob. informacja dodatkowa 2.4.2.1), co może wpływać na ich ceny (zob. informacja dodatkowa 6.7).

Pożyczki: jakość kredytowa

	(w mln EUR)				
	31.12.2023				
	Etap 1	Etap 2	Etap 3	POCI	Ogółem
Rating kredytowy					
Rating prime i wysoki	36 302	–	–	–	36 302
Rating średnio-wysoki	72 051	–	–	–	72 051
Rating średnio-niski	113 652	–	–	–	113 652
Rating nieinwestycyjny (w tym niewykonanie zobowiązania)	2 130	31 762	25	38	33 955
Wartość bilansowa brutto	224 134	31 762	25	38	255 960
Pomniejszenie o odpis na oczekiwane straty kredytowe	(54)	(9 024)	(23)	18	(9 083)
Wartość bilansowa netto	224 081	22 738	2	56	246 877

(w mln EUR)

31.12.2022					
	Etap 1	Etap 2	Etap 3	POCI	Ogółem
Rating kredytowy					
Rating prime i wysoki	12 849	–	–	–	12 849
Rating średnio-wysoki	62 240	–	–	–	62 240
Rating średnio-niski	106 537	–	–	–	106 537
Rating nieinwestycyjny (w tym niewykonanie zobowiązań)	11 923	13 094	29	114	25 160
Wartość bilansowa brutto	193 549	13 094	29	114	206 786
Pomniejszenie o odpis na oczekiwane straty kredytowe	(55)	(2 361)	(27)	13	(2 431)
Wartość bilansowa netto	193 494	10 732	2	126	204 354

Cztery wymienione kategorie ryzyka są zasadniczo oparte na kategoriach ratingów zewnętrznych agencji ratingowych i odpowiadają następującym ratingom:

rating prime i wysoki: Moody's: P-1, Aaa – Aa3; S&P: A-1+, A-1, AAA – AA-; Fitch: F1+, F1, AAA – AA- i równoważne

rating średnio-wysoki: Moody's: P-2, A1 – A3; S&P: A-2, A+ – A-; Fitch: F2, A+ - A- i równoważne

rating średnio-niski: Moody's: P-3, Baa1 – Baa3; S&P: A-3, BBB+ – BBB-; Fitch: F3, BBBB+ - BBB- i równoważne

rating nieinwestycyjny: Moody's: not prime, Ba1 – C; S&P: B, C, BB+ – D; Fitch: B, C, D, BB+ – D i równoważne

UE wykorzystuje wymienione kategorie ratingu agencji zewnętrznych jako punkt odniesienia dla instrumentów finansowych i banków komercyjnych, ale może – po dokonaniu własnej analizy indywidualnych przypadków – przechowywać środki finansowe w jednej z powyższych kategorii ryzyka, nawet jeżeli co najmniej jedna z wyżej wymienionych agencji ratingowych obniżyła rating odnośnego kontrahenta.

Pożyczki o ratingu nieinwestycyjnym to głównie pożyczki na pomoc finansową dla krajów partnerskich, które znajdują się w trudnej sytuacji finansowej. Wszystkie pożyczki dla państw członkowskich mają rating inwestycyjny i znajdują się na etapie 1. Pożyczki na etapie 2 obejmują kwotę 29,9 mld EUR, która odpowiada pożyczkom na rzecz Ukrainy udzielonym w ramach pomocy makrofinansowej, pomocy makrofinansowej plus i przez Euratom (kwota nominalna). Pożyczki POI to pożyczki będące przedmiotem subrogacji w ramach programów objętych upoważnieniem EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich.

Operacje zaciągania i udzielania pożyczek na rzecz NGEU oraz na pomoc finansową

W odniesieniu do pomocy makrofinansowej (z wyjątkiem pomocy makrofinansowej plus) i pożyczek Euratomu na rzecz państw trzecich w przypadku braku spłaty należności przez dłużników oraz w celu obsługi wszelkich należnych zobowiązań Komisja może wykorzystać aktywa zgromadzone we wspólnym funduszu rezerw.

Pożyczki udzielone Ukrainie w ramach nadzwyczajnego programu pomocy makrofinansowej (6 mld EUR wypłacone w 2022 r., zob. informacja dodatkowa 2.4.1.1) są zabezpieczone przede wszystkim przypisanym do nich modułem we wspólnym funduszu rezerw, a następnie również dodatkowymi gwarancjami państw członkowskich. Uznaje się to za wsparcie jakości kredytowej tych pożyczek, więc skutkiem jest zmniejszenie odpisu z tytułu utraty wartości dokonanego w odniesieniu do tych pożyczek do 340 mln EUR (z odpisu z tytułu utraty wartości ogółem w wysokości 8,9 mld EUR obejmującego wszystkie pożyczki na rzecz Ukrainy w ramach pomocy makrofinansowej i pomocy makrofinansowej plus) na dzień 31 grudnia 2023 r.

W przypadku Euratomu ekspozycją na ryzyko kredytowe zarządza się poprzez uzyskanie gwarancji państwowych, których łączna kwota na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosiła 314 mln EUR (2022 r.: 327 mln EUR).

Pożyczki udzielane państwom członkowskim w ramach instrumentu SURE są wspierane systemem dobrowolnych gwarancji ze strony państw członkowskich wynoszących 25 % maksymalnego pułapu dostępnego na potrzeby odpowiedniej pomocy finansowej.

W przypadku wszelkich strat kredytowych z tytułu pożyczek na rzecz państw członkowskich i pomocy makrofinansowej plus Komisja może wezwać państwa członkowskie do wpłaty zasobów, przestrzegając przy tym pułapów zasobów własnych (zob. informacja dodatkowa 6.6).

Pożyczki: zmiany stanu odpisu z tytułu utraty wartości

(w mln EUR)

	Etap 1	Etap 2	Etap 3	POCI	Ogółem
Odpis na oczekiwane straty kredytowe na 1.01.2023	55	2 361	27	(13)	2 431
Przeniesienie do etapu 1	–	–	–	–	–
Przeniesienie do etapu 2	(9)	9	(0)	–	0
Przeniesienie do etapu 3	(0)	–	0	–	–
Nowe udzielone pożyczki	8	6 765	–	–	6 773
Usunięcie z bilansu – spłaty	(0)	–	–	–	(0)
Usunięcie z bilansu – odpisy	(0)	–	(5)	9	3
Aktualizacja wyceny odpisu na oczekiwane straty kredytowe	(0)	(111)	1	(14)	(124)
Inne	(0)	–	–	–	(0)
Odpis na oczekiwane straty kredytowe na 31.12.2023	54	9 024	23	(18)	9 083

Dodatkowy odpis z tytułu utraty wartości pożyczek znajdujących się na etapie 2 dotyczy głównie nowych pożyczek na rzecz Ukrainy w ramach pomocy makrofinansowej plus (zob. informacja dodatkowa 2.4.1.1).

W 2023 r. UE przyznała Ukrainie 100 mln EUR dotacji na spłatę odsetek naliczonych od niektórych pożyczek udzielonych w ramach nadzwyczajnej pomocy makrofinansowej (zamortyzowany koszt przed tą modyfikacją wynosił 3,4 mld EUR). Tę modyfikację warunków umownych ujęto w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności jako stratę z tytułu modyfikacji (zob. informacja dodatkowa 3.15). Dotacja na spłatę odsetek nie miała znaczącego wpływu na ocenę ryzyka kredytowego, w związku z czym na dzień 31 grudnia 2023 r. te pożyczki były nadal zaklasyfikowane do etapu 2.

Pożyczki: ocena etapowa

Jak wspomniano w istotnych zasadach rachunkowości, odpis z tytułu utraty wartości aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu innych niż należności zależy od etapu, do którego zakwalifikowano dany składnik aktywów finansowych.

Przypisanie do etapów zależy głównie od ratingu kredytowego kontrahenta. Model etapowy opiera się na względnej ocenie ryzyka kredytowego, co oznacza, że UE może udzielać różnych pożyczek temu samemu kontrahentowi na różnych etapach, w zależności od ryzyka kredytowego kontrahenta w momencie ich powstania. Posiadając wyjątkowy status instytucjonalny, UE pożyczka środki finansowe swoim państwom członkowskim lub państwom znajdującym się w trudnej sytuacji. W związku z tym UE stosuje jakościową ocenę ryzyka kredytowego opartą na monitorowaniu sytuacji ekonomicznej pożyczkobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji.

Etap 1 – Nie doszło do znacznego wzrostu ryzyka kredytowego

Pożyczki dla kontrahentów o ratingu kredytowym na poziomie inwestycyjnym (tj. pomiędzy AAA (Aaa) a BBB- (Baa3) w skali ratingowej S&P/Fitch (Moody's) lub równoważnym ratingu zewnętrznym lub wewnętrznym) w dniu sprawozdawczym są uznawane za pożyczki o niskim ryzyku kredytowym, a zatem utrzymywane w etapie 1, z wyjątkiem sytuacji, gdy są przeterminowane o ponad 30 dni (zob. etap 2). Ponadto wszystkie pożyczki, w przypadku których nie doszło do znacznego wzrostu ryzyka kredytowego, są klasyfikowane do etapu 1, jak określono poniżej. W przypadku aktywów finansowych znajdujących się na etapie 1 odpis z tytułu utraty wartości wycenia się na poziomie 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych.

Etap 2 – Znaczny wzrost ryzyka kredytowego

Aby ustalić, czy od momentu wystąpienia ryzyka kredytowego doszło do jego znacznego wzrostu, a tym samym czy przejście do etapu 2 ma zastosowanie, UE stosuje kombinację ocen ilościowych i jakościowych.

— Wszystkie pożyczki, w przypadku których płatności wynikające z umowy są przeterminowane o 31–90 dni, przenosi się do etapu 2.

- W przypadku kontrahentów o ratingu kredytowym pomiędzy AAA (Aaa) a BB- (Ba3) w początkowej dacie ujęcia: o ile nie ma zastosowania przypadek niskiego ryzyka (powyżej w etapie 1), pogorszenie sytuacji uznaje się za znaczne, jeżeli różnica między ratingiem w momencie zaciągnięcia pożyczki a ratingiem w dniu sprawozdawczym jest równa lub większa niż 3 stopnie.
- W przypadku kontrahentów o ratingu kredytowym B+ (B1) lub B (B2) w początkowej dacie ujęcia: pogorszenie uznaje się za znaczne, jeżeli różnica między ratingiem pierwotnym a ratingiem bieżącym jest równa lub większa niż 2 stopnie.
- W przypadku kontrahentów o ratingu kredytowym B- (B3) lub niższym (w przedziale CCC/Caa): pogorszenie uznaje się za znaczne, jeżeli różnica między ratingiem wstępnym a bieżącym ratingiem w dniu sprawozdawczym jest równa lub większa niż 1 stopień. oraz
- Pożyczki zaciągnięte przed przejściem na zmienioną regulę rachunkowości UE nr 11 (tj. 1 stycznia 2021 r.), w przypadku których informacje o ryzyku kredytowym w momencie początkowego ujęcia nie są dostępne bez ponoszenia zbędnych kosztów i starań, są klasyfikowane do etapu 2.

W przypadku pożyczek znajdujących się na etapie 2 odpis z tytułu utraty wartości wycenia się na poziomie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia.

Etap 3 – Pożyczki dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe

Pożyczki klasyfikuje się do etapu 3, jeżeli są one przeterminowane o 90 dni lub jeżeli po udzieleniu pożyczki wystąpiło przynajmniej jedno zdarzenie mające ujemny wpływ na szacowane przyszłe przepływy pieniężne w ramach tego składnika aktywów finansowych. Przykładowo pożyczkę klasyfikuje się do etapu 3, jeżeli:

- staje się prawdopodobne, że nastąpi upadłość lub inna reorganizacja finansowa pożyczkobiorcy;
- pożyczkobiorca posiada rating D opublikowany przez zewnętrzną agencję ratingową oraz
- pożyczkobiorca nie wywiązuje się z dowolnego zobowiązania finansowego wobec UE lub – w przypadku pożyczek na pomoc finansową – jeżeli pożyczkobiorca nie wywiązuje się z zobowiązań wobec jakiegokolwiek innej organizacji międzynarodowej finansującej program.

W przypadku pożyczek znajdujących się na etapie 3 odpis z tytułu utraty wartości wycenia się na poziomie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia.

Zakupione lub utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe („POCI”)

UE posiada również „zakupione lub utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe” („POCI”). Są to objęte pożyczki, których dotyczy niewykonanie zobowiązania, w przypadku których UE dokonała płatności z tytułu uruchomienia gwarancji na rzecz partnera wykonawczego. W odniesieniu do tych pożyczek wszystkie prawa zostały przeniesione na UE. UE ujmuje je w swoim bilansie według wartości godziwej w momencie początkowego ujęcia. UE klasyfikuje je jako pożyczki POCI i wycenia odpis z tytułu utraty wartości na podstawie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia. Na podstawie stosownych umów zawartych między UE a partnerami wykonawczymi, wszczyna się w imieniu UE postępowania mające na celu odzyskanie wszelkich należnych kwot.

Pożyczki: wycena oczekiwanych strat kredytowych

Wycena oczekiwanych strat kredytowych jest ważnym prawdopodobieństwem oszacowaniem różnicy pomiędzy przepływami pieniężnymi wynikającymi z umowy a spodziewanymi przepływami pieniężnymi. Na potrzeby tego oszacowania UE wykorzystuje następujące parametry ryzyka kredytowego:

- prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania („PD”),
- strata z tytułu niewykonania zobowiązania („LGD”) oraz
- ekspozycja, której dotyczy niewykonanie zobowiązania („EAD”).

Wartość PD jest wyrażona jako procent i przedstawia prawdopodobieństwo niewykonania przez kontrahenta zobowiązania finansowego w ciągu kolejnych 12 miesięcy (stosowane w przypadku „12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych”) albo w całym pozostałym okresie życia zobowiązania (stosowane w przypadku „oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia”).

Wartość LGD jest wyrażona jako procent i przedstawia oczekiwany niedobór środków pieniężnych, tj. część ekspozycji, której utraty należy się spodziewać po niewykonaniu zobowiązania, przy uwzględnieniu środków odzyskanych i zabezpieczeń. W celu oszacowania wartości LGD w odniesieniu do zaangażowania w dług państwowy UE bierze pod uwagę faktyczny status wierzyciela uprzywilejowanego.

EAD to należność z tytułu ekspozycji (kwota) pozostająca do spłaty w momencie niewykonania zobowiązania.

Szacowane przepływy pieniężne w ciągu oczekiwanego okresu życia składnika aktywów finansowych są dyskontowane według efektywnej stopy procentowej.

UE bierze pod uwagę wiarygodne i uzasadnione informacje dotyczące przyszłości, dostępne bez ponoszenia zbędnych kosztów i starań, i w razie potrzeby dostosowuje parametry modelu.

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty: jakość kredytowa

	(w mln EUR)	
	31.12.2023	31.12.2022
Rating kredytowy		
Rating prime i wysoki	35 687	40 769
Rating średnio-wysoki	3 114	3 675
Rating średnio-niski	786	1 343
Rating nieinwestycyjny	28	757
Wartość bilansowa brutto	39 616	46 544
Pomniejszenie o odpis na oczekiwane straty kredytowe	-	-
Wartość bilansowa netto	39 616	46 544

Zasoby finansowe

Większa część zasobów finansowych Komisji, zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 609/2014 (zmienionym rozporządzeniami (UE, Euratom) 804/2016 i (UE, Euratom) 2022/615), jest zdeponowana na rachunkach dotyczących zasobów własnych otwartych przez państwa członkowskie do celów wpłacania swoich wkładów z tytułu zasobów własnych (głównie DNB, VAT, TZW). Wszystkie tego rodzaju rachunki to rachunki otwarte przez administracje finansowe państw członkowskich lub rachunki prowadzone w krajowych bankach centralnych. Instytucje te niosą ze sobą najmniejsze ryzyko kredytowe (lub ryzyko kontrahenta) dla Komisji, gdyż ekspozycja pozostaje po stronie państwa członkowskiego.

Jeśli chodzi o część zasobów finansowych Komisji przechowywaną w bankach komercyjnych, na potrzeby dokonywania płatności uzupełnia się środki na tych rachunkach dopiero wtedy, kiedy jest to niezbędne. Zarządzanie tym procesem odbywa się automatycznie za pośrednictwem systemu zarządzania środkami pieniężnymi. Na każdym rachunku w banku komercyjnym utrzymywany jest minimalny stan środków pieniężnych, dostosowany do średniej kwoty dokonywanych z niego dziennych płatności. W rezultacie łączne kwoty utrzymywane przez noc na tych rachunkach komercyjnych pozostają stale na niskich poziomach (ogółem średnio mniej niż 100 mln EUR rozłożonych na ok. 35 rachunkach), dzięki czemu zapewnia się ograniczenie ekspozycji Komisji na ryzyko. Kwoty te należy postrzegać w odniesieniu do sald środków finansowych ogółem, które wahały się w 2023 r. w przedziale od 6 mld EUR do 36,5 mld EUR, przy ogólnej kwocie płatności dokonanych w 2023 r. z rachunków bankowych Komisji, która przekroczyła 170 mld EUR.

Dodatkowo przy wyborze banków komercyjnych zastosowanie mają szczególowe wytyczne w celu dalszego zminimalizowania ryzyka kontrahenta, na które narażona jest Komisja.

- Wszystkie banki komercyjne są wybierane w drodze zaproszeń do składania ofert. Aby zostać dopuszczonym do udziału w procedurach przetargowych, wymagane jest posiadanie minimalnego długoterminowego ratingu kredytowego na poziomie A- przyznanego przez agencję ratingową S&P lub na poziomie równoważnym. W szczególnych i należyście uzasadnionych okolicznościach można dopuścić niższy poziom ratingu.
- Oprócz minimalnych wymogów dotyczących ratingu kredytowego określonych w zaproszeniach do składania ofert, w ramach stosowanej polityki zarządzania ryzykiem kontrahenta monitoruje się ratingi i określa maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe każdej instytucji finansowej. Pułap ten, czyli maksymalną łączną kwotę ekspozycji pieniężnej oraz ekspozycji w depozytach i gwarancjach finansowych na kontrahenta, oblicza się z uwzględnieniem zdolności kredytowej (długoterminowego ratingu kredytowego) i kapitalizacji podmiotu sektora finansowego. Ponożone przez KE ryzyko kontrahenta podlega regularnemu monitorowaniu i sprawozdawczości oraz

- W delegaturach poza UE rachunki zaliczkowe są prowadzone w lokalnych bankach wybranych w drodze uproszczonej procedury przetargowej. Wymagany poziom ratingu uzależniony jest od uwarunkowań lokalnych i może znacząco różnić się w poszczególnych państwach. Aby zmniejszyć ekspozycję na ryzyko, salda na tych rachunkach utrzymywane są na jak najniższym poziomie (przy uwzględnieniu potrzeb operacyjnych), przechowywane na nich środki są regularnie uzupełniane, a obowiązujące pułapy są co roku poddawane przeglądowi.

Środki pieniężne utrzymywane w ramach jednolitego podejścia do finansowania

Instrumenty udzielania i zaciągania pożyczek w ramach pomocy finansowej zasadniczo nie utrzymują żadnego nadmiernego salda środków pieniężnych ze względu na podstawową zasadę pożyczek wzajemnych. Wraz z wdrożeniem zróżnicowanej strategii finansowania dotyczącej instrumentu NGEU, którą rozszerzono do jednolitego podejścia do finansowania dla innych programów pomocy finansowej (pomoc makrofinansowa plus w 2023 r.), utrzymuje się jednak wystarczające środki pieniężne, by zaspokoić wszystkie przyszłe potrzeby w zakresie wypłat i utrzymać określony bufor bezpieczeństwa, a jednocześnie unikać nadmiernych sald. Środki pieniężne są zdeponowane na rachunku bankowym w Europejskim Banku Centralnym i w związku z tym ryzyko kredytowe jest bardzo niskie.

Należności: jakość kredytowa

(w mln EUR)

	Nienależne	Przeterminowane	Przeterminowane	Przeterminowane	Przeterminowane	Ogółem
		0–30 dni	31–90 dni	91 dni–1 rok	> 1 rok	
Wartość bilansowa brutto	1 819	23	10	40	304	2 195
<i>Pomniejszenie o odpis na oczekiwane straty kredytowe</i>	(2)	(2)	(4)	(12)	(140)	(159)
Wartość bilansowa netto na 31.12.2023	1 817	21	6	28	164	2 036
Wartość bilansowa brutto	1 613	18	14	21	1 992	3 658
<i>Pomniejszenie o odpis na oczekiwane straty kredytowe</i>	(2)	(2)	(5)	(13)	(150)	(172)
Wartość bilansowa netto na 31.12.2022	1 611	16	9	8	1 842	3 486

Kwoty przedstawione w tej tabeli nie obejmują czynnych rozliczeń międzyokresowych i należności z tytułu umów gwarancji finansowej wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt (zob. informacja dodatkowa 2.6.2), ponieważ nie podlegają one wymogom dotyczącym utraty wartości.

Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt – dłużne papiery wartościowe: jakość kredytowa

Wspólny fundusz rezerw

Średni ważony rating kredytowy portfela wspólnego funduszu rezerw to A (rating S&P lub równoważny).

Tymczasowo zainkasowane grzywny: portfel BUFI

Średni ważony rating kredytowy portfela to A (rating S&P lub równoważny).

Otrzymane gwarancje finansowe

Polityka zarządzania ryzykiem stosowana w odniesieniu do przyjmowania takich gwarancji zapewnia Komisji wysoką jakość kredytową. Polityka ta obejmuje określanie maksymalnego zaangażowania kredytowego wobec danego podmiotu sektora finansowego w oparciu o jego rating kredytowy i poziom jego kapitału ujęty w jego sprawozdaniach finansowych prowadzonych zgodnie z MSSF. Zgodność nierozliczonych gwarancji z obowiązującymi wymogami wynikającymi z prowadzonej polityki podlega regularnej kontroli.

EWWiS w likwidacji

Średni ważony rating kredytowy portfela to A- (rating S&P lub równoważny).

Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt – instrumenty pochodne: jakość kredytowa

Aktywa będące instrumentami pochodnymi dotyczą głównie gwarancji w odniesieniu do portfeli kapitałowych oraz walutowych kontraktów terminowych typu forward. W związku z tym ryzyko kredytowe jest ograniczone do ryzyka kontrahenta. Gwarancja w odniesieniu do portfela kapitałowego zostanie rozliczona z partnerem wykonawczym UE, Grupą Europejskiego Banku Inwestycyjnego, która posiada rating AAA. Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. wyłącznym kontrahentem dla wszystkich pozostających do spłaty kontraktów walutowych typu *forward* jest Banque de France, a zatem do tego dnia nie wprowadzono żadnych elementów powodujących poprawę kredytowania, takich jak zabezpieczenia, umowy o kompensowaniu zobowiązań lub gwarancje.

Umowy gwarancji finansowej: jakość kredytowa

(w mln EUR)

	31.12.2023			31.12.2022		
	Etap 1	Etap 2	Ogółem	Etap 1	Etap 2	Ogółem
Rating długoterminowy						
Rating prime i wysoki	2	–	2	0	4	4
Rating średnio-wysoki	5	0	5	3	–	3
Rating średnio-niski	29	–	29	23	–	23
Rating nieinwestycyjny	30 310	26 697	57 007	24 124	31 339	55 463
Zarządzane zbiorowo / bez ratingu	13	10	23	7	2	9
Ogółem	30 360	26 707	57 066	24 157	31 345	55 502

Umowy gwarancji finansowej: zmiany stanu odpisu na oczekiwane straty kredytowe

(w mln EUR)

	Etap 1	Etap 2	Ogółem
Odpis na oczekiwane straty kredytowe na 1.01.2023	1 199	3 130	4 330
Przeniesienie do etapu 2 ⁽¹⁾	(1)	1	–
Przeniesienie do etapu 1 ⁽¹⁾	519	(519)	–
Zwiększenia	147	5	152
Zwolnienie gwarancji	(97)	(3)	(99)
Aktualizacje wyceny	(338)	(218)	(557)
Odpis na oczekiwane straty kredytowe na 31.12.2023	1 430	2 397	3 826
Zobowiązanie z tytułu gwarancji finansowych w wartości bilansowej na 31.12.2023	3 839	2 429	6 268

⁽¹⁾ Przeniesienia z i do etapu 1/etapu 2 wycenia się według odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w bilansie otwarcia, natomiast zmiany kwoty wynikające ze zmiany etapu (tj. wyceny na podstawie 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych lub oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia) stanowią element ponownej wyceny.

Umowy gwarancji finansowej: podejście etapowe

Kluczowym wskaźnikiem ryzyka dla przypisania umów gwarancji finansowej do etapów jest rating kredytowy długu objętego gwarancją. W modelu etapowym porównuje się rating kredytowy w momencie zaciągnięcia pożyczki z ratingiem kredytowym w dniu sprawozdawczym. W przypadku gwarancji portfelowych uwzględnia się średni ważony rating kredytowy portfela objętego gwarancją.

Etap 1 – Nie doszło do znacznego wzrostu ryzyka kredytowego

Umowy gwarancji finansowej o ratingu kredytowym na poziomie inwestycyjnym (tj. pomiędzy AAA (Aaa) a BBB- (Baa3) w skali S&P/Fitch (Moody's) lub równoważnym ratingu zewnętrznym lub wewnętrznym) w dniu sprawozdawczym są uznawane za obarczone niskim ryzykiem kredytowym niezależnie od początkowego ratingu kredytowego, a zatem utrzymywane w etapie 1. Ponadto wszelkie umowy gwarancji finansowej, w przypadku których nie doszło do znacznego wzrostu ryzyka kredytowego, są klasyfikowane do etapu 1, jak określono poniżej. W przypadku umów gwarancji finansowej znajdujących się na etapie 1 odpis z tytułu utraty wartości wycenia się na poziomie 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych.

Etap 2 – Znacznym wzrost ryzyka kredytowego

Następujące pogorszenie ratingu kredytowego jest uznawane za znaczne i prowadzi do przeklasyfikowania umowy gwarancji finansowej do etapu 2:

- W przypadku gwarancji o ratingu kredytowym pomiędzy AAA (Aa1) a BB- (Ba3) w skali ratingowej S&P/Fitch (Moody's) lub równoważnym ratingu zewnętrznym lub wewnętrznym w momencie początkowego ujęcia obniżenie ratingu uznaje się za znaczne, jeżeli różnica pomiędzy ratingiem początkowym a ratingiem w dniu sprawozdawczym jest równa lub wyższa niż 3 stopnie w przypadku gwarancji dotyczących pojedynczego instrumentu dłużnego oraz 2 stopnie w przypadku gwarancji dotyczących portfela dłużnego.
- W przypadku gwarancji o ratingu kredytowym pomiędzy B+ (B1) lub B (B2) w momencie początkowego ujęcia obniżenie ratingu uznaje się za znaczne, jeżeli różnica pomiędzy ratingiem początkowym a ratingiem w dniu sprawozdawczym jest równa lub wyższa niż 2 stopnie w przypadku gwarancji dotyczących pojedynczego instrumentu dłużnego oraz 1 stopień w przypadku gwarancji dotyczących portfela dłużnego oraz
- W przypadku gwarancji o ratingu kredytowym pomiędzy B- (B3) lub niższym w momencie początkowego ujęcia obniżenie ratingu uznaje się za znaczne, jeżeli różnica pomiędzy ratingiem początkowym a ratingiem w dniu sprawozdawczym jest równa lub wyższa niż 1 stopień (pojedynczy dług i portfel).

Jeżeli informacje na temat ratingu kredytowego nie są dostępne, ale w momencie początkowego ujęcia dokonano oszacowania oczekiwanych rocznych roszczeń, rzeczywisty poziom roszczeń w porównaniu ze wstępnym planowaniem również uznaje się za wiarygodny wskaźnik ryzyka dla oceny znacznego wzrostu ryzyka kredytowego.

Oprócz powyższych kryteriów UE może zastosować ocenę jakościową znacznego wzrostu ryzyka kredytowego na podstawie dodatkowych dostępnych informacji, które są wiarygodne i uzasadnione.

Umowę gwarancji finansowej zawartą przed przejściem na zmienioną regułę rachunkowości UE nr 11 (tj. przed 1 stycznia 2021 r.), w przypadku której informacje o ryzyku kredytowym w momencie początkowego ujęcia nie są dostępne bez ponoszenia zbędnych kosztów i starań, klasyfikuje się do etapu 2.

W przypadku umów gwarancji finansowej znajdujących się na etapie 2 odpis z tytułu utraty wartości wycenia się na poziomie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia.

Klasyfikacja do etapu 3 i POCI nie dotyczy umów gwarancji finansowej.

W 2023 r. niektóre gwarancje UE, głównie związane z portfelami pożyczek dla MŚP, przeniesiono z etapu 2 do etapu 1, ponieważ ryzyko kredytowe wróciło do początkowo oczekiwanego poziomu. Doprowadziło to do efektu ponownej wyceny i zmniejszenia oczekiwanych strat kredytowych, ponieważ na koniec 2023 r. odpis z tytułu utraty wartości wyceniany jest według 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych, a na koniec 2022 r. był on wyceniany według oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia. Pozostałe oczekiwane straty kredytowe z tytułu gwarancji na etapie 2 na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosiły 2,4 mld EUR, z czego 2,2 mld EUR dotyczy gwarancji objętych upoważnieniem EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich (zob. informacja dodatkowa 4.1.1). Uwzględniono tu objęte gwarancją UE oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia w wysokości 0,8 mld EUR z tytułu ekspozycji EBI w Ukrainie (pożyczki udzielone przez EBI kontrahentom w Ukrainie na kwotę 3,8 mld EUR, z czego 0,2 mld EUR jeszcze nie wypłacono na koniec roku).

Gwarancje budżetowe

Unia jest narażona na ryzyko kredytowe głównie przez operacje, na które udziela gwarancji. W przypadku gdy jakość kredytowa operacji leżących u podstaw ulega obniżeniu, jest bardziej prawdopodobne, że wystąpią zdarzenia niewykonania zobowiązania, a co za tym idzie, również uruchomienie gwarancji UE.

W celu monitorowania tego ryzyka i zarządzania nim Komisja opiera się na modelu ryzyka kredytowego, aby ocenić potencjalne straty, wykorzystując między innymi dane dostarczone przez partnerów wykonawczych. Wyniki tego modelu są interpretowane i łączone z osądem ekspertów w celu uzyskania oceny ryzyka, która jest spójna z istotą transakcji i odpowiednią sytuacją gospodarczą.

6.6. RYZYKO PŁYNNOŚCI

Analiza zobowiązań finansowych niebędących instrumentami pochodnymi stosownie do okresu pozostałego do umownego terminu zapadalności

(w mln EUR)

	Niedzdykontowane przepływy pieniężne wynikające z umowy				Wartość bilansowa
	< 1 rok	1-5 lat	> 5 lat	Ogółem	
Pożyczki zaciągnięte	(24 526)	(147 211)	(367 296)	(539 033)	(450 561)
Zobowiązania	(50 516)	-	-	(50 516)	(50 516)
Inne	(195)	(661)	(867)	(1 723)	(1 496)
Ogółem na 31.12.2023	(75 237)	(147 872)	(368 164)	(591 272)	(502 572)
Pożyczki zaciągnięte	(23 204)	(80 495)	(280 075)	(383 774)	(344 303)
Zobowiązania	(55 341)	-	-	(55 341)	(55 341)
Inne	(318)	(711)	(771)	(1 800)	(1 517)
Ogółem na 31.12.2022	(78 862)	(81 206)	(280 846)	(440 914)	(401 161)

Analiza zobowiązań finansowych będących instrumentami pochodnymi stosownie do okresu pozostałego do umownego terminu zapadalności

(w mln EUR)

	Niedzdykontowane przepływy pieniężne wynikające z umowy				Wartość bilansowa
	< 1 rok	1-5 lat	> 5 lat	Ogółem	
Płatności dokonywane w ramach instrumentu pochodnego	(1 203)	(6)	-	(1 209)	
Płatności otrzymywane w ramach instrumentu pochodnego	1 186	-	-	1 186	
Przepływy pieniężne netto na 31.12.2023	(17)	(6)	-	(23)	(21)
Płatności dokonywane w ramach instrumentu pochodnego	(504)	(8)	-	(512)	
Płatności otrzymywane w ramach instrumentu pochodnego	487	-	-	487	
Przepływy pieniężne netto na 31.12.2022	(17)	(8)	-	(25)	(20)

Analiza terminów zapadalności umów gwarancji finansowej wystawionych według najwcześniejszego okresu, w którym można uruchomić gwarancję

(w mln EUR)

	Maksymalna kwota gwarancji				Wartość bilansowa
	< 1 rok	1-5 lat	> 5 lat	Ogółem	
Umowy gwarancji finansowej na 31.12.2023	(65 661)	(2 995)	(7 043)	(75 699)	(6 268)
Umowy gwarancji finansowej na 31.12.2022	(65 109)	(13 332)	(4 902)	(83 343)	(6 456)

Operacje zaciągania pożyczek na rzecz NGEU oraz na pomoc finansową

Pierwszym roszczeniem regresowym do spłat pożyczek zaciągniętych na pomoc finansową i NGEU jest terminowy pobór związanych z nimi spłat pożyczek udzielonych w ramach pomocy finansowej i NGEU. Istnieją jednak dodatkowe zabezpieczenia, które można zastosować w przypadku niewywiązywania się przez pożyczkobiorców z płatności lub opóźnień w płatnościach.

Komisja, wraz z centralną jednostką UE ds. zarządzania środkami finansowymi, ustanowiła tymczasowy, krótkoterminowy środek zwany pokryciem ze środków budżetowych, który zapewni płynność na pokrycie płatności zobowiązań wynikających z pożyczek zaciągniętych w ramach programów pomocy finansowej opartych na zasadzie pożyczek wzajemnych. Procedura ta przewiduje uruchomienie zasobów finansowych w formie zaliczek pieniężnych albo rezerwacji środków w budżecie UE w celu zapewnienia płynności w przypadku opóźnienia w płatności zobowiązań przez beneficjenta pożyczki.

W przypadku pomocy makrofinansowej (z wyjątkiem pomocy makrofinansowej plus) i pożyczek Euratomu udzielonych państwom trzecim rezerwę płynności zapewnia następnie moduł wspólnego funduszu rezerw przeznaczony dla Funduszu Gwarancyjnego dla działań zewnętrznych. W związku z tym w celu spłaty powiązanych zaciągniętych pożyczek w pierwszej kolejności zostałyby wykorzystane dostępne aktywa tego funduszu (ale w przypadku Euratomu dopiero po zwróceniu się z roszczeniem regresowym do osób trzecich będących gwarantami – zob. informacja dodatkowa 6.4). Jeżeli w dowolnym momencie dostępne aktywa okażą się niewystarczające do pokrycia rzeczywistych strat, Komisja uruchomi środki w celu zapewnienia dodatkowych zasobów (np. skorzystanie z tymczasowego wykorzystania płynności zasobów finansowych Komisji, odwołanie się do tymczasowych transferów lub dodatkowych wydatków z budżetu UE). Pożyczki udzielone Ukrainie w ramach nadzwyczajnego programu pomocy makrofinansowej (6 mld EUR wypłacone w 2022 r.) objęte są nie tylko odpowiadającym im modułem we wspólnym funduszu rezerw, lecz również dodatkowymi gwarancjami państw członkowskich w przypadku, gdyby wspólny fundusz rezerw okazał się niewystarczający (zob. informacja dodatkowa 2.4.1.1).

W przypadku udzielanych i zaciąganych pożyczek wypłacanych w ramach jednolitego podejścia do finansowania Komisja może również stosować aktywne zarządzanie środkami pieniężnymi i zaciągać krótkoterminowe pożyczki w celu obsługi zadłużenia UE. Zarządzanie ryzykiem płynności w ramach jednolitego podejścia do finansowania wymaga wprowadzenia procedur zarządzania płynnością i specjalnych narzędzi umożliwiających codzienne monitorowanie płynności i aktywne zarządzanie nią. Nadrzędnym celem jest zapewnienie, aby kwoty znajdujące się na rachunku bankowym były wystarczające do zaspokojenia wszystkich przyszłych potrzeb w zakresie wypłat oraz utrzymania określonego bufora bezpieczeństwa, a jednocześnie aby nie dochodziło do nadmiernych sald.

W przypadku wszystkich pożyczek zaciągniętych na pomoc finansową, jak również pożyczek zaciągniętych w ramach jednolitego podejścia do finansowania (NGEU i pomoc makrofinansowa plus), Komisja może wezwać państwa członkowskie do wpłaty zasobów do wysokości pułapu zasobów własnych w celu obsługi zadłużenia UE. W decyzji dotyczącej zasobów własnych pułap płatności na poczet zasobów własnych został określony na poziomie 1,40 % DNB państw członkowskich na pokrycie rocznych środków na płatności, a także tymczasowo podwyższony o 0,6 punktu procentowego wyłącznie na potrzeby NGEU. W budżecie na 2023 r. uwzględniono łączną kwotę zasobów własnych na finansowanie wydatków w wysokości 0,98 % DNB. Oznacza to, że na dzień 31 grudnia 2023 r. na pokrycie tych zobowiązań dostępny był margines w wysokości 1,02 %.

Ponadto pożyczki udzielane państwom członkowskim w ramach instrumentu SURE są wspierane systemem dobrowolnych gwarancji ze strony państw członkowskich wynoszących 25 % maksymalnego pułapu dostępnego na potrzeby odpowiedniej pomocy finansowej. Oczekuje się, że przed uruchomieniem gwarancji udzielonych przez państwa członkowskie Komisja zbada zakres wykorzystania marginesu dostępnego w ramach pułapu zasobów własnych na środki na płatności w zakresie, w jakim Komisja uzna to za zrównoważone, uwzględniając między innymi łączną kwotę zobowiązań warunkowych Unii oraz stabilność budżetu ogólnego Unii. Takie badanie nie ma wpływu na fakt, że zapewnione gwarancje są nieodwołalne, bezwarunkowe i płatne na żądanie.

Zasoby finansowe

Zasady budżetu UE gwarantują, że ogólne zasoby środków pieniężnych na dany rok są zawsze wystarczające do wykonania wszystkich płatności. Kwota składek państw członkowskich ogółem wraz z dochodami różnymi równa się bowiem kwocie środków na płatności na dany rok budżetowy. Składki państw członkowskich wpływają jednak w ciągu roku w postaci dwunastu miesięcznych rat w oparciu o przyjęty budżet, a tymczasem płatności dostosowuje się do potrzeb operacyjnych. Ponadto zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 609/2014 (w sprawie metod i procedury udostępniania zasobów własnych, zmienionym rozporządzeniami (UE, Euratom) 2016/804 i (UE, Euratom) 2022/615) składki państw członkowskich związane z budżetami korygującymi zatwierdzonymi w danym miesiącu (N) stają się dostępne dopiero pierwszego dnia roboczego w miesiącu N+1 (jeżeli zostały zatwierdzone przed 16. dniem danego miesiąca) albo pierwszego dnia roboczego w miesiącu N+2 (jeżeli zostały zatwierdzone w 16. dniu danego miesiąca lub później), natomiast związane z nimi środki na płatności dostępne są natychmiast.

Obowiązujące procedury dotyczące regularnych prognoz w zakresie środków pieniężnych mają zagwarantować, że zasoby finansowe będą zawsze wystarczające na zrealizowanie płatności, jakie mają zostać wykonane w danym miesiącu. W razie potrzeby można wezwać państwa członkowskie do przekazania środków na poczet zasobów własnych lub środków dodatkowych z wyprzedzeniem do wysokości określonego pułapu i pod pewnymi warunkami określonymi w rozporządzeniu (UE, Euratom) nr 609/2014 zmienionym rozporządzeniami (UE, Euratom) 2016/804 i (UE, Euratom) 2022/615. Potrzeby operacyjne i ogólne ograniczenia budżetowe w ostatnich latach sprawiły, że konieczne stało się uważniejsze monitorowanie tempa dokonywania płatności w ciągu roku. Oprócz tego, w kontekście bieżących operacji finansowych Komisji, automatyczne narzędzia zarządzania środkami pieniężnymi gwarantują odpowiednią płynność na wszystkich rachunkach bankowych Komisji na co dzień.

Grzywny

Zarządzanie funduszem BUFI, w ramach którego inwestuje się wstępnie uiszczone grzywny, opiera się na zasadzie, że aktywa mają mieć wystarczający stopień płynności i mobilizacyjności w stosunku do odpowiednich zobowiązań. W skład portfela wchodzi głównie wysoce płynne papiery wartościowe, które mogą zostać sprzedane w celu pokrycia krótkoterminowych wypływów środków pieniężnych. Ponadto udział środków pieniężnych, ekwiwalentów środków pieniężnych i papierów wartościowych, których termin zapadalności przypada w ciągu 1 roku, wynosi 65 %.

Gwarancje budżetowe

Analizę terminów zapadalności gwarancji finansowych przedstawia się z zastosowaniem podejścia ostrożnościowego, zgodnie z którym maksymalna kwota udzielonej gwarancji jest przypisana do najwcześniejszego okresu, w którym gwarancja mogłaby zostać uruchomiona. Biorąc pod uwagę, że większość gwarancji UE jest gwarancjami na żądanie, znaczną kwotę przeznaczają się na pierwszy przedział czasowy. Prawdopodobieństwo, że UE zostanie wezwana w ramach wszystkich gwarancji do pokrycia całej kwoty w pierwszym przedziale czasowym, jest jednak znikome. Ponadto kwota, którą UE spodziewa się stracić, jest często znacznie niższa niż pułap gwarancji i w związku z tym kwotę ryzyka utraty płynności należy rozpatrywać w powiązaniu z wartością bilansową zobowiązań gwarancyjnych.

Kluczowym celem ram zarządzania ryzykiem w odniesieniu do zobowiązań warunkowych jest zapewnienie, aby budżet UE umożliwiał w każdej chwili wywiązywanie się z zobowiązań bez zakłócenia normalnego wykonania budżetu. Wiąże się to również z ograniczeniem ryzyka utraty płynności związanego z gwarancjami budżetowymi, tj. ryzyka polegającego na tym, że Unia nie będzie miała wystarczających środków, aby terminowo wypełnić wszystkie swoje zobowiązania płatnicze związane z gwarancjami (co może prowadzić np. do wyparcia innych wydatków i przesunięcia płatności na kolejne lata budżetowe). W tym względzie każda gwarancja budżetowa jest zabezpieczona wystarczającymi rezerwami wpłaconymi do wspólnego funduszu rezerw, tak aby zawsze zapewniona była wystarczająca płynność na potrzeby terminowego pokrycia uruchomień gwarancji.

UE regularnie monitoruje adekwatność poziomu wskaźnika zasilenia rezerw każdego programu gwarancji budżetowych i co roku przedstawia ⁽⁴⁵⁾ szacunkowe dane dotyczące tego, czy kwoty te są wystarczające do pokrycia ryzyka w ciągu najbliższych pięciu lat z określonym poziomem pewności.

Ponadto stosuje się dodatkowe procedury gwarantujące wystarczającą płynność (tymczasowe transfery między modułami wspólnego funduszu rezerw i wykorzystanie płynności zasobów finansowych).

Wspólny fundusz rezerw

Zarządzanie wspólnym funduszem rezerw opiera się na zasadzie, że aktywa mają mieć wystarczający stopień płynności i mobilizacyjności w stosunku do odpowiednich zobowiązań. W skład portfela wchodzi aktywa płynne, które mogą zostać sprzedane w celu pokrycia krótkoterminowych wypływów środków pieniężnych, jeśli zajdzie taka konieczność. Ponadto udział środków pieniężnych, ekwiwalentów środków pieniężnych i papierów wartościowych, których termin zapadalności przypada w ciągu 1 roku, wynosi 19 %. Kontrakty na instrumenty pochodne rozlicza się brutto na podstawie ich umownego terminu zapadalności. Zobowiązania pokrywa się, sprzedając aktywa zdenominowane w USD lub przeprowadzając transakcje typu swap, w ramach których może dojść do wypływów środków pieniężnych z uwagi na wystąpienie różnic kursowych. Jeżeli chodzi o wymogi dotyczące zabezpieczenia lub wymogi depozytowe, środki w zakresie zarządzania płynnością nie są konieczne, ponieważ obecny kontrahent hedgingowy zgodził się współpracować z Komisją bez ustanawiania jakichkolwiek wymogów dotyczących zabezpieczenia lub wymogów związanych z wezwaniem do uzupełnienia depozytu.

6.7. INNE RYZYKO CENOWE

Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. UE jest narażona na inne ryzyko cenowe (ryzyko cen akcji) wynikające z nienotowanych inwestycji kapitałowych (takich jak fundusze *venture capital* i inne fundusze inwestycyjne), funduszy rynku pieniężnego (takich jak jednolity fundusz EBI), funduszy inwestycyjnych typu ETF oraz inwestycji w portfele zbiorcze (zob. informacja dodatkowa 2.4.2.1), a także poprzez gwarancje obejmujące nienotowane inwestycje kapitałowe i quasi-kapitałowe, traktowane jako instrumenty pochodne wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt (zob. informacja dodatkowa 2.4.2.2).

Ryzyko cen akcji odnosi się do ryzyka, że wartość godziwa inwestycji kapitałowych zmieni się w wyniku wahań cen akcji lub wartości inwestycji kapitałowych objętych gwarancją.

⁽⁴⁵⁾ Np. w załączonym do projektu budżetu dokumencie roboczym XI w sprawie realizacji gwarancji budżetowych, wspólnego funduszu rezerw oraz oceny stabilności poziomu zobowiązań warunkowych wynikających z gwarancji budżetowych i pomocy finansowej na podstawie art. 41 ust. 5 rozporządzenia finansowego.

Wpływ na nadwyżkę lub deficyt, jaki miałyby zwiększenie lub zmniejszenie wartości wyżej wymienionych instrumentów o 10 %, przedstawiałby się następująco:

	(w mln EUR)	
	10 %	(10)%
<i>Inwestycje kapitałowe</i>	289	(289)
<i>Fundusze rynku pieniężnego, fundusze inwestycyjne typu ETF i inwestycje w portfele zbiorcze</i>	481	(481)
<i>Gwarancje w odniesieniu do portfeli kapitałowych ⁽¹⁾</i>	506	(506)
Ogółem na 31.12.2023	1 276	(1 276)
<i>Inwestycje kapitałowe</i>	253	(253)
<i>Fundusze rynku pieniężnego, fundusze inwestycyjne typu ETF i inwestycje w portfele zbiorcze</i>	290	(290)
<i>Gwarancje w odniesieniu do portfeli kapitałowych ⁽¹⁾</i>	469	(469)
Ogółem na 31.12.2022	1 012	(1 012)

⁽¹⁾ Ryzyko gwarancji w odniesieniu do portfeli kapitałowych oparte jest na wartości nominalnej, która jest objęta gwarancją.

UE inwestuje w nienotowane aktywa, których wartości nie są publicznie dostępne, lub udziela na nie gwarancji. Większość tych instrumentów finansowych wdrażają uprawnione podmioty będące ekspertami w branży, które regularnie oceniają i monitorują te aktywa.

7. UJAWNIEŃ INFORMACJI NA TEMAT PODMIOTÓW POWIĄZANYCH

7.1. PODMIOTY POWIĄZANE

Do podmiotów powiązanych UE zalicza się jednostki UE objęte konsolidacją, jednostki stowarzyszone i przedstawiciele kadry kierowniczej najwyższego szczebla tych jednostek. Transakcje między tymi jednostkami stanowią część normalnych operacji UE i jako takie – zgodnie z regułami rachunkowości UE – nie są objęte szczególnymi obowiązkami informacyjnymi.

7.2. ŚWIADCZENIA PRZYSŁUGUJĄCE KADRZE KIEROWNICZEJ NAJWYŻSZEGO SZCZEBŁA

Do celów prezentacji informacji na temat transakcji podmiotów powiązanych dotyczących kluczowego personelu kierowniczego UE osoby te pogrupowano w pięć kategorii:

Kategoria 1: przewodniczący Rady Europejskiej, przewodniczący Komisji i prezes Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej

Kategoria 2: wiceprzewodniczący Komisji i wysoki przedstawiciel Unii Europejskiej ds. wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz pozostali wiceprzewodniczący Komisji

Kategoria 3: sekretarz generalny Rady, członkowie Komisji, sędziowie i rzecznicy generalni Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, prezes i członkowie Sądu, europejski rzecznik praw obywatelskich i europejski inspektor ochrony danych

Kategoria 4: prezes i członkowie Trybunału Obrachunkowego

Kategoria 5: urzędnicy instytucji i agencji o najwyższym zaszerogowaniu

Informacje o przysługujących im uprawnieniach przedstawiono poniżej – pozostałe informacje dostępne są także w opublikowanym na portalu Europa regulaminie pracowniczym, który stanowi oficjalny dokument opisujący prawa i obowiązki wszystkich urzędników UE. Przedstawiciele kadry kierowniczej najwyższego szczebla nie otrzymali od UE żadnych pożyczek o preferencyjnym oprocentowaniu.

ŚWIADCZENIA FINANSOWE PRZYSŁUGUJĄCE KADRZE KIEROWNICZEJ NAJWYŻSZEGO SZCZEBŁA

EUR

Świadczenie (na pracownika)	Kategoria 1	Kategoria 2	Kategoria 3	Kategoria 4	Kategoria 5
Wynagrodzenie podstawowe (miesięcznie)	32 100,99	29 076,98 - 30 240,07	23 261,59 - 26 169,28	25 122,52 - 26 750,83	14 790,96 - 23 261,59
Dodatek mieszkaniowy/zagraniczny	15 %	15 %	15 %	15 %	0-4 %- 16 %
Dodatki rodzinne:					
na gospodarstwo domowe (% wynagrodzenia)	2 % + 215,91	2 % + 215,9	2 % + 215,91	2 % + 215,91	2 % + 215,91
na dziecko pozostające na utrzymaniu	471,80	471,80	471,80	471,80	471,80
przedszkolny	115,26	115,26	115,26	115,26	115,26
edukacyjny lub	320,12	320,12	320,12	320,12	320,12
edukacyjny – gdy dziecko uczy się w szkole innej niż zapewniana przez zakład pracy rodzica	640,24	640,24	640,24	640,24	640,24
Dodatek dla sędziów-przewodniczących	nie dotyczy	nie dotyczy	734,48	nie dotyczy	nie dotyczy
Dodatek reprezentacyjny	1 739,59	1 118,02	745,5	nie dotyczy	nie dotyczy
Roczne koszty podróży	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	zwracane
Przelewy do państw członkowskich:					
dodatek edukacyjny ⁽¹⁾	tak	tak	tak	tak	tak
% wynagrodzenia ⁽¹⁾	5 %	5 %	5 %	5 %	5 %
% wynagrodzenia bez zastosowania współczynnika korygującego	maks. 25 %	maks. 25 %	maks. 25 %	maks. 25 %	maks. 25 %
Koszty reprezentacyjne	zwracane	zwracane	zwracane	nie dotyczy	nie dotyczy
Objęcie stanowiska:					
Koszty zagospodarowania	64 201,98	58 153,96 - 60 480,14	46 523,18 - 52 338,56	50 245,04 - 53 501,66	zwracane
Koszty podróży rodziny	zwracane	zwracane	zwracane	zwracane	zwracane
Koszty przeprowadzki	zwracane	zwracane	zwracane	zwracane	zwracane
Opuszczenie stanowiska:					
Koszty ponownego zagospodarowania	32 100,99	29 076,98 - 30 240,07	23 261,59 - 26 169,28	25 122,52 - 26 750,83	zwracane
Koszty podróży rodziny	zwracane	zwracane	zwracane	zwracane	zwracane
Koszty przeprowadzki	zwracane	zwracane	zwracane	zwracane	zwracane
Przeniesienie (% wynagrodzenia) ⁽²⁾	40 % - 65 %	40 % - 65 %	40 % - 65 %	40 % - 65 %	nie dotyczy
Ubezpieczenie zdrowotne	pokryte	pokryte	pokryte	pokryte	pokryte
Świadczenia emerytalno-rentowe (% wynagrodzenia; przed opodatkowaniem)	maks. 70 %	maks. 70 %	maks. 70 %	maks. 70 %	maks. 70 %
Odliczenia:					
Podatek wspólnotowy	8 % - 45 %	8 % - 45 %	8 % - 45 %	8 % - 45 %	8 % - 45 %
Ubezpieczenie zdrowotne (% wynagrodzenia)	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %
Specjalny podatek od wynagrodzenia	7 %	7 %	7 %	7 %	6-7 %
Odliczenie emerytalne	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	11,1 %
Liczba osób na koniec roku	3	8	93	27	112

⁽¹⁾ Przy zastosowaniu współczynnika korygującego.⁽²⁾ Wypłacane przez pierwsze trzy lata po opuszczeniu stanowiska.

8. ZDARZENIA PO DNIU BILANSOWYM

Na dzień podpisania niniejszego sprawozdania finansowego księgowy Komisji nie wiedział ani nie został powiadomiony o żadnych istotnych zdarzeniach, które wymagałyby zamieszczenia odrębnych informacji w tej sekcji. Roczne sprawozdanie finansowe i powiązane informacje dodatkowe opracowano, wykorzystując najnowsze dostępne informacje, co znalazło swoje odzwierciedlenie w przedstawionych informacjach.

9. ZAKRES KONSOLIDACJI

A. JEDNOSTKI KONTROLOWANE (54)

1. Instytucje i organy konsultacyjne (11)

Parlament Europejski	Europejski Inspektor Ochrony Danych
Rada Europejska	Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny
Komisja Europejska	Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich
Europejski Trybunał Obrachunkowy	Europejski Komitet Regionów
Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej	Rada Unii Europejskiej
Europejska Służba Działań Zewnętrznych	

2. Agencje UE (41)

2.1. Agencje wykonawcze (6)

Europejska Agencja Wykonawcza ds. Edukacji i Kultury (EACEA)	Agencja Wykonawcza Europejskiej Rady ds. Innowacji i ds. MŚP (EISMEA)
Europejska Agencja Wykonawcza ds. Zdrowia i Cyfryzacji (HaDEA)	Agencja Wykonawcza Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (ERCEA)
Europejska Agencja Wykonawcza ds. Badań Naukowych (REA)	Europejska Agencja Wykonawcza ds. Klimatu, Infrastruktury i Środowiska (CINEA)

2.2. Agencje zdecentralizowane (35)

Europejska Agencja Bezpieczeństwa Morskiego (EMSA)	Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA)
Europejska Agencja Leków (EMA)	Agencja Kolejowa Unii Europejskiej (ERA)
Europejska Agencja Chemikaliów (ECHA)	Wspólnotowy Urząd Ochrony Odmian Roślin (CPVO)
Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn (EIGE)	Europejska Agencja Kontroli Rybołówstwa (EFCA)
Europejska Agencja Środowiska (EEA)	Urząd Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej (EUIPO)
Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EUNB)	Agencja Unii Europejskiej ds. Bezpieczeństwa Lotniczego (EASA)
Agencja Unii Europejskiej ds. Azylu (EUAA)	Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA)
Agencja Unii Europejskiej ds. Cyberbezpieczeństwa (ENISA)	Europejska Fundacja Kształcenia (ETF)
Agencja Unii Europejskiej ds. Szkolenia w Dziedzinie Ścigania (CEPOL)	Europejska Fundacja na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy (Eurofound)
Agencja Unii Europejskiej ds. Programu Kosmicznego (EUSPA)	Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (EMCDDA)
Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Wymiarów Sprawiedliwości w Sprawach Karnych (Eurojust)	Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (EUROPOL)
Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy (EU-OSHA)	Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA)
Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC)	Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EIOPA)
Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego (CEDEFOP)	Centrum Tłumaczeń dla Organów Unii Europejskiej (CdT)

Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER)	Europejskie Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej (Fusion for Energy)
Agencja Wsparcia Organu Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej (Urząd BEREC)	Agencja Unii Europejskiej ds. Zarządzania Operacyjnego Wielkoskalowymi Systemami Informatycznymi w Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości (eu-LISA)
Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej (FRONTEX)	Prokuratura Europejska (EPPO)
Europejski Urząd ds. Pracy (ELA)	
3. Inne jednostki kontrolowane (2)	
Europejska Wspólnota Węgla i Stali w likwidacji (EWWiS w likwidacji)	Europejski Instytut Innowacji i Technologii (EIT)
B. JEDNOSTKI STOWARZYSZONE (1)	
Europejski Fundusz Inwestycyjny (EFI)	

MNIEJSZE JEDNOSTKI

Wymienione poniżej jednostki nie zostały włączone do skonsolidowanego sprawozdania finansowego UE za 2023 r. przy wykorzystaniu metody praw własności z uwagi na fakt, że uznano je za nieistotne:

MNIEJSZE JEDNOSTKI (10)

Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Biotechnologicznej Europy Opartej na Obiegu Zamkniętym (Wspólne Przedsięwzięcie CBE)
Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Ekologicznego Lotnictwa
Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Czystego Wodoru
Wspólne Europejskie Przedsięwzięcie Kolejowe
Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Inicjatywy w dziedzinie Innowacji w Ochronie Zdrowia
Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Kluczowych Technologii Cyfrowych
Wspólne Przedsięwzięcie w celu Badań z zakresu Zarządzania Ruchem Lotniczym w Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej 3
Wspólne Przedsięwzięcie w dziedzinie Europejskich Obliczeń Wielkiej Skali (Wspólne Przedsięwzięcie EuroHPC)
Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Programu EDCTP3 w dziedzinie Globalnego Zdrowia (Wspólne przedsięwzięcie GHED)
Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Inteligentnych Sieci i Usług (Wspólne Przedsięwzięcie SNS)
Roczne sprawozdania finansowe powyższych podmiotów są dostępne na ich stronach internetowych.

SPRAWOZDANIA Z WYKONANIA BUDŻETU ORAZ INFORMACJE DODATKOWE ⁽⁴⁶⁾

SPIS TREŚCI

1.	WYNIK BUDŻETU UE	139
2.	ZESTAWIENIE PORÓWNAWCZE KWOT UJĘTYCH W BUDŻECIE Z KWOTAMI RZECZYWISTYMI	140
3.	INFORMACJE DODATKOWE DO SPRAWOZDAŃ Z WYKONANIA BUDŻETU	142
3.1.	RAMY BUDŻETU UE	142
3.2.	WIELOLETNIE RAMY FINANSOWE NA LATA 2021–2027	142
3.3.	SZCZEGÓŁOWE DZIAŁY WRF (PROGRAMY)	145
3.4.	NextGenerationEU	145
3.5.	BUDŻET ROCZNY	145
3.6.	DOCHODY	147
3.7.	OBLICZENIE WYNIKU BUDŻETU	148
3.8.	UZGODNIENIE WYNIKU EKONOMICZNEGO Z WYNIKIEM BUDŻETU	149
4.	WYKONANIE BUDŻETU UE NA 2023 R.	151
5.	WYKONANIE DOCHODÓW BUDŻETOWYCH UE	152
5.1.	ZESTAWIENIE WYKONANIA DOCHODÓW BUDŻETOWYCH UE	152
6.	WYKONANIE WYDATKÓW BUDŻETOWYCH UE	153
6.1.	WRF: STRUKTURA I ZMIANY STANU ŚRODKÓW NA ZOBOWIĄZANIA I ŚRODKÓW NA PŁATNOŚCI	53
6.2.	WRF: WYKONANIE ŚRODKÓW NA ZOBOWIĄZANIA	154
6.3.	WRF: WYKONANIE ŚRODKÓW NA PŁATNOŚCI	155
6.4.	WRF: ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ POZOSTAJĄCYCH DO SPŁATY (RAL)	156
6.5.	WRF: ZOBOWIĄZANIA POZOSTAJĄCE DO SPŁATY WEDŁUG ROKU POWSTANIA ZOBOWIĄZANIA	157
6.6.	WRF: ZOBOWIĄZANIA POZOSTAJĄCE DO SPŁATY WEDŁUG RODZAJU ŚRODKÓW	158
6.7.	WRF W UJĘCIU SZCZEGÓŁOWYM: STRUKTURA I ZMIANY STANU ŚRODKÓW NA ZOBOWIĄZANIA I ŚRODKÓW NA PŁATNOŚCI	159
6.8.	WRF W UJĘCIU SZCZEGÓŁOWYM: WYKONANIE ŚRODKÓW NA ZOBOWIĄZANIA	170
6.9.	WRF W UJĘCIU SZCZEGÓŁOWYM: WYKONANIE ŚRODKÓW NA PŁATNOŚCI	180
6.10.	WRF W UJĘCIU SZCZEGÓŁOWYM: ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ POZOSTAJĄCYCH DO SPŁATY (RAL)	189
6.11.	WRF W UJĘCIU SZCZEGÓŁOWYM: ZOBOWIĄZANIA POZOSTAJĄCE DO SPŁATY WEDŁUG ROKU POWSTANIA ZOBOWIĄZANIA	197
6.12.	WRF W UJĘCIU SZCZEGÓŁOWYM: ZOBOWIĄZANIA POZOSTAJĄCE DO SPŁATY WEDŁUG RODZAJU ŚRODKÓW	204
7.	WYKONANIE BUDŻETU WEDŁUG INSTYTUCJI	213
7.1.	WYKONANIE DOCHODÓW BUDŻETOWYCH	213
7.2.	WYKONANIE ŚRODKÓW NA ZOBOWIĄZANIA	214
7.3.	WYKONANIE ŚRODKÓW NA PŁATNOŚCI	215
8.	WYKONANIE BUDŻETÓW AGENCJI	216
8.1.	DOCHODY BUDŻETOWE	216
8.2.	ŚRODKI NA ZOBOWIĄZANIA I ŚRODKI NA PŁATNOŚCI W PODZIALE NA AGENCJE	218

⁽⁴⁶⁾ Należy zauważyć, że w związku z zaokrągleniem danych liczbowych do mln EUR może się wydawać, że niektóre dane finansowe w poniższych tabelach nie sumują się.

1. WYNIK BUDŻETU UE

(w mln EUR)

Informacja dodatkowa	2023	2022
a Dochody za rok budżetowy	248 361	245 265
b Płatności ze środków na bieżący rok	(236 739)	(239 157)
c Środki na płatności przeniesione na rok N+1:	(3 014)	(2 452)
d Anulowanie niewykorzystanych środków przeniesionych z roku N-1	4	80
e Stan dochodów przeznaczonych na określony cel (B)-(A)	(8 055)	(1 121)
<i>Niewykorzystane środki na koniec roku bieżącego (A)</i>	23 207	15 152
<i>Niewykorzystane środki na koniec roku poprzedniego (B)</i>	15 152	14 032
f Różnice kursowe w roku budżetowym	78	(97)
g Wynik budżetu	635	2 519

Nadwyżkę budżetową UE zwraca się państwom członkowskim w następnym roku poprzez odpowiednie pomniejszenie ich kwot należnych za ten rok. Wynik budżetu oblicza się zgodnie z art. 1 ust. 1 rozporządzenia Rady (UE, Euratom) nr 608/2014⁽⁴⁷⁾ określającego środki wykonawcze dotyczące systemu zasobów własnych Unii Europejskiej. Więcej informacji znajduje się w sekcji 3.7 „Obliczenie wyniku budżetu”.

- Dochody za rok budżetowy: tabela 5.1 „Zestawienie wykonania dochodów budżetowych UE”, kolumna 8 „Dochody ogółem”.
- Płatności ze środków na bieżący rok: tabela 6.3 „WRF: Wykonanie środków na płatności”, kolumna 2 „Płatności dokonane z przyjętego budżetu” i kolumna 4 „Płatności dokonane z dochodów przeznaczonych na określony cel”.
- Środki na płatności przeniesione na rok N+1: tabela 6.3 „WRF: Wykonanie środków na płatności”, kolumna 7 „Środki przeniesione automatycznie” i kolumna 8 „Środki przeniesione decyzją”.
- Anulowanie niewykorzystanych środków na płatności przeniesionych z roku N-1: w pozycji tej uwzględnia się kwotę środków na płatności przeniesionych (automatycznie lub decyzją) na koniec poprzedniego roku oraz „Płatności ze środków przeniesionych” w bieżącym roku, jak przedstawiono w kolumnie 3 tabeli 6.3 „WRF: Wykonanie środków na płatności”.
- Zmiana łącznych środków wynikających z dochodów przeznaczonych na określony cel na koniec roku: obliczenie różnicy między kwotą środków wynikających z dochodów przeznaczonych na określony cel na koniec poprzedniego roku (plus) a kwotą środków wynikających z dochodów przeznaczonych na określony cel na koniec bieżącego roku (jak w kolumnie 8 w tabeli 6.3 „WRF: Wykonanie środków na płatności” – minus) w celu uzyskania zmiany netto dochodów przeznaczonych na określony cel w bieżącym roku.
- Różnice kursowe obejmują zrealizowane i niezrealizowane różnice kursowe.
- Całkowita kwota wyniku budżetowego obejmuje dwa elementy:
 - wynik EFTA wynoszący 3 395 124,46 EUR
 - wynik UE wynoszący 631 696 140,84 EUR.

⁽⁴⁷⁾ Rozporządzenie Rady (UE, Euratom) nr 608/2014 z dnia 26 maja 2014 r. określające środki wykonawcze dotyczące systemu zasobów własnych Unii Europejskiej (Dz.U. L 168 z 7.6.2014, s. 29).

2. ZESTAWIENIE PORÓWNAWCZE KWOT UJĘTYCH W BUDŻECIE Z KWOTAMI RZECZYWISTYMI

Dochody budżetowe

(w mln EUR)					
	Pierwotnie przyjęty budżet	Ostateczny przyjęty budżet	Ustalone należności	Przychody	
1	Zasoby własne	156 573	151 041	149 339	149 536
	11 – Opłaty wyrównawcze od cukru	0	0	2	2
	12 – Cła	21 590	23 730	21 884	22 081
	13 – VAT	20 720	22 459	22 482	22 482
	14 – DNB	107 886	97 650	97 702	97 702
	16 – Obniżka wkładów opartych na DNB przyznana niektórym państwom członkowskim	–	–	43	43
	17 – Odpady opakowaniowe z tworzyw sztucznych	6 377	7 202	7 225	7 225
2	Nadwyżki, salda i dostosowania	0	2 519	2 558	2 551
3	Dochody administracyjne	1 895	1 895	2 794	2 757
4	Dochody finansowe, odsetki za zwłokę i grzywny	121	710	17 162	2 480
5	Gwarancje budżetowe, operacje zaciągania i udzielania pożyczek	0	0	67 589	67 589
6	Dochody, wkłady i zwroty związane z politykami Unii	10 060	9 038	28 215	23 447
	Ogółem	168 649	165 203	267 656	248 361
	w tym Next Generation EU (NGEU)	–	–	68 386	68 386

Wydatki budżetowe: zobowiązania według działów wieloletnich ram finansowych (WRF)

(w mln EUR)					
Dział WRF	Pierwotnie przyjęty budżet	Ostateczny przyjęty budżet	Ogółem środki ogółem	Zaciągnięte zobowiązania	
1	Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	21 548	21 446	29 794	27 951
2	Spójność, odporność i wartości	70 587	70 652	201 195	196 751
	2a. Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna	62 926	62 926	67 852	66 573
	2b. Odporność i wartości	7 660	7 725	133 343	130 178
3	Zasoby naturalne i środowisko	57 259	57 218	65 063	63 567
	w tym: wydatki związane z rynkiem i płatności bezpośrednie	40 692	40 692	41 805	41 134
4	Migracja i zarządzanie granicami	3 727	3 727	3 846	3 801
5	Bezpieczeństwo i obrona	2 117	2 117	2 165	2 149
6	Sąsiedztwo i świat	17 212	17 791	20 484	19 598

(w mln EUR)

Dział WRF		Pierwotnie przyjęty budżet	Ostateczny przyjęty budżet	Ogółem środki ogółem	Zaciągnięte zobowiązania
7	Europejska administracja publiczna	11 311	11 346	12 740	12 303
	<i>w tym: wydatki administracyjne instytucji</i>	4 687	4 689	5 235	5 056
O	Poza WRF	–	–	5 446	3 685
S	Mechanizmy solidarnościowe w Unii i poza nią (instrumenty szczególne)	2 855	2 180	3 397	2 483
Ogółem		186 617	186 477	344 131	332 290
<i>w tym Next Generation EU (NGEU)</i>		–	–	115 890	115 629

Wydatki budżetowe: płatności według działów wieloletnich ram finansowych (WRF)

(w mln EUR)

Dział WRF		Pierwotnie przyjęty budżet	Ostateczny przyjęty budżet	Ogółem dostępne środki	Dokonane płatności
1	Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	20 901	20 129	29 688	25 323
2	Spójność, odporność i wartości	58 059	56 469	128 996	120 617
	<i>2a. Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna</i>	50 875	49 237	70 809	65 696
	<i>2b. Odporność i wartości</i>	7 184	7 232	58 186	54 922
3	Zasoby naturalne i środowisko	57 456	56 656	61 442	59 476
	<i>w tym: wydatki związane z rynkiem i płatności bezpośrednie</i>	40 698	40 698	41 811	41 120
4	Migracja i zarządzanie granicami	3 038	2 662	2 903	2 665
5	Bezpieczeństwo i obrona	1 208	1 386	1 422	1 386
6	Sąsiedztwo i świat	13 995	14 574	15 870	15 232
7	Europejska administracja publiczna	11 311	11 346	13 787	12 260
	<i>w tym: wydatki administracyjne instytucji</i>	4 687	4 689	5 889	5 039
O	Poza WRF	–	–	8 434	226
S	Mechanizmy solidarnościowe w Unii i poza nią (instrumenty szczególne)	2 680	1 981	3 198	2 001
Ogółem		168 649	165 203	265 740	239 186
<i>w tym Next Generation EU (NGEU)</i>		–	–	69 221	66 129

Wydatki budżetowe: zobowiązania pozostające do spłaty według działów wieloletnich ram finansowych (WRF)

(w mln EUR)

Dział WRF	Zobowiązania pozostające do spłaty przeniesione z 2022 r.	Likwidacja zobowiązań pozostających do spłaty przeniesionych z 2022 r.	Nowe zobowiązania pozostające do spłaty z 2023 r.	Zobowiązania pozostające do spłaty ogółem
	1	2	3	4=1+2+3
1 Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	50 130	(18 858)	20 654	51 926
2 Spójność, odporność i wartości	301 081	(112 502)	188 178	376 757
2a. Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna	154 302	(63 801)	64 363	154 864
2b. Odporność i wartości	146 779	(48 701)	123 815	221 893
3 Zasoby naturalne i środowisko	53 459	(17 558)	21 575	57 477
w tym: wydatki związane z rynkiem i płatności bezpośrednie	357	(128)	129	358
4 Migracja i zarządzanie granicami	4 008	(1 559)	2 671	5 121
5 Bezpieczeństwo i obrona	3 061	(1 044)	1 785	3 803
6 Sąsiedztwo i świat	36 962	(10 731)	13 755	39 987
7 Europejska administracja publiczna	1 048	(1 048)	1 004	1 004
w tym: wydatki administracyjne instytucji	654	(654)	608	608
O Poza WRF	3 071	(208)	3 584	6 447
S Mechanizmy solidarnościowe w Unii i poza nią (instrumenty szczególne)	0	(0)	482	482
Ogółem	452 821	(163 506)	253 689	543 003
w tym Next Generation EU (NGEU)	189 132	(64 516)	113 995	238 611
w tym z wyłączeniem Next Generation EU (NGEU)	263 689	(98 990)	139 694	304 392

3. INFORMACJE DODATKOWE DO SPRAWOZDAŃ Z WYKONANIA BUDŻETU

3.1. RAMY BUDŻETU UE

Konta budżetowe prowadzi się zgodnie z rozporządzeniem finansowym (RF). Budżet ogólny to instrument zapewniający możliwość ustanawiania i zatwierdzania corocznych dochodów i wydatków Unii w ramach pułapów i innych przepisów przyjętych w WRF zgodnie z aktami ustawodawczymi dotyczącymi wieloletnich programów przyjętych w tych ramach.

3.2. WIELOLETNIE RAMY FINANSOWE NA LATA 2021–2027

mln EUR, w cenach bieżących

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem
1. Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	20 919	21 878	21 727	21 598	21 272	21 847	22 077	151 318
2. Spójność, odporność i wartości	6 364	67 806	70 137	73 289	74 993	66 536	70 283	429 408

		mln EUR, w cenach bieżących							
		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem
2a.	Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna	1 769	61 345	62 939	64 683	66 479	56 725	58 639	372 579
2b.	Odporność i wartości	4 595	6 461	7 198	8 606	8 514	9 811	11 644	56 829
3.	Zasoby naturalne i środowisko	56 841	56 965	57 295	57 449	57 558	57 332	57 557	400 997
	w tym: wydatki związane z rynkiem i płatności bezpośrednie	40 368	40 639	40 693	40 603	40 665	40 691	40 651	284 310
4.	Migracja i zarządzanie granicami	1 791	3 360	3 814	4 020	4 387	4 315	4 465	26 152
5.	Bezpieczeństwo i obrona	1 696	1 896	1 946	2 004	2 243	2 435	2 705	14 925
6.	Sąsiedztwo i świat	16 247	16 802	16 329	15 830	15 304	14 754	15 331	110 597
7.	Europejska administracja publiczna	10 635	11 058	11 419	11 773	12 124	12 506	12 959	82 474
	w tym: wydatki administracyjne instytucji	8 216	8 528	8 772	9 006	9 219	9 464	9 786	62 991
ŚRODKI NA ZOBOWIĄZANIA OGÓŁEM		114 493	179 765	182 667	185 963	187 881	179 725	185 377	1 215 871
ŚRODKI NA PŁATNOŚCI OGÓŁEM		163 496	166 534	168 575	170 543	173 654	177 126	180 668	1 200 596
jako % DNB		1,18 %	1,12 %	1,03 %	0,96 %	0,94 %	0,92 %	0,91 %	1,01 %

Rozporządzenie Rady (UE, Euratom) 2020/2093⁽⁴⁸⁾ określające WRF na lata 2021–2027 zostało przyjęte 17 grudnia 2020 r. W powyższej tabeli przedstawiono pułapy WRF w cenach bieżących⁽⁴⁹⁾ zgodnie ze stałym deflatorem w wysokości 2 % rocznie, określonym w art. 4 ust. 2 rozporządzenia w sprawie WRF. Zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2020/2093 określającym wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027 w przypadku środków na zobowiązania kwoty podzielono według działów; w przypadku środków na płatności pułapy mają zastosowanie wyłącznie na poziomie łącznej kwoty. Rok 2023 był trzecim rokiem budżetowym nowych WRF na lata 2021–2027.

Łączny pułap środków na zobowiązania na 2023 r. wyniósł 182 667 mln EUR, a równocześnie odpowiedni pułap środków na płatności wyniósł 168 575 mln EUR.

Zgodnie z art. 312 ust. 3 TFUE wieloletnie ramy finansowe określają kwoty rocznych pułapów środków na zobowiązania z podziałem na kategorie wydatków („działy”) oraz rocznego pułapu środków na płatności. Działy WRF odpowiadają głównym sektorom działalności Unii. Wyjaśnienie poszczególnych działów WRF na lata 2021–2027 przedstawiono poniżej.

⁽⁴⁸⁾ Rozporządzenie Rady (UE, Euratom) 2020/2093 z dnia 17 grudnia 2020 r. określające wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027 (Dz.U. L 4331 z 22.12.2020, s. 11).

⁽⁴⁹⁾ Dostosowanie techniczne wieloletnich ram finansowych na 2024 r. zgodnie z art. 4 rozporządzenia Rady (UE, Euratom) 2020/2093 określającego wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027, COM(2023) 320 final z 6.6.2023.

WRF na lata 2021–2027 obejmują kwotę wynoszącą 1 216 mld EUR (1 077 mld EUR w cenach z 2018 r.), z uwzględnieniem Europejskiego Funduszu Rozwoju (EFR). Ponadto w ramach NextGenerationEU zapewnia się dodatkową kwotę w wysokości 806,9 mld EUR (750 mld EUR w cenach z 2018 r.) do 2023 r. w postaci zobowiązań i do 2026 r. w postaci płatności. Tę pierwotną kwotę skorygowano do 712 mld EUR, ponieważ państwa członkowskie nie zawnioskowały o całkowitą dostępną kwotę wsparcia w formie pożyczek.

W przypadku rocznej procedury budżetowej nomenklatura budżetowa jest dodatkowo uporządkowana według „grup” polityk, co zapewnia większą jasność co do sposobu, w jaki poszczególne programy wydatków przyczyniają się do realizacji celów polityki Unii.

Dział 1 – Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa

Dział ten obejmuje kluczowe programy UE wspierające badania naukowe i innowacje, transformację cyfrową, infrastrukturę strategiczną, wzmocnienie jednolitego rynku oraz strategiczne projekty kosmiczne. Programy w ramach tego działu obejmują: program „Horyzont Europa”, Fundusz InvestEU, instrument „Łącząc Europę”, Program na rzecz jednolitego rynku oraz europejski program kosmiczny.

Programy otrzymujące wkłady z NGEU (zewnątrzne dochody przeznaczone na określony cel) w ramach tego działu to: „Horyzont Europa” i Fundusz InvestEU.

Dział 2 – Trwały wzrost gospodarczy: zasoby naturalne

Dział ten zawiera dwa poddziały: Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna (2a) oraz Odporność i wartości (2b).

Wydatki w ramach tego działu mają na celu wzmocnienie odporności i spójności między państwami członkowskimi UE. Finansowanie pomaga zmniejszyć dysproporcje w regionach UE i pomiędzy nimi, a także w państwach członkowskich i pomiędzy nimi, oraz promuje zrównoważony rozwój terytorialny (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Fundusz Spójności, Europejski Fundusz Społeczny Plus). Wspiera również solidarność i współpracę Unii w zakresie gotowości i reagowania na katastrofy (Unijny Mechanizm Ochrony Ludności i rescEU). Ponadto celem programów w ramach tego działu jest zwiększenie odporności UE na obecne i przyszłe wyzwania poprzez inwestycje w transformację ekologiczną i cyfrową, młodzież (Erasmus), zdrowie (Program UE dla zdrowia) oraz działania na rzecz ochrony wartości UE (Sprawiedliwość, Prawa i Wartości) oraz promowanie różnorodności kulturowej (Kreatywna Europa).

Dział ten obejmuje RRF, zasilany przede wszystkim za pośrednictwem NGEU w latach 2021–2023. Inne programy otrzymujące wkłady z NGEU (zewnątrzne dochody przeznaczone na określony cel) w ramach tego działu to: REACT-EU, Unijny Mechanizm Ochrony Ludności (rescEU) Bardziej szczegółowy przegląd działań w ramach RRF znajduje się w sekcjach dotyczących NGEU 2 i 3 „Najważniejsze dane finansowe roku”.

Dział 3 – Zasoby naturalne i środowisko

Wydatki w ramach tego działu są inwestowane w rolnictwo zrównoważone (wspólna polityka rolna) oraz rybołówstwo i politykę morską (Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury), a także programy dotyczące ochrony środowiska i działań na rzecz klimatu (program LIFE, Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji).

Programy otrzymujące wkłady z NGEU (zewnątrzne dochody przeznaczone na określony cel) w ramach tego działu to: rozwój obszarów wiejskich, Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.

Dział 4 – Migracja i zarządzanie granicami

Programy (Fundusz Azylu, Migracji i Integracji, Fundusz Zintegrowanego Zarządzania Granicami) oraz agencje zdecentralizowane (takie jak Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex) oraz Agencja Unii Europejskiej ds. Azylu) finansowane w ramach tego działu mają na celu sprostanie wyzwaniom związanym z migracją i zarządzaniem granicami zewnętrznymi UE oraz zabezpieczeniem systemu azylowego w UE.

Dział 5 – Bezpieczeństwo i obrona

Dział ten odzwierciedla zwiększoną potrzebę współpracy na szczeblu Unii w celu przeciwdziałania zagrożeniom bezpieczeństwa i zwiększenia strategicznej autonomii. Obejmuje on programy, których celem jest poprawa bezpieczeństwa i ochrony obywateli Europy (Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego), wzmocnienie potencjału obronnego Europy (Europejski Fundusz Obrony) oraz zapewnienie narzędzi niezbędnych do reagowania na wyzwania związane z bezpieczeństwem wewnętrznym i zewnętrznym.

Dział 6 – Sąsiedztwo i świat

Programy w ramach tego działu wzmocniają oddziaływanie społeczno-ekonomiczne UE w jej sąsiedztwie, w krajach rozwijających się i na całym świecie. Nowy Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – „Globalny wymiar Europy” łączy w sobie szereg poprzednich instrumentów finansowania zewnętrznego UE, w tym współpracę z państwami Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP) finansowaną wcześniej z Europejskiego Funduszu Rozwoju. Dział ten obejmuje również wsparcie dla państw przygotowujących się do przystąpienia do UE (pomoc przedakcesyjna) oraz unijny program pomocy humanitarnej.

Dział 7 – Europejska administracja publiczna

Dział ten obejmuje wydatki administracyjne wszystkich instytucji, renty i emerytury oraz szkoły europejskie.

S – Instrumenty szczególne

Mechanizmy elastyczności przewidziane w budżecie UE zapewniają UE możliwość pozyskiwania środków niezbędnych do właściwego reagowania na nieprzewidziane zdarzenia, takie jak kryzysy, klęski żywiołowe i sytuacje nadzwyczajne. Zakres tych mechanizmów, alokację środków finansowych i procedury działania przedstawiono w rozporządzeniu w sprawie WRF i porozumieniu międzyinstytucjonalnym. Zapewniają one możliwość dostosowania zasobów budżetowych do zmieniających się priorytetów tak, aby każde euro wydano na to, co jest najbardziej potrzebne.

W rocznej nomenklaturze budżetowej i wykonaniu budżetu określono je jako instrumenty szczególne („S”), ponieważ można je uruchomić – zarówno w odniesieniu do środków na zobowiązania, jak i środków na płatności – poza pułapami wydatków przedstawionymi w WRF.

3.3. SZCZEGÓŁOWE DZIAŁY WRF (PROGRAMY)

Działy WRF dzieli się na szczegółowe działy, które odpowiadają głównym programom wydatków (np. „Horyzont 2020”, Erasmus+ itd.). Na tym poziomie programów przyjmuje się bazowe podstawy prawne do wykonania budżetu. Programy są powszechnie stosowaną strukturą służącą do składania sprawozdań z realizacji i wyników. W sprawozdaniach z wykonania budżetu zamieszczono również tabele w podziale na programy (zob. tabele 6.7–6.12 poniżej).

3.4. NextGenerationEU

Dysponując budżetem wynoszącym 421,1 mld EUR przeznaczonym na bezzwrotne wsparcie (dotacje), NGEU ma duży wpływ na poszczególne roczne budżety UE w latach 2021–2026 oraz na ich wykonanie. W 2021 r. kwota ta została w całości zapisana jako środki wynikające z dochodów przeznaczonych na określony cel. Wszystkie zobowiązania dotyczące bezzwrotnego wsparcia zostaną zapisane w budżecie do 31 grudnia 2023 r. i zrealizowane w ramach płatności do 31 grudnia 2026 r., zgodnie z art. 3 ust. 4 i art. 3 ust. 9 rozporządzenia w sprawie EURI⁽⁵⁰⁾.

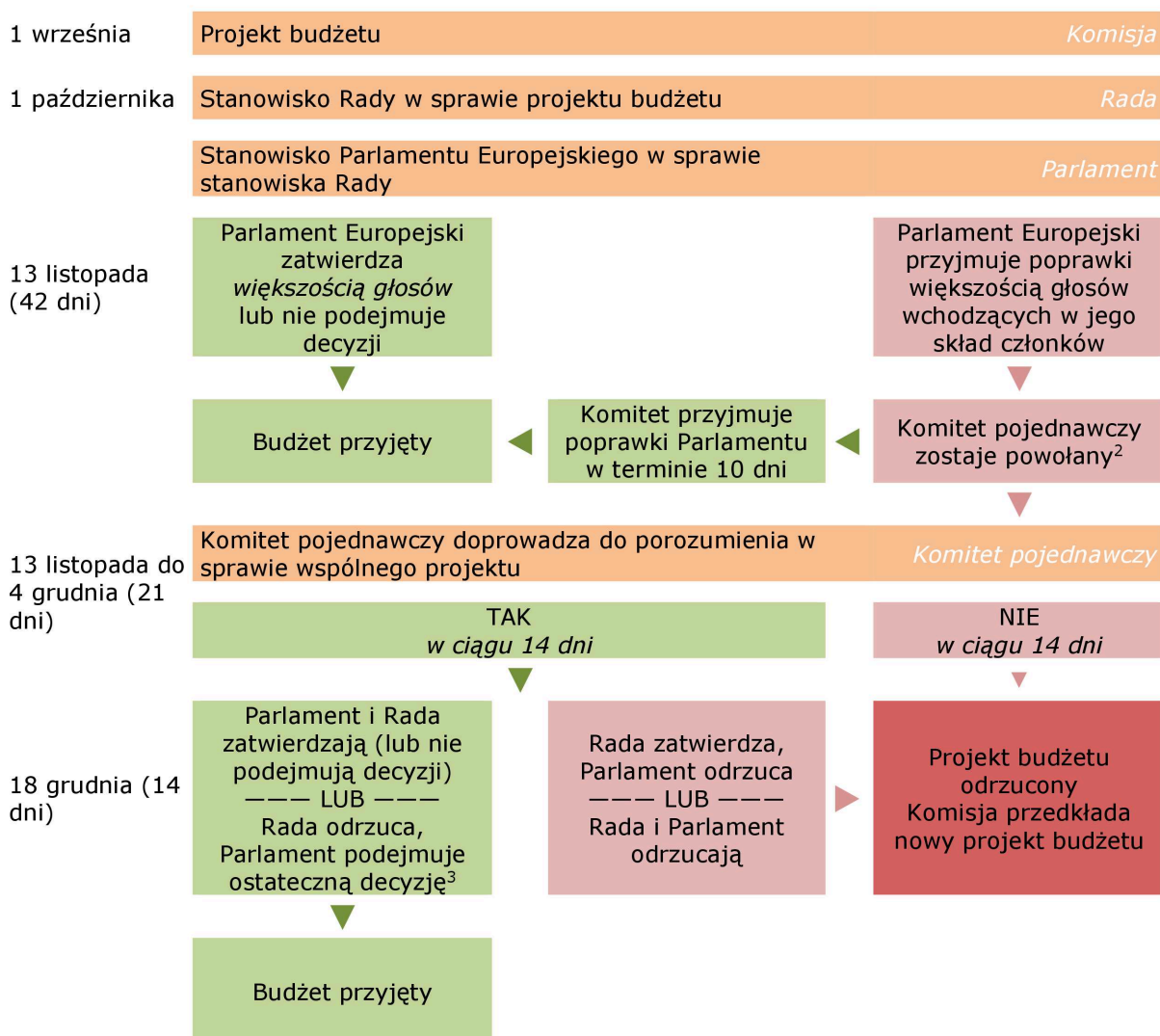
Kompleksowy przegląd działań w ramach NGEU znajduje się w sekcjach 2 i 3 „Najważniejsze dane finansowe roku”.

3.5. BUDŻET ROCZNY

Procedurę przyjmowania budżetu określono w art. 314 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Na poniższym schemacie przedstawiono terminy oraz etapy przyjmowania budżetu.

⁽⁵⁰⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2020/2094 z dnia 14 grudnia 2020 r. ustanawiające Instrument Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy w celu wsparcia odbudowy w następstwie kryzysu związanego z COVID-19 (Dz.U. L 433I z 22.12.2020, s. 23).

Harmonogram wynikający z Traktatu¹

- 1) W praktyce wszystkie trzy instytucje dążą do przedstawienia swoich dokumentów we wcześniejszej części roku, aby usprawnić cały proces.
- 2) W skład komitetu pojednawczego wchodzi członkowie Rady lub ich przedstawiciele oraz taka sama liczba członków reprezentujących Parlament Europejski. Komisja uczestniczy w pracach komitetu pojednawczego i podejmuje wszelkie niezbędne inicjatywy na rzecz zbliżenia stanowisk Parlamentu Europejskiego i Rady.
- 3) Parlament Europejski zatwierdza wspólny projekt, a następnie, w terminie 14 dni od odrzucenia projektu przez Radę, decyduje (większością głosów członków wchodzących w jego skład i trzech piątych oddanych głosów) o potwierdzeniu wszystkich lub niektórych poprawek.

Struktura budżetu obejmuje w przypadku Komisji środki administracyjne i środki operacyjne. Pozostałe instytucje dysponują jedynie środkami administracyjnymi. Ponadto w budżecie występują dwa rodzaje środków: nieróżnicowane i zróżnicowane. Środki nieróżnicowane są wykorzystywane na finansowanie operacji rocznych (zgodnych z zasadą jednoroczności). Środki zróżnicowane zostały wprowadzone w celu pogodzenia zasady jednoroczności z koniecznością zarządzania działaniami wieloletnimi. Środki zróżnicowane dzielą się na środki na zobowiązania i środki na płatności:

- środki na zobowiązania: pokrywają łączny koszt zobowiązań prawnych zaciągniętych na bieżący rok budżetowy w odniesieniu do działań realizowanych przez kilka lat. Zobowiązania budżetowe z tytułu działań trwających dłużej niż jeden rok budżetowy można jednak rozłożyć na kilka lat, na roczne raty, o ile przewidziano to w akcie podstawowym;

- środki na płatności: pokrywają wydatki wynikające z zobowiązań zaciągniętych w bieżącym roku budżetowym lub we wcześniejszych latach budżetowych.

W sprawozdaniu finansowym rodzaje finansowania dzieli się na dwie główne pozycje:

- środki w ostatecznym przyjętym budżecie oraz
- dodatkowe środki obejmujące:
 - (i) kwoty przeniesione z poprzedniego roku (w rozporządzeniu finansowym zezwala się na ograniczoną liczbę przypadków przeniesienia niewydanych kwot z poprzedniego roku na bieżący rok) oraz
 - (ii) dochody przeznaczone na określony cel pochodzące ze zwrotów, wkładów osób trzecich/państw trzecich w programy UE i prace wykonywane na rzecz osób trzecich; przypisuje się je bezpośrednio do odpowiednich linii budżetowych po stronie wydatków i stanowią one trzeci filar finansowania.

Wszystkie rodzaje finansowania tworzą dostępne środki.

3.6. DOCHODY

3.6.1. Dochody z tytułu zasobów własnych

Zdecydowana większość dochodów pochodzi z zasobów własnych, które dzielą się na następujące kategorie:

- (1) tradycyjne zasoby własne (TZW): w 2023 r. stanowiły one około 15 % dochodów z tytułu zasobów własnych;
- (2) zasoby oparte na podatku od wartości dodanej (VAT): w 2023 r. stanowiły one około 15 % dochodów z tytułu zasobów własnych;
- (3) zasoby oparte na odpadach opakowaniowych z tworzyw sztucznych niepoddawanych recyklingowi: w 2023 r. stanowiły one około 5 % dochodów z tytułu zasobów własnych;
- (4) zasoby oparte na dochodzie narodowym brutto (DNB): w 2023 r. stanowiły one około 65 % dochodów z tytułu zasobów własnych.

Decyzja (UE, Euratom) 2020/2053 (decyzja w sprawie zasobów własnych z 2020 r.) określa kategorie zasobów własnych oraz metody ich obliczania. Decyzja ta weszła w życie 1 czerwca 2021 r. i była stosowana z mocą wsteczną od 1 stycznia 2021 r.

Zgodnie z decyzją w sprawie zasobów własnych z 2020 r. łączna kwota zasobów własnych przydzielonych Unii na pokrycie rocznych środków na płatności nie powinna przekroczyć 1,40 % sumy DNB wszystkich państw członkowskich. Ponadto decyzją tą upoważniono Komisję wyjątkowo do tymczasowego zaciągnięcia w imieniu Unii pożyczek na rynkach kapitałowych do wysokości 750 mld EUR w cenach z 2018 r. w celu zwalczania skutków pandemii COVID-19 za pośrednictwem narzędzia służącego odbudowie gospodarki NextGenerationEU. Aby pokryć wszystkie zobowiązania wynikające ze wspomnianego zaciągnięcia pożyczek, pułap zasobów własnych na środki na płatności zostanie tymczasowo podwyższony o 0,6 punktu procentowego.

Od 2021 r. „inne dochody” budżetu UE obejmują wkłady finansowe Zjednoczonego Królestwa wynikające z porozumienia finansowego w ramach umowy o wystąpieniu.

3.6.2. Tradycyjne zasoby własne (TZW)

TZW obejmują cła nakładane na przywóz z państw trzecich, które są pobierane przez państwa członkowskie w imieniu UE. Niemniej jednak państwa członkowskie zatrzymują 25 % na pokrycie kosztów poboru. Wszelkie ustalone kwoty TZW należy zapisać na jednym z następujących rachunków prowadzonych przez właściwe organy:

na rachunku zwyczajnym określonym w art. 6 ust. 3 rozporządzenia (UE, Euratom) nr 609/2014 zapisuje się: wszelkie kwoty odzyskane lub objęte zabezpieczeniem;

na odrębnym rachunku określonym w tym samym artykule zapisuje się: wszelkie kwoty jeszcze nieodzyskane lub nieobjęte zabezpieczeniem; na rachunku tym mogą też zostać zapisane kwoty objęte zabezpieczeniem, lecz kwestionowane.

Państwa członkowskie muszą zaksięgować TZW na rachunku Komisji za pośrednictwem swojej administracji finansowej lub krajowego banku centralnego najpóźniej w pierwszym dniu roboczym następującym po 19. dniu drugiego miesiąca następującego po miesiącu, w którym ustalono należności (lub odzyskano, w przypadku odrębnego rachunku).

3.6.3. Podatek od wartości dodanej (VAT)

Zasoby własne oparte na VAT oblicza się zgodnie z podstawą opodatkowania VAT w państwach członkowskich. Podstawy VAT zostały w tym celu ujednoczone zgodnie z zasadami UE. Jednolita stawka poboru wynosząca 0,30 % ma zastosowanie do łącznej kwoty wpływów VAT pobieranej przez każde państwo członkowskie za wszystkie dostawy podlegające opodatkowaniu, podzielonej przez średnią ważoną stawkę VAT. Podstawa VAT jest ograniczona do 50 % DNB każdego państwa członkowskiego.

3.6.4. Odpady opakowaniowe z tworzyw sztucznych

Jednolita stawka poboru wynosząca 0,80 EUR za kilogram ma zastosowanie do masy odpadów opakowaniowych z tworzyw sztucznych wytwarzanych w każdym państwie członkowskim, które nie są poddawane recyklingowi. Odpady opakowaniowe z tworzyw sztucznych, które nie zostały poddane recyklingowi w danym roku, oblicza się jako różnicę między wytworzonymi odpadami opakowaniowymi z tworzyw sztucznych a odpadami opakowaniowymi z tworzyw sztucznych poddanych recyklingowi w tym roku w danym państwie członkowskim. Bułgaria, Czechy, Estonia, Grecja, Hiszpania, Chorwacja, Włochy, Cypr, Łotwa, Litwa, Węgry, Malta, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowenia i Słowacja są uprawnione do określonych rocznych obniżek ryczałtowych swoich wkładów w postaci zasobów własnych opartych na odpadach opakowaniowych z tworzyw sztucznych.

3.6.5. Dochód narodowy brutto (DNB)

Zasoby oparte na dochodzie narodowym brutto (DNB) wykorzystywane są do sfinansowania tej części budżetu, która nie jest objęta żadnym innym rodzajem dochodów. DNB każdego państwa członkowskiego obciążone jest jednolitą stawką poboru, ustalaną zgodnie z przepisami UE.

3.6.6. Obniżka brutto

W okresie 2021–2027 następujące państwa członkowskie korzystają z obniżki brutto swoich rocznych wkładów opartych na DNB; 565 mln EUR dla Austrii, 377 mln EUR dla Danii, 3 671 mln EUR dla Niemiec, 1 921 mln EUR dla Niderlandów i 1 069 mln EUR dla Szwecji. Te obniżki brutto są mierzone w cenach z 2020 r. i finansowane przez wszystkie państwa członkowskie.

3.6.7. Korekty zasobów własnych z poprzednich lat budżetowych

Zasoby oparte na VAT i DNB ustala się na podstawie prognoz odpowiednich podstaw sporządzonych w momencie sporządzenia projektu budżetu. Następnie prognozy te koryguje się i aktualizuje w danym roku budżetowym w ramach budżetu korygującego. Komisja wzywa państwa członkowskie do pokrycia, pierwszego dnia roboczego marca trzeciego roku po danym roku budżetowym, różnic między kwotami należnymi od państw członkowskich według rzeczywistej podstawy a kwotami faktycznie zapłaconymi na podstawie (skorygowanych) prognoz, dodatnich lub ujemnych. W ciągu kolejnych czterech lat nadal można wprowadzać korekty do rzeczywistych podstaw VAT i DNB, o ile nie zostaną wydane zastrzeżenia. Zastrzeżenia te stanowią potencjalne roszczenia względem państw członkowskich o niepewnych kwotach, ponieważ nie można dokładnie oszacować ich wpływu finansowego. Kiedy możliwe jest określenie dokładnej kwoty, wzywa się do przekazania odpowiednich zasobów opartych na VAT i DNB w powiązaniu z przeprowadzaniem bilansu VAT i DNB lub wystawia się indywidualne wezwania do wpłacenia środków. Prognozę zasobów własnych opartych na odpadach opakowaniowych z tworzyw sztucznych koryguje się w podobny sposób. Komisja wzywa jednak państwa członkowskie do pokrycia, pierwszego dnia roboczego czerwca trzeciego roku po danym roku budżetowym, różnic między kwotami należnymi od państw członkowskich zgodnie z ich rocznymi sprawozdaniami finansowymi zawierającymi dane dotyczące wyników a kwotami faktycznie zapłaconymi na podstawie (skorygowanych) prognoz, dodatnich lub ujemnych. Korekty rzeczywistych podstaw można nadal wprowadzać w ciągu kolejnych pięciu lat, chyba że zostanie wydane zastrzeżenie.

3.7. OBLICZENIE WYNIKU BUDŻETU

Nadwyżka budżetowa UE zwracana jest państwu członkowskim w następnym roku poprzez odpowiednie pomniejszenie ich kwot należnych za ten rok.

Kwoty zasobów własnych ujęte w sprawozdaniu to kwoty zaksięgowane w ciągu roku na rachunkach otwartych w imieniu Komisji przez rządy państw członkowskich. Dochody obejmują także, w przypadku nadwyżki, wynik budżetu za poprzedni rok budżetowy. Pozostałe dochody ujęte w sprawozdaniu stanowią kwotę faktycznie uzyskaną w ciągu roku.

Do celów obliczenia wyniku budżetu za dany rok przyjęto, że wydatki obejmują płatności zrealizowane ze środków na dany rok oraz wszelkie środki na dany rok przeniesione na rok następny. Płatności zrealizowane ze środków na dany rok oznaczają płatności zrealizowane przez księgowego do dnia 31 grudnia danego roku budżetowego. W przypadku EFRG płatności obejmują płatności zrealizowane przez państwa członkowskie między dniem 16 października roku N-1 a dniem 15 października roku N, pod warunkiem że księgowy został poinformowany o zobowiązaniu i autoryzacji do dnia 31 stycznia roku N+1. Wydatki dotyczące EFRG mogą podlegać decyzji w sprawie zgodności wydanej w wyniku kontroli przeprowadzonych w państwach członkowskich.

Wynik budżetu obejmuje dwa elementy: wynik UE oraz wynik udziału krajów EFTA należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG). Zgodnie z art. 1 ust. 1 rozporządzenia nr 608/2014 określającego środki wykonawcze dotyczące systemu zasobów własnych Unii Europejskiej wynik ten stanowi różnicę pomiędzy:

- łącznymi dochodami otrzymanymi za dany rok budżetowy oraz
- kwotą płatności dokonanych ze środków na bieżący rok budżetowy, zwiększoną o kwotę środków na ten rok budżetowy przeniesionych na następny rok.

Różnicę tę powiększa się lub pomniejsza o:

- saldo netto anulowanych środków na płatności przeniesionych z ubiegłych lat budżetowych oraz wszelkich płatności, które ze względu na zmiany kursu euro przekraczają środki niezróżnicowane przeniesione z poprzedniego roku budżetowego;
- stan dochodów przeznaczonych na określony cel; oraz
- saldo powstałe z zysków i strat kursowych w ciągu roku budżetowego.

Środki przeniesione z poprzedniego roku budżetowego, które wynikają z wkładów osób trzecich i prac wykonanych na rzecz osób trzecich oraz które z zasady nigdy nie wygasają, ujmuje się jako środki dodatkowe na rok budżetowy. Tłumaczy to różnicę między kwotami przeniesionymi z poprzedniego roku budżetowego ujętymi w sprawozdaniach z wykonania budżetu za rok N a kwotami przeniesionymi na następny rok ujętymi w sprawozdaniach z wykonania budżetu za rok N-1. Środki na zobowiązania ponownie udostępnione w wyniku zwrotu zaliczek nie są uwzględniane przy obliczaniu wyniku budżetu.

Przeniesione środki na płatności obejmują automatyczne przeniesienia i środki przeniesione na mocy decyzji. Anulowane niewykorzystane środki na płatności przeniesione z poprzedniego roku obejmują anulowane środki przeniesione automatycznie lub decyzją.

3.8. UZGODNIENIE WYNIKU EKONOMICZNEGO Z WYNIKIEM BUDŻETU

(w mln EUR)

	2023	2022
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK	(71 437)	(91 949)
Przychody		
Należności ustalone w bieżącym roku, ale jeszcze niepobraone	(5 714)	(5 978)
Należności ustalone w poprzednich latach i pobrane w bieżącym roku	10 046	8 235
Należności pobrane, ale nieuwzględniane jako przychody w wyniku ekonomicznym	73 209	65 852
Naliczone przychody (netto)	(923)	2 072
	76 618	70 181
Koszty		
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów (netto)	14 090	45 648
Koszty poprzedniego roku poniesione w bieżącym roku	(1 638)	(2 053)
Efekt netto płatności zaliczkowych	(12 575)	(21 659)

	(w mln EUR)	
	2023	2022
Środki na płatności przeniesione na następny rok	(3 208)	(2 660)
Płatności dokonane z przeniesionych środków i anulowane niewykorzystane środki na płatności	(5 409)	3 331
Zmiany stanu rezerw	3 752	3 650
Inne	240	(2 139)
	(4 748)	24 118
Wynik ekonomiczny agencji i EWWiS w likwidacji	202	168
WYNIK BUDŻETU ZA ROK	635	2 519

Zgodnie z rozporządzeniem finansowym wynik ekonomiczny za rok oblicza się w oparciu o zasadę rachunkowości memoriałowej i reguły rachunkowości UE, natomiast wynik budżetu opiera się na zmodyfikowanej metodzie kasowej. Zważywszy że u podstaw wyniku ekonomicznego i wyniku budżetowego leżą te same operacje – z wyjątkiem pozostałych (pozabudżetowych) źródeł przychodów i wydatków agencji oraz EWWiS w likwidacji, które uwzględniono wyłącznie w wyniku ekonomicznym – uzgodnienie wyniku ekonomicznego za dany rok z wynikiem budżetowym za ten rok pełni rolę przydatnej kontroli spójności.

Pozycje uzgadniane – Dochody

Faktyczne dochody budżetowe za dany rok budżetowy odpowiadają dochodom pobranym z tytułu należności ustalonych w ciągu tego roku oraz kwotom pobranym z tytułu należności ustalonych w ubiegłych latach. Dlatego należności ustalone w bieżącym roku, ale jeszcze niepobrane, odlicza się od wyniku ekonomicznego na użytek uzgodnienia, jako że nie są one częścią dochodów budżetowych. Z kolei należności ustalone w poprzednich latach i pobrane w bieżącym roku dolicza się do wyniku ekonomicznego na użytek uzgodnienia. Niektóre pobrane należności nie są uwzględniane jako przychody w wyniku ekonomicznym i również muszą zostać doliczone na użytek uzgodnienia. Są one związane głównie z finansowaniem Next Generation EU.

Na naliczone dochody składają się głównie kwoty dotyczące korekt finansowych, zasobów własnych, odsetek i dywidend. Uwzględnia się jedynie efekt netto, tj. naliczone przychody za bieżący rok pomniejszone o wpływ z tytułu naliczonych przychodów z poprzedniego roku.

Pozycje uzgadniane – Wydatki

Na bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów składają się głównie bierne rozliczenia międzyokresowe dokonane na użytek procedur zakończenia księgowania na koniec roku (tzw. procedur cut-off), tj. wydatki kwalifikowalne poniesione przez beneficjentów środków unijnych, które nie zostały jeszcze zgłoszone Komisji. Uwzględnia się jedynie efekt netto, tj. bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów za bieżący rok pomniejszone o pokryte koszty za poprzedni rok. Płatności dokonane w bieżącym roku powiązane z fakturami ujętymi we wcześniejszych latach stanowią część wydatków budżetowych bieżącego roku i muszą być w związku z tym dodane do wyniku ekonomicznego dla celów uzgodnienia.

Efekt netto płatności zaliczkowych obejmuje (1) nowe kwoty płatności zaliczkowych wypłacone w bieżącym roku i ujęte jako wydatki budżetowe tego roku i (2) rozliczenie płatności zaliczkowych poprzez zatwierdzenie kosztów kwalifikowalnych w ciągu roku. Te ostatnie stanowią koszt zgodnie z zasadą rachunkowości memoriałowej, jednak koszt ten nie jest ujmowany na kontach budżetowych, jako że płatność początkowych zaliczek została już uwzględniona jako koszt budżetowy w momencie jej dokonania.

Oprócz płatności dokonanych ze środków na dany rok przy obliczaniu wyniku budżetu za ten rok należy uwzględnić także środki na ten rok przeniesione na rok następny (zgodnie z art. 1 ust. 1 rozporządzenia (UE, Euratom) nr 608/2014). To samo podejście stosuje się do płatności budżetowych dokonanych w bieżącym roku ze środków przeniesionych z poprzednich lat oraz anulowania niewykorzystanych środków na płatności.

Zmiany stanu rezerw odnoszą się do szacunków na koniec roku dokonanych na kontach rozliczeń międzyokresowych (głównie świadczenia pracownicze), które nie mają wpływu na konta budżetowe. Pozostałe uzgadniane kwoty obejmują rozmaite elementy, takie jak amortyzacja aktywów, nabycie aktywów, raty leasingowe (część kapitałowa) oraz udziały finansowe, które są różnie traktowane w rachunkowości budżetowej i rachunkowości memoriałowej.

Pozycja uzgadniana – Wynik ekonomiczny agencji i EWWiS w likwidacji

Wynik budżetu na dany rok jest nieskonsolidowaną wartością liczbową i nie obejmuje pozostałych (pozabudżetowych) źródeł dochodów i wydatków skonsolidowanych agencji oraz EWWiS w likwidacji (zob. informacja dodatkowa 6). Aby uzgodnić wynik ekonomiczny za dany rok – nieskonsolidowaną wartość liczbową obejmującą te kwoty – z wynikiem budżetu ten rok, jako pozycję uzgadnianą przedstawia się cały skonsolidowany wynik ekonomiczny agencji i EWWiS w likwidacji za dany rok.

4. WYKONANIE BUDŻETU UE NA 2023 R.

Informacje dodatkowe na temat wykonania budżetu na 2023 r. w zakresie dochodów i wydatków, zobowiązań pozostających do spłaty oraz wyniku budżetu znajdują się w sekcji 6 „Zestawienie wykonania budżetu” w części „Najważniejsze dane finansowe roku”.

5. WYKONANIE DOCHODÓW BUDŻETOWYCH UE

5.1. ZESTAWIENIE WYKONANIA DOCHODÓW BUDŻETOWYCH UE

(w mln EUR)

Tytuł	Dochody przewidziane w budżecie		Ustalone należności			Przychody			Wpływy jako % budżetu	Nie-rozliczone
	Pierwotnie przyjęty budżet	Ostateczny przyjęty budżet	Bieżący rok	Przeniesione	Ogółem	Z należności za bieżący rok	Z należności przeniesionych	Ogółem		
	1	2	3	4	5=3+4	6	7	8=6+7		
1 Zasoby własne	156 573	151 041	147 777	1 562	149 339	148 062	1 474	149 536	99 %	(197)
11 – Opłaty wyrównawcze od cukru	0	0	2	(0)	2	2	–	2	–	(0)
12 – Cła	21 590	23 730	20 322	1 562	21 884	20 607	1 474	22 081	93 %	(197)
13 – VAT	20 720	22 459	22 482	–	22 482	22 482	–	22 482	100 %	–
14 – DNB	107 886	97 650	97 702	–	97 702	97 702	–	97 702	100 %	–
16 – Obniżka wkładów opartych na DNB przyznana niektórym państwom członkowskim	–	–	43	–	43	43	–	43	–	–
17 – Odpady opakowaniowe z tworzyw sztucznych	6 377	7 202	7 225	–	7 225	7 225	–	7 225	100 %	–
2 Nadwyżki, salda i dostosowania	0	2 519	2 551	7	2 558	2 551	–	2 551	101 %	7
3 Dochody administracyjne	1 895	1 895	2 745	49	2 794	2 728	30	2 757	146 %	36
4 Dochody finansowe, odsetki za zwłokę i grzywny	121	710	1 126	16 035	17 162	(604)	3 084	2 480	349 %	14 681
5 Gwarancje budżetowe, operacje zaciągania i udzielania pożyczek	0	0	67 589	–	67 589	67 589	–	67 589	–	–
6 Dochody, wkłady i zwroty związane z politykami Unii	10 060	9 038	22 400	5 815	28 215	17 987	5 460	23 447	259 %	4 769
Ogółem	168 649	165 203	244 189	23 467	267 656	238 313	10 048	248 361	150 %	19 295

6. WYKONANIE WYDATKÓW BUDŻETOWYCH UE

6.1. WRF: STRUKTURA I ZMIANY STANU ŚRODKÓW NA ZOBOWIĄZANIA I ŚRODKÓW NA PŁATNOŚCI

(w mln EUR)

Dział WRF	Środki na zobowiązania						Środki na płatności						
	Środki budżetowe			Dodatkowe środki			Środki budżetowe			Dodatkowe środki			Dostępne środki ogółem
	Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel	Dostępne środki ogółem	Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel		
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11	
1	Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	21 548	(102)	21 446	149	8 199	29 794	20 901	(773)	20 129	107	9 452	29 688
2	Spójność, odporność i wartości	70 587	65	70 652	159	130 384	201 195	58 059	(1 590)	56 469	75	72 452	128 996
	2a. Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna	62 926	–	62 926	159	4 766	67 852	50 875	(1 638)	49 237	2	21 570	70 809
	2b. Odporność i wartości	7 660	65	7 725	0	125 618	133 343	7 184	48	7 232	73	50 882	58 186
3	Zasoby naturalne i środowisko	57 259	(41)	57 218	488	7 357	65 063	57 456	(800)	56 656	493	4 293	61 442
	w tym: wydatki związane z rynkiem i płatności bezpośrednie	40 692	–	40 692	485	627	41 805	40 698	–	40 698	486	627	41 811
4	Migracja i zarządzanie granicami	3 727	–	3 727	16	103	3 846	3 038	(376)	2 662	3	238	2 903
5	Bezpieczeństwo i obrona	2 117	–	2 117	3	45	2 165	1 208	178	1 386	6	30	1 422
6	Sąsiedztwo i świat	17 212	579	17 791	1 159	1 534	20 484	13 995	579	14 574	104	1 192	15 870
7	Europejska administracja publiczna	11 311	34	11 346	1	1 393	12 740	11 311	34	11 346	1 032	1 409	13 787
	w tym: wydatki administracyjne instytucji	4 687	3	4 689	1	545	5 235	4 687	3	4 689	641	559	5 889
O	Poza WRF	–	–	–	–	5 446	5 446	–	–	–	–	8 434	8 434
S	Mechanizmy solidarnościowe w Unii i poza nią (instrumenty szczególne)	2 855	(675)	2 180	746	471	3 397	2 680	(698)	1 981	746	471	3 198
	Ogółem	186 617	(140)	186 477	2 721	154 933	344 131	168 649	(3 446)	165 203	2 566	97 971	265 740

6.2. WRF: WYKONANIE ŚRODKÓW NA ZOBOWIĄZANIA

(w mln EUR)

Dział WRF	Dostępne środki ogółem	Zaciągnięte zobowiązania					Środki przeniesione na 2024 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12
1 Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	29 794	21 442	149	6 361	27 951	94 %	–	1 838	1 838	4	–	1	5
2 Spójność, odporność i wartości	201 195	69 606	159	126 986	196 751	98 %	12	3 323	3 335	1 034	–	75	1 109
2a. Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna	67 852	61 882	159	4 532	66 573	98 %	12	159	171	1 033	–	75	1 108
2b. Odporność i wartości	133 343	7 724	0	122 454	130 178	98 %	0	3 164	3 164	1	–	0	1
3 Zasoby naturalne i środowisko	65 063	56 881	476	6 210	63 567	98 %	316	958	1 274	22	12	188	222
w tym: wydatki związane z rynkiem i płatności bezpośrednie	41 805	40 374	473	286	41 134	98 %	316	341	657	3	12	–	14
4 Migracja i zarządzanie granicami	3 846	3 727	16	58	3 801	99 %	–	45	45	0	–	0	0
5 Bezpieczeństwo i obrona	2 165	2 113	3	33	2 149	99 %	–	12	12	4	–	0	4
6 Sąsiedztwo i świat	20 484	17 719	1 155	724	19 598	96 %	72	810	882	0	4	0	4
7 Europejska administracja publiczna	12 740	11 300	1	1 003	12 303	97 %	1	390	391	45	0	0	45
w tym: wydatki administracyjne instytucji	5 235	4 649	1	406	5 056	97 %	1	138	139	39	0	0	39
O Poza WRF	5 446	–	–	3 685	3 685	68 %	–	1 761	1 761	–	–	0	0
S Mechanizmy solidarnościowe w Unii i poza nią (instrumenty szczególne)	3 397	1 576	746	161	2 483	73 %	407	307	714	197	–	3	200
Ogółem	344 131	184 363	2 706	145 221	332 290	97 %	808	9 444	10 252	1 306	15	268	1 589

6.3. WRF: WYKONANIE ŚRODKÓW NA PŁATNOŚCI

(w mln EUR)

Dział WRF	Dostępne środki ogółem	Dokonane płatności					Środki przeniesione na 2024 r.			Środki wygasające				
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
1	Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	29 688	20 000	98	5 225	25 323	85 %	110	4 221	4 331	19	9	5	34
2	Spójność, odporność i wartości	128 996	55 644	72	64 901	120 617	94 %	811	7 545	8 356	13	3	7	23
	2a. Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna	70 809	49 226	1	16 469	65 696	93 %	2	5 101	5 103	9	1	0	11
	2b. Odporność i wartości	58 186	6 419	71	48 431	54 922	94 %	809	2 444	3 253	4	2	7	12
3	Zasoby naturalne i środowisko	61 442	56 306	481	2 689	59 476	97 %	324	1 604	1 928	26	12	0	38
	w tym: wydatki związane z rynkiem i płatności bezpośrednie	41 811	40 361	474	286	41 120	98 %	316	341	657	22	12	–	34
4	Migracja i zarządzanie granicami	2 903	2 594	2	68	2 665	92 %	3	170	173	65	1	0	65
5	Bezpieczeństwo i obrona	1 422	1 363	5	18	1 386	97 %	8	12	20	16	0	0	16
6	Sąsiedztwo i świat	15 870	14 417	80	734	15 232	96 %	143	457	600	14	23	0	38
7	Europejska administracja publiczna	13 787	10 414	962	884	12 260	89 %	887	522	1 409	45	71	3	118
	w tym: wydatki administracyjne instytucji	5 889	4 083	593	363	5 039	86 %	567	194	761	39	48	2	89
O	Poza WRF	8 434	–	–	226	226	3 %	–	8 208	8 208	–	–	–	–
S	Mechanizmy solidarnościowe w Unii i poza nią (instrumenty szczególne)	3 198	1 254	746	1	2 001	63 %	728	468	1 196	0	0	1	1
	Ogółem	265 740	161 992	2 447	74 747	239 186	90 %	3 014	23 207	26 221	197	119	17	333

6.4. WRF: ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ POZOSTAJĄCYCH DO SPŁATY (RAL)

(w mln EUR)

Dział WRF	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec poprzedniego roku				Zobowiązania za bieżący rok				Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku - ogółem
	Zobowiązania przeniesione z poprzedniego roku	Umorzenie/aktualizacja wyceny/anulowanie	Płatności	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku	Zobowiązania zaciągnięte w ciągu roku	Płatności	Anulowane zobowiązania, których nie można przenieść na następne okresy	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku	
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	
1 Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	50 130	(821)	(18 037)	31 272	27 951	(7 286)	(11)	20 654	51 926
2 Spójność, odporność i wartości	301 081	(456)	(112 046)	188 579	196 751	(8 572)	(1)	188 178	376 757
2a. Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna	154 302	(314)	(63 487)	90 501	66 573	(2 209)	(1)	64 363	154 864
2b. Odporność i wartości	146 779	(142)	(48 558)	98 078	130 178	(6 363)	(0)	123 815	221 893
3 Zasoby naturalne i środowisko	53 459	(74)	(17 484)	35 901	63 567	(41 992)	(0)	21 575	57 477
w tym: wydatki związane z rynkiem i płatności bezpośrednie	357	(13)	(116)	229	41 134	(41 005)	-	129	358
4 Migracja i zarządzanie granicami	4 008	(23)	(1 535)	2 449	3 801	(1 129)	(0)	2 671	5 121
5 Bezpieczeństwo i obrona	3 061	(22)	(1 022)	2 017	2 149	(364)	(0)	1 785	3 803
6 Sąsiedztwo i świat	36 962	(1 342)	(9 389)	26 232	19 598	(5 843)	(0)	13 755	39 987
7 Europejska administracja publiczna	1 048	(85)	(963)	0	12 303	(11 296)	(3)	1 004	1 004
w tym: wydatki administracyjne instytucji	654	(61)	(593)	-	5 056	(4 446)	(2)	608	608
O Poza WRF	3 071	(83)	(125)	2 863	3 685	(101)	-	3 584	6 447
S Mechanizmy solidarnościowe w Unii i poza nią (instrumenty szczególne)	0	(0)	(0)	-	2 483	(2 001)	-	482	482
Ogółem	452 821	(2 905)	(160 601)	289 315	332 290	(78 585)	(16)	253 689	543 003

6.5. WRF: ZOBOWIĄZANIA POZOSTAJĄCE DO SPŁATY WEDŁUG ROKU POWSTANIA ZOBOWIĄZANIA

(w mln EUR)

	<2017	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Ogółem
1 Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	634	865	1 182	3 748	6 529	6 859	11 278	20 831	51 926
2 Spójność, odporność i wartości	1 835	2 249	3 070	4 923	8 017	28 409	140 066	188 188	376 757
3 Zasoby naturalne i środowisko	2 406	926	1 156	1 195	2 414	5 757	22 047	21 575	57 477
4 Migracja i zarządzanie granicami	29	94	108	342	948	180	749	2 671	5 121
5 Bezpieczeństwo i obrona	20	41	102	158	246	716	735	1 785	3 803
6 Sąsiedztwo i świat	1 238	837	1 834	2 658	2 880	5 945	10 837	13 757	39 987
7 Europejska administracja publiczna	–	–	–	–	–	–	0	1 004	1 004
O Poza WRF	–	–	–	–	0	105	2 758	3 584	6 447
S Mechanizmy solidarnościowe w Unii i poza nią (instrumenty szczególne)	–	–	–	–	–	–	–	482	482
Ogółem	6 162	5 013	7 452	13 024	21 034	47 971	188 470	253 877	543 003

Realokacja zobowiązań w ramach wewnętrznej reorganizacji spowodowała przesunięcie kwoty pozostającej do spłaty (188 mln EUR) pomiędzy latami. Łączna kwota zobowiązań pozostających do spłaty nie ulega zmianie.

6.6. WRF: ZOBOWIĄZANIA POZOSTAJĄCE DO SPŁATY WEDŁUG RODZAJU ŚRODKÓW

(w mln EUR)

	Ze środków budżetowych					Ze środków wynikających z dochodów przeznaczonych na określony cel					Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec 2023 r. – ogółem
	Zobowiązania przeniesione z 2022 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	Zobowiązania przeniesione z 2022 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	
1 Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	42 542	(677)	21 590	20 137	43 318	7 588	(155)	6 361	5 186	8 608	51 926
2 Spójność, odporność i wartości	98 936	(427)	69 765	38 883	129 392	202 144	(30)	126 986	81 734	247 365	376 757
2a. Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna	93 943	(305)	62 041	32 335	123 345	60 358	(10)	4 532	33 361	31 520	154 864
2b. Odporność i wartości	4 993	(122)	7 724	6 548	6 048	141 786	(21)	122 454	48 374	215 846	221 893
3 Zasoby naturalne i środowisko	41 281	(69)	57 357	56 964	41 606	12 178	(5)	6 210	2 512	15 871	57 477
w tym: wydatki związane z rynkiem i płatności bezpośrednie	357	(13)	40 848	40 834	358	0	(0)	286	286	0	358
4 Migracja i zarządzanie granicami	3 811	(20)	3 743	2 585	4 949	197	(4)	58	80	172	5 121
5 Bezpieczeństwo i obrona	3 025	(22)	2 116	1 372	3 748	36	(0)	33	14	55	3 803
6 Sąsiedztwo i świat	36 275	(1 332)	18 874	14 473	39 345	687	(10)	724	758	642	39 987
7 Europejska administracja publiczna	929	(31)	11 300	11 313	886	119	(57)	1 003	947	118	1 004
w tym: wydatki administracyjne instytucji	603	(10)	4 650	4 676	567	51	(53)	406	363	42	608
O Poza WRF			–	–	–	3 071	(83)	3 685	226	6 447	6 447
S Mechanizmy solidarnościowe w Unii i poza nią (instrumenty szczególne)	0	(0)	2 322	2 001	321	–	–	161	–	161	482
Ogółem	226 800	(2 577)	187 069	147 727	263 564	226 021	(343)	145 221	91 459	279 439	543 003

6.7. WRF W UJĘCIU SZCZEGÓŁOWYM: STRUKTURA I ZMIANY STANU ŚRODKÓW NA ZOBOWIĄZANIA I ŚRODKÓW NA PŁATNOŚCI

(w mln EUR)

Program	Środki na zobowiązania						Środki na płatności					Dostępne środki ogółem
	Środki budżetowe			Dodatkowe środki		Dostępne środki ogółem	Środki budżetowe			Dodatkowe środki		
	Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel		Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel	
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	
1 „Horyzont Europa”	12 353	81	12 434	149	3 594	16 177	11 909	(292)	11 616	66	6 071	17 753
Euratom	276	10	286	–	60	346	274	(50)	224	17	114	355
Eksperymentalny reaktor termojądrowy (ITER)	840	(290)	550	–	8	558	671	(264)	407	1	8	416
Inne działania	–	–	–	–	721	721	–	–	–	–	483	483
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	28	(1)	27	–	–	27	18	(7)	10	–	–	10
Fundusz InvestEU	341	–	341	–	3 376	3 716	390	(0)	390	0	2 200	2 590
Instrument „Łącząc Europę” – Transport	1 853	428	2 281	–	38	2 319	1 943	553	2 496	0	35	2 531
Instrument „Łącząc Europę” – Energia	859	(433)	426	–	9	435	724	(195)	529	2	2	532
Instrument „Łącząc Europę” – Technologie cyfrowe	289	–	289	–	3	292	230	(83)	147	0	3	150
„Cyfrowa Europa”	1 307	34	1 341	–	40	1 381	1 285	(438)	846	10	39	895
Agencje zdecentralizowane	203	4	206	–	11	217	203	16	218	–	11	229
Inne działania	4	–	4	–	85	89	4	(2)	2	–	85	87
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	4	–	4	–	–	4	18	(4)	13	–	–	13
Działania w ramach prerogatyw Komisji	24	1	25	–	4	29	24	7	31	–	1	32
Jednolity rynek	603	31	634	–	52	685	615	98	713	6	64	783

(w mln EUR)

Program	Środki na zobowiązania						Środki na płatności					Dostępne środki ogółem
	Środki budżetowe			Dodatkowe środki		Dostępne środki ogółem	Środki budżetowe			Dodatkowe środki		
	Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel		Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel	
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	
Program UE w zakresie zwalczania nadużyć finansowych	25	–	25	–	1	26	26	(1)	25	–	1	27
Podatki	38	–	38	–	3	41	36	–	36	0	3	39
Cła	133	(12)	122	–	9	131	120	(5)	115	0	9	124
Agencje zdecentralizowane	127	(3)	124	–	14	138	127	(3)	124	–	14	138
Inne działania	12	(3)	9	–	0	9	12	(3)	9	–	0	9
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	6	–	6	–	–	6	10	(1)	9	–	–	9
Europejski program kosmiczny	2 045	–	2 045	–	168	2 213	2 091	1	2 092	5	308	2 404
Agencje zdecentralizowane	75	–	75	–	2	77	75	–	75	–	2	77
Projekty pilotażowe oraz działania przygotowawcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Unijny program bezpiecznej łączności	106	50	156	–	–	156	99	(98)	0	–	–	0
Dział 1 ogółem: Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	21 548	(102)	21 446	149	8 199	29 794	20 901	(773)	20 129	107	9 452	29 688
2 Rozwój Regionalny (EFRR)	38 393	7	38 400	151	2 636	41 187	27 315	(1 706)	25 608	0	11 149	36 757
Fundusz Spójności	6 208	425	6 633	–	732	7 365	8 719	831	9 550	0	945	10 494
Wkład Funduszu Spójności na rzecz instrumentu „Łącząc Europę” – Transport	1 548	–	1 548	–	2	1 550	1 814	255	2 069	–	2	2 071

(w mln EUR)

Program	Środki na zobowiązania						Środki na płatności					Dostępne środki ogółem
	Środki budżetowe			Dodatkowe środki		Dostępne środki ogółem	Środki budżetowe			Dodatkowe środki		
	Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel		Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel	
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	4	-	4	-	-	4	5	(1)	4	-	-	4
Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+)	16 774	(432)	16 342	8	1 396	17 747	13 023	(1 017)	12 006	2	9 475	21 482
Wsparcie dla społeczności Turków cypryjskich	34	-	34	-	7	41	37	3	40	0	7	47
Europejski Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności	121	-	121	-	123 552	123 673	115	(0)	115	2	48 928	49 045
Program „Perykles IV”	1	(0)	1	-	0	1	1	(0)	1	-	0	1
Plan odbudowy dla Europy	1 316	0	1 316	-	3	1 319	1 316	0	1 316	29	3	1 348
RescEU	188	65	253	0	1 228	1 482	312	45	357	16	973	1 346
Program UE dla zdrowia	739	-	739	-	31	770	627	(121)	506	4	20	530
Wsparcie w sytuacjach nadzwyczajnych na terenie Unii	-	-	-	-	26	26	6	(5)	1	-	52	53
Agencje zdecentralizowane	261	-	261	-	64	325	253	-	253	-	64	317
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Działania w ramach prerogatyw Komisji	12	-	12	-	0	12	11	1	12	-	0	12
Zatrudnienie i innowacje społeczne	94	(1)	92	-	13	105	95	(15)	80	1	13	94
Program „Erasmus+”	3 669	4	3 672	-	628	4 300	3 292	87	3 379	13	742	4 134

(w mln EUR)

Program	Środki na zobowiązania						Środki na płatności					Dostępne środki ogółem
	Środki budżetowe			Dodatkowe środki		Dostępne środki ogółem	Środki budżetowe			Dodatkowe środki		
	Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel		Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel	
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	
Europejski Korpus Solidarności	144	–	144	–	26	171	124	4	128	4	41	173
Kreatywna Europa	333	–	333	–	20	353	312	69	381	2	22	406
Sprawiedliwość	42	(2)	40	–	4	44	40	(3)	37	1	1	39
Prawa i wartości	215	(1)	214	–	2	217	157	(10)	146	1	2	150
Agencje zdecentralizowane	271	4	275	–	6	281	266	2	267	–	6	274
Inne działania	8	(1)	7	–	2	9	6	(3)	3	–	2	5
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	32	–	32	–	1	32	47	(13)	34	–	1	35
Działania w ramach prerogatyw Komisji	182	(2)	180	–	5	185	167	8	175	–	6	181
Dział 2 ogółem: Spójność, odporność i wartości	70 587	65	70 652	159	130 384	201 195	58 059	(1 590)	56 469	75	72 452	128 996
3 Gwarancje rolne	40 692	–	40 692	485	627	41 805	40 698	–	40 698	486	627	41 811
Inne programy dotyczące zasobów naturalnych i środowiska	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich	12 935	–	12 935	–	453	13 388	15 087	(875)	14 212	0	3 123	17 335
Gospodarka morską i rybołówstwo	1 103	(0)	1 103	3	89	1 195	889	103	991	1	89	1 081
Rybołówstwo (SFPA i RFMO)	162	(45)	117	–	–	117	151	(35)	116	–	–	116

(w mln EUR)

Program	Środki na zobowiązania						Środki na płatności					Dostępne środki ogółem
	Środki budżetowe			Dodatkowe środki		Dostępne środki ogółem	Środki budżetowe			Dodatkowe środki		
	Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel		Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel	
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	
Agencje zdecentralizowane	30	–	30	–	1	31	30	–	30	–	1	31
Inne działania	–	4	4	–	–	4	–	–	–	–	–	–
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	2	–	2	–	–	2	4	(1)	3	–	–	3
Działania na rzecz środowiska i klimatu (LIFE)	756	3	758	–	11	769	523	5	528	6	9	543
Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji	1 466	–	1 466	–	5 907	7 373	3	(1)	2	–	166	168
Instrument pożyczkowy w ramach mechanizmu sprawiedliwej transformacji	50	–	50	–	261	311	–	10	10	–	271	281
Agencje zdecentralizowane	60	(3)	57	–	7	64	60	(3)	57	–	7	64
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	5	–	5	–	0	5	12	(3)	9	–	0	9
Dział 3 ogółem: Zasoby naturalne i środowisko	57 259	(41)	57 218	488	7 357	65 063	57 456	(800)	56 656	493	4 293	61 442
4 Azyl, Migracja i Integracja	1 455	30	1 485	8	7	1 500	1 330	(259)	1 071	2	10	1 082
Agencje zdecentralizowane	172	(15)	157	–	21	178	172	(10)	162	–	21	183
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	–	–	–	0	0	–	–	–	–	0	0
Zarządzanie granicami (FZZG) – Zarządzanie Granicami i Wizy	957	–	957	8	1	965	397	12	409	1	133	543

(w mln EUR)

Program	Środki na zobowiązania						Środki na płatności					Dostępne środki ogółem
	Środki budżetowe			Dodatkowe środki		Dostępne środki ogółem	Środki budżetowe			Dodatkowe środki		
	Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel		Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel	
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	
Zarządzanie granicami (FZZG) – Sprzęt do kontroli celnej	141	–	141	–	–	141	72	(72)	0	0	–	0
Agencje zdecentralizowane	1 003	(15)	988	–	75	1 062	1 068	(48)	1 020	–	75	1 094
Dział 4 ogółem: Migracja i zarządzanie granicami	3 727	–	3 727	16	103	3 846	3 038	(376)	2 662	3	238	2 903
5 Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego (FBW)	310	–	310	3	2	316	195	(2)	193	1	4	199
Likwidacja obiektów jądrowych	69	–	69	–	–	69	60	42	102	–	–	102
Bezpieczeństwo jądrowe i likwidacja	57	(1)	57	–	0	57	53	(4)	49	2	1	52
Agencje zdecentralizowane	230	1	231	–	16	247	230	1	231	–	16	247
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	–	–	–	–	–	1	(1)	–	–	–	–
Działania w ramach prerogatyw Komisji	22	–	22	–	0	22	19	0	19	–	0	19
Europejski Fundusz Obronny (badania)	319	(0)	319	–	9	328	164	5	169	1	4	175
Europejski Fundusz Obronny (działania niezwiązane z badaniami)	626	–	626	–	17	644	250	107	357	1	5	362
Mobilność wojskowa	295	–	295	–	–	295	132	131	263	0	–	263

(w mln EUR)

Program	Środki na zobowiązania						Środki na płatności					Dostępne środki ogółem
	Środki budżetowe			Dodatkowe środki		Dostępne środki ogółem	Środki budżetowe			Dodatkowe środki		
	Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel		Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel	
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	
Instrument na rzecz wzmocnienia europejskiego przemysłu obronnego przez zamówienia realizowane na zasadzie współpracy	157	(157)	–	–	–	–	72	(72)	–	–	–	–
Instrument wzmocnienia przemysłu obronnego	–	157	157	–	–	157	–	1	1	–	–	1
Program na rzecz europejskiego przemysłu obronnego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	–	–	–	–	–	1	0	1	–	0	1
Unijny program bezpiecznej łączności	30	–	30	–	–	30	30	(30)	–	–	–	–
Dział 5 ogółem: Bezpieczeństwo i obrona	2 117	–	2 117	3	45	2 165	1 208	178	1 386	6	30	1 422
6 Sąsiedztwo oraz Współpraca Międzynarodowa i Rozwojowa	12 251	(39)	12 212	1 147	1 343	14 703	8 944	167	9 110	76	861	10 047
Instrument na rzecz Bezpieczeństwa Jądrowego (EINS)	40	–	40	5	1	46	32	8	40	1	1	42
Pomoc humanitarna (HUMA)	1 777	631	2 408	0	37	2 445	1 834	637	2 471	8	36	2 515
Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa (WPZiB)	372	0	372	–	23	395	381	6	387	0	23	410
Kraje i terytoria zamorskie (KTZ)	70	–	70	1	35	106	59	(5)	54	1	14	69

(w mln EUR)

Program	Środki na zobowiązania						Środki na płatności					Dostępne środki ogółem
	Środki budżetowe			Dodatkowe środki		Dostępne środki ogółem	Środki budżetowe			Dodatkowe środki		
	Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel		Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel	
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	
Inne działania	78	(13)	65	–	1	66	62	(9)	53	–	1	54
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	–	–	–	0	0	–	0	0	–	0	0
Działania w ramach prerogatywy Komisji	93	–	93	–	0	93	93	(6)	87	–	0	87
Pomoc Przedakcesyjna (IPA III)	2 531	–	2 531	5	92	2 629	2 591	(219)	2 372	17	256	2 645
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dział 6 ogółem: Sąsiedztwo i świat	17 212	579	17 791	1 159	1 534	20 484	13 995	579	14 574	104	1 192	15 870
7 Świadczenia emerytalno-rentowe pracowników	2 296	52	2 348	–	259	2 607	2 296	52	2 348	–	259	2 607
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Parlament Europejski	14	(0)	14	–	–	14	14	(0)	14	–	–	14
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Rada Europejska i Rada	1	(0)	1	–	–	1	1	(0)	1	–	–	1
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Komisja	9	(1)	8	–	–	8	9	(1)	8	–	–	8
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) TSUE	16	(1)	14	–	–	14	16	(1)	14	–	–	14
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Trybunał Obrachunkowy	7	(1)	6	–	–	6	7	(1)	6	–	–	6

(w mln EUR)

Program	Środki na zobowiązania						Środki na płatności					Dostępne środki ogółem
	Środki budżetowe			Dodatkowe środki		Dostępne środki ogółem	Środki budżetowe			Dodatkowe środki		
	Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel		Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel	
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich	0	(0)	0	-	-	0	0	(0)	0	-	-	0
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) EIOD	0	0	0	-	-	0	0	0	0	-	-	0
Szkoły europejskie	224	9	233	-	27	260	224	9	233	1	27	261
Wynagrodzenia personelu statutowego	2 779	(46)	2 733	-	115	2 847	2 779	(46)	2 733	0	115	2 848
Wynagrodzenia personelu zewnętrznego	268	(16)	252	-	83	335	268	(16)	252	43	83	378
Członkowie – wynagrodzenia i dodatki	14	2	16	-	0	16	14	2	16	0	0	17
Członkowie – dodatki przejściowe	-	0	0	-	-	0	-	0	0	-	-	0
Koszty rekrutacji personelu	31	(1)	30	-	1	31	31	(1)	30	4	1	34
Zakończenie służby	9	(0)	9	-	-	9	9	(0)	9	-	-	9
Koszty szkoleń	16	1	18	-	7	24	16	1	18	11	7	35
Kwestie socjalne i mobilność	22	0	22	-	26	48	22	0	22	14	28	64
Technologie informacyjno-komunikacyjne	274	4	278	-	156	434	274	4	278	155	156	590
Czynsze i nabywanie	311	12	323	-	40	363	311	12	323	2	40	365
Związane z budynkami	124	(1)	123	-	34	157	124	(1)	123	69	34	226
Zabezpieczenie	61	2	63	-	11	74	61	2	63	33	11	107

(w mln EUR)

Program	Środki na zobowiązania						Środki na płatności					Dostępne środki ogółem
	Środki budżetowe			Dodatkowe środki		Dostępne środki ogółem	Środki budżetowe			Dodatkowe środki		
	Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel		Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel	
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	
Podróże służbowe i koszty reprezentacyjne	43	13	56	–	4	59	43	13	56	11	4	71
Posiedzenia, komitety, konferencje	22	(8)	15	–	3	17	22	(8)	15	7	3	24
Dziennik Urzędowy	3	0	3	–	–	3	3	0	3	0	–	3
Publikacje	10	1	11	–	5	16	10	1	11	7	5	23
Pozyskiwanie informacji	5	1	7	–	0	7	5	1	7	2	0	8
Analizy i dochodzenia	4	2	6	–	0	6	4	2	6	3	0	9
Wyposażenie, pojazdy, meble	16	3	19	–	12	31	16	3	19	15	12	46
Tłumacze zewnętrzni	27	6	33	–	45	78	27	6	33	5	45	83
Pozostałe wydatki administracyjne	18	(1)	17	–	22	39	18	(1)	17	8	22	47
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Wydatki administracyjne innych instytucji	4 687	3	4 689	1	545	5 235	4 687	3	4 689	641	559	5 889
Dział 7 ogółem: Europejska administracja publiczna	11 311	34	11 346	1	1 393	12 740	11 311	34	11 346	1 032	1 409	13 787

(w mln EUR)

Program	Środki na zobowiązania						Środki na płatności					Dostępne środki ogółem	
	Środki budżetowe			Dodatkowe środki		Dostępne środki ogółem	Środki budżetowe			Dodatkowe środki			
	Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel		Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel		
	1	2	3=1+2	4	5		6=3+4+5	7	8	9=7+8	10		11
O Fundusz innowacyjny	-	-	-	-	5 331	5 331	-	-	-	-	-	8 318	8 318
Inne działania	-	-	-	-	115	115	-	-	-	-	-	116	116
Dział O ogółem: Poza WRF	-	-	-	-	5 446	5 446	-	-	-	-	-	8 434	8 434
S Rezerwa na rzecz solidarności i pomocy nadzwyczajnej (SEAR)	1 325	(675)	650	700	1	1 351	1 325	(675)	650	700	1	1 351	1 351
Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji (EFG)	205	-	205	-	12	217	30	(23)	7	0	12	19	19
Pobreitowa rezerwa dostosowawcza	1 325	-	1 325	46	458	1 829	1 325	-	1 325	46	458	1 829	1 829
Dział S ogółem: Mechanizmy solidarnościowe w Unii i poza nią (instrumenty szczególne)	2 855	(675)	2 180	746	471	3 397	2 680	(698)	1 981	746	471	3 198	3 198
Ogółem	186 617	(140)	186 477	2 721	154 933	344 131	168 649	(3 446)	165 203	2 566	97 971	265 740	265 740

6.8. WRF W UJĘCIU SZCZEGÓŁOWYM: WYKONANIE ŚRODKÓW NA ZOBOWIĄZANIA

(w mln EUR)

Program	Dostępne środki ogółem	Zaciągnięte zobowiązania					Środki przeniesione na 2024 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12
1 „Horyzont Europa”	16 177	12 434	149	2 781	15 363	95 %	–	813	813	0	–	0	0
Euratom	346	286	–	9	295	85 %	–	51	51	0	–	0	0
Eksperymentalny reaktor termojądrowy (ITER)	558	550	–	6	556	100 %	–	2	2	0	–	–	0
Inne działania	721	–	–	152	152	21 %	–	569	569	–	–	–	–
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	27	27	–	–	27	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Fundusz InvestEU	3 716	341	–	3 156	3 497	94 %	–	219	219	–	–	–	–
Instrument „Łącząc Europę” – Transport	2 319	2 281	–	15	2 295	99 %	–	24	24	0	–	–	0
Instrument „Łącząc Europę” – Energia	435	426	–	8	434	100 %	–	1	1	0	–	0	0
Instrument „Łącząc Europę” – Technologie cyfrowe	292	289	–	2	291	99 %	–	1	1	0	–	–	0
„Cyfrowa Europa”	1 381	1 340	–	39	1 379	100 %	–	1	1	1	–	0	1
Agencje zdecentralizowane	217	206	–	9	216	99 %	–	2	2	–	–	(0)	(0)
Inne działania	89	4	–	–	4	4 %	–	85	85	–	–	–	–
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	4	4	–	–	4	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Działania w ramach prerogatyw Komisji	29	25	–	3	28	98 %	–	1	1	–	–	(0)	(0)
Jednolity rynek	685	633	–	32	665	97 %	–	20	20	1	–	0	1
Program UE w zakresie zwalczania nadużyć finansowych	26	25	–	0	25	98 %	–	0	0	0	–	0	0
Podatki	41	36	–	3	39	96 %	–	0	0	2	–	–	2

(w mln EUR)

Program	Dostępne środki ogółem	Zaciągnięte zobowiązania					Środki przeniesione na 2024 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12
Cła	131	121	–	4	126	96 %	–	5	5	0	–	–	0
Agencje zdecentralizowane	138	124	–	7	131	95 %	–	7	7	–	–	–	–
Inne działania	9	9	–	0	9	100 %	–	0	0	–	–	–	–
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	6	6	–	–	6	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Europejski program kosmiczny	2 213	2 045	–	131	2 177	98 %	–	37	37	–	–	0	0
Agencje zdecentralizowane	77	75	–	2	77	100 %	–	0	0	–	–	0	0
Projekty pilotażowe oraz działania przygotowawcze	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
Unijny program bezpiecznej łączności	156	156	–	–	156	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Dział 1 ogółem: Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	29 794	21 442	149	6 361	27 951	94 %	–	1 838	1 838	4	–	1	5
2 Rozwój Regionalny (EFRR)	41 187	37 642	151	2 496	40 288	98 %	12	84	97	746	–	56	802
Fundusz Spójności	7 365	6 400	–	688	7 088	96 %	–	32	32	233	–	11	244
Wkład Funduszu Spójności na rzecz instrumentu „Łącząc Europę” – Transport	1 550	1 548	–	–	1 548	100 %	–	2	2	–	–	0	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	4	–	–	–	–	–	–	–	–	4	–	–	4
Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+)	17 747	16 292	8	1 348	17 648	99 %	–	40	40	50	–	8	58

Program	Dostępne środki ogółem	Zaciągnięte zobowiązania					Środki przeniesione na 2024 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12
Wsparcie dla społeczności Turków cypryjskich	41	34	–	0	34	82 %	–	7	7	–	–	–	–
Europejski Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności	123 673	121	–	120 773	120 894	98 %	–	2 779	2 779	0	–	–	0
Program „Perykles IV”	1	1	–	0	1	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Plan odbudowy dla Europy	1 319	1 316	–	2	1 318	100 %	–	0	0	–	–	–	–
RescEU	1 482	253	0	1 214	1 467	99 %	0	15	15	(0)	–	(0)	(0)
Program UE dla zdrowia	770	739	–	30	769	100 %	–	1	1	0	–	–	0
Wsparcie w sytuacjach nadzwyczajnych na terenie Unii	26	–	–	–	–	–	–	26	26	–	–	–	–
Agencje zdecentralizowane	325	261	–	35	296	91 %	–	29	29	–	–	–	–
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Działania w ramach prerogatyw Komisji	12	12	–	0	12	99 %	–	0	0	0	–	–	0
Zatrudnienie i innowacje społeczne	105	92	–	8	100	95 %	–	5	5	0	–	0	0
Program „Erasmus+”	4 300	3 672	–	360	4 033	94 %	–	267	267	0	–	–	0
Europejski Korpus Solidarności	171	144	–	7	151	88 %	–	20	20	–	–	–	–
Kreatywna Europa	353	333	–	14	347	98 %	–	6	6	0	–	0	0
Sprawiedliwość	44	40	–	3	43	99 %	–	1	1	0	–	–	0
Prawa i wartości	217	214	–	1	215	99 %	–	1	1	0	–	0	0
Agencje zdecentralizowane	281	275	–	4	279	99 %	–	2	2	–	–	0	0

Program	Dostępne środki ogółem	Zaciągnięte zobowiązania					Środki przeniesione na 2024 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12
Inne działania	9	7	–	2	9	99 %	–	0	0	0	–	–	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	32	31	–	0	31	97 %	–	0	0	0	–	0	1
Działania w ramach prerogatyw Komisji	185	180	–	2	182	98 %	–	3	3	0	–	–	0
Dział 2 ogółem: Spójność, odporność i wartości	201 195	69 606	159	126 986	196 751	98 %	12	3 323	3 335	1 034	–	75	1 109
3 Gwarancje rolne	41 805	40 374	473	286	41 134	98 %	316	341	657	3	12	–	14
Inne programy dotyczące zasobów naturalnych i środowiska	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich	13 388	12 934	–	19	12 954	97 %	–	247	247	0	–	187	188
Gospodarka morska i rybołówstwo	1 195	1 103	3	65	1 171	98 %	–	23	23	0	–	1	1
Rybołówstwo (SFPA i RFMO)	117	117	–	–	117	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Agencje zdecentralizowane	31	30	–	1	30	98 %	–	1	1	–	–	–	–
Inne działania	4	4	–	–	4	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	2	2	–	–	2	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Działania na rzecz środowiska i klimatu (LIFE)	769	758	–	8	766	100 %	–	3	3	0	–	0	0
Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji	7 373	1 447	–	5 816	7 263	98 %	–	92	92	19	–	–	19
Instrument pożyczkowy w ramach mechanizmu sprawiedliwej transformacji	311	50	–	9	59	19 %	–	252	252	–	–	–	–

Program	Dostępne środki ogółem	Zaciągnięte zobowiązania					Środki przeniesione na 2024 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12
Agencje zdecentralizowane	64	57	–	7	64	99 %	–	0	0	–	–	0	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	5	5	–	–	5	100 %	–	–	–	–	–	0	0
Dział 3 ogółem: Zasoby naturalne i środowisko	65 063	56 881	476	6 210	63 567	98 %	316	958	1 274	22	12	188	222
4 Azyl, Migracja i Integracja	1 500	1 485	8	2	1 494	100 %	–	6	6	0	–	0	0
Agencje zdecentralizowane	178	157	–	8	165	93 %	–	13	13	–	–	0	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0	0
Zarządzanie granicami (FZZG) – Zarządzanie Granicami i Wizy	965	957	8	0	965	100 %	–	0	0	0	–	0	0
Zarządzanie granicami (FZZG) – Sprzęt do kontroli celnej	141	141	–	–	141	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Agencje zdecentralizowane	1 062	988	–	48	1 036	98 %	–	26	26	–	–	0	0
Dział 4 ogółem: Migracja i zarządzanie granicami	3 846	3 727	16	58	3 801	99 %	–	45	45	0	–	0	0
5 Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego (FBW)	316	310	3	1	315	100 %	–	1	1	0	–	0	0
Likwidacja obiektów jądrowych	69	69	–	–	69	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Bezpieczeństwo jądrowe i likwidacja	57	53	–	0	53	94 %	–	0	0	3	–	0	3
Agencje zdecentralizowane	247	231	–	6	237	96 %	–	11	11	–	–	0	0

Program	Dostępne środki ogółem	Zaciągnięte zobowiązania					Środki przeniesione na 2024 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Działania w ramach prerogatyw Komisji	22	22	-	0	22	99 %	-	-	-	0	-	-	0
Europejski Fundusz Obronny (badania)	328	319	-	9	328	100 %	-	-	-	-	-	-	-
Europejski Fundusz Obronny (działania niezwiązane z badaniami)	644	626	-	17	644	100 %	-	-	-	-	-	-	-
Mobilność wojskowa	295	295	-	-	295	100 %	-	-	-	-	-	-	-
Instrument na rzecz wzmocnienia europejskiego przemysłu obronnego przez zamówienia realizowane na zasadzie współpracy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Instrument wzmocnienia przemysłu obronnego	157	157	-	-	157	100 %	-	-	-	-	-	-	-
Program na rzecz europejskiego przemysłu obronnego	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Unijny program bezpiecznej łączności	30	30	-	-	30	100 %	-	-	-	-	-	-	-
Dział 5 ogółem: Bezpieczeństwo i obrona	2 165	2 113	3	33	2 149	99 %	-	12	12	4	-	0	4
6 Sąsiedztwo oraz Współpraca Międzynarodowa i Rozwojowa	14 703	12 146	1 144	658	13 948	95 %	66	686	751	0	4	(0)	4
Instrument na rzecz Bezpieczeństwa Jądrowego (EINS)	46	40	5	1	46	98 %	0	1	1	(0)	-	-	(0)

Program	Dostępne środki ogółem	Zaciągnięte zobowiązania					Środki przeniesione na 2024 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12
Pomoc humanitarna (HUMA)	2 445	2 408	0	26	2 434	100 %	–	11	11	–	–	(0)	(0)
Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa (WPZiB)	395	372	–	13	385	97 %	–	10	10	–	–	0	0
Kraje i terytoria zamorskie (KTZ)	106	70	1	–	71	67 %	0	35	35	0	–	–	0
Inne działania	66	65	–	1	66	99 %	–	0	0	0	–	–	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	0	–	–	–	–	–	–	0	0	–	–	–	–
Działania w ramach prerogatyw Komisji	93	93	–	0	93	100 %	–	0	0	0	–	–	0
Pomoc Przedakcesyjna (IPA III)	2 629	2 525	5	26	2 556	97 %	6	67	73	(0)	0	0	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
Dział 6 ogółem: Sąsiedztwo i świat	20 484	17 719	1 155	724	19 598	96 %	72	810	882	0	4	0	4
7 Świadczenia emerytalno-rentowe pracowników	2 607	2 347	–	259	2 606	100 %	–	0	0	0	–	(0)	0
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Parlament Europejski	14	14	–	–	14	100 %	–	–	–	0	–	–	0
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Rada Europejska i Rada	1	1	–	–	1	100 %	–	–	–	0	–	–	0
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Komisja	8	8	–	–	8	100 %	–	–	–	0	–	–	0

Program	Dostępne środki ogółem	Zaciągnięte zobowiązania					Środki przeniesione na 2024 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) TSUE	14	14	-	-	14	100 %	-	-	-	0	-	-	0
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Trybunał Obrachunkowy	6	6	-	-	6	100 %	-	-	-	0	-	-	0
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich	0	0	-	-	0	100 %	-	-	-	0	-	-	0
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) EIOD	0	0	-	-	0	100 %	-	-	-	0	-	-	0
Szkoły europejskie	260	233	-	23	256	99 %	-	4	4	0	-	(0)	0
Wynagrodzenia personelu statutowego	2 847	2 732	-	55	2 787	98 %	-	59	59	1	-	-	1
Wynagrodzenia personelu zewnętrznego	335	252	-	37	289	86 %	-	46	46	0	-	0	0
Członkowie – wynagrodzenia i dodatki	16	16	-	0	16	98 %	-	0	0	0	-	-	0
Członkowie – dodatki przejściowe	0	0	-	-	0	100 %	-	-	-	-	-	-	-
Koszty rekrutacji personelu	31	28	-	1	29	95 %	-	0	0	1	-	0	1
Zakończenie służby	9	8	-	-	8	87 %	-	-	-	1	-	-	1
Koszty szkoleń	24	17	-	4	22	89 %	-	3	3	0	-	-	0
Kwestie socjalne i mobilność	48	22	-	15	37	76 %	-	12	12	0	-	0	0
Technologie informacyjno-komunikacyjne	434	278	-	89	367	85 %	-	67	67	0	-	0	0
Czynsze i nabywanie	363	323	-	25	348	96 %	-	15	15	0	-	0	0

Program	Dostępne środki ogółem	Zaciągnięte zobowiązania					Środki przeniesione na 2024 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12
Związane z budynkami	157	123	–	12	135	86 %	–	22	22	0	–	–	0
Zabezpieczenie	74	63	–	8	71	96 %	–	3	3	0	–	–	0
Podróże służbowe i koszty reprezentacyjne	59	56	–	2	58	97 %	–	2	2	0	–	0	0
Posiedzenia, komitety, konferencje	17	14	–	1	15	88 %	–	1	1	1	–	0	1
Dziennik Urzędowy	3	3	–	–	3	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Publikacje	16	11	–	4	15	92 %	–	1	1	0	–	–	0
Pozyskiwanie informacji	7	6	–	0	7	96 %	–	0	0	0	–	0	0
Analizy i dochodzenia	6	6	–	0	6	98 %	–	0	0	0	–	0	0
Wyposażenie, pojazdy, meble	31	19	–	7	26	84 %	–	5	5	0	–	0	0
Tłumacze zewnętrzni	78	33	–	37	70	89 %	–	8	8	0	–	0	0
Pozostałe wydatki administracyjne	39	17	–	19	35	91 %	–	4	4	0	–	0	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Wydatki administracyjne innych instytucji	5 235	4 649	1	406	5 056	97 %	1	138	139	39	0	0	39
Dział 7 ogółem: Europejska administracja publiczna	12 740	11 300	1	1 003	12 303	97 %	1	390	391	45	0	0	45

Program	Dostępne środki ogółem	Zaciągnięte zobowiązania					Środki przeniesione na 2024 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12
O Fundusz innowacyjny	5 331	–	–	3 626	3 626	68 %	–	1 705	1 705	–	–	–	–
Inne działania	115	–	–	59	59	51 %	–	56	56	–	–	–	–
Dział O ogółem: Poza WRF	5 446	–	–	3 685	3 685	68 %	–	1 761	1 761	–	–	–	–
S Rezerwa na rzecz solidarności i pomocy nadzwyczajnej (SEAR)	1 351	250	700	–	950	70 %	400	–	400	–	–	1	1
Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji (EFG)	217	8	–	–	8	4 %	–	10	10	197	–	1	199
Pobrewitowa rezerwa dostosowawcza	1 829	1 318	46	161	1 525	83 %	7	297	304	–	–	–	–
Dział S ogółem: Mechanizmy solidarnościowe w Unii i poza nią (instrumenty szczególne)	3 397	1 576	746	161	2 483	73 %	407	307	714	197	–	3	200
Ogółem	344 131	184 363	2 706	145 221	332 290	97 %	808	9 444	10 252	1 306	15	268	1 589

6.9. WRF W UJĘCIU SZCZEGÓŁOWYM: WYKONANIE ŚRODKÓW NA PŁATNOŚCI

(w mln EUR)

Program	Ogółem środki ogółem	Dokonane płatności					Środki przeniesione na 2024 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12
1 „Horyzont Europa”	17 753	11 549	60	2 958	14 568	82 %	67	3 110	3 177	0	6	2	9
Euratom	355	208	15	11	234	66 %	15	103	118	1	1	0	2
Eksperymentalny reaktor termojądrowy (ITER)	416	405	1	6	412	99 %	2	2	4	0	0	–	0
Inne działania	483	–	–	105	105	22 %	–	377	377	–	–	–	–
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	10	9	–	–	9	87 %	–	–	–	1	–	–	1
Fundusz InvestEU	2 590	382	0	1 930	2 313	89 %	1	270	271	7	0	0	7
Instrument „Łącząc Europę” – Transport	2 531	2 494	0	19	2 514	99 %	1	15	17	1	0	(0)	1
Instrument „Łącząc Europę” – Energia	532	527	1	1	529	99 %	2	1	3	0	0	0	1
Instrument „Łącząc Europę” – Technologie cyfrowe	150	146	0	2	148	98 %	1	1	2	1	0	–	1
„Cyfrowa Europa”	895	838	9	35	882	99 %	7	1	8	1	1	3	4
Agencje zdecentralizowane	229	218	–	9	228	99 %	–	2	2	–	–	(0)	(0)
Inne działania	87	1	–	–	1	1 %	–	85	85	0	–	–	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	13	13	–	–	13	99 %	–	–	–	0	–	–	0
Działania w ramach prerogatyw Komisji	32	30	–	0	30	93 %	–	1	1	1	–	–	1
Jednolity rynek	783	701	6	21	728	93 %	8	43	51	4	0	0	4
Program UE w zakresie zwalczania nadużyć finansowych	27	25	–	1	27	100 %	–	0	0	0	–	0	0
Podatki	39	36	0	3	39	98 %	0	0	1	0	0	–	0
Cła	124	114	0	4	119	95 %	0	5	5	0	0	–	0

(w mln EUR)

Program	Ogółem środki ogółem	Dokonane płatności					Środki przeniesione na 2024 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12
Agencje zdecentralizowane	138	124	–	7	131	95 %	–	7	7	0	–	–	0
Inne działania	9	9	–	0	9	99 %	–	0	0	0	–	–	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	9	8	–	–	8	91 %	–	–	–	1	–	–	1
Europejski program kosmiczny	2 404	2 087	4	110	2 201	92 %	5	197	202	0	1	0	1
Agencje zdecentralizowane	77	75	–	2	77	100 %	–	0	0	–	–	0	0
Projekty pilotażowe oraz działania przygotowawcze	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
Unijny program bezpiecznej łączności	0	–	–	–	–	–	0	–	0	–	–	–	–
Dział 1 ogółem: Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	29 688	20 000	98	5 225	25 323	85 %	110	4 221	4 331	19	9	5	34
2 Rozwój Regionalny (EFRR)	36 757	25 599	0	9 372	34 972	95 %	1	1 777	1 777	8	0	0	9
Fundusz Spójności	10 494	9 549	0	224	9 773	93 %	0	721	721	0	0	–	0
Wkład Funduszu Spójności na rzecz instrumentu „Łącząc Europę” –Transport	2 071	2 069	–	1	2 070	100 %	–	1	1	0	–	0	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	4	3	–	–	3	70 %	–	–	–	1	–	–	1
Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+)	21 482	12 005	1	6 872	18 878	88 %	1	2 603	2 603	0	1	–	1
Wsparcie dla społeczności Turków cypryjskich	47	39	0	1	40	85 %	0	7	7	0	0	–	0

Program	Dokonane płatności						Środki przeniesione na 2024 r.			Środki wygasające			
	Ogółem środki ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem
Europejski Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności	49 045	113	2	47 287	47 402	97 %	2	1 641	1 643	0	0	–	0
Program „Perykles IV”	1	1	–	0	1	81 %	0	–	0	0	–	–	0
Plan odbudowy dla Europy	1 348	667	29	0	696	52 %	649	3	651	–	0	–	0
RescEU	1 346	232	16	652	900	67 %	125	321	446	–	–	0	0
Program UE dla zdrowia	530	501	3	18	522	99 %	5	1	6	0	1	0	1
Wsparcie w sytuacjach nadzwyczajnych na terenie Unii	53	1	–	1	2	4 %	–	45	45	–	–	6	6
Agencje zdecentralizowane	317	253	–	35	288	91 %	–	29	29	0	–	–	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Działania w ramach prerogatyw Komisji	12	12	–	–	12	98 %	–	0	0	0	–	–	0
Zatrudnienie i innowacje społeczne	94	79	1	6	86	91 %	1	6	8	0	0	0	0
Program „Erasmus+”	4 134	3 363	12	398	3 774	91 %	16	344	359	0	0	0	0
Europejski Korpus Solidarności	173	123	4	11	138	80 %	5	30	34	(0)	0	–	0
Kreatywna Europa	406	377	2	12	391	96 %	4	9	13	0	1	0	1
Sprawiedliwość	39	36	0	1	38	96 %	1	1	1	0	0	–	0
Prawa i wartości	150	144	1	1	146	98 %	1	1	2	1	0	–	1
Agencje zdecentralizowane	274	267	–	3	271	99 %	–	3	3	0	–	0	0
Inne działania	5	3	–	2	4	99 %	–	0	0	0	–	–	0

Program	Ogółem środki ogółem	Dokonane płatności					Środki przeniesione na 2024 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	35	33	–	0	33	94 %	–	0	0	2	–	0	2
Działania w ramach prerogatyw Komisji	181	175	–	3	178	98 %	–	3	3	0	–	–	0
Dział 2 ogółem: Spójność, odporność i wartości	128 996	55 644	72	64 901	120 617	94 %	811	7 545	8 356	13	3	7	23
3 Gwarancje rolne	41 811	40 361	474	286	41 120	98 %	316	341	657	22	12	–	34
Inne programy dotyczące zasobów naturalnych i środowiska	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich	17 335	14 210	0	2 217	16 427	95 %	0	906	906	2	0	–	2
Gospodarka morska i rybołówstwo	1 081	990	1	44	1 036	96 %	1	44	45	0	0	–	0
Rybołówstwo (SFPA i RFMO)	116	116	–	–	116	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Agencje zdecentralizowane	31	30	–	1	30	98 %	–	1	1	–	–	–	–
Inne działania	–	–	–	–	–	-	–	–	–	–	–	–	–
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	3	3	–	–	3	85 %	–	–	–	0	–	–	0
Działania na rzecz środowiska i klimatu (LIFE)	543	520	6	7	533	98 %	7	2	9	0	0	0	0
Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji	168	2	–	125	127	76 %	–	41	41	–	–	–	–
Instrument pożyczkowy w ramach mechanizmu sprawiedliwej transformacji	281	10	–	2	12	4 %	–	269	269	0	–	–	0

Program	Ogółem środki ogółem	Dokonane płatności					Środki przeniesione na 2024 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12
Agencje zdecentralizowane	64	57	–	7	64	99 %	–	0	0	–	–	0	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	9	9	–	0	9	92 %	–	–	–	1	–	–	1
Dział 3 ogółem: Zasoby naturalne i środowisko	61 442	56 306	481	2 689	59 476	97 %	324	1 604	1 928	26	12	0	38
4 Azyl, Migracja i Integracja	1 082	1 023	1	4	1 029	95 %	2	6	8	46	0	–	46
Agencje zdecentralizowane	183	162	–	8	170	93 %	–	13	13	–	–	0	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0	0
Zarządzanie granicami (FZZG) – Zarządzanie Granicami i Wizy	543	389	1	8	397	73 %	1	125	126	19	0	0	19
Zarządzanie granicami (FZZG) – Sprzęt do kontroli celnej	0	0	0	–	0	63 %	0	–	0	0	0	–	0
Agencje zdecentralizowane	1 094	1 020	–	48	1 068	98 %	–	26	26	–	–	0	0
Dział 4 ogółem: Migracja i zarządzanie granicami	2 903	2 594	2	68	2 665	92 %	3	170	173	65	1	0	65
5 Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego (FBW)	199	177	1	3	181	91 %	2	1	3	15	0	–	15
Likwidacja obiektów jądrowych	102	102	–	–	102	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Bezpieczeństwo jądrowe i likwidacja	52	48	2	0	50	97 %	1	0	1	0	0	–	0
Agencje zdecentralizowane	247	231	–	6	237	96 %	–	11	11	–	–	0	0

Program	Ogółem środki ogółem	Dokonane płatności					Środki przeniesione na 2024 r.			Środki wygasające				
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Działania w ramach prerogatyw Komisji	19	19	-	0	19	99 %	-	-	-	0	-	-	0	
Europejski Fundusz Obronny (badania)	175	167	1	4	173	99 %	1	-	1	(0)	0	0	0	
Europejski Fundusz Obronny (działania niezwiązane z badaniami)	362	355	1	5	360	99 %	2	-	2	0	0	-	0	
Mobilność wojskowa	263	262	0	-	263	100 %	1	-	1	0	0	-	0	
Instrument na rzecz wzmocnienia europejskiego przemysłu obronnego przez zamówienia realizowane na zasadzie współpracy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Instrument wzmocnienia przemysłu obronnego	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	
Program na rzecz europejskiego przemysłu obronnego	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0	
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	1	1	-	0	1	100 %	-	-	-	-	-	-	-	
Unijny program bezpiecznej łączności	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Dział 5 ogółem: Bezpieczeństwo i obrona	1 422	1 363	5	18	1 386	97 %	8	12	20	16	0	0	16	
6 Sąsiedztwo oraz Współpraca Międzynarodowa i Rozwojowa	10 047	9 055	59	546	9 660	96 %	55	315	370	0	16	-	16	
Instrument na rzecz Bezpieczeństwa Jądrowego (EINS)	42	40	1	-	41	97 %	1	1	1	0	0	-	0	

Program	Ogółem środki ogółem	Dokonane płatności					Środki przeniesione na 2024 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12
Pomoc humanitarna (HUMA)	2 515	2 465	8	26	2 499	99 %	6	10	16	0	0	(0)	0
Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa (WPZiB)	410	386	0	23	409	100 %	0	0	1	(0)	0	0	0
Kraje i terytoria zamorskie (KTZ)	69	47	1	–	48	69 %	8	14	21	–	0	–	0
Inne działania	54	52	–	1	53	99 %	–	0	0	0	–	–	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	0	0	–	–	0	99 %	–	0	0	–	–	–	–
Działania w ramach prerogatyw Komisji	87	85	–	0	85	98 %	–	0	0	2	–	–	2
Pomoc Przedakcesyjna (IPA III)	2 645	2 287	11	139	2 436	92 %	73	117	190	12	6	0	19
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
Dział 6 ogółem: Sąsiedztwo i świat	15 870	14 417	80	734	15 232	96 %	143	457	600	14	23	0	38
7 Świadczenia emerytalno-rentowe pracowników	2 607	2 347	–	259	2 606	100 %	–	0	0	0	–	(0)	0
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Parlament Europejski	14	14	–	–	14	100 %	–	–	–	0	–	–	0
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Rada Europejska i Rada	1	1	–	–	1	100 %	–	–	–	0	–	–	0
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Komisja	8	8	–	–	8	100 %	–	–	–	0	–	–	0

Program	Ogółem środki ogółem	Dokonane płatności					Środki przeniesione na 2024 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) TSUE	14	14	–	–	14	100 %	–	–	–	0	–	–	0
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Trybunał Obrachunkowy	6	6	–	–	6	100 %	–	–	–	0	–	–	0
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	0	–	–	0
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) EIOD	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Szkoły europejskie	261	233	1	22	256	98 %	0	4	5	0	–	(0)	0
Wynagrodzenia personelu statutowego	2 848	2 731	0	55	2 787	98 %	1	59	60	1	0	–	1
Wynagrodzenia personelu zewnętrznego	378	219	38	36	293	78 %	32	47	79	0	5	0	5
Członkowie – wynagrodzenia i dodatki	17	15	0	0	16	95 %	0	0	0	0	0	–	0
Członkowie – dodatki przejściowe	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Koszty rekrutacji personelu	34	27	2	1	30	87 %	2	0	2	1	1	0	2
Zakończenie służby	9	8	–	–	8	87 %	–	–	–	1	–	–	1
Koszty szkoleń	35	9	9	2	20	59 %	8	5	13	0	1	–	1
Kwestie socjalne i mobilność	64	15	13	10	38	60 %	7	17	25	0	1	0	1
Technologie informacyjno-komunikacyjne	590	148	154	47	350	59 %	129	109	238	0	1	0	2
Czynsze i nabywanie	365	318	2	22	342	94 %	5	17	22	0	0	0	0

Program	Ogółem środki ogółem	Dokonane płatności					Środki przeniesione na 2024 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12
Związane z budynkami	226	65	66	6	137	61 %	57	28	85	0	3	0	3
Zabezpieczenie	107	30	33	2	65	61 %	32	9	41	0	1	–	1
Podróże służbowe i koszty reprezentacyjne	71	45	8	2	54	77 %	11	2	13	0	3	0	4
Posiedzenia, komitety, konferencje	24	8	3	0	12	48 %	6	2	8	1	4	0	5
Dziennik Urzędowy	3	2	0	–	2	76 %	1	–	1	–	0	–	0
Publikacje	23	7	7	2	15	65 %	5	3	8	0	0	–	0
Pozyskiwanie informacji	8	5	1	0	6	75 %	2	0	2	0	0	0	0
Analizy i dochodzenia	9	2	2	–	4	44 %	5	0	5	0	0	0	0
Wyposażenie, pojazdy, meble	46	8	15	6	29	63 %	11	6	17	0	0	0	1
Tłumacze zewnętrzni	83	31	5	36	72	87 %	2	9	11	0	0	0	0
Pozostałe wydatki administracyjne	47	13	8	13	33	71 %	4	9	13	0	0	0	1
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Wydatki administracyjne innych instytucji	5 889	4 083	593	363	5 039	86 %	567	194	761	39	48	2	89
Dział 7 ogółem: Europejska administracja publiczna	13 787	10 414	962	884	12 260	89 %	887	522	1 409	45	71	3	118

(w mln EUR)

Program	Ogółem środki ogółem	Dokonane płatności					Środki przeniesione na 2024 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12
O Fundusz innowacyjny	8 318	-	-	169	169	2 %	-	8 149	8 149	-	-	-	-
Inne działania	116	-	-	56	56	49 %	-	60	60	-	-	-	-
Dział O ogółem: Poza WRF	8 434	-	-	226	226	3 %	-	8 208	8 208	-	-	-	-
S Rezerwa na rzecz solidarności i pomocy nadzwyczajnej (SEAR)	1 351	250	700	-	950	70 %	400	-	400	-	-	1	1
Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji (EFG)	19	7	0	1	8	45 %	0	10	10	0	0	-	0
Pobreitowa rezerwa dostosowawcza	1 829	997	46	-	1 043	57 %	328	458	786	-	-	-	-
Dział S ogółem: Mechanizmy solidarnościowe w Unii i poza nią (instrumenty szczególne)	3 198	1 254	746	1	2 001	63 %	728	468	1 196	0	0	1	1
Ogółem	265 740	161 992	2 447	74 747	239 186	90 %	3 014	23 207	26 221	197	119	17	333

6.10. WRF W UJĘCIU SZCZEGÓLOWYM: ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ POZOSTAJĄCYCH DO SPŁATY (RAL)

(w mln EUR)

Program	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec poprzedniego roku				Zobowiązania za bieżący rok				Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku - ogółem
	Zobowiązania przeniesione z poprzedniego roku	Umorzenie/aktualizacja wyceny/anulowanie	Płatności	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku	Zobowiązania zaciągnięte w ciągu roku	Płatności	Anulowane zobowiązania, których nie można przenieść na następne okresy	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku	
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	
1 „Horyzont Europa”	27 655	(502)	(10 425)	16 728	15 363	(4 143)	(9)	11 211	27 939
Euratom	301	(5)	(95)	201	295	(139)	(0)	156	357

(w mln EUR)

Program	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec poprzedniego roku				Zobowiązania za bieżący rok				Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku - ogółem
	Zobowiązania przeniesione z poprzedniego roku	Umorzenie/aktualizacja wyceny/anulowanie	Płatności	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku	Zobowiązania zaciągnięte w ciągu roku	Płatności	Anulowane zobowiązania, których nie można przenieść na następne okresy	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku	
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	
Eksperymentalny reaktor termojądrowy (ITER)	1 433	(0)	(340)	1 093	556	(72)	(1)	483	1 576
Inne działania	95	(7)	(49)	39	152	(56)	–	96	135
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	30	(0)	(9)	21	27	(0)	–	27	48
Fundusz InvestEU	4 708	(58)	(1 630)	3 020	3 497	(683)	–	2 814	5 834
Instrument „Łącząc Europę” – Transport	6 862	(141)	(2 500)	4 221	2 295	(14)	–	2 282	6 503
Instrument „Łącząc Europę” – Energia	3 994	(26)	(525)	3 443	434	(4)	–	430	3 873
Instrument „Łącząc Europę” – Technologie cyfrowe	543	(36)	(143)	364	291	(5)	–	286	650
„Cyfrowa Europa”	1 622	(2)	(624)	996	1 379	(259)	–	1 120	2 116
Agencje zdecentralizowane	51	–	(48)	3	216	(180)	–	36	39
Inne działania	–	–	–	–	4	(1)	–	2	2
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	43	(0)	(12)	31	4	(1)	–	3	34
Działania w ramach prerogatyw Komisji	39	(2)	(24)	14	28	(6)	–	22	36
Jednolity rynek	1 045	(33)	(539)	473	665	(189)	(0)	476	949
Program UE w zakresie zwalczania nadużyć finansowych	34	(4)	(17)	14	25	(10)	–	15	29
Podatki	42	(1)	(28)	14	39	(11)	–	28	42
Cła	141	(2)	(93)	46	126	(26)	–	100	146
Agencje zdecentralizowane	0	(0)	–	–	131	(131)	–	0	0
Inne działania	7	(0)	(5)	2	9	(4)	–	6	7
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	25	(1)	(8)	16	6	–	–	6	21
Europejski program kosmiczny	1 439	(1)	(903)	535	2 177	(1 298)	–	879	1 413

(w mln EUR)

Program	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec poprzedniego roku				Zobowiązania za bieżący rok				Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku - ogółem
	Zobowiązania przeniesione z poprzedniego roku	Umorzenie/aktualizacja wyceny/anulowanie	Płatności	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku	Zobowiązania zaciągnięte w ciągu roku	Płatności	Anulowane zobowiązania, których nie można przenieść na następne okresy	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku	
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	
Agencje zdecentralizowane	20	–	(20)	–	77	(57)	–	20	20
Projekty pilotażowe oraz działania przygotowawcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Unijny program bezpiecznej łączności	–	–	–	–	156	–	–	156	156
Dział 1 ogółem: Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	50 130	(821)	(18 037)	31 272	27 951	(7 286)	(11)	20 654	51 926
2 Rozwój Regionalny (EFRR)	85 960	(207)	(33 930)	51 823	40 288	(1 042)	(0)	39 246	91 069
Fundusz Spójności	15 198	(53)	(9 112)	6 034	7 088	(661)	(0)	6 427	12 460
Wkład Funduszu Spójności na rzecz instrumentu „Łącząc Europę” –Transport	6 648	(46)	(2 059)	4 543	1 548	(11)	–	1 537	6 080
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	6	(0)	(3)	3	–	–	–	–	3
Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+)	46 489	(8)	(18 383)	28 098	17 648	(495)	(0)	17 153	45 251
Wsparcie dla społeczności Turków cypryjskich	107	(0)	(39)	68	34	(1)	(0)	32	100
Europejski Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności	141 037	(11)	(46 412)	94 614	120 894	(990)	–	119 904	214 518
Program „Perykles IV”	1	(0)	(1)	0	1	(0)	–	1	1
Plan odbudowy dla Europy	29	(0)	(29)	–	1 318	(667)	–	651	651
RescEU	1 150	(11)	(351)	788	1 467	(549)	(0)	918	1 707
Program UE dla zdrowia	1 063	(8)	(363)	691	769	(159)	–	610	1 301
Wsparcie w sytuacjach nadzwyczajnych na terenie Unii	62	(20)	(2)	40	–	–	–	–	40
Agencje zdecentralizowane	35	(0)	(13)	22	296	(275)	–	21	43
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	0	(0)	–	0	–	–	–	–	0
Działania w ramach prerogatyw Komisji	10	(1)	(9)	1	12	(3)	–	9	10

(w mln EUR)

Program	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec poprzedniego roku				Zobowiązania za bieżący rok				Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku - ogółem
	Zobowiązania przeniesione z poprzedniego roku	Umorzenie/aktualizacja wyceny/anulowanie	Płatności	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku	Zobowiązania zaciągnięte w ciągu roku	Płatności	Anulowane zobowiązania, których nie można przenieść na następne okresy	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku	
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	
Zatrudnienie i innowacje społeczne	174	(4)	(67)	103	100	(19)	–	80	184
Program „Erasmus+”	1 870	(46)	(722)	1 102	4 033	(3 051)	–	981	2 083
Europejski Korpus Solidarności	166	(12)	(42)	112	151	(97)	–	54	166
Kreatywna Europa	483	(11)	(243)	230	347	(149)	–	198	427
Sprawiedliwość	63	(2)	(17)	44	43	(20)	–	23	67
Prawa i wartości	213	(10)	(83)	120	215	(64)	–	151	272
Agencje zdecentralizowane	41	(0)	(7)	33	279	(263)	–	15	49
Inne działania	12	(1)	(4)	7	9	(1)	–	8	16
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	68	(1)	(31)	36	31	(2)	–	29	65
Działania w ramach prerogatyw Komisji	197	(6)	(125)	66	182	(52)	–	129	195
Dział 2 ogółem: Spójność, odporność i wartości	301 081	(456)	(112 046)	188 579	196 751	(8 572)	(1)	188 178	376 757
3 Gwarancje rolne	357	(13)	(116)	229	41 134	(41 005)	–	129	358
Inne programy dotyczące zasobów naturalnych i środowiska	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich	41 369	(5)	(15 730)	25 634	12 954	(697)	(0)	12 257	37 891
Gospodarka morską i rybołówstwo	3 173	(9)	(1 018)	2 147	1 171	(18)	(0)	1 152	3 299
Rybołówstwo (SFPA i RFMO)	24	(1)	(12)	10	117	(104)	–	13	23
Agencje zdecentralizowane	–	–	–	–	30	(30)	–	–	–
Inne działania	–	–	–	–	4	–	–	4	4
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	5	–	(3)	3	2	–	–	2	4

(w mln EUR)

Program	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec poprzedniego roku				Zobowiązania za bieżący rok				Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku - ogółem
	Zobowiązania przeniesione z poprzedniego roku	Umorzenie/aktualizacja wyceny/anulowanie	Płatności	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku	Zobowiązania zaciągnięte w ciągu roku	Płatności	Anulowane zobowiązania, których nie można przenieść na następne okresy	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku	
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	
Działania na rzecz środowiska i klimatu (LIFE)	2 353	(40)	(490)	1 823	766	(43)	–	724	2 547
Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji	6 143	(3)	(107)	6 033	7 263	(20)	–	7 243	13 276
Instrument pożyczkowy w ramach mechanizmu sprawiedliwej transformacji	10	(0)	(0)	10	59	(12)	–	47	57
Agencje zdecentralizowane	3	(3)	–	–	64	(64)	–	–	–
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	21	(0)	(9)	13	5	(0)	–	5	18
Dział 3 ogółem: Zasoby naturalne i środowisko	53 459	(74)	(17 484)	35 901	63 567	(41 992)	(0)	21 575	57 477
4 Azyl, Migracja i Integracja	2 265	(10)	(965)	1 290	1 494	(63)	(0)	1 430	2 720
Agencje zdecentralizowane	18	–	(5)	13	165	(165)	–	–	13
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Zarządzanie granicami (FZZG) – Zarządzanie Granicami i Wizy	1 244	(13)	(346)	884	965	(51)	(0)	913	1 798
Zarządzanie granicami (FZZG) – Sprzęt do kontroli celnej	137	(0)	(0)	137	141	(0)	–	141	278
Agencje zdecentralizowane	344	–	(218)	126	1 036	(850)	–	186	312
Dział 4 ogółem: Migracja i zarządzanie granicami	4 008	(23)	(1 535)	2 449	3 801	(1 129)	(0)	2 671	5 121
5 Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego (FBW)	403	(13)	(170)	221	315	(10)	(0)	304	524
Likwidacja obiektów jądrowych	439	–	(102)	336	69	(0)	–	69	405
Bezpieczeństwo jądrowe i likwidacja	316	(7)	(42)	267	53	(8)	–	45	312
Agencje zdecentralizowane	–	–	–	–	237	(237)	–	–	–
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	1	–	–	1	–	–	–	–	1

Program	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec poprzedniego roku				Zobowiązania za bieżący rok				Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku - ogółem
	Zobowiązania przeniesione z poprzedniego roku	Umorzenie/aktualizacja wyceny/anulowanie	Płatności	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku	Zobowiązania zaciągnięte w ciągu roku	Płatności	Anulowane zobowiązania, których nie można przenieść na następne okresy	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku	
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	
Działania w ramach prerogatyw Komisji	25	(2)	(13)	11	22	(6)	–	16	26
Europejski Fundusz Obronny (badania)	492	(0)	(166)	325	328	(7)	–	321	646
Europejski Fundusz Obronny (działania niezwiązane z badaniami)	1 040	(0)	(304)	735	644	(56)	–	588	1 323
Mobilność wojskowa	343	(0)	(223)	120	295	(40)	–	256	376
Instrument na rzecz wzmocnienia europejskiego przemysłu obronnego przez zamówienia realizowane na zasadzie współpracy	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Instrument wzmocnienia przemysłu obronnego	–	–	–	–	157	–	–	157	157
Program na rzecz europejskiego przemysłu obronnego	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	2	–	(1)	0	–	–	–	–	0
Unijny program bezpiecznej łączności	–	–	–	–	30	–	–	30	30
Dział 5 ogółem: Bezpieczeństwo i obrona	3 061	(22)	(1 022)	2 017	2 149	(364)	(0)	1 785	3 803
6 Sąsiedztwo oraz Współpraca Międzynarodowa i Rozwojowa	27 629	(1 234)	(6 851)	19 543	13 948	(2 809)	(0)	11 139	30 682
Instrument na rzecz Bezpieczeństwa Jądrowego (EINS)	142	(7)	(36)	99	46	(5)	–	41	140
Pomoc humanitarna (HUMA)	1 128	(1)	(670)	457	2 434	(1 828)	(0)	606	1 063
Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa (WPZiB)	136	(4)	(67)	65	385	(342)	–	42	108
Kraje i terytoria zamorskie (KTZ)	107	(1)	(40)	66	71	(7)	–	63	129
Inne działania	16	(1)	(10)	5	66	(43)	–	23	28

(w mln EUR)

Program	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec poprzedniego roku				Zobowiązania za bieżący rok				Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku - ogółem
	Zobowiązania przeniesione z poprzedniego roku	Umorzenie/aktualizacja wyceny/anulowanie	Płatności	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku	Zobowiązania zaciągnięte w ciągu roku	Płatności	Anulowane zobowiązania, których nie można przenieść na następne okresy	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku	
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	1	(1)	(0)	0	–	–	–	–	0
Działania w ramach prerogatyw Komisji	148	(3)	(56)	89	93	(30)	–	63	153
Pomoc Przedakcesyjna (IPA III)	7 655	(91)	(1 658)	5 906	2 556	(778)	–	1 778	7 684
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dział 6 ogółem: Sąsiedztwo i świat	36 962	(1 342)	(9 389)	26 232	19 598	(5 843)	(0)	13 755	39 987
7 Świadczenia emerytalno-rentowe pracowników	0	(0)	–	–	2 606	(2 606)	–	–	–
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Parlament Europejski	–	–	–	–	14	(14)	–	–	–
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Rada Europejska i Rada	–	–	–	–	1	(1)	–	–	–
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Komisja	–	–	–	–	8	(8)	–	–	–
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) TSUE	–	–	–	–	14	(14)	–	–	–
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Trybunał Obrachunkowy	–	–	–	–	6	(6)	–	–	–
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich	–	–	–	–	0	(0)	–	–	–
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) EIOD	–	–	–	–	0	(0)	–	–	–
Szkoły europejskie	1	–	(1)	–	256	(255)	–	1	1
Wynagrodzenia personelu statutowego	0	(0)	(0)	–	2 787	(2 787)	(1)	0	0
Wynagrodzenia personelu zewnętrznego	43	(5)	(38)	–	289	(255)	(1)	33	33
Członkowie – wynagrodzenia i dodatki	0	(0)	(0)	–	16	(15)	–	0	0
Członkowie – dodatki przejściowe	–	–	–	–	0	(0)	–	–	–

(w mln EUR)

Program	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec poprzedniego roku				Zobowiązania za bieżący rok				Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku - ogółem
	Zobowiązania przeniesione z poprzedniego roku	Umorzenie/aktualizacja wyceny/anulowanie	Płatności	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku	Zobowiązania zaciągnięte w ciągu roku	Płatności	Anulowane zobowiązania, których nie można przenieść na następne okresy	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku	
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	
Koszty rekrutacji personelu	4	(1)	(2)	–	29	(27)	–	2	2
Zakończenie służby	–	–	–	–	8	(8)	–	–	–
Koszty szkoleń	11	(1)	(9)	–	22	(11)	–	11	11
Kwestie socjalne i mobilność	16	(2)	(15)	0	37	(24)	–	13	13
Technologie informacyjno-komunikacyjne	155	(1)	(154)	–	367	(196)	–	172	172
Czynsze i nabywanie	2	(0)	(2)	–	348	(341)	–	7	7
Związane z budynkami	69	(3)	(66)	–	135	(71)	–	63	63
Zabezpieczenie	33	(1)	(33)	–	71	(33)	–	38	38
Podróże służbowe i koszty reprezentacyjne	11	(3)	(8)	–	58	(46)	–	11	11
Posiedzenia, komitety, konferencje	7	(4)	(3)	–	15	(8)	–	7	7
Dziennik Urzędowy	0	(0)	(0)	–	3	(2)	–	1	1
Publikacje	7	(0)	(7)	–	15	(8)	–	6	6
Pozyskiwanie informacji	2	(0)	(1)	–	7	(5)	–	2	2
Analizy i dochodzenia	3	(0)	(2)	–	6	(2)	–	5	5
Wyposażenie, pojazdy, meble	15	(0)	(15)	–	26	(14)	–	12	12
Tłumacze zewnętrzni	5	(0)	(5)	–	70	(67)	–	2	2
Pozostałe wydatki administracyjne	8	(0)	(8)	–	35	(25)	–	10	10
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	0	(0)	–	–	–	–	–	–	–
Wydatki administracyjne innych instytucji	654	(61)	(593)	–	5 056	(4 446)	(2)	608	608
Dział 7 ogółem: Europejska administracja publiczna	1 048	(85)	(963)	0	12 303	(11 296)	(3)	1 004	1 004

(w mln EUR)

Program	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec poprzedniego roku				Zobowiązania za bieżący rok				Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku - ogółem
	Zobowiązania przeniesione z poprzedniego roku	Umorzenie/aktualizacja wyceny/anulowanie	Płatności	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku	Zobowiązania zaciągnięte w ciągu roku	Płatności	Anulowane zobowiązania, których nie można przenieść na następne okresy	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku	
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	
O Fundusz innowacyjny	3 068	(81)	(125)	2 862	3 626	(45)	–	3 581	6 443
Inne działania	3	(2)	(0)	1	59	(56)	–	3	4
Dział O ogółem: Poza WRF	3 071	(83)	(125)	2 863	3 685	(101)	–	3 584	6 447
S Rezerwa na rzecz solidarności i pomocy nadzwyczajnej (SEAR)	–	–	–	–	950	(950)	–	–	–
Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji (EFG)	0	(0)	(0)	–	8	(8)	–	0	0
Pobrewitowa rezerwa dostosowawcza	–	–	–	–	1 525	(1 043)	–	482	482
Dział S ogółem: Mechanizmy solidarnościowe w Unii i poza nią (instrumenty szczególne)	0	(0)	(0)	–	2 483	(2 001)	–	482	482
Ogółem	452 821	(2 905)	(160 601)	289 315	332 290	(78 585)	(16)	253 689	543 003

6.11. WRF W UJĘCIU SZCZEGÓŁOWYM: ZOBOWIĄZANIA POZOSTAJĄCE DO SPŁATY WEDŁUG ROKU POWSTANIA ZOBOWIĄZANIA

(w mln EUR)

Program	<2017	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Ogółem
1 „Horyzont Europa”	291	424	786	1 572	3 156	4 286	6 070	11 355	27 939
Euratom	24	0	13	24	70	31	39	156	357
Eksperymentalny reaktor termojądrowy (ITER)	–	–	–	–	146	308	638	483	1 576
Inne działania	–	–	0	5	11	9	13	96	135
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	0	1	1	0	4	14	27	48
Fundusz InvestEU	175	94	82	108	175	188	2 198	2 814	5 834
Instrument „Łącząc Europę” – Transport	86	16	94	1 126	1 601	817	481	2 282	6 503

(w mln EUR)

Program	<2017	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Ogółem
Instrument „Łącząc Europę” – Energia	23	312	178	801	1 025	541	562	430	3 873
Instrument „Łącząc Europę” – Technologie cyfrowe	0	2	6	15	23	132	183	288	650
„Cyfrowa Europa”	–	–	0	0	0	394	592	1 130	2 116
Agencje zdecentralizowane	–	–	–	–	–	–	3	36	39
Inne działania	–	–	–	–	–	–	–	2	2
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	–	0	1	15	10	5	3	34
Działania w ramach prerogatyw Komisji	–	–	–	0	0	3	10	22	36
Jednolity rynek	35	17	14	41	48	91	205	498	949
Program UE w zakresie zwalczania nadużyć finansowych	0	–	–	0	1	6	6	15	29
Podatki	–	–	0	0	0	5	8	28	42
Cła	–	0	0	0	1	7	39	100	146
Agencje zdecentralizowane	–	–	–	–	–	–	–	0	0
Inne działania	–	–	–	–	–	1	1	6	7
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	–	0	0	2	1	12	6	21
Europejski program kosmiczny	–	0	7	52	253	23	199	879	1 413
Agencje zdecentralizowane	–	–	–	–	–	–	–	20	20
Projekty pilotażowe oraz działania przygotowawcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Unijny program bezpiecznej łączności	–	–	–	–	–	–	–	156	156
Dział 1 ogółem: Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	634	865	1 182	3 748	6 529	6 859	11 278	20 831	51 926
2 Rozwój Regionalny (EFRR)	893	1 343	1 676	2 493	4 548	6 628	34 242	39 246	91 069
Fundusz Spójności	113	182	218	377	401	214	4 529	6 427	12 460
Wkład Funduszu Spójności na rzecz instrumentu „Łącząc Europę” –Transport	360	352	442	959	1 418	495	517	1 537	6 080
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	0	1	–	1	0	2	–	3
Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+)	457	356	710	951	1 125	6 314	18 186	17 153	45 251

(w mln EUR)

Program	<2017	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Ogółem
Wsparcie dla społeczności Turków cypryjskich	5	1	1	5	12	17	26	32	100
Europejski Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności	–	–	0	2	2	13 894	80 716	119 904	214 518
Program „Perykles IV”	–	–	–	0	0	0	0	1	1
Plan odbudowy dla Europy	–	–	–	–	–	–	–	651	651
RescEU	–	1	1	12	180	189	405	918	1 707
Program UE dla zdrowia	0	1	4	9	11	167	490	619	1 301
Wsparcie w sytuacjach nadzwyczajnych na terenie Unii	–	–	–	–	2	19	19	–	40
Agencje zdecentralizowane	–	0	0	1	1	5	15	21	43
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	0	–	–	–	–	–	–	–	0
Działania w ramach prerogatyw Komisji	–	–	–	–	–	0	1	9	10
Zatrudnienie i innowacje społeczne	2	2	2	12	18	20	47	80	184
Program „Erasmus+”	0	0	3	57	223	293	526	981	2 083
Europejski Korpus Solidarności	2	0	0	27	34	22	26	54	166
Kreatywna Europa	–	0	1	6	13	61	148	198	427
Sprawiedliwość	0	7	4	3	4	9	16	23	67
Prawa i wartości	3	2	3	4	7	20	81	151	272
Agencje zdecentralizowane	–	–	–	–	1	22	11	15	49
Inne działania	0	–	0	0	0	1	6	8	16
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	0	–	1	1	7	7	19	29	65
Działania w ramach prerogatyw Komisji	1	1	3	5	8	11	38	129	195
Dział 2 ogółem: Spójność, odporność i wartości	1 835	2 249	3 070	4 923	8 017	28 409	140 066	188 188	376 757
3 Gwarancje rolne	–	–	10	19	37	61	102	129	358
Inne programy dotyczące zasobów naturalnych i środowiska	0	0	0	0	0	0	0	0	0

(w mln EUR)

Program	<2017	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Ogółem
Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich	2 251	764	775	787	1 623	5 110	14 324	12 257	37 891
Gospodarka morską i rybołówstwo	55	94	130	178	480	145	1 065	1 152	3 299
Rybołówstwo (SFPA i RFMO)	–	1	–	–	–	0	9	13	23
Agencje zdecentralizowane	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Inne działania	–	–	–	–	–	–	–	4	4
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	–	–	1	0	–	1	2	4
Działania na rzecz środowiska i klimatu (LIFE)	100	66	242	210	269	439	497	724	2 547
Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji	–	–	–	–	–	0	6 033	7 243	13 276
Instrument pożyczkowy w ramach mechanizmu sprawiedliwej transformacji	–	–	–	–	–	–	10	47	57
Agencje zdecentralizowane	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	0	–	0	0	4	2	6	5	18
Dział 3 ogółem: Zasoby naturalne i środowisko	2 406	926	1 156	1 195	2 414	5 757	22 047	21 575	57 477
4 Azyl, Migracja i Integracja	11	87	82	174	589	52	295	1 430	2 720
Agencje zdecentralizowane	–	–	–	–	–	–	13	–	13
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Zarządzanie granicami (FZZG) – Zarządzanie Granicami i Wizy	18	7	26	168	359	56	251	913	1 798
Zarządzanie granicami (FZZG) – Sprzęt do kontroli celnej	–	–	–	–	–	72	65	141	278
Agencje zdecentralizowane	–	–	–	–	–	–	126	186	312
Dział 4 ogółem: Migracja i zarządzanie granicami	29	94	108	342	948	180	749	2 671	5 121
5 Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego (FBW)	1	18	17	29	73	12	71	304	524
Likwidacja obiektów jądrowych	3	1	41	64	65	63	99	69	405
Bezpieczeństwo jądrowe i likwidacja	16	22	43	45	81	41	20	45	312
Agencje zdecentralizowane	–	–	–	–	–	–	–	–	–

(w mln EUR)

Program	<2017	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Ogółem
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Działania w ramach prerogatyw Komisji	0	0	0	0	1	3	6	16	26
Europejski Fundusz Obronny (badania)	-	-	-	-	-	158	167	321	646
Europejski Fundusz Obronny (działania niezwiązane z badaniami)	-	-	-	19	26	345	345	588	1 323
Mobilność wojskowa	-	-	-	-	-	94	27	256	376
Instrument na rzecz wzmocnienia europejskiego przemysłu obronnego przez zamówienia realizowane na zasadzie współpracy	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Instrument wzmocnienia przemysłu obronnego	-	-	-	-	-	-	-	157	157
Program na rzecz europejskiego przemysłu obronnego	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	-	-	0	-	-	-	-	-	0
Unijny program bezpiecznej łączności	-	-	-	-	-	-	-	30	30
Dział 5 ogółem: Bezpieczeństwo i obrona	20	41	102	158	246	716	735	1 785	3 803
6 Sąsiedztwo oraz Współpraca Międzynarodowa i Rozwojowa	898	673	1 287	1 555	2 112	4 464	8 553	11 140	30 682
Instrument na rzecz Bezpieczeństwa Jądrowego (EINS)	1	6	12	11	15	26	28	41	140
Pomoc humanitarna (HUMA)	0	0	0	14	11	121	310	606	1 063
Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa (WPZiB)	-	1	0	14	11	27	13	42	108
Kraje i terytoria zamorskie (KTZ)	-	-	-	2	-	3	61	63	129
Inne działania	-	-	-	-	-	-	5	23	28
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	-	0	0	0	-	-	-	-	0
Działania w ramach prerogatyw Komisji	0	0	1	2	11	30	44	63	153

(w mln EUR)

Program	<2017	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Ogółem
Pomoc Przedakcesyjna (IPA III)	340	157	533	1 060	719	1 274	1 823	1 778	7 684
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dział 6 ogółem: Sąsiedztwo i świat	1 238	837	1 834	2 658	2 880	5 945	10 837	13 757	39 987
7 Świadczenia emerytalno-rentowe pracowników	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Parlament Europejski	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Rada Europejska i Rada	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Komisja	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) TSUE	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Trybunał Obrachunkowy	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) EIOD	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szkoły europejskie	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Wynagrodzenia personelu statutowego	-	-	-	-	-	-	-	0	0
Wynagrodzenia personelu zewnętrznego	-	-	-	-	-	-	-	33	33
Członkowie – wynagrodzenia i dodatki	-	-	-	-	-	-	-	0	0
Członkowie – dodatki przejściowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Koszty rekrutacji personelu	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Zakończenie służby	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Koszty szkoleń	-	-	-	-	-	-	-	11	11
Kwestie socjalne i mobilność	-	-	-	-	-	-	0	13	13
Technologie informacyjno-komunikacyjne	-	-	-	-	-	-	-	172	172
Czynsze i nabywanie	-	-	-	-	-	-	-	7	7

(w mln EUR)

Program	<2017	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Ogółem
Związane z budynkami	-	-	-	-	-	-	-	63	63
Zabezpieczenie	-	-	-	-	-	-	-	38	38
Podróże służbowe i koszty reprezentacyjne	-	-	-	-	-	-	-	11	11
Posiedzenia, komitety, konferencje	-	-	-	-	-	-	-	7	7
Dziennik Urzędowy	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Publikacje	-	-	-	-	-	-	-	6	6
Pozyskiwanie informacji	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Analizy i dochodzenia	-	-	-	-	-	-	-	5	5
Wyposażenie, pojazdy, meble	-	-	-	-	-	-	-	12	12
Tłumacze zewnętrzni	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Pozostałe wydatki administracyjne	-	-	-	-	-	-	-	10	10
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wydatki administracyjne innych instytucji	0	0	0	0	0	0	0	608	608
Dział 7 ogółem: Europejska administracja publiczna	-	-	-	-	-	-	0	1 004	1 004
O Fundusz innowacyjny	-	-	-	-	-	105	2 757	3 581	6 443
Inne działania	-	-	-	-	0	-	1	3	4
Dział O ogółem: Poza WRF	-	-	-	-	0	105	2 758	3 584	6 447
S Rezerwa na rzecz solidarności i pomocy nadzwyczajnej (SEAR)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji (EFG)	-	-	-	-	-	-	-	0	0
Pobreitowa rezerwa dostosowawcza	-	-	-	-	-	-	-	482	482
Dział S ogółem: Mechanizmy solidarnościowe w Unii i poza nią (instrumenty szczególne)	-	-	-	-	-	-	-	482	482
Ogółem	6 162	5 013	7 452	13 024	21 034	47 971	188 470	253 877	543 003

Realokacja zobowiązań w ramach wewnętrznej reorganizacji spowodowała przesunięcie kwoty pozostającej do spłaty (188 mln EUR) pomiędzy latami. Łączna kwota zobowiązań pozostających do spłaty nie ulega zmianie.

6.12. WRF W UJĘCIU SZCZEGÓLOWYM: ZOBOWIĄZANIA POZOSTAJĄCE DO SPŁATY WEDŁUG RODZAJU ŚRODKÓW

(w mln EUR)

Dział	Ze środków budżetowych					Ze środków wynikających z dochodów przeznaczonych na określony cel					Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec 2023 r. – ogółem
	Zobowiązania przeniesione z 2022 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	Zobowiązania przeniesione z 2022 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	
1 „Horyzont Europa”	22 971	(380)	12 583	11 668	23 506	4 683	(131)	2 781	2 900	4 433	27 939
Euratom	245	(4)	286	223	304	57	(1)	9	11	54	357
Eksperymentalny reaktor termojądrowy (ITER)	1 433	(1)	550	411	1 570	0	–	6	1	6	1 576
Inne działania	0	0	–	–	–	95	(7)	152	105	135	135
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	30	(0)	27	9	48	0	0	0	0	0	48
Fundusz InvestEU	2 325	(55)	341	358	2 253	2 383	(3)	3 156	1 955	3 582	5 834
Instrument „Łącząc Europę” – Transport	6 787	(133)	2 281	2 493	6 442	75	(8)	15	21	61	6 503
Instrument „Łącząc Europę” – Energia	3 944	(26)	426	526	3 819	50	(0)	8	3	54	3 873
Instrument „Łącząc Europę” – Technologie cyfrowe	541	(36)	289	148	647	2	(0)	2	0	3	650
„Cyfrowa Europa”	1 592	(1)	1 340	861	2 070	30	(1)	39	21	46	2 116
Agencje zdecentralizowane	49	–	206	217	39	1	–	9	11	–	39
Inne działania	–	–	4	1	2	0	0	0	0	0	2
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	43	(0)	4	13	34	0	0	0	0	0	34
Działania w ramach prerogatyw Komisji	34	(1)	25	27	31	5	(1)	3	3	5	36
Jednolity rynek	1 017	(31)	633	702	917	28	(2)	32	26	32	949
Program UE w zakresie zwalczania nadużyć finansowych	34	(4)	25	26	29	0	(0)	0	0	0	29

(w mln EUR)

Dział	Ze środków budżetowych					Ze środków wynikających z dochodów przeznaczonych na określony cel					Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec 2023 r. – ogółem
	Zobowiązania przeniesione z 2022 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	Zobowiązania przeniesione z 2022 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	
Podatki	40	(0)	36	36	40	2	(0)	3	3	2	42
Cła	137	(2)	121	115	141	3	(0)	4	3	4	146
Agencje zdecentralizowane	–	–	124	124	0	0	(0)	7	7	–	0
Inne działania	7	(0)	9	9	7	–	–	0	–	0	7
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	25	(1)	6	8	21	0	0	0	0	0	21
Europejski program kosmiczny	1 268	(1)	2 045	2 088	1 223	172	(0)	131	113	190	1 413
Agencje zdecentralizowane	18	–	75	75	18	2	–	2	2	2	20
Unijny program bezpiecznej łączności	–	–	156	–	156	0	0	0	0	0	156
Dział 1 ogółem: Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	42 542	(677)	21 590	20 137	43 318	7 588	(155)	6 361	5 186	8 608	51 926
2 Rozwój Regionalny (EFRR)	54 315	(199)	37 793	17 335	74 573	31 644	(8)	2 496	17 636	16 496	91 069
Fundusz Spójności	10 130	(53)	6 400	5 064	11 413	5 068	–	688	4 709	1 048	12 460
Wkład Funduszu Spójności na rzecz instrumentu „Łącząc Europę” – Transport	6 634	(45)	1 548	2 070	6 066	14	(1)	–	–	13	6 080
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	6	(0)	–	3	3	0	0	0	0	0	3
Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+)	22 858	(7)	16 300	7 863	31 288	23 631	(1)	1 348	11 015	13 963	45 251
Wsparcie dla społeczności Turków cypryjskich	104	(0)	34	39	99	3	–	0	2	1	100

(w mln EUR)

Dział	Ze środków budżetowych					Ze środków wynikających z dochodów przeznaczonych na określony cel					Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec 2023 r. – ogółem
	Zobowiązania przeniesione z 2022 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	Zobowiązania przeniesione z 2022 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	
Europejski Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności	160	(7)	121	116	157	140 877	(3)	120 773	47 285	214 361	214 518
Program „Perykles IV”	1	(0)	1	1	1	0	–	0	0	0	1
Plan odbudowy dla Europy	29	(0)	1 316	696	649	0	–	2	0	2	651
RescEU	557	(9)	253	260	540	593	(1)	1 214	639	1 166	1 707
Program UE dla zdrowia	1 039	(8)	739	496	1 274	24	(0)	30	26	27	1 301
Wsparcie w sytuacjach nadzwyczajnych na terenie Unii	43	(20)	–	2	21	19	(0)	–	–	19	40
Agencje zdecentralizowane	34	(0)	261	253	42	0	–	35	35	0	43
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	0	(0)	–	–	0	0	0	0	0	0	0
Działania w ramach prerogatyw Komisji	10	(1)	12	12	10	–	–	0	0	0	10
Zatrudnienie i innowacje społeczne	167	(4)	92	82	174	6	(0)	8	4	9	184
Program „Erasmus+”	1 646	(31)	3 672	3 424	1 863	225	(14)	360	350	221	2 083
Europejski Korpus Solidarności	149	(12)	144	129	153	16	–	7	9	14	166
Kreatywna Europa	469	(10)	333	378	414	14	(1)	14	13	14	427
Sprawiedliwość	60	(2)	40	35	63	3	(0)	3	3	4	67
Prawa i wartości	212	(10)	214	146	271	1	(0)	1	1	1	272
Agencje zdecentralizowane	40	–	275	267	48	0	(0)	4	4	1	49
Inne działania	11	(1)	7	4	13	1	–	2	1	2	16

(w mln EUR)

Dział	Ze środków budżetowych					Ze środków wynikających z dochodów przeznaczonych na określony cel					Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec 2023 r. – ogółem
	Zobowiązania przeniesione z 2022 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	Zobowiązania przeniesione z 2022 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	68	(1)	31	33	65	0	–	0	0	0	65
Działania w ramach prerogatyw Komisji	194	(6)	180	176	192	3	(0)	2	2	3	195
Dział 2 ogółem: Spójność, odporność i wartości	98 936	(427)	69 765	38 883	129 392	202 144	(30)	126 986	81 734	247 365	376 757
3 Gwarancje rolne	357	(13)	40 848	40 834	358	0	(0)	286	286	0	358
Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich	34 625	(5)	12 934	14 397	33 157	6 745	(0)	19	2 030	4 734	37 891
Gospodarka morska i rybołówstwo	2 573	(9)	1 106	978	2 692	600	(0)	65	58	607	3 299
Rybołówstwo (SFPA i RFMO)	24	(1)	117	116	23	0	0	0	0	0	23
Agencje zdecentralizowane	–	–	30	30	–	–	–	1	1	–	–
Inne działania	–	–	4	–	4	0	0	0	0	0	4
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	5	–	2	3	4	0	0	0	0	0	4
Działania na rzecz środowiska i klimatu (LIFE)	2 347	(39)	758	529	2 538	7	(1)	8	4	9	2 547
Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji	1 327	(0)	1 447	2	2 773	4 816	(3)	5 816	125	10 504	13 276
Instrument pożyczkowy w ramach mechanizmu sprawiedliwej transformacji	–	–	50	10	40	10	(0)	9	2	17	57
Agencje zdecentralizowane	3	(3)	57	57	–	0	(0)	7	7	–	–
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	21	(0)	5	9	18	0	0	0	0	0	18
Dział 3 ogółem: Zasoby naturalne i środowisko	41 281	(69)	57 357	56 964	41 606	12 178	(5)	6 210	2 512	15 871	57 477

(w mln EUR)

Dział	Ze środków budżetowych					Ze środków wynikających z dochodów przeznaczonych na określony cel					Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec 2023 r. – ogółem	
	Zobowiązania przeniesione z 2022 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	Zobowiązania przeniesione z 2022 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty		
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9		11=5+10
4	Azyl, Migracja i Integracja	2 250	(8)	1 492	1 025	2 709	16	(3)	2	4	11	2 720
	Agencje zdecentralizowane	18	–	157	162	13	–	–	8	8	–	13
	Zarządzanie granicami (FZZG) – Zarządzanie Granicami i Wizy	1 063	(13)	964	378	1 637	181	(1)	0	20	161	1 798
	Zarządzanie granicami (FZZG) – Sprzęt do kontroli celnej	137	(0)	141	0	278	0	0	0	0	0	278
	Agencje zdecentralizowane	344	–	988	1 020	312	–	–	48	48	–	312
	Dział 4 ogółem: Migracja i zarządzanie granicami	3 811	(20)	3 743	2 585	4 949	197	(4)	58	80	172	5 121
5	Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego (FBW)	396	(13)	313	178	518	8	(0)	1	3	6	524
	Likwidacja obiektów jądrowych	439	–	69	102	405	0	0	0	0	0	405
	Bezpieczeństwo jądrowe i likwidacja	316	(7)	53	50	312	0	(0)	0	0	0	312
	Agencje zdecentralizowane	–	–	231	231	–	–	–	6	6	–	–
	Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	1	–	–	–	1	0	0	0	0	0	1
	Działania w ramach prerogatyw Komisji	25	(2)	22	19	26	0	–	0	0	0	26
	Europejski Fundusz Obronny (badania)	479	(0)	319	167	631	12	–	9	6	15	646
	Europejski Fundusz Obronny (działania niezwiązane z badaniami)	1 024	(0)	626	360	1 290	16	–	17	0	33	1 323
	Mobilność wojskowa	343	(0)	295	263	376	0	0	0	0	0	376

(w mln EUR)

Dział	Ze środków budżetowych					Ze środków wynikających z dochodów przeznaczonych na określony cel					Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec 2023 r. – ogółem
	Zobowiązania przeniesione z 2022 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	Zobowiązania przeniesione z 2022 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	
Instrument wzmocnienia przemysłu obronnego	–	–	157	–	157	0	0	0	0	0	157
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	2	–	–	1	0	0	0	0	0	0	0
Unijny program bezpiecznej łączności	–	–	30	–	30	0	0	0	0	0	30
Dział 5 ogółem: Bezpieczeństwo i obrona	3 025	(22)	2 116	1 372	3 748	36	(0)	33	14	55	3 803
6 Sąsiedztwo oraz Współpraca Międzynarodowa i Rozwojowa	27 423	(1 229)	13 290	9 142	30 342	206	(5)	658	518	340	30 682
Instrument na rzecz Bezpieczeństwa Jądrowego (EINS)	139	(7)	45	40	137	3	–	1	0	4	140
Pomoc humanitarna (HUMA)	1 113	(1)	2 408	2 473	1 047	15	(0)	26	26	15	1 063
Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa (WPZiB)	116	(4)	372	390	94	20	(0)	13	19	13	108
Kraje i terytoria zamorskie (KTZ)	107	(1)	71	48	129	0	0	0	0	0	129
Inne działania	16	(1)	65	52	28	–	–	1	1	–	28
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	1	(1)	–	0	0	0	0	0	0	0	0
Działania w ramach prerogatyw Komisji	148	(3)	93	85	152	0	–	0	0	0	153
Pomoc Przedakcesyjna (IPA III)	7 213	(86)	2 530	2 242	7 415	442	(5)	26	194	269	7 684
Dział 6 ogółem: Sąsiedztwo i świat	36 275	(1 332)	18 874	14 473	39 345	687	(10)	724	758	642	39 987

(w mln EUR)

Dział	Ze środków budżetowych					Ze środków wynikających z dochodów przeznaczonych na określony cel					Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec 2023 r. – ogółem
	Zobowiązania przeniesione z 2022 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	Zobowiązania przeniesione z 2022 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	
7 Świadczenia emerytalno-rentowe pracowników	-	-	2 347	2 347	-	0	(0)	259	259	-	-
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Parlament Europejski	-	-	14	14	-	0	0	0	0	0	-
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Rada Europejska i Rada	-	-	1	1	-	0	0	0	0	0	-
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Komisja	-	-	8	8	-	0	0	0	0	0	-
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) TSUE	-	-	14	14	-	0	0	0	0	0	-
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Trybunał Obrachunkowy	-	-	6	6	-	0	0	0	0	0	-
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich	-	-	0	0	-	0	0	0	0	0	-
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) EIOD	-	-	0	0	-	0	0	0	0	0	-
Szkoły europejskie	0	-	233	233	0	1	-	23	23	1	1
Wynagrodzenia personelu statutowego	0	(1)	2 732	2 731	0	-	-	55	55	-	0
Wynagrodzenia personelu zewnętrznego	42	(5)	252	257	32	1	(1)	37	36	1	33
Członkowie – wynagrodzenia i dodatki	0	(0)	16	16	0	-	-	0	0	-	0
Członkowie – dodatki przejściowe	-	-	0	0	-	0	0	0	0	0	-
Koszty rekrutacji personelu	3	(1)	28	29	2	0	(0)	1	1	0	2
Zakończenie służby	-	-	8	8	-	0	0	0	0	0	-

(w mln EUR)

Dział	Ze środków budżetowych					Ze środków wynikających z dochodów przeznaczonych na określony cel					Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec 2023 r. – ogółem
	Zobowiązania przeniesione z 2022 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	Zobowiązania przeniesione z 2022 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	
Koszty szkoleń	9	(1)	17	18	8	1	(0)	4	3	3	11
Kwestie socjalne i mobilność	9	(0)	22	23	7	8	(1)	15	16	6	13
Technologie informacyjno-komunikacyjne	126	(1)	278	273	129	29	(0)	89	76	42	172
Czynsze i nabywanie	0	(0)	323	319	5	2	–	25	24	2	7
Związane z budynkami	60	(3)	123	122	57	9	(0)	12	15	6	63
Zabezpieczenie	26	(1)	63	56	32	7	(0)	8	10	6	38
Podróże służbowe i koszty reprezentacyjne	11	(3)	56	53	11	0	(0)	2	2	0	11
Posiedzenia, komitety, konferencje	7	(4)	14	11	6	0	(0)	1	1	1	7
Dziennik Urzędowy	0	(0)	3	2	1	0	0	0	0	0	1
Publikacje	6	(0)	11	12	5	1	(0)	4	3	2	6
Pozyskiwanie informacji	2	(0)	6	6	2	0	(0)	0	0	0	2
Analizy i dochodzenia	3	(0)	6	4	5	0	–	0	0	0	5
Wyposażenie, pojazdy, meble	14	(0)	19	22	11	2	(0)	7	7	1	12
Tłumacze zewnętrzni	4	(0)	33	35	2	2	(0)	37	38	1	2
Pozostałe wydatki administracyjne	5	(0)	17	17	4	4	(0)	19	17	6	10
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	0	(0)	–	–	–	0	0	0	0	0	–

(w mln EUR)

Dział	Ze środków budżetowych					Ze środków wynikających z dochodów przeznaczonych na określony cel					Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec 2023 r. – ogółem
	Zobowiązania przeniesione z 2022 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	Zobowiązania przeniesione z 2022 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	
Wydatki administracyjne innych instytucji	603	(10)	4 650	4 676	567	51	(53)	406	363	42	608
Dział 7 ogółem: Europejska administracja publiczna	929	(31)	11 300	11 313	886	119	(57)	1 003	947	118	1 004
O Fundusz innowacyjny	0	0	–	–	–	3 068	(81)	3 626	169	6 443	6 443
Inne działania	0	0	–	–	–	3	(2)	59	56	4	4
Dział O ogółem: Poza WRF	0	0	–	–	–	3 071	(83)	3 685	226	6 447	6 447
S Rezerwa na rzecz solidarności i pomocy nadzwyczajnej (SEAR)	–	–	950	950	–	–	–	–	–	–	–
Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji (EFG)	0	(0)	8	8	0	0	0	0	0	0	0
Pobrexitowa rezerwa dostosowawcza	–	–	1 363	1 043	321	–	–	161	–	161	482
Dział S ogółem: Mechanizmy solidarnościowe w Unii i poza nią (instrumenty szczególne)	0	(0)	2 322	2 001	321	–	–	161	–	161	482
Ogółem	226 800	(2 577)	187 069	147 727	263 564	226 021	(343)	145 221	91 459	279 439	543 003

7. WYKONANIE BUDŻETU WEDŁUG INSTYTUCJI

7.1. WYKONANIE DOCHODÓW BUDŻETOWYCH

(w mln EUR)

Instytucja	Dochody przewidziane w budżecie		Ustalone należności			Przychody			Wpływy jako % budżetu	Nie-rozliczone
	Pierwotnie przyjęty budżet	Ostateczny przyjęty budżet	Bieżący rok	Przeniesione	Ogółem	Z należności za bieżący rok	Z należności przeniesionych	Ogółem		
	1	2	3	4	5=3+4	6	7	8=6+7	9=8/2	10=5-8
Parlament Europejski	193	193	255	12	268	253	2	255	132 %	13
Rada Europejska i Rada	67	67	100	3	102	99	2	101	151 %	1
Komisja	168 210	164 764	243 340	23 451	266 791	237 468	10 042	247 510	150 %	19 281
Trybunał Sprawiedliwości	67	67	68	0	68	68	0	68	102 %	0
Trybunał Obrachunkowy	28	28	27	0	27	27	0	27	98 %	0
Komitet Ekonomiczno-Społeczny	15	15	21	0	21	21	0	21	140 %	0
Komitet Regionów	12	12	14	0	14	14	0	14	115 %	0
Rzecznik Praw Obywatelskich	2	2	2	0	2	2	0	2	100 %	–
Europejski Inspektor Ochrony Danych	2	2	2	0	2	2	0	2	94 %	–
Europejska Służba Działań Zewnętrznych	53	53	360	1	361	360	1	361	675 %	0
Ogółem	168 649	165 203	244 189	23 467	267 656	238 313	10 048	248 361	150 %	19 295

Skonsolidowane sprawozdanie z wykonania budżetu ogólnego UE obejmuje, podobnie jak w latach poprzednich, wykonanie budżetu wszystkich instytucji, ponieważ w ramach budżetu UE ustanowione są oddzielne budżety dla poszczególnych instytucji.

Konsolidacja w ramach budżetu UE nie obejmuje budżetu agencji ani wykonania go przez nie; nie jest on również uwzględniony w sprawozdaniach budżetowych UE. Wypłacana agencjom dotacja Komisji jest jednak uwzględniona w budżecie UE. W niniejszej części budżetowej rocznego sprawozdania finansowego wzięto pod uwagę tylko dotację wypłaconą agencjom z budżetu Komisji.

Jeżeli chodzi o ESDZ, należy zauważyć, że oprócz własnego budżetu otrzymuje ona też wkłady od Komisji w wysokości 240,5 mln EUR (w 2022 r.: 221,7 mln EUR) i EFR oraz funduszy powierniczych w wysokości 18,7 mln EUR (w 2022 r.: 19,6 mln EUR). Wkłady te pokrywają koszty personelu Komisji zatrudnionego w delegaturach finansowanych ze środków EFR i funduszy powierniczych, w tym z dochodów przeznaczonych na określony cel uzyskanych w danym roku z tych wkładów.

7.2. WYKONANIE ŚRODKÓW NA ZOBOWIĄZANIA

(w mln EUR)

Instytucja	Dostępne środki ogółem	Zaciągnięte zobowiązania					Środki przeniesione na 2024 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12
Parlament Europejski	2 343	2 238	0	59	2 297	98 %	0	37	37	9	0	0	9
Rada Europejska i Rada	709	629	0	30	659	93 %	0	31	31	19	0	0	19
Komisja	338 896	179 713	2 705	144 815	327 233	97 %	807	9 306	10 113	1 267	15	268	1 550
Trybunał Sprawiedliwości	488	482	0	1	483	99 %	0	1	1	4	0	0	4
Trybunał Obrachunkowy	176	171	1	0	172	98 %	0	0	0	3	0	0	3
Komitet Ekonomiczno-Społeczny	165	157	0	4	161	97 %	0	2	2	2	0	0	2
Komitet Regionów	119	117	0	2	118	99 %	0	1	1	0	0	0	0
Rzecznik Praw Obywatelskich	13	13	0	–	13	95 %	0	–	–	1	0	–	1
Europejski Inspektor Ochrony Danych	23	22	0	–	22	96 %	0	–	–	1	0	0	1
Europejska Służba Działań Zewnętrznych	1 198	821	0	310	1 132	94 %	1	66	67	0	0	–	0
Ogółem	344 131	184 363	2 706	145 221	332 290	97 %	808	9 444	10 252	1 306	15	268	1 589

7.3. WYKONANIE ŚRODKÓW NA PŁATNOŚCI

(w mln EUR)

Instytucja	Ogółem środki ogółem	Dokonane płatności					Środki przeniesione na 2024 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12
Parlament Europejski	2 726	1 890	352	61	2 303	84 %	348	44	393	9	20	2	31
Rada Europejska i Rada	789	543	71	30	645	82 %	86	33	118	19	6	–	25
Komisja	259 851	157 909	1 854	74 384	234 147	90 %	2 447	23 013	25 460	158	71	15	243
Trybunał Sprawiedliwości	525	452	32	0	484	92 %	31	1	32	4	5	–	9
Trybunał Obrachunkowy	183	162	7	0	169	92 %	10	0	10	3	1	–	5
Komitet Ekonomiczno-Społeczny	181	144	13	3	160	89 %	13	4	16	2	2	–	4
Komitet Regionów	132	106	11	1	118	90 %	10	1	12	0	2	0	2
Rzecznik Praw Obywatelskich	14	12	0	–	13	92 %	0	–	0	1	0	–	1
Europejski Inspektor Ochrony Danych	25	19	1	–	21	84 %	3	–	3	1	0	0	1
Europejska Służba Działań Zewnętrznych	1 315	755	106	266	1 126	86 %	67	110	177	0	11	–	11
Ogółem	265 740	161 992	2 447	74 747	239 186	90 %	3 014	23 207	26 221	197	119	17	333

8. WYKONANIE BUDŻETÓW AGENCJI

Konsolidacja w ramach budżetu UE jako taka, jak wynika ze sprawozdań przedstawionych poniżej w pkt 8.1 i 8.2, nie obejmuje przychodów ani wydatków agencji. W niniejszej części budżetowej rocznego sprawozdania finansowego wzięto pod uwagę tylko dotację wypłaconą agencjom z budżetu Komisji.

W sprawozdaniach z wykonania budżetu UE uwzględnia się w stosownych przypadkach dotację wypłaconą agencjom z budżetu UE jako środki na zobowiązania i płatności.

W poniższych sprawozdaniach agencji przedstawiono przegląd agencji – zarówno agencji zdecentralizowanych (zwanym także agencjami tradycyjnymi), jak i agencji wykonawczych – oraz ich dochodów (8.1) i wydatków (8.2).

Inne źródła dochodów i związanych z nimi wydatków nie są uwzględniane w sprawozdaniu finansowym z wykonania budżetu UE. Każda agencja przedstawia własny zestaw rocznych sprawozdań finansowych.

8.1. DOCHODY BUDŻETOWE

(w mln EUR)

Agencja	Finansowanie w ramach działań WRF	Ostateczny przyjęty budżet	Dochód otrzymany
Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki	1	30	30
Agencja ds. Zarządzania Operacyjnego Wielkoskalowymi Systemami Informatycznymi	4	294	316
Organ Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej	1	8	8
Wspólnotowy Urząd Ochrony Odmian Roślin	nie dotyczy	22	20
Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy	2b	17	17
Europejski Urząd Wsparcia w dziedzinie Azylu	4	170	188
Europejska Agencja Bezpieczeństwa Lotniczego	1	234	190
Europejski Urząd Nadzoru Bankowego	1	52	53
Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej	4	829	847
Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób	2b	90	95
Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego	2b	20	20
Europejska Agencja Chemikaliów	1	124	124
Europejska Agencja Wykonawcza ds. Klimatu, Infrastruktury i Środowiska	1, 2a, 3, 5	62	63
Europejska Agencja Wykonawcza ds. Edukacji i Kultury	2b, 6	67	65
Europejska Agencja Środowiska	3	99	81
Europejska Agencja Kontroli Rybołówstwa	3	30	31
Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności	2b	149	150
Europejska Fundacja na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy	2b	24	25
Europejska Agencja Wykonawcza ds. Zdrowia i Cyfryzacji	1, 2b	50	50
Agencja Wykonawcza Europejskiej Rady ds. Innowacji i ds. MŚP	1, 2a	48	48
Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn	2b	9	9

(w mln EUR)

Agencja	Finansowanie w ramach działów WRF	Ostateczny przyjęty budżet	Dochód otrzymany
Europejski Instytut Innowacji i Technologii	1	361	382
Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych	1	36	37
Europejski Urząd ds. Pracy	2b	30	28
Europejska Agencja Bezpieczeństwa Morskiego	1	90	112
Europejska Agencja Leków	2b	449	462
Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii	5	22	22
Prokuratura Europejska	2b	66	66
Agencja Wykonawcza Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych	1	62	62
Europejska Agencja Wykonawcza ds. Badań Naukowych	1, 3	103	103
Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych	1	72	72
Europejska Fundacja Kształcenia	2b	29	28
Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Wymiarów Sprawiedliwości w Sprawach Karnych	2b	75	75
Agencja Unii Europejskiej ds. Cyberbezpieczeństwa	1	25	37
Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania	5	213	217
Agencja Unii Europejskiej ds. Szkolenia w Dziedzinie Ścigania	5	11	15
Agencja Kolejowa Unii Europejskiej	1	38	40
Agencja Unii Europejskiej ds. Programu Kosmicznego	1	77	1 482
Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej	2b	26	26
Urząd Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej	nie dotyczy	456	322
Wspólne przedsięwzięcie Fusion for Energy	1	413	554
Centrum Tłumaczeń dla Organów Unii Europejskiej	7	49	43
Ogółem		5 128	6 615

(w mln EUR)

Rodzaj dochodów agencji			Otrzymane kwoty
Dotacja Komisji			4 734
Dochody z opłat			898
Pozostałe dochody			983
Ogółem			6 615

8.2. ŚRODKI NA ZOBOWIĄZANIA I ŚRODKI NA PŁATNOŚCI W PODZIALE NA AGENCJE

(w mln EUR)

Agencja	Środki na zobowiązania		Środki na płatności	
	Dostępne środki ogółem	Zaciągnięte zobowiązania	Dostępne środki ogółem	Dokonane płatności
Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki	30	29	37	28
Agencja ds. Zarządzania Operacyjnego Wielkoskalowymi Systemami Informatycznymi	368	295	389	294
Organ Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej	8	8	9	8
Wspólnotowy Urząd Ochrony Odmian Roślin	27	25	22	19
Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy	18	17	22	16
Europejski Urząd Wsparcia w dziedzinie Azylu	214	166	228	166
Europejska Agencja Bezpieczeństwa Lotniczego	313	218	328	197
Europejski Urząd Nadzoru Bankowego	54	52	60	55
Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej	861	837	1 205	765
Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób	102	92	128	90
Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego	20	20	21	20
Europejska Agencja Chemikaliów	126	121	143	123
Europejska Agencja Wykonawcza ds. Klimatu, Infrastruktury i Środowiska	62	62	66	62
Europejska Agencja Wykonawcza ds. Edukacji i Kultury	65	65	70	63
Europejska Agencja Środowiska	91	82	110	76
Europejska Agencja Kontroli Rybołówstwa	35	33	48	36
Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności	158	156	164	149
Europejska Fundacja na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy	26	25	31	25
Europejska Agencja Wykonawcza ds. Zdrowia i Cyfryzacji	50	50	53	50
Agencja Wykonawcza Europejskiej Rady ds. Innowacji i ds. MSP	48	48	52	47
Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn	10	9	11	9
Europejski Instytut Innowacji i Technologii	460	452	377	344
Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych	37	37	40	37
Europejski Urząd ds. Pracy	40	37	39	31

(w mln EUR)

Agencja	Środki na zobowiązania		Środki na płatności	
	Dostępne środki ogółem	Zaciągnięte zobowiązania	Dostępne środki ogółem	Dokonane płatności
Europejska Agencja Bezpieczeństwa Morskiego	126	115	138	113
Europejska Agencja Leków	486	468	583	474
Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii	23	21	24	21
Prokuratura Europejska	66	66	77	66
Agencja Wykonawcza Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych	62	62	65	62
Europejska Agencja Wykonawcza ds. Badań Naukowych	103	101	108	99
Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych	74	73	80	72
Europejska Fundacja Kształcenia	30	27	31	25
Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Wymiarów Sprawiedliwości w Sprawach Karnych	79	61	88	64
Agencja Unii Europejskiej ds. Cyberbezpieczeństwa	25	25	44	40
Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania	223	217	256	221
Agencja Unii Europejskiej ds. Szkolenia w Dziedzinie Ścigania	26	19	29	18
Agencja Kolejowa Unii Europejskiej	52	42	44	39
Agencja Unii Europejskiej ds. Programu Kosmicznego	3 588	918	2 370	1 538
Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej	27	27	34	27
Urząd Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej	514	347	514	342
Wspólne przedsięwzięcie Fusion for Energy	807	586	632	598
Centrum Tłumaczeń dla Organów Unii Europejskiej	49	43	51	43
Ogółem	9 582	6 154	8 822	6 572

(w mln EUR)

Rodzaje wydatków	Środki na zobowiązania		Środki na płatności	
	Dostępne środki ogółem	Zaciągnięte zobowiązania	Dostępne środki ogółem	Dokonane płatności
Koszty administracyjne	561	529	685	519
Koszty operacyjne	6 978	3 723	6 063	4 154
Personel	2 044	1 903	2 074	1 898
Ogółem	9 582	6 154	8 822	6 572

GLOSARIUSZ

Założenia aktuarialne

Założenia stosowane na potrzeby obliczania kosztów przyszłych zdarzeń, które wpływają na zobowiązania emerytalne.

Zyski i straty aktuarialne

W przypadku programu o zdefiniowanym świadczeniu zmiany w deficytach lub nadwyżkach aktuarialnych. Powstają w wyniku różnic między poprzednimi założeniami aktuarialnymi a tym, co faktycznie nastąpiło, oraz w wyniku zmian wprowadzanych w założeniach aktuarialnych.

Środki administracyjne

Środki administracyjne służą do pokrywania bieżących kosztów instytucji i podmiotów (personelu, budynków, wyposażenia biurowego).

Przyjęty budżet

Projekt budżetu staje się przyjętym budżetem, gdy tylko zostanie zatwierdzony przez władzę budżetową i przewodniczący Parlamentu Europejskiego oświadczy, że został ostatecznie przyjęty.

Budżety korygujące

Decyzja przyjęta w trakcie roku budżetowego w celu zmiany (zwiększenia, zmniejszenia, przeniesienia) aspektów przyjętego budżetu na dany rok.

Kwoty, do wniesienia których należy wezwać państwa członkowskie

Są to koszty poniesione w okresie sprawozdawczym, które będą musiały zostać sfinansowane z przyszłych budżetów, tj. przez państwa członkowskie UE. Wynika to ze współistnienia sprawozdań finansowych opartych na zasadzie memoriałowej i budżetu opartego na ujęciu kasowym.

Roczne sprawozdanie z działalności

Roczne sprawozdania z działalności pokazują wyniki operacji w odniesieniu do m.in. ustalonych celów, powiązanego ryzyka oraz struktury kontroli wewnętrznej. Od budżetu na 2001 r. w przypadku Komisji i budżetu na 2003 r. w przypadku wszystkich instytucji Unii Europejskiej delegowany urzędnik zatwierdzający musi przedłożyć swojej instytucji roczne sprawozdanie z działalności na temat wywiązania się ze swoich obowiązków wraz z informacjami dotyczącymi finansów i zarządzania.

Środki

Środki budżetowe. Budżet obejmuje prognozę zarówno zobowiązań, jak i płatności (płatności na rzecz beneficjentów – w gotówce lub przelewem bankowym). Środki na zobowiązania i płatności często się różnią (środki zróżnicowane), ponieważ zobowiązania dotyczące wieloletnich programów i projektów są zazwyczaj w całości zaciągane w roku, w którym podjęto decyzję w ich sprawie, i są wypłacane przez lata, w miarę realizacji programu i projektu. Środki niezróżnicowane mają zastosowanie do wydatków administracyjnych, wsparcia rynku rolnego i płatności bezpośrednich oraz środków na zobowiązania równych środkom na płatności.

Dochody przeznaczone na określony cel

Dedykowane dochody otrzymane na sfinansowanie określonych pozycji wydatków. Głównym źródłem zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel są wkłady finansowe państw trzecich w programy finansowane przez Unię. Głównym źródłem wewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel są dochody uzyskane od osób trzecich w związku z towarami, usługami lub pracami dostarczonymi na ich żądanie; dochody pochodzące ze zwrotu nienależnie wypłaconych kwot i dochody ze sprzedaży publikacji i filmów.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Wszystkie aktywa finansowe (z wyjątkiem instrumentów pochodnych), które są zgodne z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości Sektora Publicznego, wyceniane według wartości godziwej, w przypadku których zmiany wartości godziwej są ujmowane jako rezerwa w aktywach netto do czasu ich usunięcia z bilansu (lub utraty przez nie wartości).

Linia budżetowa

Jeżeli chodzi o strukturę budżetu, dochody i wydatki przedstawia się w budżecie zgodnie z obowiązującą nomenklaturą nałożoną przez władzę budżetową, która odzwierciedla charakter i cel każdej pozycji. Poszczególne działy (tytuł, rozdział, artykuł lub linia) zawierają oficjalny opis nomenklatury.

Anulowanie środków

Niewykorzystane środki, z których nie można dłużej korzystać.

Przeniesienie środków budżetowych

Wyjątek od zasady jednoroczności w zakresie, w jakim środki, których nie można wykorzystać w danym roku budżetowym, mogą, w ściśle określonych warunkach, zostać przeniesione w celu wykorzystania ich w następnym roku.

Zobowiązanie

Prawne zobowiązanie do zapewnienia środków finansowych pod warunkiem spełnienia określonych warunków. UE zobowiązuje się do zwrotu swojego udziału w kosztach projektu finansowanego przez UE. Dzisiejsze zobowiązania to przyszłe płatności. Dzisiejsze płatności to wcześniejsze zobowiązania.

Środki na zobowiązania

Środki na zobowiązania pokrywają łączny koszt zobowiązań prawnych (umów, umów o udzielenie dotacji/decyzji o udzieleniu dotacji), które można podpisać w bieżącym roku budżetowym.

Koszty bieżącego zatrudnienia

Wzrost zobowiązań programowych wynikających z obsługi w bieżącym roku budżetowym.

Umorzenie

Czynność, wskutek której wcześniejsze zobowiązanie (lub część tego zobowiązania) zostaje anulowane.

Program o zdefiniowanym świadczeniu

System emerytalno-rentowy lub inny system świadczeń emerytalnych, gdy zasady danego systemu określają świadczenia niezależne od wpłacanych składek, a świadczenia nie są bezpośrednio związane z inwestycjami prowadzonymi w ramach systemu. System może być finansowany bądź nie.

Instrumenty pochodne

Instrumenty finansowe, których wartość jest powiązana ze zmianą wartości innego instrumentu finansowego, wskaźnika lub towaru. W przeciwieństwie do posiadacza pierwotnego instrumentu finansowego (np. obligacji skarbowych), który posiada bezwarunkowe prawo do otrzymywania środków pieniężnych (lub innej korzyści ekonomicznej) w przyszłości, posiadacz instrumentu pochodnego posiada tylko warunkowe prawo do otrzymywania takiej korzyści. Przykładowym instrumentem pochodnym jest walutowy kontrakt terminowy typu forward.

Program o zdefiniowanym świadczeniu

System emerytalno-rentowy lub inny system świadczeń emerytalnych, gdy zasady danego systemu określają świadczenia niezależne od wpłacanych składek, a świadczenia nie są bezpośrednio związane z inwestycjami prowadzonymi w ramach systemu. System może być finansowany bądź nie.

Instrumenty pochodne

Instrumenty finansowe, których wartość jest powiązana ze zmianą wartości innego instrumentu finansowego, wskaźnika lub towaru. W przeciwieństwie do posiadacza pierwotnego instrumentu finansowego (np. obligacji skarbowych), który posiada bezwarunkowe prawo do otrzymywania środków pieniężnych (lub innej korzyści ekonomicznej) w przyszłości, posiadacz instrumentu pochodnego posiada tylko warunkowe prawo do otrzymywania takiej korzyści. Przykładowym instrumentem pochodnym jest walutowy kontrakt terminowy typu forward.

Stopa dyskontowa

Stopa wykorzystywana do dostosowania wartości pieniądza w czasie. Dyskontowanie jest techniką stosowaną do porównywania kosztów i korzyści występujących w różnych okresach.

Efektywna stopa procentowa

Stopa, która dyskontuje oszacowane przyszłe wpływy gotówkowe lub płatności w ciągu przewidywanego okresu użytkowania aktywów lub zobowiązań finansowych do wartości bilansowej netto składnika aktywów lub zobowiązania.

Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Wszystkie aktywa i zobowiązania finansowe, które są zgodne z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości Sektora Publicznego, wycenione według zamortyzowanego kosztu.

Aktywa lub zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt

Wszystkie aktywa lub zobowiązania finansowe, które są zgodne z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości Sektora Publicznego, wycenione według wartości godziwej, w przypadku których zmiany wartości godziwej są wykazywane jako nadwyżka lub deficyt w danym okresie (tj. instrumenty pochodne).

Korekta finansowa

Korekty finansowe służą do ochrony budżetu UE przed obciążeniem nieprawidłowymi wydatkami. W przypadku wydatków objętych zarządzaniem dzielonym za odzyskanie nieprawidłowych płatności odpowiada przede wszystkim państwo członkowskie.

„Potwierdzona” korekta finansowa została zaakceptowana przez dane państwo członkowskie. „Stwierdzona” korekta finansowa została przyjęta decyzją Komisji i zawsze jest korektą netto, w przypadku której państwo członkowskie ma obowiązek zwrócić nieprawidłowo wykorzystane środki do budżetu UE, co doprowadzi do ostatecznego zmniejszenia puli środków finansowych przyznanych danemu państwu członkowskiemu. Potwierdzone i stwierdzone korekty finansowe opisuje się w niniejszej publikacji jako jedną kategorię.

„Wykonana” korekta finansowa skorygowała odnotowaną nieprawidłowość.

Zarządzanie pośrednie

Tryb wykonania budżetu. W ramach zarządzania pośredniego Komisja powierza zadania związane z wykonaniem budżetu organom przewidzianym prawem UE lub prawem krajowym.

Wstrzymania i zawieszenia

Jeżeli Komisja stwierdzi, na podstawie własnych prac lub informacji przekazanych przez instytucje audytowe, że państwo członkowskie nie usunęło poważnych uchybień w systemach zarządzania i kontroli lub nie skorygowało nieprawidłowych wydatków, które zostały zadeklarowane i poświadczane, może wstrzymać lub zawiesić płatności.

Nieprawidłowość

Nieprawidłowość jest działaniem niezgodnym z obowiązującymi przepisami UE lub przepisami krajowymi, które może niekorzystnie wpłynąć na interesy finansowe UE. Nieprawidłowości, które mogą wynikać z działań beneficjentów ubiegających się o środki finansowe lub organów odpowiedzialnych za dokonywanie płatności. Pojęcie nieprawidłowości jest szersze niż pojęcie nadużycia finansowego, które dotyczy zachowań, które można uznać za czyn zabroniony.

Wygasające środki

Na koniec roku budżetowego niewykorzystane środki zostają anulowane. Wygaśnięcie oznacza unieważnienie całego lub części zezwolenia na ponoszenie wydatków lub zaciąganie zobowiązań, które jest reprezentowane przez środki. Zgodnie z zasadami finansowymi, które dotyczą wspólnych przedsięwzięć, jedynie w ich przypadku ewentualne niewykorzystane środki mogą zostać ujęte w preliminarzu dochodów i wydatków na następne trzy lata budżetowe (tzw. zasada „N+3”). Zatem niewykorzystane środki na wspólne przedsięwzięcia mogą zostać ponownie uruchomione w roku budżetowym „N+3”.

Zobowiązania pozostające do spłaty

Podobnie jak zobowiązania RAL (franc. *Reste à Liquider*) zobowiązania pozostające do spłaty oznaczają kwotę, w przypadku której zobowiązanie budżetowe zostało podjęte, ale kolejne płatności nie zostały jeszcze wykonane. Oznaczają zobowiązania płatnicze UE na przyszłe lata i wynikają bezpośrednio z istnienia programów wieloletnich i rozbieżności między środkami na zobowiązania a środkami na płatności.

Zasoby własne

Główne źródło dochodów dla budżetu UE. Poszczególne kategorie zasobów własnych wymieniono w mającej zastosowanie decyzji w sprawie zasobów własnych (decyzja (UE, Euratom) 2020/2053); są to tradycyjne zasoby własne, zasoby własne oparte na VAT, zasoby oparte na DNB i zasoby własne oparte na odpadach opakowaniowych z tworzyw sztucznych niepoddawanych recyklingowi.

Środki na płatności

Środki na płatności pokrywają wydatki wymagalne w bieżącym roku budżetowym, wynikające z zobowiązań prawnych zaciągniętych w bieżącym roku lub w poprzednich latach.

Płatności zaliczkowe

Płatność mająca na celu zapewnienie beneficjentowi płynności. Może być ona rozbita na szereg transz zgodnie z przepisami danej umowy, decyzji, porozumienia lub podstawowego aktu prawnego. Płatność lub zaliczka musi zostać wykorzystana na cele, na które była przeznaczona, w okresie wskazanym w umowie albo podlega zwrotowi.

Środek zapobiegawczy

Środki zapobiegawcze, którymi dysponuje Komisja w celu ochrony budżetu UE, gdy jest świadoma potencjalnych braków, obejmują zawieszenia i wstrzymania płatności z budżetu UE na rzecz programu operacyjnego.

Zobowiązania RAL (fr. reste à liquider)

Podobnie jak *zobowiązania pozostające do spłaty* oznaczają one kwotę, w przypadku której zobowiązanie budżetowe zostało podjęte, ale kolejne płatności nie zostały jeszcze wykonane. Oznaczają zobowiązania płatnicze UE na przyszłe lata i wynikają bezpośrednio z istnienia programów wieloletnich i rozbieżności między środkami na zobowiązania a środkami na płatności.

Zarządzanie dzielone

Tryb wykonania budżetu. W ramach zarządzania dzielonego realizację zadań w zakresie wykonania budżetu powierza się państwom członkowskim. Około trzech czwartych wydatków UE podlega właśnie temu trybowi wykonania budżetu.

Tradycyjne zasoby własne

Tradycyjne zasoby własne zdefiniowano w mającej zastosowanie decyzji w sprawie zasobów własnych (decyzja (UE, Euratom) 2020/2053); obejmują one cła i opłaty wyrównawcze od cukru.

Przeniesienia (między liniami budżetowymi)

Przeniesienia między liniami budżetowymi oznaczają przeniesienie środków z jednej linii budżetowej do drugiej, w trakcie roku budżetowego, i tym samym stanowią wyjątek od budżetowej zasady specyfikacji. Zostały jednak wyraźnie dozwolone w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu finansowym (RF). W rozporządzeniu finansowym określono różne rodzaje przeniesień w zależności od tego, czy odbywają się one między tytułami, rozdziałami, artykułami czy też działami budżetu, czy też w ich obrębie, oraz w zależności od tego, czy wymagają różnych poziomów autoryzacji.

WYKAZ SKRÓTÓW

AC	Zamortyzowany koszt
AFS	Dostępny do sprzedaży
AOD	Delegowany urzędnik zatwierdzający
ATM	Zarządzanie ruchem lotniczym
BAR	Pobrewitowa rezerwa dostosowawcza
CCS LGF	System poręczeń na rzecz sektora kultury i sektora kreatywnego
CEF DI	Instrument dłużny instrumentu „Łącząc Europę”
CEF2	Instrument „Łącząc Europę”
CIP	Program ramowy na rzecz konkurencyjności i innowacji
COM	Komisja Europejska
COSME	Konkurencyjność przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw
COSO	Komitet Organizacji Sponsorujących Komisję Treadwaya
CPF	Wspólny fundusz rezerw
CRII+	Inicjatywa inwestycyjna „plus” w odpowiedzi na koronawirusa
D&WM	Likwidacja i gospodarowanie odpadami
DNB	Dochód narodowy brutto
DZW	Decyzja w sprawie systemu zasobów własnych
EAD	Ekspozycja, której dotyczy niewykonanie zobowiązania
EAR	Reguła rachunkowości UE
EaSI	Zatrudnienie i innowacje społeczne
EBC	Europejski Bank Centralny
EBI	Europejski Bank Inwestycyjny
EBOR	Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju
ECL	Oczekiwane straty kredytowe
ECOFIN	Rada do Spraw Gospodarczych i Finansowych
EDIF	Instrument gwarancyjny dla Bałkanów Zachodnich
EFI	Europejski Fundusz Inwestycyjny
EFIS	Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych
EFMR	Europejski Fundusz Morski i Rybacki
EFR	Europejski Fundusz Rozwoju
EFRG	Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFRRROW	Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
EFSE	Europejski Fundusz na rzecz Europy Południowo-Wschodniej
EFSS	Europejski Instrument Stabilności Finansowej
EFSS	Europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne
EFSSM	Europejski mechanizm stabilizacji finansowej

EFTA	Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu
EFZR	Europejski Fundusz na rzecz Zrównoważonego Rozwoju
EGNOS	Europejski system wspomagania satelitarne
ElectriFI	Inicjatywa na rzecz finansowania elektryfikacji
ELM	Upoważnienie EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich
EMS	Europejski Mechanizm Stabilności
ENEF	Fundusz rozwoju przedsiębiorczości
ENIF	Fundusz wspierania innowacji w przedsiębiorstwach
ENPI	Europejski Instrument Sąsiedztwa i Partnerstwa
EOG	Europejski Obszar Gospodarczy
ERI	Inicjatywa EBI na rzecz budowania odporności
ESA	Europejska Agencja Kosmiczna
ESDZ	Europejska Służba Działań Zewnętrznych
ETF	Fundusze inwestycyjne typu ETF
ETO	Europejski Trybunał Obrachunkowy
ETS	System handlu emisjami
EUMETSAT	Europejska Organizacja Eksploatacji Satelitów Meteorologicznych
Euratom	Europejska Wspólnota Energii Atomowej
EWWiSwlikwidacji	Europejska Wspólnota Węgla i Stali w likwidacji
FAMI	Fundusz Azyłu, Migracji i Integracji
FGC	Umowa gwarancji finansowej
FIFO	Pierwsze weszło, pierwsze wyszło
FP7	Siódmy program ramowy w zakresie badań i rozwoju technologicznego
FRP	Fundusz rynku pieniężnego
FS	Fundusz Spójności
FSDA	Omówienie i analiza sprawozdania finansowego
FSUE	Fundusz Solidarności Unii Europejskiej
Fundusz BUFI	Fundusz „grzywien budżetowych”
FVNA	Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez aktywa netto/kapitał własny
FVSD	Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt
FZZG	Fundusz Zintegrowanego Zarządzania Granicami
GNSS	Globalny system nawigacji satelitarnej
H2020	„Horyzont 2020”
HLRCP	Polityka wysokiego szczebla w zakresie ryzyka i zapewnienia zgodności z przepisami
IF	Fundusz innowacyjny
IIW	Obszar infrastruktury i innowacji
ISWMR	Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej
IT	Technologia informacyjna

ITER	Międzynarodowy eksperymentalny reaktor termojądrowy
JRC	Wspólne Centrum Badawcze
JSIS	Wspólny system ubezpieczenia chorobowego
JU	Wspólne przedsiębiorstwo/przedsięwzięcie
LGD	Strata z tytułu niewykonania zobowiązania
LGF	Instrument gwarancji kredytowych
LGTT	Instrument gwarancji kredytowych dla projektów TEN-T
MAP	Program wieloletni – Program włączenia finansowego skierowany do średnich przedsiębiorstw
MEP	Posel do Parlamentu Europejskiego
MFW	Międzynarodowy Fundusz Walutowy
MIM	Mechanizm ubezpieczeń wzajemnych
MMŚP	Mikro- małe i średnie przedsiębiorstwa
MSRSP	Międzynarodowe Standardy Rachunkowości Sektora Publicznego
MŚP	Małe i średnie przedsiębiorstwa
NGEU	NextGenerationEU
PBI	Inicjatywa w zakresie obligacji projektowych
PD	Prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania
PE	Parlament Europejski
PF4EE	Instrument finansowania prywatnego na rzecz efektywności energetycznej
PGF	Fundusz gwarancyjny dla uczestników
PKB	Produkt krajowy brutto
POCI	Zakupione lub utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe
Pomoc makrofinansowa	Pomoc makrofinansowa
PPP	Partnerstwo publiczno-prywatne
PSEO	System emerytalno-rentowy urzędników europejskich
RAL	„Reste à Liquider” (zobowiązanie pozostające do spłaty)
RF	Rozporządzenie finansowe UE
RRF	Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności
RSD	Roczne sprawozdanie z działalności
RSFF	Mechanizm finansowania oparty na podziale ryzyka
RTD	Badania, rozwój technologiczny i demonstracja
RWP	Rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów
S&P	Standard & Poor’s Financial Services LLC
SANAD	Fundusz na rzecz mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw w regionie Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej
SAPARD	Specjalny Program Akcesyjny na rzecz Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich
SEMED	Program włączenia finansowego skierowany do MMŚP w państwach południowego i wschodniego regionu basenu Morza Śródziemnego
SICR	Znaczny wzrost ryzyka kredytowego
SIUGI	Instrument gwarancji nieograniczonych co do kwoty w inicjatywie dotyczącej MŚP

SMEW	Segment MŚP (segment małych i średnich przedsiębiorstw)
STEP	Platforma na rzecz technologii strategicznych dla Europy
SURE	Europejski instrument tymczasowego wsparcia w celu zmniejszenia zagrożeń związanych z bezrobociem w sytuacji nadzwyczajnej
TFUE	Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
TRDI	Przełomowy Instrument Rozwoju Obszarów Wiejskich
TZW	Tradycyjne zasoby własne
UE	Unia Europejska
UGW	Unia gospodarcza i walutowa
VAT	Podatek od wartości dodanej
WPR	Wspólna polityka rolna
WRF	Wieloletnie ramy finansowe
Wsparcie bilansu płatniczego	Bilans płatniczy